

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SAMFUNDET
FOR DANSK
GENEALOGI OG
PERSONALHISTORIE
STIFTET 1879

PERSONALHISTORISK TIDSSKRIFT

54DE AARGANG
(9. RÆKKE 6. BIND 3.—4. HÆFTE)
1933

UDGIVET AF
SAMFUNDET FOR DANSK GENEALOGI OG
PERSONALHISTORIE

INDHOLD

	Sido
Om Rejseunderstøttelsen til H. C. Andersen i 1841. Ved Bibliotekar <i>H. G. Topsøe-Jensen</i>	145
Nogle Oplysninger om Nicolaus Hegelahr. Af Højskolelærer <i>August F. Schmidt</i>	156
Familien Stouenberg. Af Direktør <i>Th. Hauch-Fausbøll</i>	160
Nogle Oplysninger om Søren Kierkegaard 1834—38. IV. Af Kontrolør <i>Sejer Kühle</i>	163
Et Bidrag til Joh. Fr. Classens Karakteristik. Af Redaktør <i>T. Vogel- Jørgensen</i>	173
Majorinde Maria Christina v. Boeck og hendes Slægt i Vejstrup 1650— 1800. Af Kaptajn, Kammerjunker <i>Hector Boeck</i>	184
Sielewski — Strasoldo. En Emigrantskæbne. Af Kontorchef, cand. jur. <i>Egil Snøfason</i>	194
Billedhuggeren Jens Adolf Jerichau's Slægt. Nogle Oplysninger sam- lede i Anledning af 50-Aaret for hans Død. Ved Sparekasseassistent <i>E. Juul Hansen</i>	215
Søstrene Bardua. Af Fuldmægtig i Finansministeriet, cand. jur. <i>Jørgen Swane</i>	221
Bidrag til Johannes Ewalds Slægts Historie. Ved Direktør <i>Th. Hauch- Fausbøll</i>	231
Periodiske Annotationer paa Serampore i Bengalen i Aaret 1815. Ved Kontorchef i Landmandsbanken <i>L. Bie</i>	295
En ministers otium. Breve frá Ove Høegh-Guldberg til professor Grimur Thorkelin. Ved stud. mag. <i>Arne Hoff</i>	236
Fortegnelse over den danske Stamtavle-Litteratur i Aarene 1931 og 1932 Anmeldelser	257
Spørgsmaal og Svar	271
Samfundets Anliggender	273
Fortegnelse over Medlemmerne af Samfundet for dansk Genealogi og Personalhistorie. (1. December 1933)	275
Register	281

I KOMMISSION: J. H. SCHULTZ ^{1/3} KØBENHAVN
DECEMBER 1933

Spørgsmaal af genealogisk og personalhistorisk Natur kunne Samfundets Medlemmer erholde optaget i Tidsskriftet, naar de sendes til Samfundets Sekretær: Hovedarkivar i Generaldirektoratet for Post- og Telegrafvæsenet *H. Hjorth-Nielsen*, Jægersborg Allé 23 II, Charlottenlund.

Samfundet for dansk Genealogi og Personalhistorie.

Medlemsbidraget er 12 Kr. + Forsendelsesomkostninger.

Samfundet har siden dets Stiftelse i 1879 udgivet:

PERSONALHISTORISK TIDSSKRIFT

1. Række, Bind I—III (1880—82) ved *F. Krarup*.
1. — , — IV—VI (1883—85) ved *G. L. Wad*.
2. — , — I—IV (1886—89) ved *G. L. Wad*.
2. — , — V—VI (1890—91) ved *H. W. Harbou*.
3. — , — I—III (1892—94) ved *H. W. Harbou*.
3. — , — IV—VI (1895—97) ved *G. L. Grove*.
4. — , — I—II (1898—99) ved *C. E. A. Schøller*.
4. — , — III—VI (1900—03) ved *G. L. Grove*.
5. — , — I—VI (1904—09) ved *G. L. Grove*.
6. — , — I (1910) ved *G. L. Grove og Paul Hennings*.
6. — , — II—VI (1911—15) ved *Paul Hennings*.
7. — , — I—VI (1916—21) ved *Paul Hennings*.
8. — , — I—VI (1922—27) ved *Paul Hennings*.
9. — , — I—VI (1928—33) ved *H. Hjorth-Nielsen*.

I Aargangen 1930 findes Indholdsfortegnelse til Tidsskriftets første 50 Aargange.

Aargangene 1880—1882, 1898 og 1919 er udsolgt. Prisen for Aargangene 1883—1921 er 3 Kr. pr. Bind. Saalænge Beholdning forefindes, sælges Aargangene 1883—1921, med Undtagelse af de udsolgte Aargange 1898 og 1919, for et samlet Beløb af 100 Kr., der, om ønskes, kan afdrages med 10 Kr. pr. Md. Aftale herom træffes med *J. H. Schultz Forlag*. Aargangene efter 1921 koster 15 Kr. pr. Aargang. — Enkelte Hæfter sælges ikke.

Personalhistorisk Tidsskrift kan kun erholdes, naar Medlemsrettigheder i Samfundet erhverves. Henvendelse herom sker direkte til Bestyrelsens Sekretær, Hovedarkivar i Generaldirektoratet for Post- og Telegrafvæsenet *H. Hjorth-Nielsen*, Jægersborg Allé 23 II, Charlottenlund. Foreninger og Biblioteker har Adgang til at blive Medlemmer af Samfundet.

Om Rejseunderstøttelsen til H. C. Andersen i 1841.

Nogle Breve og et Par Aktstykker.

Ved H. G. Topsøe-Jensen.

To Gange modtog H. C. Andersen Rejseunderstøttelse fra Fonden ad usus publicos. Medens det første Stipendium (af 13. April 1833), der satte Andersen i Stand til at foretage den store Udenlandsrejse til Paris, Schweiz og Italien 1833—34, udførligt omtales i »Mit Livs Eventyr« og i Edv. Collins Bog »H. C. Andersen og det Collinske Huus« (1882) — det betød jo selve Vendepunktet i Digterens Liv — har det næppe været synderligt paaagtet tidligere, at Fonden endnu engang skulde virkeliggøre en af Andersens store Rejseplaner. Imidlertid: var Andersens næste Ansøgning om Rejseunderstøttelse ikke blevet bevilget af Kongen 2. Februar 1841, havde han maattet opgive sin Rejse til Orienten, og »En Digers Bazar«, maaske hans ypperste Arbejde ved Siden af Eventyrene, var aldrig blevet skrevet.

Dette andet Stipendium nævner »Mit Livs Eventyr« ikke. I Collins Bog hedder det blot i en Parentes til Omtalen af Rejseunderstøttelsen i 1833: »og i Januar 1841 fik han endvidere 600 Rdl.« (S. 180). Ansøgningen til Kongen og dens Skæbne berøres kort i Andersens Breve til Henriette Wulff af 10. Februar og 2. Marts 1841 (»Breve fra Hans Christian Andersen, udg. af C. St. A. Bille og Nikolaj Bøgh«, II, 1878, S. 18 og 23), lidt udførligere i et Brev til Edvard og Henriette Collin den 20. Januar 1841 (»H. C. Andersens Brevveksling med Edvard og Henriette Collin, udg. af C. Behrend og H. Topsøe-Jensen«, I, 1933, 305—306). Sagens Aktstykker skal derfor meddeles her; Brevene samt Andersens Almanaker og Dagbøger findes i de Collinske Samlinger, Det kgl. Bibliotek, Resten i Fonden ad usus publicos' Arkiv, Rigsarkivet.

Forhistorien kan fortælles i faa Ord. Andersen var den 31. Oktober 1840 rejst fra København midt under Indstuderingen af Tragedien »Maurerpigen«, der allerede havde voldt ham store Ærgrelser og bl. a. fremkaldt et aabent Brud med det heibergske Hus, idet Fru Heiberg nægtede at udføre Stykkets Hovedrolle, som var skrevet specielt for hende. Det var almindeligt bekendt, at Digteren havde Planer om at besøge Grækenland og Konstantinopel. Saa tidligt som 30. Juni 1840 kunde man læse i »Dagen«: »I disse Dage har H. C. Andersen gjæstet sin Fødestad Odense, hvorfra han efter Indbydelse af Hs. Exc. Grev Moltke idag er afreist til Glorup, hvor

han lægger sidste Haand paa sin nye Tragedie »Maurerpigen«. Hvis dette Stykke gjør Lykke, vil den geniale Digter, efter Forlydende, for de Penge, det indbringer ham, gjøre en Reise enten til Constantinopel eller Spanien (cit. i Carl S. Petersens Udgave af J. L. Heibergs Poetiske Skrifter, III, 1932, 360—61). Og efter Afrejsen hed det i samme Avis 4. November: »Digteren H. C. Andersen, som i denne Tid er afreist til Italien, agter derfra at begive sig til Grækenland, samt at besøge Constantinopel og Østerlandets øvrige Hovedstæder, for practisk at studere den østerlandske Poesi ved Kilden selv«. Ideen havde vakt Opsigt og blev sikkert mødt med almindelig Skepsis — Turen laa jo udenfor de sædvanlige Turist-ruter — og Heiberg skyndte sig at slaa komisk Mønt af den paa det noksom bekendte Sted i »En Sjæl efter Døden«, der udkom i »Nye Digte 1841« den 21. December 1840 — netop den Dag, da Andersen sad i Rom og skrev paa sin Ansøgning til Kongen. Han var indtruffet her den 19. December, og da hans Forventninger til »Maurerpigen« efter alt, hvad der var foregaaet inden hans Afrejse, just ikke var de største — han drømte karakteristisk nok i Florents, at Stykket var blevet udpebet (Dagbogen, 13. December 1840) — har han straks efter Ankomsten været betænkt paa at skaffe sit i økonomisk Henseende kun løst funderede Rejseprojekt en sikrere Basis:

[Rigsarkivet. Fonden ad usus publicos. Rejseunderstøttelser 1841].

Allernaadigste Konge!

Da jeg ved min Afreise havde den Lykke at fremstille mig for Deres Kongelige Majestæt var De, som altid, mig mild og god. Deres Majestæt spurgte, om jeg havde søgt nogen Slags Understøttelse til min Reise; jeg svarede nei, og fortalte, at jeg reiste dels for den lille Sum jeg havde henlagt af Honoraret for Mulatten, dels for hvad jeg mueligviis fik af Theatret efter Opførelsen af min nye Tragedie og at jeg saaledes frygtede, at jeg selv under de gunstigste Omstændigheder ikke kunde blive et Aar ude, end sige komme til Sicilien og Grækenland. »Ja saa faae vi nok see til at løse Dem hjem«, var Deres Majestæts kongelige, milde Ord. Jeg vovede da at bede Deres Majestæt tillade mig fra Udlandet, før jeg kom i nogen Penge-Forlegenhed, at turde søge om et Par hundred Species, og min allernaadigste Konge svarede mig saa naadigt og mildt at jeg troer at jeg vel tør fordristige mig til, i dybeste Underdanighed at henvende mig her til min Konge selv!

Af et Brev dateret Kjøbenhavn den 5. December erfarede jeg igaar at mit Stykke endnu ikke er bragt paa Scenen, det seer altsaa langvarigt ud med at erholde Honoraret, og dette vil, selv under de gunstigste Omstændigheder kun skjænke mig et meget kort Ophold paa Sicilien; nu er det mit inderligste Ønske, for at komme did hen i en god Aarstid at tage med Dampskibet fra Neapel i Begyndelsen af Marts, men det vover jeg imidlertid ikke at gjøre før jeg veed hvad jeg har at reise for.

Det vil altsaa nu ganske beroe paa min ædle Konges Naade hvor langt jeg skal komme og hvorlænge jeg kan være ude. Med Guds Hjælp skal jeg i et nyt Arbeide vise god Frugt af min Reise og saaledes blive Deres kongelige Majestæts Naade nogenlunde værdig. Gud vel-signe og bevare min milde Konge!

i dybeste Underdanighed

H. C. Andersen.

Rom den 22. December 1840.

Ansøgningen blev givet i de bedste Hænder. Andersen indsendte den ikke direkte, men lagde den i et Brev til sin faderlige Velgører, Konferensraad Jonas Collin:

Rom den 21. December 1840.

Min kjære gode Fader!

Med dette Brev følger et til Ingeborg¹⁾, vil De læse det, jeg skrev det igaar og har deri fortalt min Reise til Rom og min Ankomst her. Hverken i Caffè græco eller paa Posthuset var endnu i Dag indtruffet Brev til mig; jeg besluttede imidlertid at vente rolig til Nytaar, men i Eftermiddag viser Adam Müller²⁾ mig i et Brev han fik i Dag, at endnu den 5te December var ikke Maurerpigen opfort; jeg finder det derfor raadeligst strax i Aften at skrive Dem til og med dette Brev at sende min Ansøgning til Kongen, som De nok først læser og siden besørger. Bedst havde det vel været, at jeg havde kjendt mit Stykkes Skjæbne og da stilet Ansøgningen derefter, men vente til Maurerpigen nu gaaer, og jeg faaer det at vide, det vil blive for langvarigt vil jeg ikke være paa Hjemveien igjen istedet for længer bort. Efter den fornuftigste Reiseplan maatte jeg forlade Rom den 22. Februar og reise til Neapel hvor jeg efter et Ophold af 14 Dage tog til Sicilien, thi ellers vil for en videre Reise Aarstiden blive for heed; men jeg kan ikke reise videre før jeg veed hvorledes det staaer sig med mine Penge-Sager. Jeg vil derfor her sætte mere ud fra hinanden hvad jeg alt antydede for Dem i mit sidste Brev til Gottlieb³⁾. (det blev sendt fra Mantua).

Dersom mit Stykke ikke [er] spillet og har vundet Bifald naar dette Brev kommer til Dem, vil De da ikke see at hjælpe paa mig. H. P. Holst fik af Holten⁴⁾ et Creditiv langt over den Sum han havde udbetalt og det manglende skal erstattes ved det Tillæg han, *in spe*, venter af Fondet, samt med hans egne Midler; kunde jeg nu ikke ogsaa mod det jeg (*in spe*) erholder af Regjeringen og rimeligviis for Maurerpigen, erholde et Creditiv tilsendt, saaledes at jeg fik det *senest til midt* i Februar, (f. Ex. senest den 15de). Jeg yttrede hjemme for Dem Tanken om at erholde 300 Species af Regjeringen og De syntes ei at betvivle Muligheden; jeg maa for Maurerpigen erholde mellem 100 Species, og 400 Species. Skulde De nu ikke, dersom Stykket ei er gaaet og Kongen og Vedkommende trække det ud med Resolutionen kunde skaffe mig et saadant omtalt Creditiv lydende paa 400 Species. Skriv mig endelig strax til herom. Kan De imidlertid bringe det istand at jeg faaer af Fondet og at mit Stykke har givet mig et godt Udbytte, da lad det Hele komme paa Creditivet; dette maa lyde paa Neapel, Palermo, Athen, Triest, Wien, Marseillie, Paris. Jeg ønsker alle disse Steder, da jeg ikke veed hvorledes jeg kan lægge

min Reiseplan og det koster jo ikke noget, uden der hvor jeg hæver Pengene (Ikkesandt?) — Dette mit Brev erholder De rimeligviis, de første Dage af Januar, maaske den 6te^o), det bringe da min sønlige kjærlige Hilsen! min Tanke vil den Dag ret levende være i Hjemmet; Gud lad os Alle beholde Dem længe, saaledes, som De er! —

— — —
Rom den 22. December 1840.

Før jeg sender Brevet afsted, endnu et Par Ord; — med 400 Species, som sagt kan jeg komme til Grækenland, med det Halve, kun til Sicilien; lad mig endelig snarest mueligt høre derom og kan De — Villien veed jeg har De — da faaer jeg det høieste Creditiv paa *cengang* der kan skaffes mig. Lev vell!

Deres sønligt hengivne

H. C. Andersen.

Men da Andersen skrev dette Brev, var hans Stykkes Skæbne allerede afgjort. »Maurerpigen« opførtes første Gang 18. December 1840 og gjorde ingen Lykke; det henlagdes efter kun tre Opførelser. Allerede 22. December — Dagen efter anden Opførelse — meddelte Jonas Collin selv Andersen denne Jobspost (Brevet trykt i »Breve til Hans Christian Andersen, udg. af C. St. A. Bille og Nikolaj Bøgh«, 1877, S. 114—15). Meddelelsen naaede ham 8. Januar 1841 midt i en frygtelig Tandpine-Periode og efter en særlig ond, søvnløs Nat. Dagbogen fortæller om Modtagelsen: »Brev fra Faderen, da det var fra ham og ei fra Eduard, frygtede jeg nok det var saa, Maurerpigen har ei gjort Lykke, og gaar kun 2 Gange. Landsmændene spurgte mig om hvad Brevet mældte, og jeg maatte sige dem det. — Hele Dagen Hals og Tand-Smerter. Skrevet Brev til Faderen og til Mad. Holst^o); opgivet Reisen til Constantinopel og Grækenland. Hjemme og syg; læser Ingemanns Prinds Otto«. Andersens Brev er da ogsaa præget af sort Mismod:

Rom den 8. Januar 1841.

Min kjære Fader!

I forgaars, den 6te Januar, begyndte jeg paa et Brev til Dem, for saa meget jeg kunde, da at underholde mig med Dem den Dag der er os af saa megen Betydning! ret i mit Hjerte bad jeg til Gud for Dem og for os Alle, som hænge fast ved Dem. Imidlertid, ved nu at gennemlæse det Skrevne fandt jeg det saa veemodigt, at jeg har revet det itu og begynder et nyt Brev. Jeg var febersyg da jeg skrev hiint Brev, nu har imidlertid mit Befindende taget en bestentere Character og det er altid noget! Veiret har her, i de sidste Dage været en evig Skylregn og en slappende Scirocco; jeg vilde benytte Tiden aligevel, gik ud og paadrog mig en stærk Forkjølelse; det er nu Halspine og en Gigt i Tænderne, som jeg aldrig har prøvet den; i mit Værelse, hvor der er Steengulv og Træk, som i alle Huse her i Rom, bliver det ikke saa let bedre. I Nat var det en Nat for mig, som jeg aldrig har oplevet den! En saadan Tandpine kan næsten gjøre vanvittig; først i Dagningen sov jeg en Smule; stod op henad

Formiddagen og søgte hen i Caffè græco, da Posten i to Dage, formedelst Snee i Bjergene, er udeblevet; jeg kom der hen og fik Deres Brev. Aldrig ere mine Drømme om Natten saaledes truffet ind, som denne Gang; jeg var forberedt paa det, eller maaske jeg er saa udpiaant af Tandsmerte at jeg med megen Rolighed har læst Deres Brev. Tak fordi De skrev strax! jeg vil her sende et Par Ord med til Mad: Holst, vil De slaae en Convolut derom og sende hende dem; beed Eduard⁷⁾ takke Hartmann og sige ham at jeg meget snart skal skrive ham selv til. Det bedrøver mig meest at han igjen har spildt en smuk Musik paa et forkasteligt Arbeide⁸⁾, jeg kan kun love ham at jeg aldrig skal give ham ny Anledning. Vil De sige Ryge, Regisseurerne og hvem De *tilfældigviis* træffer paa, og som har taget sig af mit Stykke, en hjertelig Tak fra mig. — De skriver ikke hvor mange Piber der har været! siig mig det kun! dog det fortæller vel Eduard mig. Hvad jeg ved et uheldigt Forsøg taber hos dem der Hjemme veed jeg! — Heiberger⁹⁾ har altsaa været klartseende, jeg er det desværre ikke, uden maaskee i eet — min Fremtid! — Omtrent i disse Dage maa De have faaet et Brev jeg skrev fra Rom den 22. December, netop samme Dato, da De skrev Deres; jeg hørte da af Adam Müller at Maurerpigen ei var opført og jeg sendte da i Deres Brev en Ansøgning til Kongen, et gunstigt Resultat af denne er altsaa nu min eneste Tilflugt, thi Honoraret for Stykket, der rimeligviis ingen Afsætning har i Boghandelen, gaaer ganske til at dække min Skrædderregning, som De jo har betalt. Hvad jeg tidligere har skrevet til Dem om, Mueligheden at erholde, gennem Fondet, fra Kongen 300 Species, lægger jeg Dem nu dobbelt paa Hjertet, uagtet naar jeg ikke ved denne Hjælp og fra mit Stykke kunde faae 400 Species kan jeg ikke begynde den Reise, hvorfor jeg er her i Rom, at gaae til Grækenland og Constantinopel; — et stort aandeligt Udbytte havde jeg ventet af denne Reise, men rimeligviis maa den ganske opgives; dog *Noget* faaer jeg da sandsynligviis, men dette Noget, det *høieste*, kan og vil De see at bringe mig dette paa et Creditiv, som jeg kan erholde her i Rom før den 22. Februar, thi efter dette maa jeg da lægge min Reise-Plan, hvorledes jeg skal lægge Veien hjem. Den 23. Februar er jeg alt paa Veien til Neapel, thi da er Alt dødsstille i Rom, faaer jeg intet Creditiv, da bliver jeg kun 14 Dage i Neapel og reiser til Søes til een af de nordlige italienske Havne og er da — snart i Danmark! — Jeg veed en Deel der hjemme, der ville more sig over denne Reise til — Grækenland! — Et Brev er over 17 Dage om Reisen her til og er der nu Iis i Beltet og senere Snee paa Alperne kan Tiden være længer, derfor skriv *saa snart De kan* efter at have faaet dette Brev og send mig det Høieste der kan saa snart bringes til Veie, dog uden at jeg siden kommer i stor Gjæld.

— — —
 Mig er Rom ingen god By; sidste Gang jeg var her fik jeg netop paa denne Tid Underretning om min Moders Død¹⁰⁾ og et andet Brev¹¹⁾ der gjorde mig mismodig den hele Tid her. Nu Sygdom og mit Stykkes Udpibning! Tilgiv mig hvad Sorger jeg har bragt Dem og Deres! Lev vel!

Deres sønlig hengivne
 H. C. Andersen.

Rom den 9. Januar 1841.

Først i Dag, efter at have oppebiet Postens Ankomst, der intet Brev bragte fra Eduard, sender jeg dette afsted. Denne sidste Nat

har været mig ligesaa skrækkelig, som den forrige! jeg har i Dag Feber af Smerte og Landsmændene, der ere meget kjærlige og gode mod mig have viist mig al Deeltagelse, jeg forsøger nu Fodbad og spanske Fluer — før De faaer dette Brev maa jeg være rask!

Hvad det forventede Creditiv angaaer, *noget* maa jeg have! da beder jeg, at er Creditivet *under* 200 Species, da skal det lyde paa Livorno, Triest, Vien og Paris. Er derimod det Umuelige mueligt — og jeg faaer over 200 Species, vil De da lade tilføie Athen, men, som sagt lad mig endelig faae Brev dermed før 22. Februar, thi ellers maae jeg med de Penge jeg har efter et kort Ophold forlade Neapel og kan ei engang tænke paa Sicilien. Lev vel min iegode kjære Fader! hils dem Alle . . . . .

Deres trofaste

Andersen.

Imidlertid var Andersens første Brev med Ansøgningen kommet til København, og Jonas Collin gav i sit Svar Besked om, hvorledes Sagerne stod:

København 23. Januar 1841.

De er vel skrækkelig utaalmodig for at erfare noget om Deres Ansøgn. og derfor skriver jeg i Dag. Dagen efter at jeg fik Ansøgn. skulde jeg til Kongen, jeg tog derfor Ansøgn. med mig og leverede ham den. Han yttrede intet bestemt. Hvorfor havde De i Ansøgn. til Kongen bedet om 200 Sp. og i Brevet til mig nævnet 400 Sp. som den Sum De behøvede? Imidlertid er Sagen ikke endnu afgjort, men jeg tvivler meget paa at De faaer mere end 200 Sp. (uagtet jeg nævnte for Hs. Majest. at De behøvede 400 Sp. hvis De skulde komme til Grækenland). Maatte De kun faa de 200 Sp. thi Ansøgningernes Mængde tiltager bestandig. De skriver, at Holst har faaet et Creditiv fra Holten. Ja, det er en ganske privat Velvillighed af Holten mod Holst, formodentlig fra Holst' Stilling som forhenv. Lærer ved Efter-slægtsselskabets Realskole, som Holten altid har interesseret sig meget for, tildeels med ikke ubetydelige private Opoffrelser. Det er saaledes uden Følge for Andre.

Under disse Omstændigheder frygter jeg meget for, at De maa lade Reisen til Grækenland fare. Maaskee har De allerede opgivet Ideen? Honoraret for Maurerpigen har jeg ikke endnu faaet; deraf skal Witzke¹²⁾ have 186 r. Jeg har erindret Rindom¹³⁾ derom, men det var, sagde han, endnu ikke bestemt; det er vel Abonnement og Tidsberegningen som ikke harmonere med en Smule Velvillighed for Forfatteren. Med Theatret skal det forresten see traurigt ud; af nyt kommer intet frem. Jeg kommer der sjælden . . .

Saasart jeg hører noget om Deres Ansøgn. skal De, med Guds Hielp, høre fra mig.

Ansøgningen var imidlertid blevet oversendt fra Kongen til Fonden ad usus publicos:

[Rigsarkivet. Fonden ad usus publicos. Rejseunderstøttelser 1841].

Vedlagte af Candidatus philosophiæ H. C. Andersen, i Rom, allerunderdanigst indsendte Ansøgning, om Understøttelse til Fort-

sættelse af hans Reise i Udlandet, ville Vi allernaadigst have Vor Direction for Fonden ad usus publicos tilstillet, for derover at nedlægge særskilt allerunderdanigst Forestilling.

Befalende Eder Gud!

Givet i Vor Residentsstad Kjøbenhavn d. 15de Januar 1841.

Christian R.

Indenfor Fonden havde Andersen yderligere en værdifuld Støtte, idet hans nærmeste Ven, Assessor Edvard Collin siden 1832 var dens Sekretær. Afgørelsen trak dog endnu i Langdrag, som Jonas Collins næste Brev viser:

Kjøbenh. d. 29. Januar 1841.

Fra Theatercontoret fik jeg i Dag følgende Notice: Efter Regulative¹⁴⁾ tilkommer Andersen efter første Forestilling 100 r. De 3 Forestillinger gave i alt 642 r. 48 s. Deraf $\frac{1}{6}$ Deel til Forfatteren er 107 r. 8 s. Med Hensyn til den ringe Indtægt har Hs. Majest. paa Directionens Forestilling bevilget Dem en extraordinair Godtgørelse af 100 r., saa at De faaer ialt 307 r. 8 s. Af disse har jeg betalt Witzke 186 r. altsaa 121 r. 8 s. tilbage. Hvormeget De faaer af Kongen, kan jeg ikke sige noget om. Møsting har været syg en 14 Dages Tid, og derved er det giort umuligt for Edvard at faae Sagen afsted. Inden den 22. Febr. vil De følgelig ikke faae noget Resultat. Af Reisen til Grækenland bliver der da sandsynligviis intet, og derover sørger jeg ikke, thi Gud veed hvad De vil der. —

Jeg vilde i Morges (*den 30. Januar*) have søgt Audients hos Hans Majest. og da tillige, hvis det havde ladet sig giøre, talt om Deres Sag, men Kongen tog paa Jagt, og altsaa blev der ingen Audients. At De skal faae Brev enten fra Edvard eller mig, saa snart vi faae Penge til Dem, kan De være vis paa.

— — —
Slaae nu de græske Reisegriller af Hovedet — . . . Jeg troer, De gjorde bedst i at komme hjem saasnart som muligt.

Men endelig forelaa Resultatet da. 1. Februar afgik Fondens Forestilling til Kongen, konciperet af Edvard Collin, underskrevet af Direktionens Medlemmer, Gehejmraad Møsting og Finansministeren Lensgreve A. W. Moltke til Bregentved. Ved de i Virkeligheden Sagen ret uvedkommende Momenter, der anføres til Støtte for Andragendet, giver den et morsomt Indblik i svundne Tiders patriarkalske Styresæt:

[Rigsarkivet, Fonden ad usus publicos, Allerunderdanigste Forestillinger samt Kongel. Resolutioner og Rescripter 1839—1842].

No. 154 1841.

Allerunderdanigst Forestilling..

Ved allerhøieste Rescript af 15. Januar dette Aar har Deres Majestæt allernaadigst paalagt undertegnede Direction at nedlægge særskilt allerunderdanigst Forestilling i Anledning af Cand. philo-

sophiæ H. C. Andersens vedlagte Ansøgning om Understøttelse til Fortsættelse af hans Reise i Udlandet. — I den Anledning tillader Directionen sig allerunderdanigst at ytre Følgende:

Andersen har, som Deres Majestæt bekendt, tidligere foretaget en Udenlandsreise med Kongelig Understøttelse, nemlig ifølge Kongelig Resolution af 13. April 1833: 600 Rbd. aarlig i 2 Aar, hvortil der i Aaret 1834 bevilgedes ham et Tilskud af 200 Rbd. — Det tør imidlertid ikke lades ubemærket, at en anden Digter, som paa samme Tid havde Kongeligt Reiestipendium, nemlig Candidat Hertz, havde af Fonden erholdt 800 Rbd. aarlig i 2 Aar, og ligeledes senere fik et Tilskud af 400 Rbd. — Med Hensyn til hvad der forøvrigt kan tale for Andersens nærværende Andragende, skal Directionen allerunderdanigst oplyse Følgende. — Andersen tiltraadte denne Reise med en Sum han ved Flid og Oekonomie havde sammensparet, nærmest ved Indtægten af hans Drama »Mulatten«. Det heldige Udfald af dette Arbejdes Fremstilling paa Scenen, som bragte ham den ikke ubetydelige Indtægt af 800 à 1000 Rbd., lod ham haabe en lignende Indtægt af hans sidste dramatiske Arbejde »Maurerpigen«; paa dette Haab var hans Reiseplan og Beregning grundet, og denne er nu aldeles tilintetgjort ved det ikke heldige Udfald, da han kun har erholdt circa 300 Rbd. — At han derfor nu befinder sig i stor Forlegenhed, at hans kjæreste Ønske, paa denne Reise at kunne besøge Grækenland derved maa blive uopfyldt, er Direktionen meddeelt ved Conferentsraad Collin, som derhos, ifølge de Oplysninger, han ved et i disse Dage ankommet Brev fra Andersen har modtaget, har erklæret, at dennes Reiseplan, selv i en mindre Udstrækning, ikke vil kunne realiseres uden en Hjælp af 2 à 300 Species.

Med Hensyn til det her allerunderdanigst Anførte, maa Directionen i dybeste Underdanighed henstille dette Andragende til

Deres Majestæts allernaadigste Resolution.

Directionen for Fonden ad usus publicos d. 1ste Februar 1841.

J. S. Møsting.

A. W. Moltke.

Angaaende en Reiseunderstøttelse
til Cand. phil. H. C. Andersen.

E. Collin.

Kongens Resolution faldt den følgende Dag:

Vi ville, i Betragtning af de allerunderdanigst anførte Omstændigheder, have Candidatus Philosophiæ H. C. Andersen bevilget til indbemeldte Øjemed en yderligere Understøttelse af 600 Rbd. S. M. af Fonden ad usus publicos.

Kiøbenhavn den 2den Februar 1841.

Christian R.

[Bemærkning med Blyant: Anvises d. 5. Febr. 1841 = 600 rd. r. s.]

Dagen efter, at Pengene var anvist til Udbetaling, sendte Jonas Collin Beløbet til Andersen:

Kiøbenh. 6. Febr. 1841.

Hans Majestæt har været saa naadig, kiære Andersen, at bevilge Dem 300 Sp., og 600 r., som, tilsammenlagte med de 121 r., jeg har

tilbage fra Deres Honorar for Maurerpigen, udgør de 721 r., for hvilke jeg har tilveiebragt det hermed følgende Creditiv.

Det glæder mig, at De saaledes er hjulpen, og sat i Stand til at fortsætte og *fuldende* Deres Reise, thi det bør jeg gjøre Dem opmærksom paa, at med *denne* Sum maa De arrangere Dem saaledes at De gieldfri kan komme her tilbage, thi videre Understøttelse til denne Reise maa De ikke gjøre Regning paa . . . .

Jeg har været noget uvis, om dette Brev træffer Dem i Rom. Men hvorhen skulde jeg ellers adressere det? Jeg skriver derfor samtidig til Bravo¹⁵), og underretter ham om, at der med Dagsposten afgaaer Brev til Dem, for at han, hvis De, naar det kommer til Rom — noget, hvorover man i saadan Vinters Tid ikke kan gjøre sikker Regning — skulde være afreist, da kan sende det til Dem.

Alle her i Kredsen glæde sig ved det lykkelige Udfald af Deres Ansøgning; gid Efterretningen maa træffe Dem sund og rask. Jeg venter at faae Brev fra Dem inden De modtager dette, — med Klager over, at De maa vente saalænge, ikke sandt! utaalmodig kan De være?

Lev vel kiæreste Andersen

Deres

Collin.

Men vi vender tilbage til Andersen i Rom. Han havde endnu sidst i Januar ikke helt opgivet Rejsedrømmen, selvom »Maurerpigen« kranke Skæbne var en slem Streg i Regningen. »Jeg havde i dramatisk Henseende ventet mig særdeles meget af dette Arbeide og tildeels baseret min Reiseplan paa dets gunstige Udfald«, skrev han 28. Januar til Generalmajor Christian Høegh-Guldberg. »Nu vil det beroe paa Kongen, hvor meget og hvor snart jeg faaer fra ham, hvad han ved min Afreise af sig selv gav mig Haab om« (»H. C. Andersen og det Collinske Huus«, 115). Saa kom da den 9. Februar Collins Brev af 23. Januar. Det var ikke opmuntrende. Dagbogen resumerer dets Indhold derhen, »at det var uvist med min Ansøgning, og at Theatret ikke syntes at ville betale Maurerpigen, som et heelt Stykke«. »Skrækkeligt Humør«, staar der i Almanaken. Næste Dag skrev han hjem:

Rom den 10. Februar 1841.

Min kjære, gode Fader!

I dette Øieblik fik jeg Deres Brev af 22. Januar, og seer der af, at jeg ikke kan have stort Haab om at erholde nogen Reise-Understøttelse af Kongen, eller i det mindste vil den komme saa seent, at den ikke kan fremme min Reise, jeg skriver derfor nu i Minuttet for at sige Dem at jeg den 24. i denne Maaned, altsaa før De erholder dette mit Brev, reiser til Neapel, jeg bliver der til Slutningen af Marts, men har da ikke flere Penge, end at jeg kan reise lige hjem; det gjør jeg da strax dersom jeg ikke til den Tid i Neapel post restante har faaet et Brev med en Vexel, jeg beder kun om 100 Species, eller derunder, hvad mit Stykke vel i Overskud fra Skrædder-Regningen har indbragt; med disse kan jeg dog naae Sicilien, vil De lade dette

Creditiv lyde paa Neapel, Florents, Triest og Vien, saa kan jeg hæve hvor jeg trænger meest. Gid De maa erholde dette Brev og kunde svare mig *Postdagen* efter dets Modtagelse. Takke Dem for al Deres faderlige Omhue for mig kan jeg ikke, og lønne Dem, der til staaer ikke min Lykkestjerne i Verden. Med Bitterhed og Smerte forlod jeg mit Fædreland, hvor, kun De og Deres Hjem, samt meget faae, holder mig fast; med en større Liden vender jeg tilbage, men lover Dem at De ikke skal tydeligt see det naar vi atter samles. Gid jeg havde lidt mere¹⁶⁾ Selv-Følelse, af hvad der kan være godt hos mig, det vilde holde mig meget i Veiret, men man maae jo beholde sin Natur. Jeg har havdt to haarde Maaneder her i Rom, dog smerter det mig at forlade denne høist interessante By . . . .

— — —
Men jeg maa slutte; Posthuset lukkes i denne Time! Gud glæde Dem og Deres mere, end jeg er blevet glædet i mit Liv! — Hils Deres Kone, *Jonna*¹⁷⁾, Alle der oven paa!¹⁸⁾ snart sees vi jo; vær saa mild mod mig, som Deres Hjerte kan; nogen Frugt haaber jeg dog De skal see af min Reise; i det mindste den, at De det første Aar ikke skal høre noget ondt om et nyt Digterarbejde af mig . . . .

Lev vel!

Deres sønlig hengivne

H. C. Andersen.

E. S. Erholder jeg, mod Forventning Penge fra Kongen vil De da, med Hensyn til Creditivet, lade dette lyde, som jeg i et tidligere Brev har skrevet; er det over 200, da paa Athen, Triest og Vien, er det under 200, da paa Neapel, Florents, Triest og Wien.

Af Almanaken fremgaar det, at Collins næste Brev — af 29. Januar — naaede Rom den 15. Februar. »Ingen Reise-Udsigter«, hedder det kort og godt; Andersen fandt, at Brevet »var ikke varmt som ellers« (Dagbogen). Og saa fik han det samtidig med et Brev fra sin moderlige Veninde Fru *Signe Læssøe*, »hvoraf jeg fik at høre at jeg i Heibergs nye Bog er meget ilde behandlet«. Denne Meddelelse bragte ham igen ud af Ligevægt; »Kamp i min Sjæl, om det var gavnligt jeg levede eller ei«, fortæller Dagbogen. Men en Uge efter — 22. Februar — noterer han, at Professor *Gerhard* fra Berlin¹⁹⁾ har tilbudt ham Anbefalingsbreve til Grækenland. Helt har han dog altsaa ikke sluppet Haabet. 25. Februar rejste han til Neapel sammen med Digteren H. P. Holst og Teologen *Peter Conrad Rothe*, den senere Stiftsprovst og Sognepræst til Frue Kirke i København, der 34 Aar efter holdt Talen over hans Kiste. Den 28. Februar fandt Ankomsten til Neapel Sted. Næste Dag skrev Andersen i Almanaken: »Faaet Brev fra Faderen med Creditiv paa 350 Species«. Dagbogen tilføjer: »Det første jeg saae var paa Creditivet »Athen«; jeg blev jublende glad, satte mig strax til at begynde et Brev til Faderen«. Om Aftenen gik han i Teatret. »Da jeg kom hjem lod jeg hente hvid Capri Viin og fik Holst og

Rothe ind hos mig, vi drak Kongens og Hjemmets Skaal«. Spændingen var udløst.

Den 15. Marts 1841 gik H. C. Andersen ombord paa Dampskibet Leonidas for via Malta og Syra at sejle til Athen. Drømmen om den store Rejse var blevet til Virkelighed.

Noter.

- ¹⁾ Collins Datter Fru Ingeborg Drewsen (1804—1877).
- ²⁾ Historiemaleren Adam Müller (1811—1844).
- ³⁾ Jonas Collins ældste Søn, Kammerassessor Gottlieb Collin (1806—1885).
- ⁴⁾ Konferensraad Nicolai Abraham von Holten (1775—1850), Medlem af Statsgældedirektionen.
- ⁵⁾ Jonas Collins Fødselsdag.
- ⁶⁾ Skuespillerinden Elisabeth Holst, f. Heger (1811—1891); hun udførte Titelrollen i »Maurerpigen«.
- ⁷⁾ Jonas Collins næstældste Søn og Andersens nærmeste Ven og Raadgiver (1808—1886).
- ⁸⁾ 23. Maj 1840 opførtes Øhlenschlägers »Fiskeren og hans Børn« med Musik af J. P. E. Hartmann. Stykket gjorde ingen Lykke og gik kun 3 Gange.
- ⁹⁾ J. L. Heiberg havde i sin Privatsensur til Jonas Collin over »Maurerpigen«, dat. 16. Aug. 1840, udtrykt sine Tvivl om, hvorvidt Tragedien burde antages, dens Sceneheld vilde være problematisk, idet Stykket savnede »en egenlig *Pointé*, uden hvilken intet dramatisk Værk kan bestaae« (»Andersen og det Collinske Huus«, S. 323—24).
- ¹⁰⁾ Anna Marie Andersen døde 7. Oktober 1833; 16. December modtog Andersen i Rom Meddelelsen herom gennem et Brev fra Jonas Collin (trykt »Breve til Andersen«, S. 110).
- ¹¹⁾ Edvard Collins haarde Brev om »Agnete og Havmanden« af 18. Dec. 1833 (»H. C. Andersens Brevveksling med Edvard og Henriette Collin«, I, 1933, S. 201—205 og Noten dertil).
- ¹²⁾ Skræddermester J. Witzke, St. Kongensgade Nr. 39 (nu Nr. 21).
- ¹³⁾ Kammerraad P. C. Rindom (1802—1844), Kontorchef, Hovedkasserer og Bogholder ved Det kgl. Teater.
- ¹⁴⁾ Det saakaldte »Minut-Regulativ« af 22. Oktober 1832, hvor Forestillingens Længde afgjorde Honoraret efter en meget findelt Skala, som opererede ikke blot med Timer, men med Kvarterer. Heller ikke »Maurerpigen« naaede fuld Takst.
- ¹⁵⁾ Maleren Johan Bravo (1796—1876), 1841 dansk Kunst-Agent i Rom, 1846 dansk Konsul smst.
- ¹⁶⁾ først skrevet: den heibergske.
- ¹⁷⁾ Jonna Drewsen (1827—1878), Jonas Collins ældste Barnebarn; gift 1850 med Baron Henrik Stampe.
- ¹⁸⁾ Collins Svigersøn Assessor Adolph Drewsen boede paa 2. Sal i hans Gaard i Amaliegade Nr. 155 (nu Nr. 9), medens de gamle Collins boede paa 1. Sal.
- ¹⁹⁾ Arkæologen Friedrich Wilhelm Eduard Gerhard (1795—1867).

Nogle Oplysninger om Nicolaus Hegelahr.

Af August F. Schmidt.

Nicolaus Hegelahr (1746—1822) har indlagt sig Fortjeneste i Litteraturen ved at have leveret vort første Digt om Heden: »Forlystelser i Heederne« (1788). Digtet er forfattet, imedens Hegelahr var Præst i Skarrild-Arnborg i Hammerum Herred. Det har ikke alene sin Interesse som vor allerførste »Hede-Lyrik«, også i kulturhistorisk Henseende er »Forlystelser i Heederne« stadig læseværdigt. Da Digtet udkom, fik det en særdeles velvillig Modtagelse; det blev saaledes anmeldt af W. H. F. Abrahamsen i »Lærde Efterretninger« (Forår 1790, Nr. 26). Trods den heldige Start fortsatte Hegelahr ikke med Digtekunsten. »Forlystelserne« blev hans eneste Bog. Den er nyudgivet i 1926 af Jeppe Aakjær, der indleder Udgaven med et Forord¹⁾, hvori findes de nødvendige Oplysninger af biografisk og litterær Art. Da Pastor Hegelahr altså på sit Område er en Førstemand i vor Litteraturhistorie, vil man ikke undres over, at også nærværende fremkommer.²⁾

Nicolaus Hegelahr var Præstesøn, født i Hassing i Thy 1746.³⁾ Han blev Student fra Roskilde Skole 1768. I 1769—71 underviste han Arveprins Frederik i Matematik. Det fortælles, at Prinsen en Dag skød ham ned ad en Trappe, af hvad Grund vides ikke, og da fik Hegelahr den Benskade, han aldrig forvandt. Ikke desto mindre tilegnede han Arveprinsen i en ordrig Fortale sit Digt om Hederne, »til underdanigst Erindring om den haabefulde Fremvevt i de mathematiske Videnskaber, som Deres Kongelige Højhed udviiste i Aarene 1769, 1770 og 1771, hvortil jeg brugtes som et ringe Middel.«

I 1772 den 29. August blev Hegelahr cand. theol., og den 22. April 1773 kaldedes han til Præst i Skarrild og Arnborg; hans Ordination fandt Sted 18. Juli 1773. — Den 4. Oktober 1815 forflyttedes han til Sunds (Hammerum Herred), og den 28. Maj 1819 til Gellerup. 1821 den 24. Januar blev han tillige udnævnt til Præst for Sunds. Han døde den 23. Februar 1822.

¹⁾ Forordet er genoptrykt i Jeppe Aakjærs: Fra Sallingland til Øresund (1932), 51—55.

²⁾ Hegelahr er mærkelig nok ikke omtalt af Oluf Friis i hans Bog: Jylland i dansk Litteratur indtil Blicher (1929).

³⁾ Kirkebogen begynder først 1757.

I Gellerup omtales Nicolaus Hegelahr som »gammel og fattig, men velmenende og from«.¹⁾

Den 25. Oktober 1775 blev han gift med Maren Andersdatter Schoubye fra Sønder Felding. Med hende fik han 2 Sønner og 5 Døtre. Hun blev hans Huses onde Ånd. Han levede et hundsk Liv med hende, siger Jeppe Aakjær, og der er overleveret et Par Træk, der af Folk i Egnen blev knyttet til Madam Hegelahr, som ikke modsiger Aakjærs Ord. Engang skulde hun således i Skarrild Kirke bære et af Bøndernes Børn til Dåben, og idet hun nu kom gående op ad Kirkegulvet, nynnede hun på den Vise: »Bispens Datter i Norge — Under Egegren —« så højt, at Menigheden hørte det. Visen er yderst flov, og det viser da, hvor ryggesløs en Holdning over for det hellige en Præstekone i den Tid kunde indtage. Når Madam Hegelahr sang nævnte Vise og Folk genkendte den, kan det tyde på, at Visen har været kendt helt vel i Egnen. I 1877, da Evald Tang Kristensen (i Viborg Stifts-Tidende ²¹/₄) skrev om nogle gamle Fortællere i Herningegnen, nævnte han Trækket om Maren Hegelahrs Visenynnen og føjede til, at han hos en gammel Pige i Sunds i sin Tid optegnede et Vers af en slem Vise, der dog havde et ægte gammelt Grundlag — det var den om Bispens Datter i Norge under Egegren —. »Denne Vise er nu tabt. . . . Stor Skade er det vel nu ikke«.

Selvom den Form af Visen, Madam Hegelahr kunde, ikke er overleveret, kender vi dog meget vel til Visen i Almindelighed, idet Evald Tang Kristensen har optegnet den i en Del Varianter under Overskriften: Bispens Datter i Pile, udgivet i hans Bog »Danske Skjæmteviser« (1903), 31—32, 283—85. Noder til denne uhøviske Vise findes i Tang Kristensens nævnte Værk i Melodibilaget, 5 f. Blot af de Tekster, der findes i Skjæmteviserbindet, får man et levende Indtryk af, hvor grov en Vise det i Virkeligheden var, Pastor Hegelahrs Kone ifølge veloverleveret Folketradition nynnede på, ilav hun bar et Barn til Dåben. Opskriften *B* hos E. T. Kristensen (S. 283) har Omkvædet: »— Hendes Egegren —«. Det har vel nok været en Vise omtrent som *B*, Præstekonen og Folk i Skarrildegnen har kendt.

Maren Hegelahr døde i Skarrild den 31. August 1811 i sin Alders 68. Aar. Hun blev begravet den 6. September. Sognepræsten Hr. Johan Engelken fra Sønder Felding prædikede over hende og anvendte Teksten fra Jesu Sirachs Visdom 41₃: »O Død! din Dom er god for et nødtørfigt Menneske, og hvis Styrke formindskes«. Over Graven blev af fire Piger, som nedkastede hver en Blomsterkrans, følgende Vers afsunget:

¹⁾ K. F. L. Nielsen: Fra Studekørsel til Motordrift (1922), 172. Jfr. Wibergs Præstehistorie og Erslews Forfatterlexikon (Supp. I, 733).

Mel.: Naar min Tid og Mund, etc.
 Hvor skulle vi Idag for dig oplad,
 Naar al vor Længsel stilles,
 Naar alle døde, Rad i Rad
 Skal for vor Jesu stilles.
 Naar han ved Navn fremkalder dig,
 Og os for vor Gud vedkiender sig,
 Naar aldrig vi adskilles.¹⁾

Selvom Maren Hegelahr døde i 1811, nævner Evald Tang Kristensen dog i 1877²⁾, at hendes Minde endnu levede friskt i Folks Tale i Egnen i 1870'erne. Tang Kristensens Ord må vel stå til Troende, og det var ikke for det Gode, Pastor Hegelahrs Kone blev erindret. I Hjemmet skaltede og valtede hun med Sagerne efter Behag siger E. T. Kr., hun solgte Høet af Engen uden Mandens Vidende og holdt den store Familie med Svigersønner og Børnebørn hos sig, medens Hegelahr, der jo var Krøbling, måtte indrette sig herefter.³⁾ Der er en Fortælling i »E Bindstouw« (1842), som ifølge Evald Tang Kristensens Meddelelse til Jeppe Aakjær handler om Hegelahr og hans huslige Forhold³⁾. Det er Mads Uhrs Beretning i Historien: æ Staahkelsmand om, hvorledes han hjælper den forfulgte Præst, der her tænkes på. Mads Uhr fortæller: »E Præjst war ælles en grumme gue Mand, men Gud bewaahrs faa Kuen, han had! Hun wa saa uen ve ham, som nown Kuen ka wæhr, aa han had ett Hunds Ret ve hin. A haa redded ham tow Gaanng aa hinne Kløer — faa han war en bette faapint Sperris, aa hun wa stuer aa stærk, men A war indda stærker, aa ku majt hin. — Hun had faat isinn aa vil gjø Nød ve ham, A passer ett wal om aa sæjj, aa rennt ætte ham runnen om æ Goer mæ en Knyw i hinne Haaen, aa rovt, te hun sku gjø de hæhr ve ham. De kun A ett lih, aa saa tow A e Knyw fræ hin, aa trudd hin te aa væ skekkele.«⁴⁾

Der er imidlertid en Fejl i Overleveringen. Blicher lader Mads Uhr fortælle, at Oprinnet mellem Hegelahrs fandt Sted, da han tjente i Sunds Præstegård. Dette kan ikke passe, da Madam Hegelahr jo var død allerede fire År før Forflyttelsen til Sunds. Her er det naturligvis Blicher, der har husket forkert. Fra sin Præstetid i Torning og Lysgård (1819—25) har Blicher udentvi tvl kendt ret godt til sin Embedsbroder i Sunds og Gellerup. Rygtet har gået om Hegelahrs triste Hjemliv i Skarrild, Blicher har i Tidens Løb ikke husket på at holde Forandringen i Hegelahrs Hjemliv fra 1811 ude fra, hvad han i Almindelighed havde erfaret om den Sunds Præst, og da han så mange År senere — o. 1842 — gav E Bindstouw den

¹⁾ Skarrild Kirkebog 1788—1815, Fol. 57 b (Landsarkivet, Viborg).

²⁾ Viborg Stifts-Tidende ²¹/₄ 1877.

³⁾ Aakjær: St. St. Blichers Livs-Tragedie II, 207 f., jfr. smsts., 95 f.

⁴⁾ Steen Steensen Blichers Samlede Skrifter 26. Bd., udg. af J. Aakjær og Johs. Nørvig (1930), 117, 301.

sidste Afpudsning inden Offentliggørelsen, tænkte han ikke på, at Hegelahr var Enkemand, da han var Præst i Sunds. Derfor er det så ligetil, at Mads Uhr fortæller Begivenheden som knyttet til Præstegården i Sunds, medens Skarrild jo er dens Hjemsted.

I en fremtidig ny Udgave af E Bindstouw må Kommentaren til Mads Uhrs Fortælling altså ændres.¹⁾

Der er intet, som tyder på, at Steen Blicher har kendt Nicolaus Hegelahr's Bog om Hedeforlystelserne, så det er neppe litterære Forhold, der er Årsag i Blichers Interesse for sin Forgænger i Hede-
poesien. Derimod har man Grund til at tro, at Mads Uhrs Fortælling om Konens Jagt med Kniv i Hånd efter den halte Mand har mereet Blicher så meget, at han har erindret den gennem Årene og så til sidst gjort Brug af den som et Indskud i den troværdige og brave Mads Uhrs Fortælling om Stakkelsmanden. Måske det også har fornøjet Blicher at give en god Historie til Bedste om en Kollega, der, ligesom han selv, havde nogle Spektakler med Konen. —

Evald Tang Kristensen fortæller, at selvom Pastor Hegelahr måtte finde sig i meget, greb han dog undertiden ind og brugte sin Myndighed. Et Eksempel herpå finder vi måske i det »Brev om rindende Vand«, som Hegelahr skrev i Gellerup Præstegård den 17. Juli 1820 og sendte til sin Nabo Niels Særkær. Brevet, der er det eneste trykte Bidrag fra Hegelahr's Pen udover Forlystelser i Heederne, er helt lærerigt at læse. Det er udgivet af E. Tang Kristensen i »Jyske Folkeminder« IX (1888), S. 368—69. Det var iøvrigt almindelig Tale blandt Folk, at Hegelahr var den sidste Præst der på Egnen, som havde gået i den sorte Skole. Han var meget anset for sin Klogskab, og man mente, han af Kongen kunde få, hvad han søgte. Denne Tanke er vel fremstået ved, at han i sit sidste Leveår var Præst for to vidtstrakte Sogne. I Sunds var Hegelahr den sidste Præst, inden Sognet ved Resolution af 24/1 1821 blev Anneks til Gellerup. Da han ikke kunde leve af Sunds Kald alene søgte han og fik det bedre Gellerup Embede. Her var det, han var så heldig i 1821 at blive udnævnt til Præst også for Sunds Sogn, der indtil 10/11 1828 var underlagt Gellerup Pastorat.

1) Jfr. Blichers Samlede Værker, Bind 26, Noterne Side 301 (til Side 117¹⁶).

Familien Stouenberg.

Af Th. Hauch-Fausbøll.

Familien Stouenberg har kun i to Generationer ført dette Navn, der utvivlsomt maa stamme fra Gaarden Stovenbjerg i Store Dalby Sogn eller Stovenbjerg Mølle i Urlev Sogn, nu begge ved Braaskov, men rimeligvis har Navnet tidligere været brugt som Kendingsnavn, da der gaar mindst et Par Generationer forud for, at det bliver fast Familienavn.

Familien har tidligere været ufyldestgørende behandlet af Lengnick i hans Stamtavle Engelbreth. Af Slotsforvalter Fr. Stouenberg findes et Portræt i Brocks Bog om Rosenborg III, 170. I det følgende er ved Kildehenvisninger til Kirkebøgerne anvendt samme Betegnelser som i Adelsaarbogen, med Undtagelse af, at Vor Frue Kirke er betegnet ved D (∴ Domkirken).

I.

Rasmus Iversen f. c. 1725 i Viborg¹⁾, var 1759 Hyrekusk-karl i lille Kirkestræde, tog 14. Juni 1762 Borgerskab som Hyrekusk²⁾ og havde som saadan egne Heste og Vogne³⁾, boede til Leje hos Brygger Aistrup i Store Regnegade Nr. 95, indkom 2. Marts 1773 Kl. 3¼ Eftermiddag i Frederiks Hospital og døde 16. Marts 1773 Kl. 1 Morgen af Svindsot, begr. paa Assistents Kirkegaard (N.); g. m. Anna Maria Børgesdatter, der 1774 boede paa Nellikegangen Nr. 154, Datter af Hyrekusk Børge Pedersen Smidt og Giertrud Andersdatter⁴⁾, Børn 1—5.

1. Iver Rasmussen Stouenberg, f. 1759, Lakai hos Kongen, kgl. Fuldmægtig paa Rosenborg, se II.
2. Maria, dbt. 25. Aug. 1764 i Kjøbenhavn (N.), levede 1773. Blandt hendes Faddere var Skoleholder Andreas Brobye.

¹⁾ Protokol over indkomne Syge i Frederiks Hospital 1773, Nr. 133. Sygeprotokol samme Aar og samme Nr.

²⁾ Kjøbenhavns Borgerskabsprotokol 1749—84, fol. 113.

³⁾ Hof- og Stadsrettens Forseglingsprotokol 5 for 1771—73, fol. 267, Registreringsprotokol 5 for 1771—75, fol. 398 og Behandlingsprotokol 5 for 1771—76, fol. 441 og 446. Boet var net, men fattigt. Enken gik fra Arv og Gæld.

⁴⁾ Personalh. Tidsskr. 9 I 217.

3. Anna } dbt. 22. Okt. 1768 i Kjøbenhavn (N.), † 14 Dage
4. Giertrud } gamle af Slag, begr. 1. Nov. 1768 i Kjøbenhavn (N.).
5. Andreas, dbt. 13. Okt. 1770 i Kjøbenhavn (N.), levede 1773.
Han var opkaldt efter Skoleholder Andreas Brobye, der tillige med sin Hustru Abelone, Barnets Moster, var blandt Fadderne ligesom Husværten Brygger Aistrup og Jomfru Aistrup.

II.

Iver Rasmussen Stouenberg (se I, 1), dbt. 12. Aug. 1759 i Kjøbenhavn (N.)¹⁾. Blandt Fadderne var Andreas Brobye Skoleholder i Vingaardsstræde, Mouritz Krag Skrædder i Hummergade, Cornelius Galschiøt Silkevæversvend i lille Kirkestræde. Stouenberg nævnes 1791 som Løber hos Kongen, 1796 som Lakai hos Kongen og 1800 tillige som Thehandler. 1. Okt. 1815—5. Aug. 1826 kgl. Fuldmægtig paa Rosenborg²⁾, † 30. Nov. 1834 i Kjøbenhavn; g. 8. Okt. 1791 i Odder m. Kirstine Jensen, der da var Jomfru paa Rathlousdal, dbt. 24. Feb. 1763 i Odder, † 15. Juni 1808 af Brystsye (D.) og 10. Aug. samme Aar fik Manden Bevilling at sidde i uskiftet Bo³⁾, Datter af Møller Rasmus Jenssøn i Fillerup Overmølle og Dorothea Sophia Engelbreth.⁴⁾ Hun benævnes ved sin Død og ved Børnenes Daab med Familienavnet Jensen, ved sit Bryllup Jomfru Myller efter Faderens Stilling og i Engelbreths Stamtavle ligesom sin Fader Finsteen, antagelig Faderens Kendingsnavn efter Fensteen By ved Odder. Børn 1—6:

1. Marie Elisabeth Stouenberg, f. 7. Sept., dbt. 27. Sept. 1792 i Kjøbenhavn (S.), fik 1. Dec. 1834 Myndighedsbevilling under Justitsraad, Kontorchef i Generaltoldkammeret Clemmensens Kuratel, † 25. Okt. 1865 af Brok i Kjøbenhavn (H.).
2. Rasmus Stouenberg, f. 29. Juni 1794 i Kjøbenhavn, dbt. 15. Juli 1794 i Waisenhuskirken (S.), Krigskancellisekretær, † 17. April 1813 i Kjøbenhavn (H.).⁵⁾
3. Dorothea Sophia Stouenberg, f. 15. Juli 1796 i Kjøbenhavn, dbt. 15. Aug. i Trinitatis Kirke (S.), † 15. Sept. 1796 af Krampe (N.).
4. Fritz (kaldet Frederik) Stouenberg,⁶⁾ f. 23. Juni 1797 i Kjøbenhavn (S.), deltog i Krigen 1813—14, 1817 exam. jur., 25. Juli 1820 Kopist under Statsgælddirektionen, 5. Aug. (fra

¹⁾ Enkekassen Nr. 2938, Folketællingen 1801, Købmagerkvarter, Gøthersgade 139.

²⁾ Brock: Rosenborg II, 121.

³⁾ Designationer over Samfrændeskiftebreve m. m. 1771—1809.

⁴⁾ Lengnicks Stamtavle Engelbreth.

⁵⁾ Hvide Bog.

⁶⁾ Han omtales udførligt i Brocks Bog om Rosenborg III, 171 ff.

1. Okt.) 1826 Fuldmægtig hos Slotsforvalteren paa Rosenborg, 1851 kst. og 9. Feb. 1854 Slotsforvalter paa Rosenborg, 21. Juni 1856 Afsked, 1858 St. Helena Med., 12. Juli 1858 R.*; † 23. Aug. 1874 paa Frederiksberg (Fb.); g. 22. Dec. 1865 i Brudens Hjem i Smallegade Nr. 1 (Brudgommen var da 68½ Aar gammel) i Henhold til Vielsesbrev af 4. Dec. (Fb.) m. Guri Vilhelmine Lovise Madsen, f. 2. Juni 1833, † 23. Aug. 1874.
5. Dorothea Sophia Stouenberg, f. 8. Juni 1799 i Kjøbenhavn, dbt. 5. Juli i Trinitatis Kirke (S.), † 23. Nov. 1800 »for Tænder« (N.).
6. Caroline Lovise Stouenberg, f. 16. Dec. 1801 i Kjøbenhavn, fremstillet 12. Feb. 1802 (S.), † 6. Dec. 1835; g. 15. Jan. 1831 i Kjøbenhavn (B.) m.¹⁾ karakt. Bataillonskirurg, senere Overlæge Lauritz Clementsen, f. 1801 i Kjøbenhavn, † dær 29. Juni 1873 (g. 2. m. Ane Kirstine Marie Schmidt, f. 4. April 1802 i Kjøbenhavn, † dær 21. Juli 1876).

---

¹⁾ Dette Ægteskab er ikke nævnt hos Carøe: Den danske Lægestand 1786—1838, S. 34.

Nogle Oplysninger om Søren Kierkegaard 1834—38. IV.
Af Sejer Kühle.

Der er nu givet nogle Antydninger vedrørende Livet i den lille Bydel, der omgav Kierkegaards Hjem. Vi har set, at Hertz i to Aar havde sit Logi paa Nytorv og fik Forbindelse med ham for at samle Materiale til sin politisk-æstetiske Novelle. Ogsaa Poul Møller boede i sine sidste Aar i Nærheden og maatte passere hans Hjem, hver Gang han astmatisk-stønnende gik til eller fra Universitetet. Og blandt de Mænd, der arbejdede paa Domhuset, kan fremhæves P. V. Jacobsen og Jørgen Jørgensen, hvoraf sidstnævnte ikke blot omtales af Hertz, men ogsaa af Kierkegaard.

Efter denne Udflugt vender vi tilbage til Hjemmet for atter at beskæftige os med Søren Kierkegaards Forhold til Faderen og Broderen.

— Faderen var økonomisk velstillet. Han var — som man allerede ved — rejst til Hovedstaden tolv Aar gammel og havde i en Del Aar været i Lære hos den ugifte Morbroder Hosekræmmer Niels Andersen Seding. I 1780 (omtrent 24 Aar gl.) fik han selv Borgerskab som Hosekræmmer og udvidede senere sin Virksomhed til at omfatte andre Omraader. 21. Marts 1788 indsatte Seding ham som Universalarving, og 7. Marts 1796 døde den gamle i hans Hjem paa Købmagergade.

Allerede da var Kierkegaard en velhavende Mand, og i Begyndelsen af 1797 afstod han Forretningen til Fætteren — den senere meget rige — Michael Andersen Kierkegaard og Chr. Agerskov.

20. Sept. 1802 oprettede han Testamente, hvori han foreskrev Regler, der skulde følges ved Skilsmisse eller Død, og samtidig stiftedes Legatet »Niels Andersen Sedings Minde«. Efterhaanden voksede Kapitalen. Statsbankerotten klarede han derved, at han havde anbragt en stor Del af sine Penge i solide Papirer. — Ved Hustruens Død 30. Juli 1834 fik han Tilladelse til at hensidde i uskiftet Bo, men besynderligt er det, at hans Formue da blev angivet til kun 40 000 Rdl. Sølv, skønt vi ved, at han førte nøje Regnskab, og dette Regnskab maa have udvist et langt større Beløb. (Ved samme Lejlighed indsendte Søren til Magistraten Ansøgning af 8. Aug.¹) om at faa beskikket Kancelliraad P. E. Beyer som Kurator.)

Det er muligt, at den betydelige Arv, der blev efter Faderens Død 9. Aug. 1838, var en Overraskelse for Sønerne. I Skiftesagen findes to ret betydelige Bopakker med omstændelige Opgørelser over den afdødes Ejendele²). Man lægger Mærke til forskellige Genstande som: et Guldur med Guldkapsel, talrige Sølvgenstande og Overflod af Sengeklæder og Dækketøj. Alt dette kendte Sønerne, men de havde næppe Rede paa de 124 Værdipapirer, der fandtes i en Blikkasse. Ialt blev Boet — efterat alle Udgifter var dækkede — opgjort til 125341 Rdlr., hvoraf Søren fik den Fjerdedel, der tilkom ham. Over Indboet blev afholdt Auktion 21. Nov., og Ejendommen blev 28. Dec. 1838 tilskødet de to Brødre for 19 000 Rdlr.

Man vil forstaa, at Søren blev ret velstillet, da han 20. Marts 1839 fik Arven overdraget, men ogsaa tidligere havde der sikkert været sørget for, at Sønerne fik, hvad de havde behov. Noget andet er, at de Lommepege, der var tildelt Søren, ikke havde svaret til hans Forbrug, idet han efter Moderens Død havde tillagt sig en Del kostbare Tilbøjeligheder, saa han indtil Slutningen af August 1837 havde paadraget sig en Gæld paa 1 262 Rdlr. Til denne Gæld maa føjes den Understøttelse, han derefter modtog, nemlig 391 Rdlr. Ialt opgjorde Faderen — if. en Udskrift, som findes i Skiftesagen — det, der skulde fradrages i Arven, til 2 257 Rdlr. Sølv, hvori formodentlig er indbefattet de nævnte Beløb. Broderens Gæld var 2 304 Rdlr., medens de to Søstre hver havde faaet godt 2 400 Rdlr. til Udstyr. Alle disse Gældsposter var dog ved et Dokument af Januar 1836 eftergivet Børnene.

Det økonomiske Mellemværende mellem Søren og Faderen var rimeligvis af ret pinlig Art, og Faderen kan tit have haft Lejlighed til at tale baade om sin egen fattige Barndom og om det Velvære, hvori Sønnen levede, et Velvære, der langt overgik det, man ellers havde kendt i Familien. Men Søren slog sig næppe til Taals med Faderens Paamindelser. Den ældre Broder opnaaede ved Indgaaelse i Ægteskab 21. Okt. 1836 en aarlig »Pension« paa 800 Rdlr.; og Søren, der allerede da havde Gæld, kan meget vel have følt det som Uret, at han ikke fik en tilsvarende Understøttelse. Denne »Uret« blev først hævet, da Faderen saa de sørgelige Resultater af den Modstand, han havde gjort mod Sønnens Krav.

Overfor Broderen opstod tidligt hos Søren en Skinsyge, som var præget af megen Bitterhed. Efterhaanden som han modnedes, blev det ham stadig mere pinligt at mærke, at denne Broder var ham overlegen og fik de Goder, som stod i Forbindelse med denne Overlegenhed.

At Broderen i enhver Henseende havde et betydeligt Forspring, kunde der ikke være Tvivl om. Han var, som før nævnt, naaet

vidt. Han var den første i Familien, der havde studeret, og var ad den Vej naaet saa langt, at man kunde vente at se ham blandt de ypperste. Ikke blot havde han opnaaet de vigtigste Universitetsgrader, men havde desuden betydelige Kundskaber i Oldtidsprogene, megen Indsigt i Bibelen og i forskellige Kirkefædres Skrifter og endelig i Filosofien. Han tænkte endog i 1830 paa at blive Poul Møllers Efterfølger i Norge. Dertil kommer, at han havde betydelige dialektiske Ævner og gode Talegaver.

I en Del Aar tænkte han ogsaa paa at faa en Lærerstilling ved Københavns Universitet, hvor han fra 1834 havde Ret til at holde Forelæsninger. Hans Stilling i Familie og blandt Venner var da saa fremtrædende, at Søren daarligt kunde gøre sig gældende, ja, endnu i Fyrrerne maatte Søren føle Vanskeligheden ved at have saa anset en Broder.

P. C. Kierkegaard forstod selv senere, at hans videnskabelige Periode havde haft en Vrangside; og han skrev da ogsaa i 1856 ved Udnævnelsen til Biskop om samme Tidsrum: »Aldrig, Gud være lovet, istand til aldeles at glemme den Tro, der boede i hans Forældres Hjerter, og som igjennem dem var forkyndt, blændedes han dog igjennem en lang Aarrække af den døde Kundskab, der opblæser, som da hans Disputats for den philosophiske Doctorgrad (Göttingen 1829) er kjendeligen nok stemplet med det Præg, og hildedes han derhos kun altfor ofte i Verdens Begjeringer som da det Usikkre og Holdningsløse i hans Vandel i hine Aar noksom vilde have aabenbaret det for oplyste Christnes Øine.«

Broderens Fortrin paa de nævnte Felter gjorde sit til, at Søren fandt Behag i den Opmærksomhed, han vakte blandt Kammeraterne. Men ogsaa en anden Omstændighed medførte, at han hellere søgte deres Selskab end hans. Det fremgaar af forskellige Optegnelser, at han frygtede hans Vejledning paa det moralske Omraade og tirredes af hans »Farisæerøjne«. Disse Øjne glemte han aldrig, selv om han senere erkendte, at der havde været rigelig Anledning til Bebrejdelser. Blandt de mest oplysende Bemærkninger om Forholdet mellem Brødrene finder vi i Søren's Papirer (IX, S. 53 f.) følgende: »Peter har i Grunden altid anset sig for bedre end mig, og saa smaat som den forlorne Broder. Deri har han ogsaa havt Ret; han har altid været retskaffnere end jeg. Hans Forhold til Fader f. E. var en retskaffens Søns — mit derimod ofte dadelværdigt: o, men dog har Peter aldrig elsket Fader som jeg. Peter har aldrig gjort Fader Sorg, end sige den Sorg som jeg, men saa har Peter ogsaa glemt Fader, medens jeg mindes ham hver Dag, ubetinget hver Dag siden hiin 9d August 38 og vil mindes ham indtil en salig Gjenforening hisset.«

Gennem saadanne Ord mærker man den gamle Rivaliseren; og man aner den Bitterhed, Søren følte ved Broderens Overlegenhed ogsaa i den Retning. Det var jo netop det pinlige ved Sagen, at Broderen havde Ret i sin Betragtning af ham. Men tidligt lærte denne Broder at tie. Han kunde endnu i Fyrrerne finde meget at bebrejde Søren. F. Eks. kunde han ikke tilgive ham, at han havde skrevet »Forførerens Dagbog«, der efter hans Anskuelse kun kunde tjene til Ungdommens Fordærvelse. Derfor mente han ogsaa efter Sørens Død, at Indtægten af »Enten-Eller« burde tilstilles Magdalenehjemmet, som modtog ret store Gaver fra ham. Men — som sagt — han søgte at undgaa Strid. Nu og da kom Søren til Pedersborg — uden at Broderen dog nogen Sinde nævner det i sin Dagbog — og Peter kom ofte til København. Ved saadanne Lejligheder blev Sørens Planer, Hensigter og personlige Forhold tit berørt, og han »udtalte sig mangan Gang meget udførligt og livligt om alt saadant, nedlagde det saa at sige hos en Fortrolig, der dog fattedes den ene Betingelse for Fortroligheden, Samstemningen, og kun havde den anden, Tavsheden«. Diskussion kunde ikke nytte »efterat en bestemt Modsætning i Henseende til visse Punkter tidlig havde været paa Tale mellem os, saa det fra den Tid af var vitterligt for begge Parter, at min tavse Tilhøren ikke betydede Bifald eller Samstemmen«³).

Søren var sikkert altfor sensibel, altfor utaalsom, naar han mente sig forfordelt, og altfor bange for Broderens Indblanden i sine Forhold. Ganske vist er Oppositionsforholdet mellem den yngre og den ældre Broder naturligt, men det antog hos de to Mennesker en særlig stærk Form og fik derved afgørende Betydning for Sørens hele Udvikling. Man vilde rimeligvis, hvis det var muligt at efterspore Drivkræfterne i hans Tænkning, kunne finde, at hans polemiske Forhold til Grundtvig var betinget af Forholdet til Broderen; og man vilde finde det endnu vigtigere, nemlig at netop Oppositionsforholdet gav ham en overordentlig Tilskyndelse til aandelig Vækst.

Naar hans Pirrelighed og Bitterhed blev saa stærk, var det ikke uden Forbindelse med den Pine, han følte ved sin legemlige Svaghed. Langt senere siger han (S. K. Pap. IX, S. 41 f.): »Det at være et sundt stærkt Menneske, der kunde deeltage i Alt, der havde legemlig Kraft et sorgløst Sind: o, hvor ofte har jeg i tidligere Tid ønsket mig dette. I Ungdommens Tid har min Qval været frygtelig«. Lignende Udbrud finder man mange Steder i hans Papirer. Et af de mest kendte Eksempler er følgende: »Spæd, spinkel og svag, næsten i enhver Henseende legemligt nægtet Betingelserne for ogsaa at kunne gjælde for et heelt Menneske, sammenlignet med Andre; tungsindig, sjælesyg, paa mangfoldig Maade dybt og endeligt foru-

lykket: blev der saa givet mig Ect: en eminent Klogskab, formodentlig for at jeg dog ikke skulde være ganske værgeløs.«

Denne legemlige Svaghed gav ham allerede i Drengaaarene en piniig Særstilling. Som voksen viste den sig mere synlig. Skulderpartiet antog en ikke helt normal Form og blev forholdsvis kraftigt udviklet, Underkroppen forblev svag og Benene spinkle. Stemmen blev spæd og — hvad Hertz kalder — mutuerende, ofte slaaende over i Diskant, saadan som man træffer hos Mænd, der ikke har naaet fuld Udvikling.

Legemlig Svaghed var vistnok ret almindelig i Familien. Den omtalte Halvonkel M. A. Kierkegaard havde en Søn H a n s P e t e r K i e r k e g a a r d (f. 1. Marts 1815), der if. Brøchners Beskrivelse »var vanfør, lam i den hele ene Side, og fuldstændig Krøbling; aandelig derimod velbegavet«⁴). Gennem Lægdsrullen for 1790⁵) faar vi desuden at vide, at en anden Slægtning, nemlig M o r t e n A n d e r s e n K i e r k e g a a r d, som blev Købmand i Horsens, var lam i bægge Ben. Ja, muligvis har flere andre i Familien haft saadanne Skrøbeligheder. Det er saaledes paafaldende, at M. P. Kierkegaard havde saa mange ugifte Søskende hjemme i Sædding. Men der findes intet Middel til at undersøge, hvilke Mangler de kan have haft. Kun om den yngste Broder ved vi noget sikkert. Han skal omtales senere.

Den legemlige Svaghed kan dog for Søren Vedkommende have medført, at der i Hjemmet blev vist ham et særligt Hensyn, ligesom det er troligt, at han ogsaa som den yngste havde en privilegeret Stilling; blot havde han den ikke paa de Omraader, hvor han som voksen ønskede at gøre sig gældende.

Som før sagt, er det sandsynligt, at han var Moderens Yndling; og selv om Faderen gav sine Børn en streng Opdragelse, er der Vidnesbyrd nok om, at Søren hos ham mødte megen Kærlighed. Særlig er det bemærkelsesværdigt, at Faderen ikke svigtede ham, da det saa mørkest ud. Med Taknemmelighed tænkte Søren paa, at »just da han fik en forlorn Søn — da blev han ret for Alvor Fader;« »han vilde just være Fader til den forlorne Søn, det er næsten som brød han sig ikke saa meget om at være Fader til den forlorne Søns Broder, det velartede Barn«. (S. K. Pap. X², S. 236).

Den gamle Kierkegaard maa have haft nogen Forstaaelse af det, der gjorde Livet vanskeligt for Sønnen; og specielt maa han have forstaaet, at Søren havde arvet ogsaa en psykisk Svaghed.

Bægge Sønner led under alvorlige Depressionstilstande med dertil svarende Ængstelighed, Selvbefrejdelse, Spekulationer over arvelige Svagheder, over Guds Straf o. s. v. Hos Søren bemærker man de Perioder, hvorunder han rugede over sin egen Ufuldkommenhed, dels over saadanne Forseelser, som var begaaet i Midten

af Trediverne og under Forlovelsen, dels pintes han af en utaalelig Afstand mellem Forhaabninger og Resultater. Men vi kender desuden de Højspændingstilstande, den Hypomani, der ledsagedes af en stærk Produktivitet. Angsten virkede paa ham ikke blot hæmmende, men til Tider ogsaa stærkt inciterende.

Hos den ældre synes Depressionstilstanden at have været af mere blivende Art. Han led under Anger og Selvanklager. Han saa sine Forseelser i urimelig Forstørrelse og anede stadig Straffen. Han havde ligesom Søren forløftet sig paa Indtryk; og ligesom han overfor Faderen havde været den lydige Søn, der ængsteligt søgte at undgaa alt, hvad der kunde være ham imod, saaledes søgte han at være lydig overfor sin Gud og pintes idelig af Angsten for at overtræde hans Paamindelser.

Søren har gentagne Gange hentydet til denne Særegenhed hos Broderen. F. Eks. skriver han i 1849 (S. K. Pap. X², S. 100): »Peter har aldrig været ung i aandelig Forstand; han har faaet et sygeligt Indtryk af det Religieuse, han er blevet saa angst og bange for Gud, at han i denne Pusilanimitet sidder — og Gud veed, om han kan blive ret opflammet ved at turde troe at være elsket af Gud.«

Denne Betragtning af Broderen er fuldstændig rigtig. Skønt han kunde tale med Kraft og Myndighed, var han en religiøst forkuet Natur; men naar Søren paataler det, finder man det ikke helt paa sin Plads. Ti han gjorde sig selv store og mærkelige Bekymringer.

Værd at nævne er det maaske nok, at Broderens mange Bekymringer stod i Forbindelse med en Række Forestillinger, som ellers hørte hjemme i Almuen, Forestillinger, han rimeligvis havde faaet gennem Faderen.

Han troede paa Varsler gennem Drømme. Naar Fuglen var død i sit Bur, eller naar et Portræt var faldet ned fra Væggen, mente han, at et Menneskes Død var nær. Naar han var i Tvivl om en Sag, raadspurgte han Biblen. Han slog op i den og troede, at han fik Svar ved at læse det første Sted, han fik Øje paa. Eller han gik i Kirke og blev da opmærksom paa et Ord, som han antog særlig beregnet paa ham. Denne Tro paa, at et Forsyn kunde spores bag saadanne Oplevelser og Handlinger, gav Anledning baade til Ængstelse og til Beroligelse; i mange Tilfælde fik de Betydning for hele hans Liv.

Det er naturligt, at Sørens Ængstelighed skyldtes Dispositioner, der var Arv fra Faderen. Ogsaa for hans Vedkommende gælder det, at han pintes af Tungsind med Anfald af Ængstelse og Anger; og ogsaa for ham gælder det, at han havde en Tilbøjelighed til at dvæle ved de mørke Sider af Religionen. Saavidt det kan skønnes, kulminerede dette Tungsind i Begyndelsen af det andet

Ægteskab (1802—03) og efter Hustruens Død (nemlig i 1835—37); og i disse Perioder antog Tungsindet en sygelig Karakter.

Spiren til denne Sygelighed maa muligvis søges langt tilbage i Slægten. Den gamle Kierkegaard var i hvert Fald ikke den eneste i sit Slægtled, der viste Tendenser til Sindssyge. Hans yngste Broder Peder Pedersen Kierkegaard (dbt. $\frac{21}{8}$ 1769, død i Sædding $\frac{8}{2}$ 1834) betegnes nemlig i førnævnte Lægdsrulle fra 1790 som afsindig og var derfor ubrugelig til Militærtjeneste.

Men selvom der har været sygelige Dispositioner i Slægten, og selv om den gamle Kierkegaard var præget deraf, er det desuden ganske sikkert, at han ogsaa havde Synder at angre, Synder som han ikke kunde glemme, og i Særdeleshed ikke, da han saa Søren skeje ud.

Vi ved, at han godt et Aar efter den første Hustrus Død saa sig nødsaget til at ægte sin Tjenestepige Ane Sørensdatter Lund, der blev Moder til alle hans Børn. Denne Kvinde stod langt under ham. Hun var fattig, idet hun ved Indtrædelsen i Ægteskabet kun ejede de nødvendigste Gangklæder. Hendes Skolekundskaber var færre end hans og hendes Begavelse væsentlig ringere; men, saavidt det kan skønnes, var hun en godmodig lille Kone, der troligt hjalp Manden med at give sine Børn en kristelig Opdragelse. Dog kunde han næppe glemme sin Forseelse, og at Forholdet til Hustruen endnu i hendes sidste Leveaar ikke var helt godt tør maaske udledes af den Omstændighed, at da P. C. Kierkegaard i Februar 1833 skulde være Præst paa Mors, ønskede han, at Moderen skulde rejse med (P. C. K., S. 34). Dog var det først efter hendes Død, at den gamle Hosekræmmer følte sig ret ulykkelig, og en Splittelse i Familien blev alvorlig.

Senere fortalte den ældste Søn, at han i denne Tid søgte at bringe Faderen Lindring ved Skriftens, Kirkefædrenes og Menighedens Vidnesbyrd. Af hans Dagbøger ser vi, at han i Juli 1834 (før Moderens Død) oversatte »En Martyrhistorie fra det tredie Aarhundrede«, i December 1835 oversatte han Augustins Skrift om Trosbekendelsen, hvortil han i Maj 1838 føjede en Kommentar, og i Februar—Maj 1838 skrev han en Række Salmer og Sange, der ligesom det øvrige blev trykt i J. C. Lindbergs »Nordiske Kirke-Tidende«. Ved Samtaler søgte han at overbevise Faderen om Trosbekendelsen som det urokkelige i Kristendommen; men hele denne Virksomhed synes dog ikke alene at have haft det Formaal, som P. C. Kierkegaard angiver.

Nogen Støtte — muligvis ogsaa nogen Foruroligelse — kunde Faderen faa gennem Læsning. Ad forskellige Veje ved vi, at han ikke var ukendt med religiøs Litteratur; og i Skiftet efter ham finder vi da ogsaa registreret følgende Bogsamling: J. O. Thisted »For

Christne. Et Opbyggelsesskrift« I—VI (1823—25), J. P. Mynster »Prædikener« I—III og »Betragtninger over de christne Troeslærdomme« I—II, J. Hornsyld »Betragtninger over Bibelen« I—III (1831—37), A. G. Rudelbachs Postil, Kingos Psalmer ved P. A. Fenger (1827), 30 andre Bind, mest Andagtsbøger og 3 Bdtr. gamle Bøger.

Her er givet en Antydning af Samlingens Art. Henriette Lund nævner, at Kierkegaard beskæftigede sig med Chr. Wolffs Filosofi; og det er meget tænkeligt, at Samlingen har indeholdt »Fornuftige Tanker om det, som Menneskene have at gøre og lade, til deres Lyksaligheds Befordring« (1744). Med Hensyn til Mynsters Prædikener, da ved vi Besked gennem S. Kierkegaards Papirer. Faderen studerede dem flittigt, og Sønnen fik sin Andel i dem.

Thisted, Hornsyld, Rudelbach og Fenger var alle Mænd, som den gamle Kierkegaard kendte.

Pastor Thisted var 1822—24 Kapellan ved Trinitatis Kirke. Han var Modstander af Rationalismen og bl. a. yndet af Brødre- menighedens Medlemmer. Tilslutningen til hans Prædikener var til Tider saa stor, at det var livsfarligt at overvære dem. — Hans Søn var Forfatteren Valdemar Thisted, der blev Kandidat i 1840 sammen med Søren Kierkegaard og senere blev en Del paavirket af ham.

Pastor Hornsyld havde været Præst i Assens, men søgte i 1820 Afsked og flyttede til København; og den Produktion, der derefter fremkom, bragte ham i nær Tilknytning til Grundtvig og Rudelbach. Han kom meget i Grosserer M. A. Kierkegaards Hjem, vistnok oprindelig fordi en Datter her var gift med en Broder til Fyns Biskop, Dr. theol. Nicolai Faber. P. C. Kierkegaard, der læste Korrektur paa en stor Del af Hornsylds Værk, nævner ofte den gamle Præst i sin Dagbog.

Den omtalte Postil af Rudelbach er sikkert Prædikensamlingen »Der Herr kommt« Bd. I (1833), som R. efter et Besøg sendte i Begyndelsen af 1834.

Af Betydning for den gamle Kierkegaard har naturligvis ogsaa hans Kirkegang været; og ikke mindst tør vi betragte Altergangen som Udtryk for Søgen efter Bestyrkelse i Gudsforholdet. Det er derfor ogsaa rimeligt at foretage en Undersøgelse paa dette Omraade. Vi kan ganske vist ikke faa et Indtryk af, hvilke Anfægtelser han har haft, og hvilken Styrkelse han har faaet; men ét og andet fremgaar dog af det Uddrag af Frue Kirkes Kommunionbog, som vi til Slut skal bringe:

1833,	4. Apr.	M. P. Kierkegaard,	Hustru og Søn (Søren).
— ,	24. Maj	M. P.	— — — (Søren).
— ,	31. —	P. C.	—

1833,	27. Sept.	M. P.	Kierkegaard,	Hustru og 2 Sønner.
1834,	14. Marts	P. C.	—	
—,	21. —	M. P.	—	Hustru og Søn (Søren).
—,	15. Aug.	M. P.	—	og 2 Sønner.
—,	7. Nov.	P. C.	—	
1835,	16. Jan.	M. P.	—	og 2 Sønner.
—,	24. April	P. C.	—	
—,	29. Maj	M. P.	—	og Søn (Søren).
—,	7. Aug.	M. P.	—	og Sønnen Peter Chr.
—,	16. Okt.	M. P.	—	og Søn (Søren).
—,	18. Dec.	M. P.	—	og Sønnen Søren Aabye.
1836,	1. Jan., 13. Marts og 23. Maj	P. C.	Kierkegaard.	
—,	17. Juni	M. P.	Kierkegaard.	
—,	3. Juli og 18. Sept.	P. C.	Kierkegaard.	
—,	23. Sept.	M. P.	Kierkegaard.	
—,	16. Dec.	M. P.	—	og Sønnen Søren Aabye.
—,	26. Dec.	P. C.	—	og Hustru.
1837,	28. April	M. P.	—	
—,	21. Maj	P. C.	—	og Hustru.
—,	11. Juni og 22. Sept.	M. P.	Kierkegaard.	
1838,	16. Apr. og 22. Juni	M. P.	Kierkegaard.	
—,	6. Juli	S. A.	Kierkegaard,	
—,	5. Aug.	P. C.	—	
1839,	18. Jan. og 9. Aug.	S. A.	Kierkegaard.	
1840,	14. Aug.	S. A.	Kierkegaard.	

Denne Liste kan tjene forskellige Formaal. Den støtter Læsningen af adskillige Steder i Kierkegaards Papirer (f. Eks. I, S. 26 og 64, samt II, S. 106, 136 f. og 200), og den giver nogle Oplysninger om Familieforholdene. Særlig henledes Opmærksomheden paa Altergangen 16. Okt. 1835, de Optegnelser, der gaar forud (f. Eks. S. K. Pap. I, A. 85, 89 og C 60), og de Meddelelser, der er givet om Broderens Sygdom.

Man ser, at Kierkegaard med Hustru og Sønner i de første Aar gik samlet til Alters. Dog var det næppe et Tilfælde, at de to Brødre kun fulgtes én Gang i hvert af Aarene 1833, 34 og 35. Fra den Tid — Aaret efter Moderens Død — begyndte dog først den egentlige Splittelse i Familien. Fra 16. Januar 1835 kom Brødrene ikke mere til Alters sammen. Fra 7. August s. A. fulgte P. C. Kierkegaard heller ikke Faderen, men Søren fulgte ham — i Modsætning til, hvad der er sagt i 1. Afsnit — ikke blot tre Gange i 1835, men ogsaa én Gang i 1836, sidste Gang faa Dage efter Faderens 80-Aars Fødselsdag. Efter den Tid gik Faderen ene, og Søren kom ikke til Alters før 6. Juli 1838.

Splittelsen betød ikke — hverken for Faderens Vedkommende eller den ældste Søns — at Interessen svigtede. Tværtimod tiltog Hyppigheden af Altergangen i Splittelsestiden 1835—36. Naar den aftog stærkt fra Begyndelsen af 1837, skyldtes det delvis, at Skriftefaderen, Pastor G. H. Waage blev forflyttet til Sorø Akademi,

og den yngre Præst A. N. C. Smith traadte i Stedet. Hos ham indfandt Søren sig aldrig; men i 1838 søgte han Pastor E. W. Kolthoff og senere Stiftsprovst Tryde. Mærkeligt nok nævner Kolthoff ham sjældent i sine Dagbøger (Ny kgl. Sml. 8°, 739), hvorimod Broderen adskillige Gange er omtalt.

Ligesom den anførte Liste ikke kan give os nogen Besked om de Sindstilstande, der har været knyttet til Kommunionen, saadan kan den heller ikke vise nogen bestemt Dato for Splittelsens Opstaaen i Familien; men den giver dog et Fingerpeg, som ikke er uden Værdi, naar man sammenholder de her givne Oplysninger med Søren Kierkegaards egne. For Studiet af en senere Tid vilde det rimeligvis have Interesse, om Listen blev ført frem til Kierkegaards Død.

Her vil vi imidlertid nøjes med det allerede indvundne. Det er lykkedes gennem de foregaaende Undersøgelser at fremdrage en lang Række Oplysninger. Af særlig Vigtighed er det, at Forholdet mellem Søren Kierkegaard og Broderen delvis er klarlagt, og at der er givet nogle Antydninger, der viser dette Forholds Værdi for Sørens Udvikling. Hvad man har vidst om Forholdet til Faderen er blevet suppleret ved Fremdragelse af forskellige Dokumenter, men vi er dog langfra naaet til Bunds. Men selv om der endnu kan være adskilligt at studere, er det vistnok tilstrækkeligt dokumenteret — og det var netop den Paastand, vi begyndte med — at det lønner sig at søge ogsaa andre Steder end netop i Kierkegaard-Arkivet.

Noter.

- 1) Værge- og Kurator-Beskikkelser 1834, Nr. 1370.
- 2) Hof- og Stadsrettens Skiftekommission, Bopakke V B 1838/688, og Ex. test.-Boer 15/56 (1844).
- 3) Dansk Kirketidende 1881, S. 339.
- 4) Det nittende Aarhundrede 1877¹, S. 368.
- 5) Lægdsrulle (Sessionsrulle) for Lundenæs Amt (2. jyske Distrikt, Lægd 26).

Et Bidrag til Joh. Fr. Classens Karakteristik.

Af T. Vogel-Jørgensen.

De efterfølgende Breve og andre Aktstykker giver en Karakteristik af en af Datidens mest indflydelsesrige Mænd, Ejeren af Frederiksværk Gods og Kanonfabrik, Generalmajor — dengang Generalkrigskommissær — *Johann Friderich Classen*¹⁾ Stifteren af det Classenske Fideicommis. Denne Karakteristik er uden Tvivl meget ensidig, men den er næppe uden Værd. — Ogsaa Oplysningen om Classens Forsøg paa at faa en gammel Krigskarl gjort til Skoleholder er værd at bemærke.

Naar imidlertid ikke blot de Partier af Brevene er medtaget, som direkte belyser Classen, er det, fordi Aktstykkerne ogsaa direkte og indirekte, giver et ganske godt Billede af en næppe helt almindelig Mand, Sognepræst i Melby, Magister *Severin Matthias Dorn*²⁾, som har skrevet flere af Brevene. Endelig berettes ogsaa her en Historie, som muligvis vil kunne interessere, selv om den omhandler en ganske ukendt Mand, Skoleholder *Jørgen Hansen*³⁾, der oprindeligt var Fæstehusmand og Landsbyskrædder. Om ham giver Breve og Noter yderligere Oplysninger.

Magister Dorn har, som det vil fremgaa af det efterfølgende, haft en Energi og et Initiativ ud over det sædvanlige. Han synes tillige at have haft et ualmindelig godt Hjerte; bl. a. har han paa mange andre Maader end gennem den her omhandlede Aktion og hvad Brevene iøvrigt oplyser, taget sig af *Jørgen Hansen* og dennes Familie. En Søn af J. H., Sognepræst *Hans Georg Ludvig*

¹⁾ Johann Friderich Classen, f. 1725, d. 1792. Han, der var Ejer af Frederiksværk Gods, overtog 1764 Melby m. fl. Sogne paa Halsnæs, Strø Herred. Købekontrakt og Skøder er dog først dateret 1768, jævnfør C. Nyrop: »Joh. Fr. Classen«, Kbh. 1887, og Astrid Paludan-Müller: »Generalmajor Classen«, Kbh. 1923.

²⁾ Severin Matthias Pedersen Dorn, f. Kbh. 1716. d. Melbye 1797. Sognepræst i Melby fra 1742 til 1796. Wiberg siger i Supplementet til Præstehistorien om ham: »Nidkær og begavet. Efter sin Resignation boede han i Præstegaarden, og hans Død foraarsagedes ved, at han, der gik i Barndom og altid frøs, var krøben ind efter en Bagning i den endnu varme Ovn, hvilken man igen lukkede til for at bage nogle Smaakager uden at blive ham vaer«.

³⁾ Jørgen Hansen, døbt Melbye 13 Decbr. 1733, d. Juli 1804, begr. Melby 5 August s. A.

Reinsholm¹⁾, beretter i sit paa Latin affattede Vita²⁾, hvordan Pastor Dorn har hjulpet ham frem, har læst med ham, hjulpet ham til Optagelse i Frederiksborg latinske Skole, støttet ham økonomisk i adskillige Aar m. m. Reinsholm skriver om Dorn, at hans »Minde for mig, saa længe jeg aander og lever, skal være højhelligt«.

I de offentliggjorte Skrivelser er Ortografien bibeholdt, selv om den, navnlig for Dorns Vedkommende, er i endog usædvanlig Grad inkonsekvent. De Dorn'ske Breves Form med den fuldkommen forvirrede Mangel paa Sammenhæng i Sætningsbygningen, med Udeladelse af Eftersætninger og lignende er bibeholdt. Disse Smaating bidrager til Dorns Karakteristik, ligesom hans store Ordrigdom, som gaar langt ud over, hvad der selv i de Tider var almindeligt. Derfor gengives navnlig det store Brev in extenso trods bestandige Gentagelser.

Kun Interpunktionen er nu og da ændret, oftest suppleret, for at lette Læsningen, og Anvendelsen af store og smaa Bogstaver er normaliseret.

Det første Brev³⁾ er sendt til Amtmand over Frederiksborg-Kronborg Amt Frederik Carl von Gram⁴⁾ og lyder:

Deres Excellence,
Høy og Velbaarne
Hr. Geheime Conference Raad og Amptmand
Ridder af Elephanten.
Naadige Herre.

Ved Skole Embedets Vacance udi Meelbye formedelst forrige Skoleholder Geert Hans Meulengracht's⁵⁾ Dødsfald, er det mig een stor Glæde og Fornøjelse til det vacante Skole Embede udi Meelbye at kunde præsentere Deres Excellence een af mit Embeds Frugter, da jeg med god Samvittighed som den, jeg kiender dertil den tienligste og nyttigste kand til igien at blive Skoleholder i Meelbye underdanigst foreslaae Deres Excellence. Manden er til det Embede tienlig og vel begaved, forstandig, christelig, gudelig sindet og i Kors og Drøvelse en forsøgt og vel øvet Christen, navnlig Jørgen Hansen, nu Huusmand udi Meelbye. Vel er hand ingen Student, mens nest Gud vil jeg derfor paa Embedets Vegne være Deres Excellence forsvarlig, at Manden, som har et got Hoved, dertil de behøvende Eegenskaber, den Dyd, Guds frygt og Skikkelighed, at efter

¹⁾ Hans Georg Ludvig Reinsholm, født Melbye 14 April 1763. Hans Fødsel findes ikke nævnt i Kirkebogen (den angives bl. a. i R.s Vita, se næste Note). Pastor Dorn glemmer overhovedet særlig mange Tilførsler. — Reinsholm var 1787—92 residerende Kapellan Vig—Asminderup, Ods Herred, 1792—1819 Sognepræst i Tersløse, Merløse Herred, 1819 til han døde, 1831, Sognepræst i Vig-Asminderup.

²⁾ Vitæ candidatorum 1782—93. S. 197—99. L. A.

³⁾ Partikulære Breve 1770, Frederiksborg-Kronborg Amt. L.A.

⁴⁾ Frederik Carl von Gram, f. 1702, d. 1782. Amtmand over Frederiksborg Amt 1741—71.

⁵⁾ Gert Hans Meulengracht, d. Melby 25 Febr. 1770, 52 Aar gammel.

al Formodning Skoleholder Embedet udi Meelbye kand ved ham blive vel forsynet, og da denne Gang ved Vacancen ingen uden ustuderede Personer har anholdet om mit Forslag, kand jeg ei rettere see og skønne, end jo af de Personer, som hos mig har meldet (sig) til at blive proponerede til at nyde det i Meelbye vacante Skole-Embede, bemelte Mand Jørgen Hansen er den dueligste og værdigste og tager jeg mig derfor den underdanigste Frihed Deres Excellence ham at foreslaae til igien at blive Skoleholder i Melbye i forrige, nu afgangne Skoleholder Geert Hans Meulengrachts Sted. Paa det Embedet det snarest mueligt til Ungdommens Gavn udi Meelbye kunde igien vorde forsynet, ynskte jeg gierne med mit Bud igien tilbage Deres Excellences naadigste Resolution, og har jeg den Ære næst al Velstands Tilønskning med højeste Veneration og skyldig Submission i dybeste Underdanighed at forblive

Deres Høye Excellence,
Høy- og Velbaarne
Naadige Herres
underdanigste Tiener

S e v e r i n M a t t h i a s D o r n .

Meelbye, d. 14 Martij 1770.

Man ser, at Præsten, hvis Iver viser sig særdeles stor, har haft megen Hast. Han ønsker Grams Afgørelse tilbage med sit Bud — hvad han dog ikke har faaet. Det vilde da ogsaa være imod Forordningen¹⁾, der vel fastsatte, at Amtmanden havde Kaldsret for Skoleholdere, men først efter at Provsten havde prøvet dem og afgivet anbefalende Erklæring. Det har, som det synes at fremgaa af det følgende, aabenbart været Præsten om at gøre at holde Provsten udenfor i denne Sag.

Uden paa foranstaaende Brev findes iøvrigt med ukendt Haand tilføjet:

Naar Provsten kiender den Person beqvem, som er i Forslag, haver Hs. Excellence ey noget derimod.

Men nu optræder Provsten med følgende Brev til Hs. kgl. Majestæts Stald-Skriver, Jørgen Brandt, Frederiksborg.

Velædle, Høystærede Hr. Stald Skriver.

Saa snart jeg kom fra Kircke igaar (Søndag 25 Marts, Mariæ Bebudelse), maatte jeg resolve til at lade mig aarelade paa Foden, som var et got Raad men hindrede mig i at faae Støflen paa idag og altsaa icke kunde begive mig ud paa Reisen. — Fra Hr. Magister Dorn fik jeg idag et Bref paa 2 Arck Papir som en Apologie, hvorfor han har kaldet en Husmand til Skoleholder; mig syntes, at siden Husmanden kunde leve af sit Skredder Haandverck, en anden kunde være tient med det Brød, besynderlig 2de som Degne Sønen J ø r g e n O t t o i Cregome, der længe har holt Skole, samt Sr. P o v e l M ø l l e r s, Skolemester i Strøegaards Mølle, har søgt om Skolen. Men enten Hr. Dorn seer mest efter Duelighed eller Føyelighed mod sig

¹⁾ Skoleforordningen af 23 Januar 1739.

selv, derom raisonneres adskilligt af dem, som mener at kiende hans Hensigter. Siden Huusmanden Jørgen Hansen har et Fæste Huus¹⁾, desuden Drengbørn²⁾ giver det nok en Anstand, indtil han af General Commissairen faaer sin Frihed, og førend det skeer, skrider jeg icke til at examinere og recommendere ham, thi det var at sætte Misforstaaelse mellem Deres Excell. Høyvelb. Hr. Geheimeconference Raad og General Krigs Commissairen. Jeg har og hørt, at Manden er meget svagelig, og at Bønderne frygter for, att han ei har Helbred til Embedet, endskiønt Hr. Dorn skriver andet. Dog er det vist, at han for Resten har et meget godt Rygte og skal have en god Oplysning, som han og med Fliid og Agtsomhed har erhvervet sig. Saa snart han faaer sin Frihed, skal jeg examinere ham og indberette det directe til Deres Excellence self. Men ellers hafde Hr. Dorn tænkt at gaa saa smurt dertil og meente at faae Confirmation derpaa, førend jeg fick vide noget deraf. Næst all Velstands Ønske samt min Respect for velædle Kiæreste og hele Huus, henlever jeg med største Estime

velædle Hr. Stald Skrivers
Høystærede, kiære Ven,
Deres tjenstærbødigste
og skyldige Tiener
C. Coldevin³⁾.

Thorup d. 26 Martii 1770.

P. S. Jeg tæncker nock, at Beneficarii fick vota imod sig idag.

Derefter faar Pastor Dorn sit Svar fra Amtmanden. Det er dateret 5. April 1770 og lyder⁴⁾:

Til Hr. Magister Dorn i Meelbye.

Jeg havde gierne ønsket at kunde have føyet Deres Velærværdighed derudi at antage til Skoeleholder udi Meelbye, udi afdøde Meulengrachts Steed den mig proponerede Huusmand Jørgen Hansen, som ieg ikke tvivler paa efter Deres Velærværdigheds goede Vidnesbyrd kan være en goed og oplyst Mand, vel og formoede, at De ikke proponerede ham, uden De fandt ham tienlig at forestaae Skoelen, men da han er Fæster af det Friderichsværchske Gods, saa seer jeg ikke uden han havde Frihed fra Godset at kunde antage ham til Skoeleholder, desuden han eller hver, som dertil skal antages, først af Prousten maa examineres, førend jeg sliig Skoeleholder kan beskikke. Imidlertid saa (jeg) heldst, om man dertil kunde erholde et skikke-

¹⁾ Han overtog 1762 sin Svigerfader, Husmand Jens Larsens Fæstehus. Fæste protokol Kronborg Rytterdistrikt 1758—96. LA.

²⁾ Foruden den i Note 1 Side 174 nævnte Søn fik Jørgen Hansen 1764 Sønnen Hans. Endvidere maa der i Følge en Begravelsesantegning i Kirkebogen 1772, i 1765 være født en Søn, Niels, der imidlertid ikke findes i Kirkebogens Daabsregister. — Sønnen Jens Reinsholm, der blev Fuldmægtig ved Frederiksværk, senere Forvalter paa Arresødal, er først født 1771. Han døde 1819.

³⁾ Sognepræst i Torup, Provst i Strø Herred Christian Andersen Coldevin, f. 1709, d. 1793.

⁴⁾ Frederiksborg Amts Kopibog; udgaaede partikulære Breve 1770—73. LA.

ligt studeret Menniske, og nuelig om Deres Velærværdighed nærmere overlagde det med Prousten, en saadan Person vil torde findes at foreslaae. Jeg forbliver etc.

F. C. v. G r a m.

Magister Dorn har imidlertid faaet en Erklæring fra Provst Coldevin, som fra 26. Marts til 23. April, da Erklæringen er dateret, maa have ændret sit Syn betydeligt. Dette Provstens Indlæg anføres dog af Hensyn til Kontinuiteten senere. Det har været sendt med som Bilag til det nu følgende Brev, der er noget ejendommeligt.

Magister Dorn griber nemlig til det ekstraordinære Skridt at skrive til Biskoppen¹⁾, skønt han godt nok maa vide, at denne intet har med Kaldelse af Skoleholdere at gøre. Han skriver et, som man vil se, meget langt Brev til Biskoppen — saa langt, at Pennen til sidst nægter at fungere, og det fremgaar af Skriften paa de mange Foliosider, at Magisteren trods den Iver og det Hastværk, hvorom Brevet bærer Vidnesbyrd, dog har maattet give sig Tid til at puste, mens han snittede en ny Gaasefjer til.

Brevet²⁾ lyder:

Deres Eminence, Høyædle, Høyærværdige og Høylærde Hoygunstige Hr. Confessionarius, Allerhøystærede Hr. Biskop.

I reedelig Hensigt til Guds Ære og min Menigheds Ungdoms Gavn og Nytte har jeg i forrige Skoleholder afgangne Geert Hans Meulengrachts Sted Hans Excellence Hr. Geheime Conference Raad og Amptmand von Gramm underdanigst proponeret til Skoleholder igien at blive i Meelbye een Mand, som er i sine Aars beste Alder og Styrke, som jeg i mange Aar har haft Leilighed selv at under vise og lære, prøve og kiende, som stammer af gudfrygtige, skikkelige og fornemme Folk paa Landet i Sognet³⁾. Bemelte Mand er Jørgen Hansen, som i eendeel Aar har i Meelbye Bye beboet et Kongens Huus i Sognet, som nu er lagt til Frederichsværeks Gods. Bemelte Jørgen Hansen, som vel har været og er een ustuderet Mand, men hand har ikke alleene et got Hoved og stor Beqvemhed til det Lære Embede at forestaae, men hand har tillige og altid været een gudfrygtig og skikkelig Mand, der stedse baade han og hans Hustrue⁴⁾ begge har ført et exemplarisc og ustraffelig Liv og Leved. Baade hand og Hustrue, som er det Fruentimmer, Deres Høyædle og Høyærværdighed vieste sig naadigst saa fornøyet med, da De sidst visiterede i Meelbye Kircke. De har begge to, baade Mand og Hustrue, alltid været af mine lydigste og dydigste Tilhørere; begge har de frem for mange andre samlet sig saa herlig Kundskab og derhos saaledes levet, at de for deres gudelige og christelige Op-

¹⁾ Ludvig Harboe, f. 1709, d. 1783.

²⁾ Provstebreve, Indberetninger m. m. Strø Herred vedk. 1738—70. Bispearkivet. LA.

³⁾ Faderen var Fæstebonde Hans Børgesen, f. Melby 1681, d. Tollerup, Melby Sogn, 1745. g. 1723 Karen Nielsdatter f. Melby 1686, d. Melby 1766.

⁴⁾ Ane Jensdatter, f. 22 Februar 1735, Melby Sogn, begr. Sønderup Nørre, Merløse Herred, 1816.

førsel af deres Lærer og Sielesørgeer har meriteret og meriterer stor Ære og Berømmelse. Manden Jørgen Hansen har det behaget Gud i endeel Aar ved megen Kors og Sygdom, Anfægtning og Fristelse at ove og prøve, rensse og luttre i Elendigheds og Anfægtnings Ovn. For hands svage Helbreds Skyld har hans Forældre i hans Ungdom ladet ham lære det ærlige og lovlige Skrædder Haandverk, det, han og med megen Guds frygt, Ædruelighed og Flittighed, Tilliid til Gud og stille Taalmodighed troelig har forfuldt indtil for nogle Aar siden det behagede Gud at paalægge ham saadan haard og langvarig Sygdom, der tvang ham til gandske at begive sit Haandverk; imidlertid undte den barmhiertige Gud ham saa meget af Helbreden, at han ei allene kunde berede sig til sit salige Endeligt, som hand hver Dag ventede paa, mens da jeg desforuden observerede med denne Mand, at Gud havde noget vigtigere og større hand ved hans Kors og Sygdom vilde berede Ham til, sc. i Tiden til megen Frugt og Nytte, vel at forestaae et Skole og Læreembede, og da det ofte hændte sig i forrige Skoleholders Tiid, at jeg ved een og anden Urigtighed i Skolen, som mødte mig ved Skole Visitatzer, maatte finde mig bedrøvet og misfornøiet, og det saa meget meer, som jeg ved mine Paamindelser og Formaninger til Guds Ære og Meelbye Skoleungdoms Gavn og Nytte efter daværende Skoleholders Omstændigheder kunde saa got som intet udrette, hvorfor jeg tilsidst i min Tilliid til Gud, Bøn og Paakaldelse og Taalmodighed maatte henstille til Gud Sagen. Da jeg og andre paa den Tiid det minst ventede, bleve vi befriede og forløsende ved det, den naadig Gud ved Døden bortkaldte forrige Skoleholder i Meelbye, nu afgangne Geert Hans Meulengracht. Imidlertid, da jeg i nogle Aar vist ventede, at der vilde skee med forrige Skoleholder een Forandring, som vilde give mig Leilighed at være betænkt paa igien at faae et dygtigere og beqvemmere Subjectum, og mine Raad, som jeg i Jørgen Hansens Sygdoms Tiid gav ham, har Gud saaledes vel hørt, at hand i Anledning deraf paa beste Maade har præpareret sig til at forestaae et Skole Embede i Tiiden, og at hand dertil af Gud er bleven giort beqvem og duelig, vilde Deres Eminence behage naadigst at se af Hr. Provstens Attest, som beviser, hvorledes hand in examine er bleven befunden, og hvorledes hand tillige er bekiendt for at have ført et meget christelig og exemplarisk Liv og Levned. For hans Legems slette Helbreds Skyld har han i endeel Aar ei alleene maatte nedlægge sit Haandverk mens og ikke været i Stand som andre Huusmænd der var lagte til Frederichsværkes Gods, der at kunde giøre noget Hoveriets Arbeide. Ved Hans Majestæts Liv Chirurg Hr. Justitsraad Braun¹⁾ gode Raad, Forskrift og fortræffelige Medicamenter er Jørgen Hansen nu saaledes kommet sig, at hand til megen Frugt og Nytte kand forrette Skole Embedet udi Meelbye, mens hands Legems svage Constitution er saaledes, at hand til Hoveriets Arbeide er uskikket. Det er for nogle Aar siden, da dette Gods var endnu Hans Majestæts, i Anledning af Extra Skatten, jeg da maatte forklare den Mands Omstændigheder i een Skrivelse til salig Hr. Regimentsskriver Plum²⁾; mit Brev havde og den

¹⁾ Simon Gotfred Braun, indvandret Tysker, f. 1702, d. 1772. I 1770 var han Livkirurg hos Enkedronning Juliane Marie.

²⁾ Bolle Fr. Plum, f. 1704, d. 1765, begr. 3 Febr. 1766. — Det paa-gældende Brev eksisterer ikke, hverken i Amtets eller Regimentsskriverens Korrespondance, LA., ej heller blandt Ekstraskatte-Regnskabernes Bilag, RA.

gode Hvirkning, at Jørgen Hansen blev befriet for Ekstra Skatten, mens desuden i Fald Godset havde fremdeles forblevet Hans Majestæts, saa havde salig Plum ep̄ter min Recommendation ved een Vacance vilde forhiulpet ham til een kongelig Skole paa Amptet hos Hans Excellence Amptmd. von Gramm. Da nu forrige Skoleholder i Meelbye ved Døden afgick, hændtes mig selv ved den Tiid een særdeles Maleur, som forarsagede, at jeg under 3 Ugers Tiid ei kunde bruge min høyre Arm, som jeg i den Tiid maatte lade mit Embede ved min Naboe, Hr. Provsten, forrette, og derved skeete den nye Skoleholders Proposition af mig saa meget sildere end ellers havde skeet, og da min Forestilling kom ind til Hans Excellence, var samme Herre syeg, som saa meget sildere forarsagede Hans Excellences Fuldmægtige Sr. Brandts Brev til Herreds Provsten, det, Deres Høyærværdighed ved bemelte Brevs Igiennemlæsning selv naadigst erfarer; men ved den Ophold kom dog Skoleholder Embedet udi Meelbye til at lide, thi da Menigheden fick at vide, at Jørgen Hansen, som de alle kiendte for een meget oplyst, gudfrygtig og til Embedet saa beqvem Mand, af mig til Skole Embedet igien at faae var bleven recommenderet og forestillet, saa har Sognefolket deels af dem selv, deels effter mit Raad og Begiering, at deres Børn ei skulde glemme det lidet, de havde lært, ladet deres Børn gaae i Skole i Jørgen Hansens Huus i Meelbye. Til Alles Fornøjelse har og Skolebørnene i den Tiid, de har gaaet og gaaer i Skole hos ham, meget lært og profiteret, som det er den gandske Menigheds Ynske at blive saa lykkelig at faae til Skoleholder den af mig proponerede Mand, hvis Beqvemhed og Skikkelighed ei nogen har Aarsag at tvivle paa. At Hans Excellence ei havde noget imod min Forestilling, naar Jørgen Hansen befandtes ved Provstens Examen dygtig, behager Deres Høyærværdighed naadigst at see af Sr. Brandts Brev af 21 Mart. a. c. At Jørgen Hansen er befunden in examine beqvem og dygtig, beviiser medfølgende Hr. Provstens Attest af 23 April 1770. Saaledes er Hans Excellence Hr. Geheimeconference Raad, Provsten og jeg med hinanden derudi enige, at den af mig forestillede Person faaer Skolen i Meelbye; mens da det ved Frederichsværk blev spurdt, at Jørgen Hansen effter mit Forslag var bleven antaget til Skoleholder i Faveur af en af sine Folk, een gl. udlevet Mand paa 70 Aar, som foregives at have været Vagtmester, og som Monsieur Jochel¹⁾ skriver i sit Brev af 27 Marts 1770 hand en liden Tiid skal have holdt Skole ved Frederichsværk og tvert imod befunden Sanhed roeses i samme Brev af et skikkelig Liv og Levnet i Faveur af denne udlevede og i sit Liv og Levnet slette Manden, det, Hr. Clasen har søgt og søger at kuldkaste mit Forslag med Jørgen Hansen, for af sine Officianter at paanøde mig en Mand, som for sit Liv og Levnet ei har det beste Røgte, da Ædruelighed just ikke er den Mands Dyd, det, han beviiste al den Dag, hand i Meelbye hos mig søgte den vacante Skole, at jeg fick at spørge, hand ei kunde menagere og den Dag for at drikke sig en Ruus i Meelbye Kroe, som mange smukke Folk hos os ei lidet da forundrede sig over. Saadan en slet Person vilde Hr. Clasen nøde mig til at proponere, det min Samvittighed ei tillader mig enten at kunde eller vilde. Efterat Jørgen Hansen af Hr. Provsten var kiendt beqvem og til Embedet dygtig, anholdt saavel Hr. Provsten, jeg og Jørgen Hansen selv med sine Venner hos Ge-

¹⁾ M. D. Jochel, Kasserer paa Frederiksværk, senere afskediget p. Gr. af Underslæb, fik dog Gælden eftergivet i Classens Testamente. f. ca. 1730, d. 1796.

neralkrigscommisaren, at bemelte Herre vilde dertil give sit Minde og Tilladelse, at fra Frederichswærkes Gods Jørgen Hansen maatte entlediges, siden bemelte Mand til Skoleholder Embedet i Meelbye var voceret, af mig proponeret, af Herreds Provsten examineret og effter befunden Dygtighed af Hans Excellence approberet og confirmeret, og da det er demonstreret, at det er til Hr. Clasens som Godsets Eierer egen Interesse, at den Mand entlediges, som for sin svage Helbreds Constitution aldrig har været eller kand være i Stand til at kunde giøre noget Hoveriets Arbeide, saa Hr. Generalkrigscommisaren kunde selv være dermed tient at faae een anden Huusmand i hans Huus og ligefuld beholde effter Loven hereffter sin Ret til Jørgen Hansens Sønner, som sine Vaarneder. Endskiønt Hr. Clasens Forvalter og andre Betientere har i Sagen været af min Mening, saa har dog Hr. Generalkrigscommisaren ei været at persvadere til at give sit Minde og Ja, at Jørgen Hansen til Skolen at imodtage fra hans Gods maatte entlediges, Hr. Clasen har blevet derved, at Hans Excellence Amptmanden, Provsten og jeg havde os at holde til Skoleforordningen, som effter Hr. Clasens Tanke skulde obligere os til at tage til Skoleholder, i hvordan hand ellers var, enten een studeret Person eller een gl. Krigsmand, men da hverken Provsten eller Jeg have funden saadan Ordre grundet i Skoleforordningen, saa vilde jeg ynske, at Hr. Clasen paa sin Side som een christelig Øvrighed tilkommer vilde for sit Gods være Sognefolk Lysz med sit Exempel i at bruge Saligheds Midler, med al Respect og Ærbødighed og som en god og troe Undersaat lyde Loven, kongelige Forordninger og Rescripter med den Troeskab og Iver, jeg for min Deel har beflittet og beflitter mig paa, saa vilde derved Guds Ære og Meelbye Sogns Gavn og Nytte ei lide. Vel har Hans Excellence Geheime Conference Raad og Amptmand v. Gramm, da den Herre havde spurdt, hvorledes Hr. Clasen ved at vilde kuldkaste mit Forslag med Jørgen Hansen, har prøvet at chicanere baade Hans Excellence, Provsten og mig og derfor, for i den Sag at blive frie for Hr. Clasens Chicaner, har i een naadig Skrivelse af 5te April 1770 høybemelte Herre ladet skrive disse Ord: Imidlertid saae (jeg) helst, at mand dertil kunde erholde et skikkelig studeret Menniske, og mueligt, om Deres Velærværdighed nærmere overlagde det med Provsten, en saadan Person vel turde findes at foreslaae. Endskiønt jeg har overlagt Sagen med Hr. Provsten, saa ere vi dog begge to derudi med hinanden eenige, at Jørgen Hansen er til Skole Embedet een værdig vel qualificeret, gudfrygtig og skikkelig Person, at vi ei rettere kand see, end hand tillige er en lovlig voceret Person; eiheller har nogen skikkelig studeret Person denne Vacance indstillet sig for at søge Skolen. Længe effter Jørgen Hansen var proponeret, examineret og approberet, saa har een liderlig og forløben Student, navnlig Smit, indfunden sig, som Hr. Provstens meget ærede af 4 Maj a. c. nærmere udviser, men uden at forandre vor Meening, har baade Provsten og jeg været derudi eenige, at saa uværdig / vi ei andet kunde skiønne / som den omløbende liderlige Student var til at faae Skole Embedet, saa værdig derimod Jørgen Hansen, endskiønt hand er en ustuderet Person. Vel har Hr. Provsten i sin Skriveste af 4de Maj yttret sig med at være af den Mening: Dersom Hr. Naboe vilde selv tage ind til Hr. Generalkrigscommisaren, nu hand er hjemme, kunde jeg, siden det er første Gang, hand ikke nægter ham sin begiering etc. I dette Stykke med selv at tage til Hr. Clasen er jeg af en anden Mening end Hr. Provsten. Hid-

tildags, i eendeel Aar, naar jeg har ladet mig melde til at tale med den Herre, saa har der altid været noget i Veien, at det ei har været ham beiligt at give mig Audience, mine Breve har hand de fleste ladet ubesvaret, og saa meget jeg har kundet merke, spørge og slutte mig til om den Herres Religions Principia, hands Gudsfrygt, Christendom og hans moralsce Caracteer, saa er den saa vit jeg kand skionne af den Beskaffenhed, siden bemelte Herre ei er noget Sognelem i mit Sogn og følgelig hand eier mig bekient til Sielesorg, at jeg holder det for raadelig for mig ei at befatte mig med at tale selv med ham og allerminst er hand den Mand, jeg ynsker i Samvittigheds Sager at have med at bestille. Af een øm Kierlighed til min Menigheds Gavn og Nytte ynsker jeg allene dette, at i det Kircke Sogn i Kiøbenhafn, den Herre ligger til og efter Lov og Krigsarticerne er forbunden at bruge Saligheds Midler, at det der i Kirckebøgerne maa vorde efterseet og undersøgt¹⁾, hvor længe det kand være siden, bemelte Herre var til Gudsbord, thi saa vit jeg af visse Omstændigheder kand tænke mig til, da frygter jeg for, at det ei er nyelig skeet. Her paa Godset ere Kirckerne ei de Huuse, hand for at bruge Naade Midlerne kommer udi. At det er disse Sogne, som den Herre har tilkiøbt sig, deres aandelige og timelige Velfært ham fornemmelig ligger paa Hierte, det har man ikke til Dato kundet fornemme. Dersom Kierlighed til Gud og Næsten var det Hovedhiul, som drev Værket i den Herres Hierte, saa vilde al Forhindring falde af sig selv mod den Mand, som jeg har proponeret til at blive igien Skoleholder i Meelbye, og da jeg i min Samvittighed derom er inderlig overbeviest, at det kand blive til Guds Ære og min Meenighed og dens Ungdom til Gavn og Nytte, om jeg kunde faae denne Mand til min Skoleholder, som for sin Beqvemhed og Duelighed ved forefalden Vacance Skoleholder Embedet har været tiltænkt, inden dette Gods blev soldt, saa kand jeg ingenlunde foreslaae nogen anden til Skoleholder, førend jeg underdanigst faaer gjort Forespørgsel for Deres Høyædle Høyærværdighed om ikke den Mand, Jørgen Hansen, som af mig til Skole Embedet er proponeret, af Herreds Provsten examineret og beqvem funden og dygtig declareret, og af Hans Excellence Amptmanden approberet og følgelig og kand siges at være til Skole Embedet udi Meelbye lovlig voceret, og om det kand skille mig ved een god og nyttig Skoleholder, som baade jeg og Meenigheden frem for andre ynsker at faae, det, Hr. Generalkrigscommisar Clasen, som er bleven dette Godsets Eiere, ei dertil vil give sit Votum for at paanøde os en anden, som vi ei til Embedets Tieneste kand være tient og hjulpen med. Deres Høyædle Høyærværdigheds naadigste Betænkning maae jeg i denne Sag underdanigst udbede mig saavelsom medfølgende Documenter in originali, at naar Deres Høyærværdighed har naadigst behaget at igiennemlæse dem, min Søn, som ligger som Alumnus paa Regentzen og har den Ære at insinuere og overlevere Deres Høyærværdighed samme mit Brev som medfølgende Documenter det maatte bemelte min Søn naadigst communiceres, naar hand paa mine Vegne maatte i Bispe Residentzen affhente disse Documenter, og naar det kunde vorde beiligt, Jeg under Deres Høyædle Høyærværdigheds Couvert maatte igien faae dem tilbage. Det skulde giøre mig meget ont, om jeg ei effter mit For-

¹⁾ Classen tilhørte i Følge sin Boligs Beliggenhed Trinitatis Sogn, i hvis Kirkebog der ikke findes Fortegnelse over Communicanter. Han findes ikke anført blandt Communicanter i Citadels-Kirkens Kirkebog.

slag til Geheimeconference Raaden kunde faae den Mand, Jørgen Hansen, til Skoleholder, leves dog i det underdanigste Haab, at Deres Høyædle Høyærværdighed bliver i denne Sag af Herreds Provstens og min Mening. Næst all Velsignelses Tilynskning over Deres Høyærværdigheds naadige Fru Bispinde og høye respective Familie, har jeg den Ære med høyeste Veneration i dybeste Underdanighed at forblive

Deres Høyædle Høyærværdigheds
underdanigste Tiener

S e v. M a t t h. D o r n.

Meelbye d.

23 Maji 1770.

Hertil svarer Biskop H a r b o e ganske kort¹⁾, at saa gerne han saa Magisterens Ønske opfyldt, saa lidet kunde han befatte sig med denne Sag. Han henviser til Skoleforordningen.

Den Provstens Opfattelse, som Magister Dorn i sit Brev Gang paa Gang henviser til, er udtrykt i et Brev, dateret 23. April. Det er sendt til Amtmanden, men det er næppe kommen denne i Hænde før i Juli, — den afgørende Paategning af Generalkrigskommissær Classen er først dateret 16. Juli.

Provstens Erklæring²⁾ lyder:

Efter Velærværdige og Høylærde Hr. Magister Dorns Skrivelse at han haver voceret nærværende Jørgen Hansen af Meelbye paa Deres Excellence høyvelbaarne Hr. Geheime Conference Raad og Amtmand von Grams nærmere Approbation til Skoleholder i Meelbye Skole, maa jeg først i Anledning af Deres Majst. allernaadigste Forordning sub 23 Janv. 1739 haver efter foregaaende Examen og befunden Dygtighed givet ham min Attest derom. Da siden icke nogen studeret Persohn eller andre ere mig forestillede til at examineres, og Skolen icke længere kan henstaae uden at en Skoleholder voceres, saa har jeg efter nøye Undersøgning befundet, at Jørgen Hansen er meget got grundet i sin Christendom, haver altid ført et exemplarisk Lefnet og skriver samt reigner saa got, som i hans Skole behøves, saa jeg formode, at han skal blive Børnene til Nytte og Opbyggelse, altsaa herved vil have ham til beste recommanderet. Og naar han herpaa haver faaet høyædle og høyvelbaarne Hr. General Krigs Commisair von Classen som Godsets Eier, hans skriftlige Permission, at han maae forlade sit Huus og tage til Skolen, søger han underdanigst Deres Excellences højvelbaarne Hr. Geheime Conference Raad og Amtmand von Gram om naadigst Approbation at beskikkes som Skoleholder til Meelbye Kongl. Rytter Districtes Skole.

Thorup Præstegaard den 23 April 1770.

C o l d e v i n.

Paa Bagsiden af denne Erklæring har Classen givet sin Paategning:

Jeg giver mit Minde til, at forbemeldte Jørgen Hansen antages til Skoleholder i Meelbye, dog forbeholdes det Frederics Werkske

¹⁾ Bispekontorets Kopibog for udgaaede Breve 1770. LA.

²⁾ Partikulære Breve 1770, Frederiksborg-Kronborg Amt. LA.

Godses Eyere de lovmæssige Rettigheder, hand haver til Jørgen Hansen og Familie¹⁾.

Frederics Werk d. 16 Jul. 1770.

C l a s s e n .

Denne Provstens Erklæring med Classens Paategning sender den ivrige Præst saa til Amtmanden. Magister Dorns Brev¹⁾ er dateret samme Dag, da Classen har givet sig. Man tør vel formode, at naar Magisteren saa hurtigt har kunnet afsende Classens Paategning, er det, fordi han selv har bekvemmet sig til at indfinde sig hos den ham paa dette Tidspunkt saa forhadte Godsejer og har faaet ham til at skrive paa, mens han var til Stede. Iøvrigt tyder andre Træk paa, at Forholdet mellem Classen og Præsten ikke altid har været lige spændt.

Brevet til Amtmanden begynder med at sige, at »Da effter megen Møye og Umage Hr. Generalkrigs Commisar Clasen har givet sit Minde«, — og Præsten anmoder saa om, at Jørgen Hansen, som midlertidig har holdt Skole i sit Hus, maa flytte ind i Melby Skole.

Amtmandens Resolution falder hurtigt. I et Brev²⁾ til Magister Dorn meddeler han 19. Juli, at Jørgen Hansen er udnævnt, og han beder Præsten »hannem til den Ende Skolen overlevere« og at give Provst Coldevin Meddelelse om Kaldelsen.

For saa vidt som det i 1770 blev brugt som Argument mod Jørgen Hansen, at han var for svag til at kunne bestride Skoleholder-Embedet, har det iøvrigt Interesse, at han beklædte Embedet til sin Død en af de sidste Dage i Juli 1804, og 6. Juli 1804, da Biskop Balle er paa Visitats i Melby Skole, skriver han i sin Visitatsbog³⁾ følgende:

Den gl. ærværdige Skoleholder Jørgen Hansen ligger for Døden. Han har været en troe og duelig Mand indtil det Yderste. Gud vel-signe og belønne ham i sin himmelske Herlighed.

¹⁾ Senere synes Classen at have været nedladende nok overfor Jørgen Hansen. Det kan bl. a. anføres: J. H.s Børn kalder sig Reinsholm, og efter en mundtlig Overlevering i Slægten, meddelt mig af denne, har Classen en Gang, da han vendte hjem fra en Rejse til Rhinegnene (Jvf. Pal. M. S. 138: Da det ikke kan ses, at C. selv har rejst i Ud., maa man undres over hans indgaaende Kendskab til andre Landes Industri, Lovgivn., Handelsforh. etc.), været saa naadig at forære J. H. Navnet Reinsholm efter et særlig smukt Sted, som han havde set paa Rejsen. J. H. har dog kun ladet sine Børn kalde sig med Navnet. Vel betegner Pastor Reinsholm i sit Vita (Side 174 Note 2) Faderen som Jørgen Reinsholm, men selv kalder J. H. sig indtil sin Død med Navnet Hansen. Der findes bl. a. adskillige Underskrifter, som viser det.

²⁾ Frederiksborg Amts Kopibog, udgaaede partikulære Breve 1770—73. L. A.

³⁾ Nicolai Edinger Balles Visitatsbog »Fierde Visitats-Tour«, 1799—1804. Sjællands BA., LA.

Maria Christina v. Boeck, f. Hansdatter
1732—1816.

Major Johan Christian v. Boeck
1723—1787.

[Efter Gouacher af Medaillør og Emailør Rothermundt].

Majorinde Maria Christina v. Boeck og hendes Slægt i Vejstrup 1650—1800.

Af **Hector Boeck.**

Syd for Kolding ved Skamlingsbankens Fod ligger i de otte Sogne, som efter Krigen 1864 forblev ved Danmark, Sognet Vejstrup med dets tre Landsbyer Vejstruprød (»Røj«), Grønninghoved og Sjølund. Eggen er naturskøn med frodige Marker, Smaaskove, levende Hegn, og med Vejstrup Kirke enlig beliggende midt i Sognet. Gaardene her er oftest anselige med velholdte og store Bygninger, fra gammel Tid Selvejrgaarde. Bondeslægterne, aldrig undergivet Herremands Vælde, er som Proprietærers. Karakteristisk sagdes det om de store Gaardejere efter Krigen 1864, at de kørte til Kolding paa Ekvipager med Gummihjul, en Betegnelse for deres Stilling og Velstand. Her fra Vejstrup Sogn stammer Majorinde Boecks fædrene Slægt, der efter Kirkebøgerne¹⁾ kan føres tilbage til ca. 1650. Naar det er lykkedes overraskende at paavise Majorindens Forældres Herkomst saa langt tilbage, skyldes dette

¹⁾ Vejstrup Sogns Kirkebog 1690—1751, 1752—1781, 1763—1822 i Landsarkivet i Viborg er benyttet. Den ældste er for de første 50 Aar overordentlig slet, unøjagtig og makuleret. Hvad der mangler i ovenanførte, f. Eks. Anne Pedersdatters Vielse til Jørgen Hansen, hans Død etc., er ikke indført.

Sognepræstens Indførelse i Kirkebogen 1786 ved hendes da 86 aarige Moders Død i en Beretning om dennes Familie, der genealogisk simpelthen er uovertræffelig at finde i et Dødsregister fra hine Tider. Beretningen maa skyldes den Anseelse, den gamle Enke har været Genstand for, men maa ogsaa antages at hidrøre fra den Interesse, der knyttedes til Datteren, der purung blev gift med en fra hollandsk Indien hjemvendt hovedrig Morbroder og efter dennes Død, som 20aarig med en ung Rytterofficer, hvilket sidste efter hendes Stand i Datiden var ualmindeligt.

Majorindens Bedstefader var Gaardejer Simon Hansen i Sjølund, f. ca. 1652, begravet 17. Febr. 1723, 71 Aar gl. i Vejstrup. Hustruen er ikke indført i Kirkebogen og kendes ikke. Deres kendte Børn var Hans Simonsen, db. 9. Aug. 1691, Nis Simonsen¹⁾, db. 18. Aug. 1695, Peter Simonsen²⁾, samt et dødfødt Barn, begr. 1698.

Majorindens Fader Hans Simonsen blev som Ungkarl af Sjølund gift 7. Novbr. 1726 med den 26aarige Enke Anne Jørgens (f. Pedersdatter) og fik med hende Gaarden i Røj³⁾, hvor der efter Præstens Opgivelse fødtes 9 Børn (i Kirkebogen kun fundet 7), nemlig 4 Sønner og 5 Døttre.

Majorindens Moder Anne Pedersdatter (den gamle Enke) havde været gift med Jørgen Hansen (d. 1725) paa Gaarden i Røj. Hun fødtes (døbtes)⁴⁾ 21. Marts 1700 i Grønninghoved og døde højt bedaget 14. Marts 1786, »86 Aar ÷ 7 Dage« gammel, som Datter af Gaardejer Peder Lausen⁵⁾ i Grønning-

¹⁾ Overtog Faderens Gaard (halv Ejendomsgaard) i Sjølund (Tyrstrup Herreds Pantrepr., Aabenraa).

²⁾ Anført i Tyrstrup Herreds Pantrepr. som Nis S's Broder og kaldes Sandemand Peter S. i Grønninghoved.

³⁾ Gaarden i Vejstruprød benævnes i Tyrstrup Herreds Panteprotokol som Nr. 36, Ejendomsgaard, $\frac{2}{3}$ Parts eller Ottings Gaard (ved Udskiftningen 1782). Dens Tilliggendes Størrelse forøgedes noget i Tidernes Løb, nu udstykket for en Del. Beliggenhed: Umiddelbart Nord for Vejen Vejstruprød—Hejlsminde, første Gaard paa venstre Haand efter Vejstrupgaard, Sydøst for Gaarden Ravnsminde. (Dommerkont. i Kolding).

⁴⁾ Fødselsdag og Daabsdag synes paa den Tid ofte den samme.

⁵⁾ Peder Lausen, db. ca. 1650, begr. 24. Maj 1716 i Vejstrup 66 Aar gl., gift..... m. Maren Pedersdatter, f....., begr. 7. Febr. 1742 .... Aar gl. i Vejstrup. Deres Børn fødte i Grønninghoved var: a) Kirsten Pedersdt, f. 5. Apr. 1692, b) Maren Pedersdt, f..... begr. 2. trin. 1696, c) Laue Pedersen, f. 21. Marts 1697 (gift paa Gaarden i Grønninghoved, hvis senere Ejer var Iver Andersen Ravn), d) Anne Pedersdt, f. 21. Marts 1700 (ovenanførte), e) Simon Pedersen, f. 7. Aug. 1703, d. som ung i Udlandet, og f) Christian Pedersen, f. 26. Novb. 1706, d. 13. Novb. 1752 paa Skovbygaard ved Haderslev som fhv. Plantageejer i Ostindien efter $\frac{1}{2}$ Aars Ægteskab med Maria Christina Hansdatter (Majorinden).

hoved og Maren Pedersdatter. Om hende og hendes Familie har Præsten i Kirkebogens Dødsregister indført følgende Beretning: »1786 $14\frac{1}{3}$ døde Anne Hanses, en gammel Enke af Røi, fød af Peder Lausen i Grønninghod og Hustru Maren Pedersdt., i Aaret 1700 d. 21. Marts, givt førstegang med Jørgen Hansen i Røi, og fik ved ham 2 Sønner¹⁾ som er død. Det andet Ægteskab skede d. 7. Novb. 1726 med Ungkarl Hans Simonsen af Siølund. Ved ham fik hun 9 Børn, nemlig 4 Sønner og 5 Døttre, af hvilke 1 Søn og 2 Døttre efterleve. Sønnen Simon Hansen, som besider Gaarden, er givt med Anne Marie Knudsdatter fra Lille Anslet, og haver tilsammen 2 Sønner, Hans Straarup og Knud Straarup, og 2 Døttre nominibus Anne Catharine Straarup og Anne Kierstine Straarup. — Maren Hansdatter givt med Ungkarl Iver Oluvsen i Gr.hod, og har 5 efterlevende Børn: 1) Oluv Iversen givt med Kirstine Jørgensdatter fra Moshuus²⁾ og har ved hende en Søn Jørgen og 1 Datter Maren, ugift. 2) Anne Marie Iversdt. givt med Niels Biergi Øddes, ved ham har hun en Datter Maren, ugift, 3) Karen, 4) Maren og den yngste Søn 5) Hans Iversen, ugifte. — Marie Kierstine Hansdt., givt førstegang med hendes Morbroder Christian Pedersen af Grønninghod og var med ham ufrugtbar; andengang med Cornet Boog fra Haderslev ved hvem hun fik 11 Børn; men hvormange Sønner og Døttre der ere vides ikke, saasom de i nærværende Tid boer i Slesvig. —

Hendes Alder var 86 Aar ÷ 7 Dage«. —

Hans Simonsen blev 69 Aar gl. og begravedes 17. Marts 1761 i Vejstrup. Hans efter Kirkebogen kendte Børn, fødte i Vejstruprød, var:

1. Simon Hansen, db. 24. Aug. 1727, d. . . . . før 1735.
2. Maren Hansdatter, db. 30. Marts 1729, d. . . . . efter 1795, gift . . . . . m. Gaardejer Iver Oluvsen i Grønninghoved, f. . . . ., d. efter 1795. Børn: (4 Sønner, 6 Døttre, hvoraf levede 1795) a) Oluf Iversen, gift m. Kirstine Jørgensdt. fra Moshus. b) Hans Iversen i Ferup, Lejrskov, gift m. Kirsten Tullsd. c) Karen Iversdt., gift m. Anders Jacobsen i Grønninghoved. d) Anne Marie Iversdt., gift m. Niels Biergi Ødis (1 Datter Maren). e) Maren Iversdt., ugift i Stenderup.

¹⁾ Deres Børn efter Kirkebogen var: a) Karen Jørgensdt., db. 2. Apr. 1720, d. før 1722, b) Karen Jørgensdt., db. 18. Juni 1722, c) en Søn begr. 13. Jan. 1726.

²⁾ Ved Mosvig eller Binderup Bugt i Lillebelt.

3. Marie Kierstine Hansdatter, db. 22. April 1732, d. 14. Decbr. 1816 i Slesvig (begr. i Frederiksberg Ke.) 84 Aar gl., gift 1) 6. April 1752 i Vejstrup m. fh. Plantagejer i hollandsk Ostindien, Ejer af Skovbygaard (Grarup) ved Haderslev Christian Pedersen, db. 26. Novb. 1706 i Grønninghoved, d. 13. Novb. 1752 paa Skovbygaard (begr. i Grarup Ke.) Ingen Børn. Hun gift 2) 17. Juni 1753 paa Skovbygaard (Grarup Kb.) med Premierløjtnant (i Haderslev) ved 1. Fyenske Kyrasserrgt. Johan Christian v. Boeck¹⁾, db. 28. Marts 1723 i St. Petri Ke., København, d. 10. Okt. 1787 som Major i Slesvig (begr. i Frederiksberg Ke.). 11 Børn. Om disse Ægteskaber se nedenfor.
4. Simon Hansen, db. 17. Apr. 1735, d. . . . . 1800, overtog efter Faderens Død dennes Gaard 12. Okt. 1765 og overlod den til Sønnen Hans Simonsen Straarup 14. Marts 1796. Gift 19. Juni 1766 m. Anne Marie Knudsdatter fra Lille Andslet, f. . . . ., d. . . . . 1794. Børn: a) Hans Simonsen Straarup, f. ca. 1767, d. ca. 1815, Gaardejer i Vejstruprød 1796, gift. . . . . m. Anne Matthiasdt. Hun gift 2) ca. 1816 m. Truels Jørgensen (Ravn), d. . . . . 1820. Hun gift 3) ca. 1821 m. Hørfabrikant Hans Petersen, der 15. Juni 1860 overlod Gaarden til sin umyndige Plejesøn Hans Peter Julius Christiansen. b) Knud Simonsen Straarup, f. . . . ., d. . . . . 1800 ugift, overtog Broderens Gaard 30. Maj 1810 og overlod den 21. Juni 1816 til Broderens Enke. c) Anna Catharine Simonsen Straarup, f. . . . ., d. ca. 1798, gift m. Gaardejer Jes Nielsen i Aytrup. d) Anne Kirstine Simonsen Straarup, f. . . . ., d. efter 1800, gift m. Gaardejer Jørgen Pedersen i Vejstruprød.
5. Peder Hansen, db. 12. Okt. 1738, begr. 23. Novb. 1738.
6. Karen Hansdatter, db. 12. Okt. 1738, begr. 20. Apr. 1742.
7. Peder Hansen, db. . . . ., begr. 26. Febr. 1744.

I Kirkebogen mangler 2 Døttre. Da ingen findes opkaldt efter Moderen og det sædvanlige Navneskifte fra Bedsteforældre og Forældre til Børn ellers finder Sted, maa det antages, at en Datter Anne Hansdt. er født før Sønnen Simon Hansen.

Af Hans Simonsens 4 Sønner fortsatte saaledes kun een, Simon, Hansen, Slægten med 4 Børn under Navnet Straarup og forblev paa

¹⁾ Rigsark.: Patenten-Extracten 1752—55 (Slesvig-Holsten), 1753 Nr. 9, »Haus-Copulation für Cornet Johan Christian v. Boeck und die Wittwe Maria Christina Petersen im Amte Hadersleben«. Blev samtidig kar. Premierlt. Søn af Oberstløjtnant Johann Friederich v. Boeck. Bryllup i Hjemmet ansaas dengang for finere end i Kirken.

Fædrengaarden, og kun 2 Døttre efterlevede deres gamle Moder, nemlig Maren i Ægteskab med Iver Oluvsen, hvis Slægt ligesom Morfaderens (se Note 5, S. 185) endnu midt i 18 Hundredaarene sad paa Gaardene i Grønninghoved, og Maria Christina i Ægteskab med Major v. Boeck, der blev Moder til en stor Børneflokk, blandt hvilke Konsistorialraad Fridrich Boeck i Maribo, Etatsraad, Herredsfoged Carl Boeck i Fredericia, og Major Wolff Diderich v. Boeck i København skal nævnes.

Maria Christina var som 19aarig i April 1752 blevet viet til sin fra hollandsk Ostindien hjemvendte Morbroder Christian Pedersen, kaldet Guldmand, (se Note 5 S. 185), der i Holland og Ostindien havde erhvervet sig anselig Formue¹⁾, efter Traditionen, sikkert overdrevent, 100 000 Rdl., og som havde tilkøbt sig Skovbygaard²⁾ i Grarup Sogn, Øst for Haderslev. Men allerede et halvt Aar efter var Christian Pedersen, der sagdes ogsaa at have været Kaperkaptajn og have sejlet paa Kina, dødssyg, og efter at han den 8. Novb. paa Sengen havde underskrevet et reciprokt Testamente sammen med sin unge Hustru, hun med ført Pen, døde han allerede den 13. af en Brystsygdom¹⁾ og blev begravet i Grarup Kirke. Maria Christina var da, 20 Aar gl. blevet en efter Datidens Forhold meget rig Enke. Efter at den afdødes Broderdatter, Degnen i Grarup Hans Hoyers Kones Søn, Lorentz Hansen Hoyer, hans Brodersøn, Simon Lauesens Datter i Grønninghoved, Maren Simonsdt., hans Svoger Iver Olufsens i Grønninghoved levende to Sønner, Oluf og Christian Iversen, og hans Søsterdatter Lena Boysdt., der var hos ham paa Skovbygaard, hver i Legater havde modtaget 100 Rd., ligesom Grarup Sogns Fattige til Underholdning og Skolegang, sad den purunge Enke saaledes ene og barnløs tilbage paa sin Gaard.

Christian Pedersen, der havde faaet en god Uddannelse, var Typen paa adskillige af Datidens unge og energiske Mænd, der i Udlandet ved Dygtighed erhvervede sig Formue. Om hans øvrige Liv findes i en lille Bog, fra ca. 1850, der var i Oberst Chr. Thrane³⁾ Eje og stammer fra Grønninghoved, følgende fordringsløse Beretning: »Der var to Brødre, Christian og Simon Pedersen (se Note 5 S. 185). De rejste sønder paa med 100 Rd. og Lærdom. Den ene blev undervejs syg og døde efter at Pengene var svundne ind, saa der ikke engang var noget at begrave ham for. Broderen blev

¹⁾ Skrivelse af ⁴/₁₂ 1752 fra Amtmand Guldencrone i Haderslev til Kongen (Statsark. i Kiel).

²⁾ Conf. recipr. Testamente af ⁸/₁₁ 1752 (Statsark. i Kiel).

³⁾ Oberst Christian Wildenrath Frederik Caspar Conrad v. Thrane, f. 1802, d. 1880, gift m. Christiane Frederikke Boeck; er den fra Treaarsskrigen kendte Fører for 4. Reservebatl. — Bogen nu i Forf.'s Eje.

hos ham under Sygdommen. Den efterlevende Christian (Guldmand) lod sig af Mangel hverve, godt lært i Tysk og Dansk. Engang da han stod Vagt hos en fornem Herre sang han en tysk Sang efter dansk Melodi, hvorpaa han (denne) spurgte ham, om han havde Lyst til at tjene ham. Men da han sagde, at han ikke kunde tjene to Herrer, indvilgede han i det, da Herren tilbød at udløse ham, naar han havde Lyst til at gaa til hans Plantage i Vestindien¹). Der bestod han som en fornem Herre, blev baaren i Portechaise o. s. v. Han var gift med en Sort og havde et Par Sønner, som var voksne inden han tog bort derfra. Det var en Morgen, han stod uden for Døren, og ladte sit Vand, saa kom der et vildt Menneske og stak ham et Spyd i Siden, hvorover han blev saa vred, da han kom sig, at han ikke vilde blive der for ikke at miste Livet. Der kom en dansk Skipper, som han gjorde Accord med, forlod Kone og Børn, som fulgte ham om Bord, og gik om Bord med Pengene etc. Ombord gik han med en Tressehat med Guld etc. paa og vilde gaa op paa Dækket, hvor Matroserne vilde bemægtige sig ham, men da han var stærk, kom Kaptajnen ham omsider til Hjælp. Hatten gik over Bord, hvorpaa han opholdt sig i Kahytten. Ankommen tilbage, giftede han sig her med Marie Kirstine Hansdatter fra Vejstruprø, fød paa en Gaard, som nu tilhører Hørfabrikant Hans Pedersen. Han købte en Gaard ved Haderslev, om Vandling eller Olufskjær²) vides ikke; men Christian Guldmand blev syg og døde uden Arvinger, hvorefter Konen giftede sig med en Løjtnant Boeck ved Rytterne i Haderslev. De solgte Gaarden, droge maaske til Slesvig. Han blev Major, købte sig selv et Compagni. Han havde en god Ven³), som ingen Penge havde til et Compagni, hvorfor han laante ham disse. En kort Tid herefter tog Kongen Compagnierne, hvorved han havde tabt alle sine Penge. Han havde mange Børn (10)⁴), men nu havde

¹) Ostindien.

²) Var Skovbygaard i Grarup Sogn. I hans Testamente staar »den af os nu besiddende og af mig for mine egne erhvervede Midler købte Gaard, Schaubye«. I Haderslev Herreds Skøde- og Panteprot. findes hverken han eller Premierlt. Boeck indført som Ejere. 1750 er opført som Ejer Erich Erichsen, og derefter Hans Jensen, men 7. Juni 1751 afstaar Peder Hansen i Grarup sin Fordring paa sin Svoger Erich Erichsen, Skovbygaard, nemlig sin Kones Arvelod, til Monsr. Christian Pedersen, Vejstruprød, imod 160 Rdl. Cour. Antagelig bringer denne Fordring Skovbygaard paa Chr. P.'s Haand. Den 8. Apr. 1753 udsteder Baltzer Hansen, Ulfshus, en Veksel paa 100 Rdl. til Madame Petersen, Hr. Chr. P.'s efterladte Enke. Protokolleret Skøde findes ikke (ligesom for Chr. P. eller Boeck) for den Mand, Boeck sælger Gaarden til, men maa antages at være Hans Jensen.

³) Ritmester Benedict v. Ahlefeldt (f. 15. Sept. 1734, d. 18. Febr. 1760), der var Kornet ved hans Faders Kompagni, af Linien Wittmold-Grünwold-Damp-Bothkamp, der uddøde med ham paa Bothkamp.

⁴) Var 11.

han kun sin Gage og intet andet at give dem uden en god Lærdom«.

Denne Beretning, der i Hovedsagen stemmer med de faktiske Forhold, er utvivlsomt Slægtens Erindring nedskrevet om dens æventyrlige Søn, »Christian Guldmand« og hans unge Niece, der efter et kort Ægteskab med ham blev Officersfrue og Moder til en Flok dygtige Børn.

Maria Christinas Enkestand blev altsaa ikke lang. Allerede 17. Juni 1753 viedes hun til den raske og energiske Rytterofficer, kar. Premierløjtnant *J o h a n C h r i s t i a n v. B o e c k*, der som Kornet var blevet detacheret fra sit Rytterkompagni til Haderslev fra Kolding, hvor Faderen var Ritmester ved 1. Fyenske Kyrasserregiment, hvortil Kompagniet hørte. Af sin Brudgom havde Maria Christina, som hun kaldtes, kun forlangt, at han, der var Kornet, skulde have Løjtnantstitel. Herom ansøgte han Kongen, og da man fandt, at det var billigt, at hans »Liebste«, der bragte en saa ualmindelig Medgift fik sit Ønske opfyldt, indrømmedes Begæringen¹⁾. Paa Skovbygaard fødtes det følgende Aar deres første Barn, Frideriche Elisabeth Boeck, der ægtede Major Otto Christopher von der Osten²⁾ i Kolding.

Ved Boecks herpaa følgende Tilbagevenden til Garnisonen i Kolding ved Faderens Kompagni (7.) blev Ægteparret fast bosiddende her i 10 Aar. Den store Formue, Premierløjtnant Boeck ved sit Giftermaal var kommen i Besiddelse af, satte ham i Stand til at avancere hurtigere. Ved at tilkøbe sig et Kompagni ved Dattidens Linieafdelinger, de hvervede, kunde en ung Officer ved Rytteriet forfremmes til Ritmester og blive Chef for et Kompagni. Han maatte selv sørge for at det anordnede Antal hvervede Mand og Heste samt unge Befalingsmænd var komplet, og Tab i Fredstid heraf skulde han selv erstatte. Han havde saaledes en Formue bunden i Kompagniet, og ophævedes det ved en Hærordning, mistede han sine Penge i dette. En Handel kom 11. Jan. 1758 i Stand mellem ham og Faderen, der da var Major. Sønnen overtog Faderens Kyrasserkompagni mod at betale denne 5000 Rdl. straks, samt desuden 120 Rdl. aarlig, og tilbød at indbetale anbefalede 200 Rdl. til Oprettelsen af det forestaaende Landkadetkompagni. Herved avancerede den 34aarige Premierløjtnant forbi flere ældre Kammerater og blev Ritmester og Chef, samtidig med at Faderen, *J o h a n n F r i e d e r i c h v. B o e c k*³⁾ udnævntes til Oberst-

¹⁾ Udnævnt til kar. Premierlt. 16. Juni 1753.

²⁾ F. 18. Okt. 1770 i Vejle, d. 21. Febr. 1822 i Kolding, gift 2) m. Enke-Majorinde Pauline Rheinländer, f. Seidelin (d. 1844).

³⁾ Dbt. 8. Decb. 1697 i Lesum (Kb.) ved Fæstningen Burg, 1 Mil N. f. Bremen, begr. 14. Decb. 1779 i Kolding Kirke (Kb.), 81 Aar gl.; Søn af kgl. svensk Proviant-, Accise- og Toldforvalter i Fæstningen Burg samt

løjtnant og modtog efter Ansøgning Afsked som 60aarig efter 43 Aars Militærtjeneste. Faderen var da saa fastsiddende i Kolding, at han ønskede at forblive her, idet han 1749 havde købt Koldinghus store Slotshave og her ud mod Torvet havde opført en stor grundmuret Gaard med Rytterstald, der endnu i Midten af 18 Hundredaarene eksisterede under Navn af »Oberstløjtnant Boecks Gaard«.

Johan Christian Boeck synes at have været alt andet end økonomisk anlagt. Han var Selskabsmand par excellence, skal have kunnet flere Sprog, som Fransk og Engelsk, og selvfølgelig Tysk perfekt, og have udmærket sig ved sit Fløjtespil. Hans Selskabelighed i Kolding førte til, som det berettes, at Dugen aldrig var af hans Bord, og han skal have haft stærk Passion for L'hombre og været meget søgt ved Hoffet paa Gottorp under sin sidste Tjenestetid i Slesvig. Hans Formue svandt ind. Afgørende for hans pekuniære Ruin blev Hærordningen af 1763, hvorved hans Regiment inkorporeredes, han selv mistede den i Kompagniet staaende Formue samt sin Chefspost og maatte saa at sige begynde forfra som Sekondkaptajn ved Jydske geworbne Rytterregiment med Majors Karakter, efter i 14 Aar at have forrettet Premiermajors Tjeneste ved sit Regiment. Men en særlig Aarsag til Misæren var det, at han havde laant Kornet *Benedict von Ahlefeldt*¹⁾ der var blevet forlovet med hans Søster *Elisabeth Margrethe Boeck*²⁾, til Uheld for hende, mange Penge og yderligere sat ham i Stand til 1758 at tilkøbe sig et Kompagni ved 3. Jydske Rytterregiment i Flensborg, hvorved han som 24aarig blev Ritmester. Ahlefeldt var nærmest et mauvais sujet, sad i Gæld til op over Ørene og opførte sig ekstravagant³⁾. Da han i 1760 døde i Elmshorn under Hærens Opstilling i Holsten, efterladende sig en Gæld paa 200 000 Rdl., henvendte Boeck sig forgæves til hans Familie om sine Penge, en 30 000 Rdl. Af disse Aarsager, og ogsaa som Følge af en da allerede stor Børneflokk, svandt Boecks Formue ind til en Ubetydelighed, saa han endog ikke saa sig i Stand til senere at svare Faderen de aarlige 120 Rdl. Afslutningen paa

---

Skattemester i Lesum *Johann Boeck*, (f. 1. Decb. 1628...., begr. 29. Okt. 1708 i Lesum Kirke (Kb.) og 2. Hustru *Margaretha Mejerholz*. Paa Lesum Kirkegd. findes udlagt hans store Gravsten med hans og 1. Hustrus (f. *Margaretha Muller*) Vaabner.

¹⁾ Se Louis Bobé: Slægten Ahlefeldts Historie II, S. 131, Bendix Ahlefeldt.

²⁾ f. 1724 i Kbhvn., d. ugift 29. Jan. 1807, 83 Aar gl. i Kolding som Indehaver af Slotshaven.

³⁾ Hans Chef, Grev Schulenburg, klagede bl. a. over, at han flere Aftener, da et Skuespillerselskab gav Forestillinger i Kolding, mødte i Teatret i en Slags Jægerhabit. Ahlefeldt skulde ved Myndighedsalder have overtaget Besiddelsen af Bothkamp i Holsten og kunde have været Landets rigeste Adelsmand.

hans lykkeligste Periode blev Felittoget til Mecklenburg, hvor han gjorde Tjeneste som Premiermajor ved sit Regiment. Ved Carl Peter Ulrich af Ruslands Død blev dette Felttog til ingenting, men paa det lange Tilbagetog gennem Holsten levede Officererne et Slaraffenliv, spillede Basset og Landsknægt og drak Champagne til langt hen ad Morgenstunden.

Ved den efterfølgende Hærreduktion sattes Boeck paa Vente-
penge, men ansattes det følgende Aar 1764 som Stabskaptajn ved 3. jyske geworbne Dragonregiment i Vejle, hvorfra han efter Ansøgning forsattes 1772 til 1. Jydske nationale Bataillon¹⁾ i Horsens som Stabskaptajn ved Fodfolket, »hvilket accomoderer ham bedre«, hvad hans Chef skrev. Under det 10-aarige Ophold her opdroges hans store Børnesflok, og Sønnerne kunde frekventere Latinskolen. Boeck var en mangesidet dannet Mand og en god Informator for Børnene. Omkring det runde Familiebord og ved et enkelt Tælleslys' svage Skær sad Familien sammen de lange Vinteraftener, medens Børnene læste flittigt. Saaledes anfører Rektor Tauber i Horsens i Sønnen, Konsistorialraad Fr. Boecks Testimonium 1781²⁾ som Student til Universitetet, at han var blevet forberedt af den energiske Major Boeck og Hustru, der begge havde undervist ham i Religion, Læsning, Regning og Skrivning, og derpaa var undervist af Niels Juel, Skolens Lærer for Tertianerne, til han kunde indtræde i Skolen.

Forholdene i Hjemmet med de mange Børn var nu blevet smaa. For at hjælpe paa Indkomsterne ansøgte Boeck 1776 om ved forefaldende Lejlighed at maatte faa et hvervet Kompagni. Hans Ønske opfyldtes først to Aar senere, da han 1. Okt. 1778 udnævntes til Kompagnichef ved det da oprettede Fyenske Infanteriregiment, der indkvarteredes i Slesvig By, hvor han 8. Marts 1780 forfremmedes til Major med Anciennetet fra 21. Okt. 1774. Indtil videre kunde Familien dog forblive i Horsens, hvorfra den først 1783 flyttede til Slesvig. For yderligere at forøge de sparsomme Indkomster tog han ved sin Udnævnelse til Major to Aars Tjeneste paa Flaaden og besørgede Transporterne af Fyenske og Slesvigske Infanteriregiments Soldatesker til Krigsskibene. Herved blev han i Tiden 1780—82 Kommandant paa Helgoland under den Nordamerikanske Borgerkrig, da der herhjemme ogsaa foretoges Rustninger.

Under Opholdet i Slesvig By synes Familien at have beboet den ene Fløj af »Palæet« i Frederiksberg. 2 Sønner var da kommet paa Regensen i København og 2 andre var blevet Officerer. Vel

¹⁾ Bataillonen indlemmedes ved Hærordningen 1774 i Holstenske Infrgt. og overgik Aaret efter til Bornholmske Infrgt. (nuv. 17. Batl.).

²⁾ I Forf.'s Eje.

kom Livet her i den skønne Fjordby til at forme sig mere officersmæssigt ved den nære Berøring med Prins Carl af Hessens Hof paa Gottorp, men Skyer trak op i Horizonten ved Udsigt til Krig med Sverige, og da Regeringens Opmærksomhed herved henledtes paa Hærens Tilstand, gav dette Anledning til Hærordningen af 1785 og Forandringer i Personellet. Herved afskedigedes Major Boeck formedelst tiltagende Alder (62 Aar) den 11. Februar med 300 Rdl. Pension efter 45 Aars Militærtjeneste. Allerede 2 Aar efter døde han i Slesvig 10. Okt. og begravedes i Frederiksberg Kirke. Han var Typen paa Datidens stramme og myndige Officerer, kommanderende og original, men velvillig og faderlig, med Kundskaber ogsaa udenfor sin Tjeneste.

Majorinde Boeck var som 55aarig atter blevet Enke. Hun blev sammen med flere af Døttrene boende i Hjemmet i Frederiksberg, hvor Sønnen, Fændrik Friderich Rubech Christian v. Boeck, der gjorde Tjeneste hos Prinsen som Adjutant, døde Aaret efter Faderen. Hun døde her 14. Decb. 1816, 84 Aar gl., og jordedes ved Siden af sin Mand i Frederiksberg Kirke. Om hende har Eftertiden kun berettet lidt, udover at hun var gæstfri, en god Hustru og en dygtig Moder for sin store Børneflokk¹⁾, 4 Sønner og 7 Døttre.

---

¹⁾ a) Friderica Elisabeth B., f. 4. Jan. 1754 paa Skovbygaard (Grarup), d. 11. Apr. 1812 i Kolding, g. 1796 m. Major O. C. von der Osten (se Note 2, S. 190). b) Friderica Lovisa B., db. 23. Juli 1755 i Kolding, d. . . . 1829 i Slesvig, g. . . . Walcke, senere Danselærer i Norge, sep. c) Christiane B., f. 14. Juli 1756 i Kolding, d. 16. Okt. 1847, 91 Aar gl., ugift i Fredericia. d) Benedicte Margarethe B., f. 28. Sept. 1758 i Kolding, d. 8. Juni 1823 i Ringsted, g. 1) . . . 1789 m. Godsforv. paa Svenstrup Hans Birch (f. 10. Jan. 1750, d. 26. Aug. 1810), g. 2) 19. Maj 1813 m. Grosserer Hans Peter Christian Schmidt i Ringsted (f. 4. Maj 1760, d. 20. Aug. 1819). e) Johanna Maria B., f. 27. Nov. 1760 i Kolding, begr. 26. Juni 1762 i Kold. Ke. f) Johanna Maria B., f. 17. Okt. 1762 i Kolding, d. 16. Aug. 1831 i Kbhvn., g. 12. Juni 1787 m. Købmd. og Klubvært i Kbhvn. Henrich Christopher Dreyer (f. 2. Apr. 1758 i Tranekær, d. ca. 1835). g) Johan Friderich B., f. 27. Febr. 1764 i Kolding, d. 4. Maj 1843 i Maribo, Konsistorialraad, k. Provst, g. 30. Marts 1790 m. Sophia Charlotte Sandrue (f. 28. Sept. 1771 i Kbhvn., d. 17. Apr. 1846 i Maribo). h) Christian Carl B., f. 13. Sept. 1765 i Vejle, d. 14. Aug. 1846 i Fredericia, Etatsraad, Herredsfoged, g. 5. Juni 1797 m. Anna Elisabeth Buchhave (f. 18. Nov. 1776 p. Grevensvænge, d. 13. Apr. 1855 i Kbhvn.). i) Friderich Rubech Christian B., db. 25. Nov. 1766 i Vejle, d. 12. Maj 1788 i Slesvig, Fændrik. j) Wolff Diederich B., f. 6. Apr. 1769 i Vejle, d. 28. Apr. 1837 i Kbhvn., Major, g. 1796 m. Kusinen Maria Magdalena Boeck, (db. 9. Marts 1758 i Fredericia, d. 14. Juni 1816 i Viborg). k) Christina Sophia B., db. 6. Nov. 1772 i Vejle, d. 19. Febr. 1774 i Horsens (begr. 9. Marts i Skt. IbsKe).

Sielewski — Strasoldo.

En Emigrantskæbne.

Af Egil Snorrason.

Af den i Østrig kjendte udbredte, fra Landskabet Friaul stammende adelige Slægt *S t r a s o l d o*¹⁾, er et Medlem ved Skæbnens Ugunst kommet til Danmark, hvørfra han, trods et Par Forsøg, ikke formaaede at komme væk, og hvor han efter et langt, trangt godt fyrretyveaarigt Ophold endelig fandt sin Død i 1824.

Denne Mand er *Rudolph Romuald Sielewski*, Greve à *S t r a s o l d o*, som ved kongelig Resolution af 30te Marts 1785 under Navnet »*S e l e v s k i*« faar »Tilladelse at indtræde indtil videre i Directionen for Vores Kongelige Danske Dug Manufactur paa Blaagaard med Interims Stemmeretlighed ligesom enhver af Directionens øvrige Membra, samt Authorisation til ved Manufacturet at antage sig de Forretninger, som af Directionen i Besynderlighed maatte ham anbetroes, imod af Commerciens Fonds for hans Arbejde at tillægges en passelig Godtgjørelse, hvis Beløb nærmere kan bestemmes, naar Directionens Indberetning indkommer om hans befundne Bekvemhed og Duelighed«²⁾.

Han benævnes ved denne Lejlighed alene under Navnet *S e l e v s k i* — *Sielewski* skriver han det altid selv — ligesom han stedse i sit Forhold til sin Virksomhed paa Blaagaard gaar under dette Navn, som sikkert er et paataget Navn, hvad han vel maa have haft sine Grunde til.

Ved sin Udnævnelse i 1785 har han allerede været en Aarrække her i Landet, idet han, da han under 9de Februar 1787 søger om at erholde Indfødsret, hvad han opnaar ved Patent af 16de Februar 1788³⁾, anfører, at han har været her med Familie i syv Aar, saa han skulde altsaa være ankommet hertil i 1780, og i hvert Fald har han været her i Aaret 1782, hvad der fremgaar af den i Kjøbenhavn værende Romersk Catholske Menigheds Daabsbog, hvorefter der den 29de August 1782 døbes et Pigebarn *M a r i e E l i s a b e t S i e l e v s k i*, født den 23de s. M., »*filiam legitimam*« — hvad der dog er overstreget i Texten — af *R o m u a l d S i e l e v s k i* og *T h e r e s i a S i e l e v s k y*. Som Gudforældre: *A. Galeoti* og *Elisabeth Frontin* og som Faddere *Peter Peschier* og *Maria Stander*.

Dette er for Resten den eneste Gang Grev Strasoldo forekommer i levende Live i Menighedens Archivalier, hvor han først atter findes mange Aar senere ved sin Død.

Derimod kan man finde ham dels gennem hans Forbindelse med Blaagaard og dels gennem Folketællingerne i 1787 og 1801.

Paa Folketællingen 1787 findes han i Kjøbenhavns Kjøbmager Qvarteer Nr. 43, boende paa Østergade nuværende Nr. 38, hvor han og hans Familie anføres saaledes: R o m o a l S i e l e w s k y, Herre, 44 Aar, 1ste Ægteskab, Directeur ved Blaagaard, Theresia Neig, Kone, 30 Aar, 1ste Ægteskab, med Børnene: Joseph Sielesky, 12 Aar, Til Søes, Rose Sielesky, 10 Aar, Carl Sielesky, 3 Aar, Ludvig Sielesky, 2 Aar og Datteren Wilhelm: Sielesky, 1 Aar, samt Tjenestepigerne Friderica Wilman, 25 Aar, og Giertrud N: Datter, 20 Aar, begge ugifte.

Som hans Hustru anføres Theresia Neig, 30 Aar gammel, og hun er formentlig identisk med den ved den foranciterede Daabs-handling som Moder til Barnet Maria Elisabeth anførte Theresia Sielevski, og da dette Barn ikke anføres paa Folketællingslisten for 1787, maa det formodes at være død allerede paa dette Tidspunkt. Forældrene anføres som værende »i første Ægteskab« og alle de paa Listen anførte fem Børn skulde herefter være Helsødskende, men hverken det ene eller det andet kan være rigtigt. Mange Aar senere⁴⁾ — i 1821 — legitimerer han, som det nærmere vil fremgaa af det følgende, de tre yngste Børn og fortæller ved denne Lejlighed, at han, efter at han har forladt Polen — hvad der sikkert er skeet i 1780 — flere Gange har tilskrevet sin Gemalinde, Fru Grevinde A n n a M a r i e S z i e r m a y, og bedt hende om at ville komme og leve sammen med ham, men hun frygtede det nordlige Clima og blev borte, hvorfor han maatte vove et Skridt imod Loven, udenfor Loven at leve sammen med en Person med hvilken han har haft flere Børn, af hvilke tre endnu er i Live, og det er disse tre, nemlig de paa Folketællingen anførte yngste tre, Carl, Ludvig og Vilhelmine, som han altsaa legitimerer. Af Sønnen Ludvig Ignatius' ved hans Skifte i 1840 værende Daabsattest⁵⁾, som vi senere skal komme nærmere til, fremgaaer det, at dette Barns Moder — og hun maa sikkert være »den Person«, Grev Strasoldo hentyder til i Kuldlysningsdeclarationen, ligesom hun sikkert har været Moderen til disse hans tre udenfor legitimt Ægteskab fødte Børn — har været Theresia de Neel, der selv var en Datter af det i Palatinatet Krakov hjemmehørende Ægtepar A l e x a n d e r d e N e e l og E l i s a b e t h W i r z a w s k i. Naar henses til den Maade, han ved Legitimationen i 1821 omtaler Børnenes Moder blot som »en Person«, han har samlevet med, vil jeg formode, at hun næppe har hørt til samme Niveau som han og hans »Gemalinde, Fru Grevinde

Anna Marie Sziernay«, og seer man hen til hans Ankomst her til Landet, kan jeg snarest formode, at Sagen har forholdt sig saaledes, at han, der ved Fødsel har stammet fra det under Østrig da hørende Landskab Friaul, maa være kommet til Polen, hvor han vist har blandet sig stærkt op i de dér saa forviklede og urolige Forhold i Aarene efter dette Lands første Deling i 1773, og han har vist sluttet sig til det Parti, der kæmpede for Polens Selvstændighed. Om han under disse Forhold har lagt sig ud med sit Stamland Østrig, skal jeg ikke kunne sige, men nogen Grund maa der have været til, at han, da han forlader Polen, ikke søger til Østrig, men her til Danmark, og ingensinde sees han at have søgt Forbindelse med Østrig, og først da Friaul er løst fra Forbindelsen med Østrig, søger han at genvinde i Friaul Besiddelser, han mener sig berettiget til. Omkring 1780 maa han have følt Forholdene i Polen saa uholdbare, at han har forladt Landet, ved hvilken Lejlighed han har medtaget sine to legitime Børn, Joseph og Rosa, henholdsvis fem og tre Aar, og til deres Pasning og Pleje medført Børnenes Barnepige Theresia de Neel, og muligvis har Ægteparret, ligesom Barnepigen, været hjemmehørende i Krakow eller deromkring. Da hans legitime Hustru derefter ikke har haft Lyst eller Mod til at følge ham i hans Landflygtighed, er Forbindelsen opstaaet mellem ham og Theresia de Neel, som han altsaa overfor Offentligheden fremstiller som sin Hustru.

Grev Strasoldo's videre Liv kan væsentlig følges gennem hans forskellige Henvendelser til det Kongelige General Land Oeconomie og Commerce Collegium, hvorunder Manufacturet sorterer, og hans Henvendelser drejer sig i det væsentlige om mere Arbejde for derigennem at faa større Indtægter, og det sees, at han fra 1790 har siddet i saare vanskelige pecuniære Forhold. Familien boer omkring 1790 i Store Færgestræde 37, men fra 1792 findes den bosat i Academiegaden 22^c — nuværende Fredericiagade 27 —, hvor den vist stadig har beboet en Lejlighed i en Bagbygning ud til den ufuldførte Marmorkirke, hvortil Greven trods en aarelang Fraværelse vender tilbage og ender sit Liv i 1824.

Der er noget Kludder her — som slet ikke sjældent — i Vejvisernes Angivelser, idet Grev Strasoldo første Gang i 1792 boer i Nr. 225, og saa for en længere Aarrække lige til 1807 i Nr. 227, men da han ved Folketællingen 1801, som i 1792, findes boende Nr. 226 A, tør man vist gaa ud fra, at han hele Tiden har haft den samme Lejlighed, som for Resten er den, der omtales i Carl Bernhards i Musæum offentliggjorte Erindringer 1890, Bind I, Side 75.

Ejendommen Matr. Nr. 226 A af Sanct Annæ Øster Qvarteer er en Parcel af den Quarré, der laa mellem Bredgade, Academigade,

Store Kongensgade og Prinsessegaden (ud til Marmorkirkens Tomt) og som af Frederik den 4de under 27de November 1722⁶) var skænket til et Consortium af fem Personer, Nicolaj Burmester, Hans Jørgen Kirksteen, Peter Wartberg, Rasmus Æreboe og Jens Lassen til Oprettelsen af en »saa kaldet Delfs porcelins eller hollandsk Steentøjs fabriqve«. Fra disse og deres Arvinger samles Quarré'en i 1750 ved sex forskellige Skjøder paa een Haand, hvorefter den atter deles, idet omtrent den ene Tredjedel med Facader ud til Academiegade, St. Kongensgade og Prinsessegaden deles i to omtrent ligestore Parceller, 226 B paa Hjørnet af Academiegaden og Store Kongensgade, og 226 C paa Hjørnet af Store Kongensgade og Prinsessegaden, medens Resten af Ejendommen med Facader til Academiegaden, Bredgade og Prinsessegaden bliver tilbage som Nr. 226 A. Paa denne store Grund med Facade til Academiegaden laa en i Tiden 1770—80 opført Hovedbygning og over Gaarden laa den Bagbygning, hvor Strasoldo havde til Huse. Jeg er tilbøjelig til at tro, at det er det samme Hus, der ligger der den Dag endnu [1932]^{7a}).

Da hans Embedsvirksomhed vel næppe har lagt større Beslag paa ham og i hvert Fald absolut ikke har givet ham et rimeligt Udkomme, har han søgt at forbedre sine Indtægter ved at give Undervisning i Sprog og Tegning. I 1798, da han omtaler Sagen^{7b}), beklager han, at han, efter i 1795 at være kommen til Skade med sin Fod, ikke som før kan løbe Byen rundt for sine Informationer, saa denne Udvej maa han altsaa allerede tidlig have prøvet.

Han er stadig plaget af Pengevanskeligheder og Aagerkarle, men i 1794 prøver han paa at komme ud af det hele og søger i Februar 1794⁸) om Rejsetilladelse paa tre Aar, for at foretage en Rejse til Polen, hvor han venter at kunne komme i Besiddelse af nogle Midler. Han erholder baade Rejsetilladelse, Pas og Lov at beholde Gage i den Tid, men allerede Aaret efter synes han at være kommet tilbage, idet der 28de Februar 1795 ved et indtruffet Dødsfald er blevet en Post ledig, som han søger under 21de Marts s. A.⁹), og ved Kjøbenhavns Ildebrand 5te—7de Juni 1795 er han her, idet han nogle Aar senere ved at berette, at han ved at hjælpe en Ven under Branden har faaet sin Fod beskadiget, hvad han endnu 1798 stadig har Kvaler af⁷). Ellers vender han mange Aar efter tilbage til denne Rejse, og det sees, at det er Polens Forhold, der har givet Anledning til Rejsen. Han synes at have haft eller ment at kunne forvente Bistand fra Polens hidtidige Gesandt her, A n k e w i t z, men beklager saa¹⁰), at Kosciusko' og Dombrowski's Opstand i 1794 har ødelagt det for ham, og tre af hans Støtter — mulig hentyder han her til de tre fornævnte Polakker — bleve fangne og han selv maatte takke sin Skjæbne, at han slap til Berlin.

Hans Forhold efter hans Hjemkomst fra denne Rejse og Tiden derefter belyses ganske godt af en Correspondance der findes i Finants Collegiet, hvortil et fra ham fremkommet Andragende er oversendt med Commerce Collegiets Bemærkninger^{7h}).

Han anmoder om Forbedringer i sine Kaar som han har søgt at forbedre ved Informationer og beklager sig stilfærdigt over den skrappe Concurrence fra de nu saa talrige Emigranter, »welche eben so gern als ich, zu wunschen sich damit beschäftigen und ihren Unterhalt darin suchen«. Collegiet synes egentlig ganske at holde med ham og efter kort at have refereret, at han er blevet ansat 30te Marts 1785 med en Gratification af 200 Rdlr. af Commerciens Fonds, hedder det: »Han er siden vedblevet disse Forretninger, uden at der hidtil har været nogen Lejlighed til Forbedring af hans Indkomster, da desuden ingen Gage finder Sted for Medlemmerne af Manufacturets Direction«. Da den ham tillagte Gratification »ikke længere er tilstrækkelig til hans og Børns Underhold« og han formedelst et Svagheds Tilfælde ikke mere er i Stand til uden for sine Forretninger at erhverve noget ved Informationer o. s. v., henstilles det til Finants Collegiet »hvorvidt samme maatte finde det rimeligt at bidrage til hans Lettelse, eller gjør Brug af hans Tjeneste udi noget Fag, hvorved hans Vilkaars Forbedring kunde foranlediges«.

Gagen omtales som utilstrækkelig til »hans og Børns« Underholdning, saa jeg vil næsten antage, at Theresia de Neel ved denne Tid — 10de Februar 1798 — allerede er død.

Hans Forhold til Blaagaard har efter hans Hjemkomst vist været saare løst. Han kaldes saaledes endda et Par Gange »forhenværende« Directeur¹¹), og hans Emolumenter har vist allerede 1794 ved hans Afrejse for de kommende tre Aar været ydet ham i Forstrækninger eller Forskud, men lidt efter lidt synes han stille at være gledet ind i Forholdene med stadige Ansøgninger om mere Arbejde eller Forbedring og i hvert Fald om Forskud.

Ved Folketællingen 1801 findes Strasoldo boende i Kjøbenhavns Sanct Annæ Øster Qvarteer som den 155de Familie i Ejendommen Matr.-Nr. 226 A i Academiegaden—Fredericiagade 27. Familien bestaar af: Romuald Sielewsky, Husfader, 59 Aar, Enkemand 1ste Gang, Directeur ved det kgl. Manufactur, Sønnerne Carl, 17 Aar, og Ludvig, 13 Aar, begge paa en Rejse til Ostindien, samt den ugifte, nu 42aarige Tjenestepige Friderikke Wilmann.

Han angiver sig altsaa her som »Enkemand 1ste Gang«, hvorfor det sees, at Theresia de Neel er død, og han boer alene tilbage med den ældste af Tjenestepigerne fra 1787. De to ældste Børn, Joseph og Rose, er forsvundne, enten de nu er døde eller maaske paa en eller anden Maade er kommet tilbage til hans legitime Hustru.

De to Sønner, Carl og Ludvig, af hans Forbindelse med Theresia de Neel, er sendt paa Rejse til Ostindien, men hvad den yngste Datter, Wilhelmine Henrica, angaar, saa kan det ikke være paa Grund af Dødsfald, at hun er udgaaet, idet vi alt ved, at hun i 1821 bliver legitimeret. Et Tilfælde har spillet mig hende i Hænde, idet jeg paa Folketællingen 1801 har fundet boende i Kjøbenhavns Øster Quarteer Nr. 2 & 3: Admiralinde Dorthea Lous, 37 Aar, Enke efter 1ste Ægteskab, Lever af sine Midler. Wilhelmine Henriette Strasoldo, et antaget Barn, 14 Aar og ugift, samt Helge Jørgensen, Tjener, 19 Aar, ugift.

Familien Lous har efter Vejviseren boet Store Kongensgade 226, som maa være Sanct Annæ Øster Qvarteer Nr. 226 enten B eller C. Her i Nabolaget af Strasoldo's Bopæl maa Admiralinden have lært Barnet at kjende og rimeligvis i Anledning af Barnets Moders, Theresia de Neels, Død har hun taget Barnet til sig, vel næppe for at adoptere det, men vel snarere for at benytte hende som en muligt lidt bedre Kammerjomfru. At Admiralinden, der ved Mandens Død den 3die Juli 1797 er blevet Enke, har haft Forbindelse med Grev Strasoldo fremgaar af, at da Admiralindens eneste Datter, Mette Christine Lous, den 12te Juli 1800 er blevet gift med Caspar Herman Benzon og der den 13de November 1801 oprettes Testamente¹²⁾ af de Nygifte, underskriver som Vitterlighedsvidne: »Rudolph Strasoldo Sielewski« og sætter det af ham ogsaa ved andre Lejligheder brugte Segl ved, der kun indeholder Bogstaverne R. og S. sammenslyngede. Det er første Gang, jeg seer ham kalde sig ved Navnet »Strasoldo«.

De to Sønner, Carl og Ludvig, har han dog snart faaet hjem igen, hvad der sees af, at 11te Februar 1807¹³⁾ henvender Herbergerer E (v e r t) M ø l l e r — der er Restaurateuren fra Hjørnet af Kongens Nytorv og Vingaardsstræde 139 eller Hotel du grand Nord — sig til Commerce Collegiet, idet han anfører, at Hr. Strasoldo-Sielewski gjennem tre Aar fra 1802—1805 har faaet Mad fra ham til sig og to voksne Sønner — som altsaa i det Tidsrum har været her i Byen — hvorfor Strasoldo er blevet Herbergeren 762 Rdl. 81 Sk. skyldig, og til disse Penge vil Tracteuren gjerne forhjælpes eller have Lov at sætte Debitor i Gældsfængsel. Med dette forholder det sig saaledes: Strasoldo har under sin sædvanlige trange Kamp for Udkommet, i 1806, begunstiget af visse Omstændigheder, besluttet sig til et Forsøg paa at komme i Besiddelse af nogle Værdier, han mener at have Krav paa i sit Fædreland Friaul, hvortil han i December 1805, efter i Kiel at have foredraget Kronprinsen Sagen, har faaet fornøden Tilladelse, Pas o. s. v.¹⁴⁾.

Da han i Aaret 1811 endelig kommer tilbage fra denne Expedition, beretter han¹⁵⁾, at han nu er vendt tilbage fra sin Rejse

til Kongeriget Italien, og at Øjemedet med hans Rejse var at bringe Familieanliggender i Orden, især da alle Godsbesiddere, fra Frankrigs Side, vare opfordrede under Tab af deres Besiddelser, at regulere deres Contributions Afgift med »den sidst værende Aerario«. Den Opfordring fra fransk Side maa ses paa Baggrund af Napoleons Krig med Østrig i 1805, der endte med Freden i Pressburg den 26de December 1805, ved hvilken Lejlighed Østrig blandt andet afstod Venezia og Friaul til det af Napoleon oprettede Kongerige Italien. Det synes saaledes, at Strasoldo ved Arv eller paa anden Maade maa have haft Krav paa visse Besiddelser, som han nu har ment at kunne føre igennem.

Strasoldo beretter dernæst videre, at »allerede var dette be-drevet paa det bedste i 2 Aar, da mit ulykkelige Fædreland, Hertugdømmet Friaul, ved Østrigernes Angreb, tredie Gang, blev Krigs-theatret, og jeg, ligesom mange andre, maatte fjerne mig derfra, hvorved jeg maatte give Slip paa alle Indkomster«. Herefter synes han jo en Stund at være naaet til Friaul og at være tiltraadt sine Besiddelser, hvad Krigen 1809 mellem Frankrig og Østrig atter ødelægger.

Nogen lang Tid kan Strasoldo dog næppe have været i Italien. Han har som alt anført faaet Tilladelse og Pas i December 1806 og i Februar 1807 siger Collegiet at han er bortrejst. Videre langt synes han dog ikke straks at være kommet, da han efter Bladet »Dagen« for 13de Juni 1807, Nr. 98, endnu den 5te s. M. sees at have været i Altona, hvor han endda synes at have været nogle Maaneder, og har været optaget med at hjælpe en Mand, der skulde give nogle Concerter i Altona og Hamborg, og, hvad der er det mærkeligste ved det hele, skulde finansieres af Strasoldo. Skøndt han ved denne Lejlighed udtaler, at han næppe vil kunne foretage sin paatænkte Rejse til Polen og Friaul, maa han alligevel være kommet af Sted, og det næste Livstegn vi har fra ham er i November 1808, hvor han, efter en fra ham til Bank Kontoret i Kjøbenhavn rettet Henvendelse, der gaar videre til Collegiet, i Efter-aaret 1808 sees at have været i Frankfurt am Mayn¹⁶). Næste Gang vi før hans Hjemkomst i Maj 1811 hører om ham, er i en fra ham til Collegiet rettet Skrivelse, dateret Paris 2den Januar 1811¹⁷), der fortæller, at han foreløbig sidder fast i Paris. Ved Hjemkomsten til Kjøbenhavn lidt senere paa Aaret siger han altsaa, at han har været i Italien, men intet har opnaaet. Han tager det dog meget roligt og filosofierer fredsommeligt og ligevægtigt over, at det synes at være hans Bestemmelse aldrig at vorde rig, men da han haver lært at undvære Rigdom saa skatter han sig lykkelig ved Indfødsretten, der har givet ham et andet Fædreland, hvis Naade han ved trediveaarig Tjeneste haver haft de største Prøver paa.

At han endelig slutter Brevet med Anmodning om et Tillæg udover »min ringe Løn eller Emolument, der udgjør 300 Rdlr.«, overrasker absolut ikke. Collegiet, der har undersøgt Forholdet, gjør hans Debet op til 1134 Rd. 23 sk.

Efter dette glider han igjen stille ind i det daglige Liv, hvor han synes at have beholdt sine smaa Emolumenter uden der vist er stillet større Krav til ham. Han rykker atter ind i Lejligheden i Academiegaden, hvor han findes i Indqvarterings Mandtallet 1812 som »Grev Strasoldo«. Og han giver Informationer; saaledes omtaler Dahlerup i sine Erindringer¹⁸), at han i 1814 sammen med to Kammerater tog »Undervisning i det italienske Sprog af en emigreret Greve Strasoldo de Zelewski —«. »Navnet Strasoldo« benytter han sig nu af i Vejviseren fra 1815—16 til sin Død, og i Omtale kaldes han »Grev Strasoldo«. Han synes at have levet stille og fredeligt som af Carl Bernhard skildret, accepteret i det gode Selskab og for Resten syslende med sine Blomster. Han, der maa være født omkring 1740, dør endelig af Alderdomssvaghed den 24de October 1824 og begravnes paa Assistents Kirkegaards catholske Afdeling, hvad der fremgaar af den herværende Romersk-Catholske Menigheds Begravelsesbog, hvor han ganske gaadefuldt anføres som: »Graf Rudolph Caspar von Strasoldo«.

Han synes at have bevaret sit gode Helbred omtrent til det sidste. Af Papirer paa hans Skifte¹⁹) kan det ses, at han endnu i Tiden fra 3die Marts til 29de Maj 1824 jævnlig er kjørt i Besøg, og de Steder, han har gæstet, er Minister Rosenkrantz, den engelske Minister, Hotel du Nord, Cancelliet og Thotts Palais, saa det hele falder godt nok sammen med Carl Bernhards Beretning i »Musæum«. Af Skiftet sees det ogsaa, at han, som tidligere, har levet en garcon og faaet sin Mad hentet fra en Tracteur, som hans Tjenestepige har hentet til ham. Han har ved sin Død kun det nødtørftigste Bohave og om nogen Arv til Børnene er der ikke Tale.

Før sin Død har han legitimeret de tre Børn, han har haft med Theresia de Neel. Dette fremgaar af et Par Documenter der findes 1840 paa Skiftet⁴) efter hans Søn, Louis Ignatius, og herigjennem giver den gamle Grev Strasoldo, der ellers Livet igjennem har været tavs om sin Afstamning, os bevidst en Del positive Oplysninger.

Disse Documenter er deels en Daabsattest for Sønnen Louis Ignatius og deels en til dansk oversat »Copi« af det Document, hvorved han i 1821 legitimerede Børnene.

Daabsattesten er saalydende:

Anno Domini 1786.

Ignatius Ludovicus.

Infrascriptus, in Provincia Castellæ ordinis Beatæ Mariæ de Mercede-Redemptionis Captivorum religiosum professor, in præsentique Regiæ Catholicæ Majestatis in hac Haffniensi Curia

Capellæ Presbiter Sacellanus attestor; hodie nona Februarij anni millesimi Septingentesimi octoagesimi sexti, Parvulum, hora quarta post meridiem vigesimæ secundæ januarij eiusdem anni ex Rodolpho Romualdo Sielewski S. R. I. Comiti a Strasoldo et Cassandræ de Nizer filio et Theresia de Neel Alexandri de Neel et Elisabeth Wirzowski filia, Conjugibus in Palatinatu Cracoviensi domiciliantis, Pater vero Medææ in Ducatu Foruliesi ortus, natum ista Capella ad baptisandum fuisse præsentatum; meque ipsum, Ignatium Ludovicum nominatum, oleo Cathecumenorum inunctum, supra sacrum fontem a perillustribus, Domino D. ignatio Marchione de Muzquiz, Regis Catholici in Aula Danica Ministro Plenipotentiaro, Domina D. Elisabeth Sophia Mercier, Committissa de Fries, Domino Christian de Lerche, et nubili Domina Nicolina Antonetta de Thilisch, Receptum juxta ritum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ baptizasse, sacroque Chrismate dellivisse adstantibus Domino D. Raymundo Lopez huius Legationis pro Secretario et aliis permultis.

Fr. *Dominicus de Ibararan*
Regis Cath. Capella Sacellanus.

Extrait du livre baptistaine
de la Legation de S. M. Catholique
Le Roi d'Espagne.

Præmissam Baptismi notam, ego subscriptus, ex Libris Baptizatorum in Capella Legationis Galliæ in hac Hafiniensi Aula Minister Plenipotentiarus Sacre Majestatis Catholicæ Regis Hispaniæ verbaliter adjunctis Familiæ titulis, præsentî Patri, extrahere jussi et in fidem proprio Sigilo amunivi, ex proprio manu Subscripti.

Haffniæ... Maj 1821.

Josef de Yznardy
y Yzquierdo.

L. S.
[Legation De Espanna
In Dinarmarca].

Det hos Notarius publicus under 19de December 1821 indførte og af Notarius attererede Legitimations Document af 18de s. M.²⁰), idet jeg foretrækker at benytte Ordlyden af det i Notarialprotokollen indførte Declaration fremfor Texten i den ved Skiftesagens Acter liggende Copi, er saalydende:

»R u d o l p h des Heiligen Römischen Reiches Grafen v o n S t r a s o l d o erklären hiemit durch dieses Document, vor ein Löbliches Oeffentliches Königliches Notariat, seu Notarius publicus: Das er in den ersten Jahren, da er Pohlen verlies, er seiner Gemahlin der Frau Gräfin Anna Maria Sziermay, zum öfftere zugeschrieben und gebeten mit Ihm leben zu wollen, da Sie aber das Nordliche Clima fürchtete endschloss Sie sich nicht dazu.

Er musste also einen Schritt wider die Civil Gesetze wogen, mit einer Person ausser der Ehe leben, mit welcher er mehrere Kinder erzeugt hat, wovon 3 annoch leben.

Carolus Rudolphus wurde in der Königlich Spanischen Capelle den 6 May 1784 durch den damaligen Geistlichen Augustinus de Echberia getauft Ignatius Ludovicus in eben solchen Capella Anno 1786.... durch den Priester N. N.

Wilhelmina Henrica in der besagten Capelle, den 18de Juny Anno 1787 durch den Geistlichen Laborde getauft.

Da nun diese Seinen Gemahlin laut Attestat: A. und B. seid den 1ste Augusti Anno 1810 gestorben, so findet sich solcher im Stand, diese seine natürliche Kinder zu legitimiren und in denen Rechte, die ihnen so wohl Denmark als Østerreich in Civil, so wohl als in Erbrechte eingestohen.

Copenhagen, den 18de Decbr. 1821.

Rudolph Gr. von Strasoldo,
Directeur in den Königlichen Manufactur.

L. S.
Deficiente Sigilo Armis.

Stempel.

Ich Unterschriebener G. H. Olsen, Königlicher dänischer Statsrath und einziger N. P. R. etc. bezeuge hiedurch, das des mir von Person wohl bekannte Herr Rudolph Graf von Strasoldo directeur bey den Königlichen Manufacturen hieselbst vor mir erklärt hat, das hiebey geheftede. Document eigenhändig unterschrieben und besiegelt zu haben, so wie er auch ferner erklärte, dass er den Inhalt desselben in jeder Rücksicht ratihabire.

Urkundlich dessen unter meiner Hand und meinen Amts Siegel. Apt. Fr. Gandil.

Hauriæ die 19de Decembris 1821.

G. H. Olsen, Not. Publ.«
L. S.

Af dette Document fremgaar det, at han »Rudolph des Heiligen Römischen Reichs Grafen von Strasoldo« har forladt Polen, og da hans Gemalinde ikke har fulgt ham, saa har han indladt sig med en Kvinde med hvem han har tre Børn, Carl Rudolph, Ignatius Ludvig og Wilhelmine Henrica, som alle tre er døbte af tre forskellige Præster i det kongelige spanske Capel, hvad der forklarer, at disse Børns Daab ikke findes i den herværende Romersk-Catholske Menigheds Daabsbøger, og da Grev Strasoldo's Gemalinde er død allerede 1ste August 1810, legitimerer han nu disse sine 3 naturlige Børn.

Han optræder ved denne Lejlighed som »Grev Strasoldo«, og her er — hvad jeg aldrig har set før — ikke et Ord om »Sielevski«.

I Notarialprotokollen findes under Documentet følgende Paa-tegning: »Af Originalen af foranstaaende Datum er Will: Henr: Strasoldo meddeelt en Copie den 27de Septbr. 1831.«

Af den ovenmeldte, for Sønnen Ignatius Ludovicus, udfærdigede Daabsattest af Maj 1821 faar jeg ud, at den herværende spanske Gesandts, mulig ganske private, Præst attesterer, at den 9de Februar 1786 er i Kirken til Daab fremstillet et den 22de Januar s. A. født Drengbarn, hvis Fader er Rudolph Romuald Sielewski, der selv er en Søn af Det hellige Romerske Riges Greve af Strasoldo og Casandra de Nizer, og hvis Moder er Theresia de Neel, der er en Datter af det i Palatinatet Krakow hjemmehørende Ægtepar Alexander de Neel og Elizabeth Wirzawski, men Barnets Fader [Sielevski] stammer fra Medea i Hertugdømmet Friaul, hvorefter som Faddere anføres en Del Personer af det bedste Selskab i Kjøbenhavn med den spanske Gesandt i Spidsen. Af den Daabsattesten givne Paategning fremgaar det, at den er en Extract, Uddrag, af Daabsbogen for hans Catholske Majestæt Kongen af Spanien, hvorefter det hedder, at »foranstaaende Daabsattest har jeg, den spanske Konges Gesandt, ladet uddrage af Daabsbogen i det franske Gesandtskabs Capel, idet jeg i Faderens Nærværelse ordret har tilføjet Familiens (c: Slægtens) Titler«, hvorhos Rigtigheden bekræftes af den i 1821 her værende spanske Gesandt Yzhardy, og Dokumentet er forsynet med Legationens Segl («Legation De Espanna In Dinamarca.»).

Jeg tænker mig, at Sagen er gaaet saadan til: Grev Strasoldo har som Sielevski haft Vrøvl eller Besværligheder af hans og Theresia de Neels første Barns Daab i Aaret 1782 og har derefter, ved Velvillie fra den spanske Gesandts Side, faaet sine tre senere fødte Børn døbt af Gesandtskabets Præst. Da andre Catholiker har kunnet nøjes med den herværende Catholske Menigheds Bistand ved forefaldende Lejligheder, har der næppe i det spanske Gesandtskab existeret en Daabs Protokol, hvorfor man har grebet den Udvej at lade disse tre, vist temmelig enkelt staaende, Daabshandlinger indføre i den franske Legation, hvor der altsaa i en Aarrække fra ca. 1780 til ca. 1820 i hvert Fald har været en saadan Protocol. Da selve Attesten endelig udfærdiges i 1821 for Ignatius Ludovicus, har den gamle Grev Strasoldo øjensynlig personlig henvendt sig til den spanske Gesandt, og da Attesten rimeligvis er udfærdiget med Ignatius' paatænkte Rejse, som vi senere kommer til, for Øje, under hvilken han ønsker at sætte sig i Forbindelse med sin i Italien værende fædrene Slægt, har den gamle Greve ønsket, at Attesten fyldigst muligt skulde bevise Sønnens Afstamning, hvorfor der i Documentet er skeet Tilføjelserne om Faderens og Moderens Afstamning. Mulig har det ogsaa været Grev Strasoldo's Tanke, at

Attesten skulde kunne tjene som Legitimation i Almindelighed, det er jo først et godt halvt Aarstid senere, at Kuldlysningen hos Notarius finder Sted.

Attesten er, som den foreligger med sine Tilføjelser, ikke helt klar, og besynderligt er det saaledes, at Grev Strasoldo ikke har anført sin egen Faders Navn her, hvor han dog næppe ønsker at skjule noget, men det kan vel kun skyldes en gammel Mands Forglemmelse, ligesom det synes kun at være sket med noget Besvær, at han har faaet sat ind sit eget Fødested. Det maa vel erindres, at det er en godt firs-aarig Mand, der ved Indføjelse i Texten, i en allerede eksisterende Daabsattest, har søgt at faa en hel Del Oplysninger indføjet bedst mulig, og de øvrige Agerende ved Lejligheden, den spanske Gesandt, mulig Præsten og en Skriver eller Secretair har vel næppe været særlig interesserede, de har kun ønsket bedst mulig at hjælpe den gamle Mand.

Hvis min Tydning af Daabsattesten er rigtig, faar vi i den Oplysning om, Grev Strasoldo's Moder, Casandra de Nizer, som mulig vil kunne føre til nærmere Oplysning om hans Afstamning, og endelig faar vi at vide, at han stammer »fra«, som vel i denne Forbindelse skal betyde, at han »er født« i Medea i Hertugdømmet Friaul. Efter Wurzbach: Biographisches Lexikon des Kaizerthum Oesterreich, 1879, Bind 39, Side 286, under Artiklen om Slægten Strasoldo, nævnes »Medea« som en Slægten tilhørende Besiddelse i Grevskabet Görtz, og i Rietstap: »Armorial Général, II, Side 852, findes en Linie af Slægten saaledes: Strasoldo, baron de Villanova comte de Medea etc., og mulig har vor Strasoldo hørt til denne Linie af Slægten. Men i hvert Fald tænker jeg, at det bliver i denne Egn, at hans Fødsel maa kunne findes, og her omkring maa vel ogsaa de Ejendomme have ligget, som han i 1807 søger at komme i Besiddelse af.

Vender vi os herefter til den afdøde Grev Strasoldo's tre legitimerede Børn, som er de eneste vi kjende ved hans Død, saa har deres Lod formet sig fuldt saa trist som Faderens. Man kan vel næppe fortænke dem i, nu de var blevet legitimerede, at de ikke har fulgt Carl Bernhards fornuftige Tanke at bortlægge Grevetitlen, det har været dem for fristende af beholde den, og Sønnerne fører den, skjøndt de absolut ikke kan soutenere den. Jeg vil her begynde med den yngste af Sønnerne først.

I g n a t i u s L u d o v i c u s er, efter hans Daabsattest, født 22de Januar 1786⁴). Om hans Barndom vides intet udover Faderens stadig udtalte Ønsker om at ville opdrage ham til et godt og nyttigt Medlem af Samfundet, og da Faderen har givet sig af med at informere, maa det formodes, at han ogsaa har ladet disse sine In-

formationer komme sine Børn til Gode, og det er vel fra ham, at i hvert Fald Sønnen Ignatius har sine Sprogkundskaber. Ellers synes Faderens Indgreb i hans Sønners Opdragelse væsentlig at have indskrænket sig til at sende dem til Søs i en ung Alder, i 1787 seer vi saaledes, at han har sendt sin ældste Søn, Joseph, ud at sejle, tolv Aar gammel, og i 1801 er de andre Sønner, Carl og Ignatius, paa Langfart til Ostindien. Disse to sidste er dog snart efter vendt hjem og har i Aarene 1802 til 1805 øjensynlig været hjemme hos Faderen, hvor de allenfals har faaet Maden. I Juni 1803 søger Faderen et af sine sædvanlige Forskud med den Begrundelse, at der for ham har vist sig en gunstig Lejlighed til at faa hver af sine Sønner anbragt efter deres valgte Bestemmelse for at blive nyttige Borgere i Staten. Hvad det har drejet sig om for den ældste Søns Vedkommende, skal jeg ikke kunne sige, og hvad Ignatius Ludovicus angaar, saa er han i 1806, som det sees af de ved hans Skifte værende Attester, havnet som Extra Skriver ved Søetaten, hvorfra han afskediges i 1815, da Kontoret nedlægges. I dette Tidsrum har han dog et Aarstid gjort Tjeneste som Skibssecretair ved »de franske Skibe i Vlissingen«. Han har derefter gjort Tjeneste som Copist i Kjøbenhavns Fattigvæsens Bogholder og Revisions Kontor fra November 1815 til Udgangen af Maj 1818 og synes derefter at have søgt Ansættelse i Viborg, i hvert Fald har han en under 30te Juli 1818 af Bloch — formentlig Dr. theol. J e n s B l o c h, Biskop i Viborg — udfærdiget Attest, hvor »nærværende talentfulde unge Mand, Hr. Strasoldo-Selevsky, af ædel Herkomst og Opdragelse, som foruden Hans ypperlige Anlæg og Færdighed i Vocal- og Instrumentalmusik, ogsaa forstaaer flere levende Sprog og skriver en god Haand o. s. v.«, anbefales paa det bedste til videre Befordring. Hvad han i de nærmest følgende Aar har haft, kan ikke ses, men han lader ved forskellige Lejligheder skinne igennem, at han har exploiteret sine Færdigheder ved Informationer, hvorved han har faaet samlet sig saa meget, at han i Efteraaret 1822 har vovet sig paa en Rejse til Italien, for igiennem sin derværende Slægt at skaffe sig bedre Vilkaar. Men Ak! — denne Rejse, som kjendes gennem den deraf opstaaede Correspondance mellem Consulatet i Livorno, Commerce Collegiet og Kjøbenhavns Magistrat²¹), har faaet saa bedrøvelig en Gang.

Af Consul B i r c h s Indberetning fra Livorno af 4de August 1823 sees det, at nylig ankom med Capitain B j ø r n fra Kjøbenhavn en vis derfra stammende Hr. Strasoldo — af den medfølgende Regning fremgaar, at Strasoldo allerede ved sin Ankomst den 25de Maj 1823 har maattet indløses hos Capitain Biørn for 80 Lire —, som foregav at have Slægtninge i Pisa og Majland, der vilde tage

sig af ham, men »der sogenannte Oheim in Pisa« gjorde efter hans Tilbagekomst fra Mailand endda Anstalter til ved Politiets Bistand at faa Strasoldo ud af Landet, hvorfor Consulen fandt sig beføjet til omgaaende at foranledige ham hjemsendt med det danske Skib Providentia, Capitain G o t t l o b, og Udgifterne for Consulatet beløber sig til ialt Mrk. 139-1, som ønskes refunderet, og som Strasoldo har angivet, at hans herværende Familie vil betale. Den gamle Grev Strasoldo, der giennem Magistraten bliver afkrævet Beløbet, giver blankt Afslag under Henvisning til sine trange Kaar, og af en Skrivelse fra Sønnen sees det, at Rejsen paa Grund af Havari paa Udturen var trukket saa længe ud, at han allerede ved Ankomsten til Livorno var løbet læns, og hos Familien fandt han den koldeste Modtagelse, og for Resten vil han have staaet i den Formening, at det var den kjølige Familie, der havde paataget sig Omkostningerne ved hans Hjemsendelse, som det aldrig havde været hans Tanke at bebyrde sin gamle Fader med, hvis Kaar han kendte. Han har nu ellers paa Consulatet underskrevet godt nok paa, at han skulde, kunde og vilde refundere Beløbet i Kjøbenhavn. Det vilde til nærmere Oplysning om Strasoldo's Familieforhold have været rart, om Consulen havde anført Navnene paa »der sogenannte Oheim in Pisa« som paa Slægtningene i Mailand. Af »Biografisk Lexikon des Kaiserthum Oesterreich« Bind 39, Side 291, sees det, at en Greve Julius Joseph Strasoldo i 1814 til 1818 er Politidirecteur i Milano og fra 1818 Regeringspræsident smstds.

Af Skiftets Papirer sees det, at Strasoldo i Aaret 1824 har faret som Skibssecretair med Fregatten Freya, med hvilket Skib den senere Christian VIII den Sommer sejlede til Bornholm, og under 30te August 1825 bliver han Mynsterskriver i det holsteenske District med en Gage af 200 Rdlr. Han forbliver dog kun et Par Aar i Embedet, dels er Gagen umulig at leve af i Altona, hvor alt er saa dyrt, og dels har han været plaget af en Øjensygdом, hvorfor han søger Afsked og ved kgl. Resolution af 25de Maj 1827 tillægges der ham 100 Rdlr. aarlig i Vartpenge. Han synes derefter at have ernæret sig ved Informationer her i Byen, men i 1831 søger og faar han Tilladelse til i to Aar at nyde sine Vartpenge i Gothenborg. Det kan dog ikke sees, at han har gjort Brug af Tilladelsen, han synes hele Tiden at have haft Lejlighed her i Staden. Under 24de December 1837 faar han Krigs Cancellie Secretairs Character, men da han i 1840 har ansøgt om at faa Søkrigs-Commissairs Character, faar han Afslag den 26de Maj s. A.

Han lever sine sidste Aar i Klareboderne 3, hvor han har lejet Værelse hos en Kunstdrejer Dehsens Enke, A. D e h s e n. Efter

nogle faa Dages Sygeleje paa Frederiks Hospital, afgaar han ved Døden der den 5te September 1840 af Brystbetændelse.

Udover de alt nævnte Papirer paa Skiftet kan det sees, at der har været fremlagt »en af Grev Rudolph Strasoldo under 18de December 1821 udstedt, den 19de s. M. notarialiter attesteret Declaration, hvorved han har legitimeret sine naturlige Børn: Carolus Rudolphus, Ignatius Ludovicus og Wilhelmine Henrica som ægte Børn. Herved Tegningen af et Vaaben, der efter den tilstedeværende Søns [Carl Rudolph] Erklæring er Familiens«. Dette Dokument findes desværre ikke mere ved Sagen. Derimod findes en notarialiter bekræftet til dansk oversat Copie af Kuldlysnings Declarationen, som er udstedt 27de September 1831 og altsaa synes at maatte være identisk med den Copi, der efter Vedtegning i Notarial Protokollen er udfærdiget til Vilhelmina Henrica Strasoldo, der muligen har benyttet den som Legitimation ved Skiftebehandlingen, og da denne Copi har en Vedtegning paa Foden saalydende: »vidi. B. F. Rönne«, som maa være B o n e F a l c h R ö n n e, Sognepræst i Lyngby 1802—1833, formoder jeg, at hun, da hun skal giftes i 1831, har benyttet den som Legitimation, en Slags Daabsattest. Efter en Copien given Blyantspaategning skal Originalen være vedlagt Revisions Forretningen, men senere er rimeligvis disse to Papirer ombyttede og mon ikke Originalen sluttelig er havnet hos Wilhelmine Strasoldo, som har ladet Copien tilbage i Stedet.

Jeg har under en Retssag fra 1829 stødt paa Ignatius Ludovicus, som Vidne. Han gjør ikke noget betydeligt Indtryk, men synes Hæderligheden selv. Hans Omgang synes at have været Borgerskabet i Kjøbenhavn.

Han er ved sin Død ugift og barnløs. Han efterlader sig kun det Nødtørftigste, saa om nogen Arv efter ham bliver der ikke Tale.

Hvad den ældre Broder C a r l R u d o l p h angaar, er det kun saare lidet jeg ved om ham. Hans tidligste Barndom kjendes saa lidt som den yngre Broders og i 1801 har han altsaa været paa Rejse til Ostindien. Da han senere i Livet og ogsaa her paa Skiftet efter Broderen kalder sig »forhenværende Premierlieutenant i den italienske Hær«, kan man formode, at han har været med Faderen paa dennes Rejse til Italien (Friaul) i 1807, og at det er ved denne Lejlighed, han er kommet i den Vej. Af Vejviseren kan man fra 1821 finde ham boende hos Faderen som »C. Strasoldo, Premierlieutenant«, men allerede fra 1823 er han flyttet til Store Kongensgade 261 og senere i andre selvstændige Lejligheder. Af Folketællingslisterne 1834 og 1840, sees han at have været gift med M a r i a n n e, født D o m a n s k y, i 1834 angives hun at være 44 Aar, og i 1840 til

52 Aar, saa hun er vel altsaa født o. 1793. Ægteskabet kan der vist sættes et Spørgsmaalstegn ved, for da hun den 25de September 1842 dør af Kræft paa Almindeligt Hospital, hvad der er tilført den Romersk Catholske Menigheds Begravelsesbog, er der tilføjet senere: »Sie war mit Strasoldo nicht verheirathet sondern mit einen Robert in Rusland und soll eine geborene Domansky gewesen sein. Ihr Mann soll nicht mehr leben«. Lieutenanten synes altsaa at have ført Faderens Traditioner videre. Han selv er ved Hustruens Død i 1842 stærkt reduceret. Han kalder sig Commissionair. Af Papirer paa hans Skifte fremgaar det, at han er død som Patient paa Sanct Hans Hospital den 18de Juni 1844 efter et længere Sygeleje. Han dør barnløs.

Det tredie og yngste af den gamle Grev Strasoldo og Theresia de Neels Børn er Datteren *Wilhelmina Henrica*, der skal være døbt den 18de Juni 1787. Da han den 9de Februar 1787 søger om Indigenat³⁾, angiver han sin Familie til at bestaa af sex Personer, som maa være ham selv med Theresia de Neel og Børnene *Joseph*, *Rosa*, *Carl* og *Ignatius*, og *Wilhelmina* er paa det Tidspunkt endnu ikke født — og den lille i 1782 døbte Datter *Marie Elisabeth* er allerede død. *Wilmina Henrica* er som ganske ung — før 1801 — kommet til Admiralinde *Lous* »som antaget Barn«, og hun synes at være forblevet hos Admiralinden til dennes Død den 16de April 1830 hos hendes Datter og Svigersøn, i hvis Hjem hun har boet siden 1815—16, hvad der fremgaar af følgende. Admiralindens eneste voxne Datter *Mette Christine Caroline Lous*, døbt i Holmens Kirke 1780, 3die August, er i Aaret 1800, den 12te Juli blevet gift med den senere Oberst *Caspar Hermann von Benzon*, Søn af Oberstlieutenant *Christian Benzon* og *Albertine Christine von Heinen*, født 1774, 18de November og død i Kjøbenhavn 1842, 16de August. Den 30te Januar 1841 gjør dette barnløse Ægtepar Testamente saaledes²²⁾, at der af Formuen oprettes to Legater, nemlig 1. Det *Caroline Benzon Lou'ske Legat* og 2. *Caspar Benzons Legat*. Efter Testamentets § 10 sees det: »Mine Strasoldo, der har haft sit Ophold hos afdøde Admiralinde *Lous* og som for Tiden er gift med *Gartner Olsen* skal ubetinget, saalænge hun lever, nyde en Portion af Legatet eller 200 Rdlr. Sølv...«. Men hun har sikkert ogsaa erholdt noget ved Admiralindens Død, hvad der har sat hende i Stand til at blive gift et Aarstid efter dette Dødsfald, thi den 4de November 1831 indgaar hun i Lyngby Kirke Ægteskab med *Gartner Niels Ditlev Olsen* i Virum, der er født 27de Juli 1806 i Svendborg. Da han dør allerede den 1ste August 1842, kan der paa det i den Anledning afholdte Skifte sees en Del om Ægte-

parrets Forhold. De har oprettet reciprokt Testamente og i dette tales der om, at de har en Formue af 700 Rdlr., som sikkert skyldes hende og vel stammer fra Admiralinden. Ægteparret har købt sig et Hus i Virum, som hun ved Mandens Død bliver hensiddende med i uskiftet Bo. Med lidt paa Kistebunden har hun endnu været et attraaværdigt Parti og 12te September 1845 ægter hun, 58 Aar gammel, i Lyngby Kunstdrejer Ole Adolph Maro Winding, der skal være født i Randers i 1812 og vel er identisk med det Drengbarn af samme Navn, der efter Lengnichs Kirkebogsuddrag skal være født den 9de Maj 1812 i Randers, som sjette Barn af Procurator Andreas Daniel Winding og Anna Elisabeth Møller. Henriette Strasoldo synes at have levet med denne Ægtefælle til sin Død den 19de September 1862 i Virum, som han bekendtgjør i Berlingske Tidende for 22de September s. A. saaledes:

»Efter et kort Sygeleje bortkaldte Gud til den evige Hvile, Fredagen den 19de September, min i 17 Aar tro og hengivne Kone Wilhelmine Henriette Vinding, født Strasoldo, hvilket her ved sørgeligst meddeles Slægt og Venner.

Virum den 20de September 1862.

O. A. M. Vinding.«

Den 20de s. M. er Enkemanden Vinding mødt op paa Nordre Birks Skifteret²⁴), hvor han anmelder Hustruens Død med Tilføjende, at hun ikke har efterladt sig Børn med Comparenten, men har efterladt en udenfor Ægteskab avlet Søn Caspar Rudolph, 54 Aar gammel. Ifølge et oprettet Testamente er Længstlevende Afdødes eneste Arving.

Skiftet gaar sin Gang, og der fremlægges Samtykke af 14de Februar 1863 fra den Afdødes eneste Søn, Post- og Dampskibs-expediteur Caspar Rudolph i Bergen til, at Enkemanden indtil videre hensidder i uskiftet Bo, hvorefter han den 4de Marts 1863 erholder den fornødne Tilladelse.

Da Vinding imidlertid nogle Aar efter vil indgaa nyt Ægteskab, bliver den 6te Juni 1868²⁴) reassummeret: Boet efter afdøde Wilhelmine Henriette, født Strasoldo, og Kunstdrejer O. A. M. Vinding af Virum. Hendes eneste Søn og Arving, som nu kaldes Caspar Richard(!) Rudolph af Bergen er død, efterladende sig Enke og to myndige Børn, som Vinding vil have fyldestgjort, og da dette fremgaar at være sket af de nu fremlagte Attester, tiltræder Vinding som eneste og myndige Arving Boet, hvorefter han 14de August s. A. i Hellig Gejst Kirke ægter Enke efter en den 6te October 1863 i Nybrogade 16 afdød Tømrrersvend Anders Lauritz Andersen, Caroline Wilhelmine, født Peter-

sen, der maa være født i 1824. Hun dør allerede den 19de August 1871, medens han, der ved sit andet Ægteskab har nedsat sig som Pantelaaner i Kjøbenhavn — han har vist fortsat en oprindelig af sin sidste Svigermoder allerede tidligere dreven Forretning, hun kaldes i Folketællingen 1850 for »Sættekone« — nu selv en tidlang fortsætter Forretningen. Senere kalder han sig Kunstdrejer og han dør endelig den 9de Marts 1890.

Af de ved det sidste Skifte i Nordre Birk i 1868 fremlagte Papirer fremgaar det, at Caspar Richard(!) Rudolph er død 9de Juni 1864, efterladende sig Enken Mette Margrethe Rudolph, født Røepstorff, og to myndige Børn, nemlig Herman Karl Gyldenstjerne Rudolph og Wilhelmine Henriette Rosenkrantz Rudolph.

Af Danmarks Adels Aarbog, Bind XXXIV, 1917, under Slægten de Røepstorff, sees det Side 439, at Mette Margrethe de Røepstorff, født 1799, 12 Januar, † 1884, 3die November, har været gift med Litograph Caspar Rudolph, født 5te Juni 1808. Jeg tænker, at han er identisk med det paa den herværende Fødselsstiftelse den 11te Juni 1808 døbte Barn Nr. 228, Kaspar Rudolph, som er født den 5te Juni 1808. Barnet maa være avlet under de forvirrede Forhold her i Kjøbenhavn under Bombardementet 1807.

Hvem Faderen til Wilhelmine Strasoldo's Barn Caspar Rudolph har været meldes der intet om, men der kan dog giennem Barnets Navn opstilles en temmelig sikker Formodning. Seer man hen til den Interesse, hun — ved til Efternavn at give Barnet sin gamle Faders Fornavn Rudolph — har vist, for gennem dette Navn at give Barnet en vis Tilknytning til hendes egen Slægt, saa var det jo muligt, at det ved Fornavnet »Caspar« var søgt knyttet til dets Fader — hvad der muligvis har været begge Forældres Ønske, og hvad jeg tror har været Tilfældet. Kaster man et Blik ud i hendes os bekjendte Omgangskreds, støder vi paa Caspar Hermann von Benzon, Admiralinde Lous' Svigersøn, som den i 1807 unge Wilhelmine Strasoldo sikkert jævnlig er stødt paa. Og undersøger vi paany det af Ægteparret Caspar Hermann von Benzon og Caroline von Benzon, fød Lous, den 30te Januar 1841 oprettede Testamente²²), saa have de »eftersom vi ingen Livsarvinger efterlader os — — besluttet efter begges Død, saaledes at disponere over for fælleds efterladte Formue

§ 1.

At der af de efter vor afdøde Svigermoder og Moder, Enkefru Admiralinde Dorothea Lous, fød Jenssenius, af mig Caroline Benzon i sin Tid arvede og paa hendes Navn tildels endnu lydende kongelige Obligationer skal oprettes et Legat under Navn af det »Caroline Benzon Louske Legat til Bedste

- A. for den afdøde Admiralinde Dorothea Lous, fød Jensenius, hendes Slægt saavel mandelig som qvindelig, og
 B. ligeledes for dem af afdøde Admiral Andreas Lous' Slægt« og under

§ 20.

»Af alle vore øvrige Capitaler og Ejendele oprettes en Legat-capital under Navn af »Caspar Benzons Legat« for de Efternævnte af hans Slægt, som efter dette Legats Bestyrere maatte ansees — —

A.

Dette Legat oprettes til Bedste for nulevende Kammerjunker Jacob von Benzons, Afdøde Kammerherre P. Ulrik Frederik von Benzons og ligeledes afdøde Kammerjunker Major Lars von Benzons, ægte Børn og disses Descendenter.«

Ved Testamentet er Arvemidlerne saaledes bestemt til Gunst for en Kreds af det barnløse Ægtepars nærmeste Slægtninge, idet der dog ved forskellige §§ er sørget for en Del Personer, som i levende Live har staaet dem nær, med en Rentenydelse, og ligesom vi foran i § 10 fandt »Mine Strasoldo« betænkt efter det Forhold, hvori hun havde staaet til den afdøde Admiralinde med en Legatportion af det »Caroline Benzon Louske Legat«, saaledes findes der i § 20, under Punct H. en saalydende Bestemmelse vedrørende »Caspar Benzons Legat«:

H.

»Fire Legatportioner eller disses Beløb, 1200 Rdlr. Sølv, skriver Tolv Hundrede Rigsbankdaler Sølv, skulle efternævnte udenfor Familien ubetinget nyde aarlig, saalænge de leve, hver med det halve eller 600 Rdlr. Sølv, skriver Seks Hundrede Rigsbankdaler Sølv

1. Caspar Rudolph, Litograph, som for Tiden opholder sig i Bergen i Norge, og der er gift med en Frøken Røepstorff.
2. Carl Hansen, som har taget Skolelærer Examen paa Jonstrup Seminarium, og for Tiden opholder sig i Sieland.

Saa skal og disses Enker, naar de ikke ere fraskilte, ubetinget nyde, saalænge de leve, hver 300 Rdlr. Sølv, skriver Tre Hundrede Rigsbankdaler Sølv.«

Af Papirerne paa Skiftet, da Fru Benzon er død 18de Januar 1861, sees det, at begge disse fornævnte Personer allerede fra 1846 har haft Understøttelse, at Caspar Rudolph den 30te Juli 1832 er ægteviet til Frøken Metha Margretha von Roepstorff, og at Skolelærer Carl Hansen, hvis fulde Navn er C a r l H e r m a n H a n s e n, er Skolelærer og Kirkesanger ved Ruds Vedby Kirke, Løve Herred, Holbæk Amt, samt endelig, at han lever i Ægteskab med C a t h r i n e A m a l i e J a c o b i n e H e l t, til hvem han er ægteviet den 9de December 1841. Efter »Den jonstrupske Stat 1790—1814«, Side 117, er Carl Herman Hansen født i Kjøbenhavn den 4de Februar 1817, opdraget hos Lærer Steenum i Tusse og efter hans

Død hos Lærer Peter Olsen sammesteds. 1840 Hjælpelærer i Udby, Koll: 20de November 1841, Lærer og Kirkesanger i Ruds Vedby, entlediget i Januar 1881 og død 16de Marts s. A.

Disse Data synes at tale for sig selv.

Henvisninger.

1. Kneschke (Ernst Heinrich, Prof. Dr.): Neues allgemeines deutsches Adels-Lexikon, 1870, v. Wurzbach (Dr. Constant v.): Biographisches Lexikon des Kaiserthum Oesterreich, 1879, Bind 39.
2. Commercecollegiets Forestillinger 1785, Nr. 18. Rigsarchivet.
3. Naturalisations-Patenterne, 1788, 15de Februar, R. Sielewsky. Rigsarchivet.
4. Københavnske Skifter, 1840—41, Nr. 46, Krigscancelliesecretair og forhen: Mynsterskriver Ludovico Ignatius de Strasoldo. Landsarchivet for Sjælland.
5. Som under 4.
6. Sjællandske Registre 1722, Side 270. Rigsarchivet og O. Nielsen: Københavns Diplomatarium, Bind VIII, Side 553.
- 7 a. Rentekammeret, Københavns Kontors Journal 1796, Nr. 1020.
Grev Strasoldo har ved et Par Arrangements, først ca. 1790 med Forvalteren ved Frederiks Kirkeplads, Schoubye, og endelig efter Ansøgning af 8. December 1796 til Rentekammeret, under 14. Januar 1797 erholdt Tilladelse til, mod en aarlig Godtgørelse af 4 Rdlr., at benytte et Stykke paa 37 Alens Længde og 33 Alens Bredde af den Del af Kirkepladsen, der grænser op til Bagsiden af det af ham beboede Hus, der som det foran saas's, er Bagbygningen til det nuværende Gadenummer 27 i Fredericiagade, og det er dette Areal, som Strasoldo dyrker som Have.
- 7 b. Finantz Collegii Journal, 1798, etv. 259. Rigsarchivet.
8. Commerce Collegii Danske Journal, 1794, Nr. 90. Rigsarchivet.
9. Commerce Collegii Danske Journal, 1795, Nr. 230. Rigsarchivet.
10. Industrifagets Journal, 1811, Nr. 664. Rigsarchivet.
11. Som under 9.
12. Executor og Commissarieskifter i Hof- og Stadsretten, 31/36, Benzon, Mette Christine Caroline, og tidl. af: Mand Oberst Caspar Hermann Benzon, 1864. Landsarchivet for Sjælland.
13. Industrifagets Journal 1807, Nr. 120, Rigsarchivet.
14. Industrifagets Journal 1806, Nr. 915. Rigsarchivet.
15. Som under Nr. 10.
16. Industrifagets Journal 1808, Nr. 1238. Rigsarchivet.
17. Industrifagets Journal 1811, Nr. 35. Rigsarchivet.
18. Hans Birch Dahlerup: »Mit Livs Begivenheder«, Bind II, 1815—1848, København 1909, Side 1.
19. Københavnske Skifter 1824—25, Nr. 45, Greve Rudolph de Strasoldo. Landsarchivet for Sjælland.
20. Notarial Documenter 1821, Nr. 741. Landsarchivet for Sjælland.

21. Commercecollegiet, Indberetninger fra Consulaterne i Italien, Nr. 505, Rigsarchivet, Kjøbenhavns Magistrats 1ste Secretariats Copiebog for 1823, Raadstuearchivet.
22. Som under Nr. 12.
23. Kjøbenhavns Amts Nordre Birks Skifteprotocol 1837—42, Side 537, Landsarchivet for Sjælland og Danske Cancellies 2 Departements Testamenter 1842, 66 B. Rigsarchivet.
24. Nordre Birks Skifteprotocol 1862—65, Folio 88 og 1865—68, Folio 411. Nordre Birks Skifteafdeling.

Af trykte Kilder skal jeg særlig henvise til de af Dr. phil. Louis Bobé i hans Værk »Efterladte Papirer fra den Reventlowske Familiekreds«, Bindene VI, Side 579, VII, Side 491 og VIII, Noterne Side 37, fremdragne Oplysninger om Grev Strasoldo, der har været mig til stor Nytte ved Udarbejdelsen af min foranstaaende Undersøgelse.

Billedhuggeren Jens Adolf Jerichau's Slægt.

Nogle Oplysninger samlede i Anledning af 50-Aaret for hans Død.

Ved **E. Juel Hansen.**

Slægten Jerichau har sikkert intet andet tilfælles med den adelige Slægt Jerichow, der havde taget Navn efter Slottet og Byen Jerichow »im Havelbergischen Spregel« (jfr. Dr. Leopold Freiherr von Ledeburs Artikel: »Die Herren von Jerichow und ihre Stammgenossen« i det af ham udgivne »Archiv für Deutsche Adels-Geschichte«. I. Theil, Berlin 1863) end Navneligheden. I de ældre Kirkebøger for Assens staves Navnet snart Jerico, snart Jericho, hvilket kan tyde paa, at Navnet er stavet efter Udtalen og at det oprindelige Navn har været Jerichow. Først i 1790erne staves det Jerichau, hvorimod Navnet Jerichow, som nogle Efterkommere paa Spindesiden ved kgl. Bevilling af 20. Juni 1910 fik Tilladelse til at føre, maa betragtes som det mest korrekte.

Da Slægtens nulevende Medlemmer paa en enkelt Undtagelse nær ikke har vist nogen Interesse for nærværende Arbejde, har det ikke kunnet undgaas, at det i nogen Grad er blevet præget heraf. Dog har Forf. ad andre Veje søgt Oplysninger, især i Richters 100 Aars Dødsfald og i Dødslisterne i Personalhistorisk Tidsskrift, hvilket vil forklare de manglende Stedsangivelser.

Ved de mere bekendte Medlemmer af Slægten er kun Stillingerne anført og Biografierne maa søges i de forskellige Leksika saasom Bricka: Dansk Biografisk Leksikon, Erslew: Forfatter-Lexicon, Weilbach: Nyt dansk Kunstnerlexikon og Dahl og Engelse: Dansk biografisk Haandleksikon og de deri værende Litteraturhenvisninger, endvidere kan henvises til Erichsen og Krarup: Dansk historisk Bibliografi (Optrykket 1929) 3. Bd. S. 357 og 800, 2. Bd. S. 405, og for Komponisten Thorald Jerichaus Vedkommende til »Politiken«s Søndagstillæg »Magasinet« 24. Mai 1931, S. 14 f.

Slægtens første kendte Mand her i Landet er nedennævnte Korporal Johan Jochim Jerico, som efterlod sig en Søn, Carl Christian Jerichau, Urtekræmmer i Assens, der var Fader til den berømte Billedhugger Jens Adolf Jerichau.

Første Slægtled.

Johan Jochim Jerico (Jericho), † før 1789. (Er rimeligvis identisk med Rytter Johan Christian Jerico, der nævnes som Fadder i Assens Kirkebog 30. Sept. 1742). Kaldes i 1766 Korporal ved Major Lente v. Adellers Eskadron af det holstenske Kyrasser Regiment, blev 5. Juni s. A. dimitteret¹⁾. I Kopibog for Krigshospitalskassens Bogholderkontor findes et Afslag paa en af ham indgivet Ansøgning om Pension. Afslaget er dateret 20. Marts 1784 og stilet til »den afskedigede Under Officer Johann Jochim Jerichow i Ausacker i Sognet Husbye, Flensborg Amt«. Som Grund til Afslaget angives, at det er over 10 Aar siden, at han blev dimitteret, hvorfor han maa henvende sig til det civile fattiges Væsen. Ifølge det samme Kontors Ekstrakter over indkomne Sager var hans Ansøgning dateret 29. Dec. 1783 og var under 3. Marts 1784 blevet anbefalet af det holstenske Rytterregiment, som udtaler, at han var blevet afskediget 5. Juni 1773²⁾. Nicolaj Bøgh skriver i sin Bog »Erindringer af og om Jens Adolf Jerichau«. K. 1884. S. 14 f.: »Jerichaus Farfader var efter al Sandsynlighed en fordreven sachsisk Adelsmand, der kom her ind i Landet og antog Navn efter sin Fødeby Jerichow, ikke langt fra Magdeburg. Han giftede sig efter Sigende med en Bondepige, og da hun havde født ham en Søn — Billedhuggerens Fader — rendte han fra hende og kom ikke mere tilbage; man hørte senere Intet fra eller om ham«. v. 1° 19. Febr. 1745 i Assens t. Karen Møgensdatter, begr. 31. Mai 1765 ss.; 2° 18. April 1766 ss. t. Anna Catharina Nicolaisdatter, dbt. 3. Aug. 1735 ss., † 14. Jan. 1818 ss. (D. af Avlsmand i Thorø Nicolai Bundesen og Inger Henriksdatter). Ved Folketællingen 1787 tjente hun hos Jomfru Anne Margrete Møller, der drev en lille Frøhandel i Assens; ved sin Død kaldes hun Enke efter Toldbetjent Jokum J. — Søn af 2. Ægteskab:

Andet Slægtled.

Carl Christian Jerichau, dbt. 29. April 1767 i Assens, † 23. Mai 1821 ss. Løste 3. Jan. 1792 Borgerskab som Urtekræmmer ss.; Premierløjtnant i Borgervæbningen. v. 1° 13. April 1792 (i Huset) i Føns t. Juliana Henriksdatter Rasmussen, f. ca. 1769, † 7. Okt. 1811 i Assens (D. af Forpagter af Sparretorn Henrik R.); 2° 27. Febr. 1812 (i Huset) i Assens t. Karen Birch, f. 5. Jan. 1781 ss., † 6. April 1855 ss. (D. af Kobbersmed Niels Jørgensen B. og Eleonora Hedevig Søetoft). Børn:

¹⁾ ifølge Meddelelse fra Hærens Arkiv.

²⁾ ifølge Meddelelse fra Rigsarkivet.

Tredie Slægtled.

af 1. Ægteskab med Juliana Henriksdatter Rasmussen:

1. Anne Cathrine Jerichau, f. 28. Mai 1793 i Assens, † 26. Dec. 1857 i Middelfart. v. 12. Mai 1813 (i Huset) i Assens t. Diderich August Christensen, f. 1789 paa Højrupgaard, dbt. 11. Jan. s. A. i Hillerslev Kirke, † 3. Nov. 1857 i Middelfart (S. af Claus Christiansen og Cathrine Margrete Jahn). Sekondløjtnant ved Fyenske Infanteriregiment 16. Okt. 1808, Premierløjtnant ved Jægerkompagniet i 3. Bataillon 5. Febr. 1811, Afsked 3. Sept. 1814 som Krigsassessor; løste 28. Nov. 1815 Borgerskab i Middelfart som Køb- og Handelsmand, som Billard- og Keglebaneholder 26. Juni 1822 og som Spisevært og Kukkenbager 12. Aug. 1834; en Tid Kæmnerkasserer. Hans Søn, Købmand Niels Peter Andreas Christensens, tre Sønner erholdt ved kgl. Bev. af 20. Juni 1910 Tilladelse til at føre Navnet Jerichow.
  2. Johan Christian Jerichau, f. 9. Juni 1794 i Assens, † 21. Sept. 1863 i Randers. Løste 13. Okt. 1819 Borgerskab som Køb- og Handelsmand i Bogense; flyttede senere til Randers, hvor han var fungerende Extra-Underbetjent, indtil han 23. Dec. 1839 udnævntes til Undertold- og Konsumptionsbetjent; Toldassistent, D. M. 1. Jan. 1859. g. m. Eva Sophie Stein eller Steen, f. ca. 1801, † 9. Febr. 1852 i Randers. Børn: Fjerde Slægtled I.
  3. Henrich Nicolai Jerichau, f. 11. Juli 1795 i Assens, † 12. Aug. s. A. ss.
  4. Henrich Nicolai Jerichau, f. 21. Juli 1796 i Assens. Konditionerede 1821 i København.
  5. Ernst Bernhard Jerichau, f. 4. Okt. 1797 i Assens, † 25. Febr. 1841 i Paris. Fysiker.
  6. Inger Sophie Jerichau, f. 14. Mai 1799 i Assens, † 10. Sept. 1802 ss.
  7. dødfødt Datter, f. 10. Juni 1800 i Assens.
  8. Peter Andreas Jerichau, f. 28. Juli 1801 i Assens. Løste 14. Okt. 1833 Borgerskab som Købmand i Middelfart. Ugift.
  9. Daniel Ludvig Jerichau, f. 4. Aug. 1802 i Assens, † 24. Aug. 1803 ss.
  10. Daniel Ludvig Jerichau, f. 18. Marts 1804 i Assens. Sømand.
  11. dødfødt Søn, f. 13. Juli 1807 i Assens.
  12. dødfødt Datter, f. 7. Okt. 1811 i Assens.
- af 2. Ægteskab med Karen Birch:
13. Julius Evald Jerichau, f. 8. Nov. 1812 i Assens, † 30. Dec. 1862 ss. Løste 9. Marts 1847 Borgerskab som Købmand ss.,

gik 1858 fallit; Fallitten skyldtes, at de Handelshuse, han havde staaet i Forbindelse med, var fallerede. v. 24. April 1847 i Middelfart t. Juliane Karen Margrete Christensen, f. 27. Juli 1821 ss. (D. af Krigsassessor, Købmand Diderich August C. og Anne Cathrine Jerichau). Børn: Fjerde Slægtled II.

14. Juliane Eleonora Hedevig Jerichau, f. 17. Jan. 1814 i Assens. v. 28. Juni 1845 ss. t. Julius Evald Christensen, f. 24. Jan. 1818 i Middelfart, forulykkede paa en Sejlur i Øresund 1884 (S. af Krigsassessor, Købmand Diderich August C. og Anne Cathrine Jerichau). Løste 11. Juli 1845 Borgerskab som Købmand i Faaborg, senere Grosserer i København.
15. Niels Frederik Jerichau, f. 9. Febr. 1815 i Assens, † 4. Juli 1872 ss. Lærer ved Realskolen i Odense, senere Kantor ved Assens Kirke og Lærer ved Borgerskolen. Forfatter. Ugift.
16. Jens Adolf Jerichau, f. 17. April 1816 i Assens, † 24. Juli 1883 i Nedre Draaby. Billedhugger. v. 19. Febr. 1846 i det preussiske Gesandtskabs Kapel i Rom t. Elisabeth Marie Anna (Lisinska) Baumann, f. 27. Nov. 1819 paa et Landsted uden for Warschau, † 11. Juli 1881 i København (D. af Kortfabrikant Philip Adolf B. og Johanne Reyer). Malerinde. Begge begr. paa Frederiksberg Assistenskirkegaard. Børn: Fjerde Slægtled III.
17. Jacobine Jerichau, f. 2. Aug. 1817 i Assens, † 11. Sept. 1882 ss. v. 17. April 1842 ss. t. Nicolai Frantz Schwartz, f. 31. Dec. 1818 ss., † 22. Nov. 1881 ss. (S. af eligeret Borger, Garver Hans Jørgen S. og Martine Glørfeldt). exam. polyt., løste 19. Juli 1842 Borgerskab som Garver i Assens, senere Ejer af Kaals Mølle, Landvæsenskommissær, Amdsraadsmedlem, R. af Dbg. 21. Mai 1874.
18. Caroline Jerisine Jerichau, f. 19. Nov. 1818 i Assens, † 10. Juni 1888 i Odense, begr. i Assens. Pensionær i Graabrødre Kloster i Odense. Ugift.

Fjerde Slægtled.

I.

Toldassistent Johan Christian Jerichaus Børn med Eva Sophie Stein:

1. Juliane Sophie Jerichau, f. 24. Aug. 1819 i Bogense.
2. Carl Christian Jerichau, f. 26. Marts 1822 i Bogense, † 14. April 1823 ss.

3. Caroline Christiane Jerichau, f. 26. Marts 1824 i Bogense, † 5. Febr. 1857 i Kragelund, g. m. Th. Fr. Christensen i Mausing.
4. Carl Christian Jerichau, f. 2. Sept. 1827 i Bogense, Købmand i Nykøbing paa Mors, senere Fotograf i Viborg. v. 1° 26. Nov. 1853 i Nykøbing M. t. Ane Oline Selmer, f. 28. Nov. 1826 i Gadgaard, Helligsø Sogn, † 27. Dec. 1863 i Nykøbing M. (D. af Gaardejer Schack S. og Hedevig Lene Krogh); 2° t. Anna Petra Sabroe, f. ca. 1833, † 12. Nov. 1870 i Viborg (Søndersogn).
5. Christiane Sophie Jerichau, f. 30. April 1830 i Bogense.

II.

Købmand Julius Evald Jerichaus Børn med Juliane Karen Margrete Christensen:

1. Carl Christian Jerichau, f. 28. April 1848 i Assens, † 20. Aug. 1885.
2. Evald August Jerichau, f. 18. Jan. 1850 i Assens, † 17. Okt. 1908. Fabrikant i København. Gift.
3. Caroline Vilhelmine Jerichau, f. 15. Okt. 1851 i Assens.
4. Juliane Karen Margrete Jerichau, f. 7. Jan. 1854 i Assens, † 14. s. M. ss.
5. Jens Adolph Jerichau, f. 29. Aug. 1855 i Assens, † 2. Nov. 1929 i »De gamles Hjem« i Hjallesø, Dalum Sogn. fhv. Køkkenchef. g. m. Anna Dorthea Elisabeth Larsen, f. 23. Jan. 1864 i Katstrup Sogn, † 12. Jan. 1929 i Hjallesø (D. af Lærer L. E. L. og Anna Mette Nielsen).
6. Peter Andreas Jerichau, f. 10. Dec. 1857 i Assens.
7. Julius Valdemar Jerichau, f. 4. Febr. 1860 i Assens, † 30. Mai 1915 paa Rigshospitalet. Tjener, senere Frugthandler.
8. Julie Evalde Jerichau, f. 27. Juni 1863 i Assens.

III.

Billedhuggeren Jens Adolf Jerichaus Børn med Elisabeth Marie Anna Baumann:

1. Caroline Amalia Jerichau, f. 1847 ell. 48 i Rom, † 21. Okt. 1848 i København (Frels.).
2. Thorald Harald Adolph Carol Lorentz Jerichau, f. 1. Nov. 1848 i København (Frels.), † 25. Dec. 1909 i Christiania. Komponist.
3. Marie Rose Elisabeth Signe Jerichau, f. 22. Juni 1850 i København (Trin.), † 25. Okt. 1893.

4. Nicolaj Harald Adolph Jerichau, f. 18. Aug. 1851 i København (Trin.), † 6. Marts 1878 i Rom. Landskabsmaler. v. 20. Marts 1875 i Konstantinopel t. Marie Kutzner, f. 1850, † 7. Nov. 1876 i Neapel (D. af Gymnasiallærer i Hirschberg Theophilus K. og Charlotte Agathe Baumann, Tvillingsøster til Fru Jerichau-Baumann). Begge begr. ved Cestuspyramiden i Rom. I Ægteskabet fødtes to Børn: Hjalmar, f. 1876 i Konstantinopel, † s. A., begr. paa Prinsøen i Bosporus; dødfødt Søn, f. 7. Nov. 1876 i Neapel.
5. Caroline Elisabeth Nanny (Agnete) Jerichau, f. 11. Nov. 1853 i København (V. Frue), † 27. Aug. 1897 i Sirdapore i Indien. Forfatterinde (under Navnet: Agnete Læssøe f. Jerichau). v. 7. April 1873 t. Albert Frederik Læssøe, f. 11. Juni 1848 i Udby, Tusse Herred, † 18. Mai 1903. (S. af Skolelærer, senere Sognepræst Frederik Christian L. og Elisabeth Dorothea Pingel). Sekondløjtnant i Infanteriets Krigsreserve 26. Juni 1867, Kaptajn i fransk Tjeneste 10. Okt. 1870—26. Juli 1871, R. af Æresleg. i April 1872, Premierløjtnant ved 7. Bataillon 1. Nov. s. A., udenfor Nr. 3. April 1873, Direktør for Ingeniørerne i Persien 1875; afskediget af den danske Hær 14. Jan. 1882; Attaché i Udenrigsministeriet i Kalkutta, Oberst i engelsk Tjeneste i Ostindien.
6. Karen Elisabeth Jerichau, f. 24. Jan. 1855 i København (V. Frue), † 13. Febr. s. A. ss. (V. Frue).
7. Louise Johanne Jerichau, f. 27. Marts 1856 i København¹⁾, † 25. Mai 1891.
8. Sophie Dagmar Elisabeth Jerichau, f. 23. Juli 1859 i København (V. Frue). Ved aabent Brev af 31. Okt. 1878 optaget i den danske Adel. v. 4. Nov. 1878 i København (Garn.) t. Christian Frederik Emil von Holstein-Rathlouw, f. 11. Nov. 1849, † 29. Jan. 1919 i København (S. af Niels Rosenkrantz v. H.-R. til Stamhuset Rathlousdal og Julie Sophie Dorothea Elisa Volradine von Leitner). Hofjægermester, Besidder af Stamhuset Rathlousdal og Brunswardens Fideikommis, Ejer af Rodstenseje.
9. Holger Hvidtfeldt Jerichau, f. 29. April 1861 i København (V. Frue), † 26. Dec. 1900 ss. Landskabsmaler. v. 12. Mai 1886 t. Anna Frederikke Birch, f. 1861 (D. af Branddirektør i Roskilde Georg Emil B. og Frederikke Cecilie Leth).

---

¹⁾ I Folketællingslisten 1860 opgives det, at hun er født i København, men hendes Daab er forgæves eftersøgt i de københavnske og frederiksborgske Kirkebøger.

Søstrene Bardua.

Af Jørgen Swane.

I Ballenstedt, Hertugerne af Anhalt-Bernburgs Residens, fødtes i 1781 og 1798 som Døtre af den tidligere Kammertjener hos¹⁾ Arveprins Alexius,²⁾ Johan Adam Bardua,³⁾ Caroline og⁴⁾ Wilhelmine Bardua. Paa Grundlag af Wilhelmine Barduas Optegnelser og Dagbøger har Professor Dr. Johannes Werner, der tidligere har udgivet »Franziska von Altenhausen« og Maleren Wilhelm v. Kügelgen: Selvbiografi, 1929, udgivet en Bog om Søstrene, der giver et interessant Billede af den ugifte Kvinde i Biedermeiertiden. Meget af den 324 Sider tykke Bog vil imidlertid, bortset fra det kulturhistoriske, være af mindre Interesse for danske Læsere, men den Omstændighed, at Hertugerne af Anhalt-Bernburg var besvogrede med den danske Kongefamilie og Kurfyrsterne af Hessen, og Søstrene Bardua med Aarene knyttedes nær til den hertugelige Familie, bevirker, at der i Erintringerne ogsaa omtales Danske.

Omkring 1800 var Hertug Alexius regerende Hertug af Anhalt-Bernburg; han var gift med Marie Frederikke (1768—1839), Datter af Kurfyrst Wilhelm I af Hessen og Kong Fr. V.s Datter Wilhelmine Caroline. I 1817 blev Hertugparret skilt paa Grund af Hertugindens Sindssygdom, der ulykkeligvis nedarvedes paa deres Søn⁵⁾ Alexander Carl, den sidste Hertug af Anhalt-Bernburg.

I Nærheden af Residensslottet i Ballenstedt, i et Hus, bygget opad en Klippe, boede som Eneboerske en gammel Fru v. Ompteda (Catharina Charlotte Baronesse v. der Horst f. 1734 d. 1811 der havde været gift med Baron C. E. v. Ompteda jfr. Bobé: Reventlowske Familiepapirer VII S. 350 f., 447, og IX S. 266, 366). Hun havde tidligere været Overhofmesterinde hos Dronning Caroline Mathilde i Celle og et hemmelighedsfuldt Slør hvilede over hendes tidligere Liv; — muligvis hængte det sammen med Dronning Caroline Mathildes Landsforvisning og Struensees Henrettelse — man fortalte uhyggelige Ting om hende, og Børnene var bange for hende.

Den gamle Dame lod sig aldrig se udenfor sine aflukkede Ene-mærker, og ingen kendte noget rigtigt til hende; som Betjening havde hun kun en gammel Mand, der med et lille graat Æsel kørte ned til Byen og gjorde Indkøb af Livsfornödenheder til hende.

Caroline, den ældste af Søstrene Bardua og den betydeligste af dem, havde allerede i sin tidligste Ungdom vist upaatvivlelige Evner i Musik, Sang og Maling, og i 1805 besluttede Forældrene, at hun skulde uddannes særlig i Maling i Weimar, og da det netop traf sig saaledes, at den gamle Kurfyrstinde, der havde været paa Besøg hos Datteren i Ballenstedt, skulde rejse tilbage til Cassel, fik Caroline Tilladelse til at følge med til Gotha. Inden hun fortsatte Rejsen til Weimar, maatte hun synge for Kurfyrstinden, der sørgede for, at hun fik passende Følgeskab videre paa Rejsen. I Weimar gjorde Caroline G o e t h e s Bekendtskab og blev med sit friske og muntre Væsen en hyppig og skattet Gæst i Goethes Hjem. Efter c. 3 Aars Ophold i Weimar, hvor hun bl. a. malede 2 Billeder af Goethe, drog hun, for at fortsætte sine Studier, til Dresden, udrustet med en saa smigrende Udtalelse om hende af Goethe, at hun strax blev optaget i Huset hos den bekendte Historie- og Portrætmaler⁶⁾ G e r h a r d v. K ü g e l g e n. Med Goethe stod hun stadig i Brevveksling og i 1810 viste han sin Interesse for hende ved, sammen med Filosofen S c h o p e n h a u e r s⁷⁾ Moder, at foranstalte en Bortlodning af et af hendes Malerier, Goethe valgte Nr. 7, 17 og 77, men vandt ikke Billedet.

Efter at Caroline Bardua havde tilendebragt sin Uddannelse, vendte hun tilbage til Ballenstedt, hvor hun snart blev en søgt Portrætmalerinde, hvis Ry bredte sig til de omkringliggende Byer, saaledes at hun for Bestillingernes Skyld ofte opholdt sig 1 eller 2 Aar der, men stadig vendte tilbage til Ballenstedt, indtil Familien Bardua efter Faderens Død i 1818 brød op derfra og flyttede til Berlin, hvor Moderen døde i 1825.

Medens Caroline rejste rundt og malede, havde Søsteren uddannet sig i Musik og Sang og var med sit elskværdige og fornøjelige Væsen bleven en kær Gæst saavel paa Slottet i Ballenstedt som i de bedste Kredse i Byen. Efter Moderens Død fulgte Wilhelmine (Mine) stedse med Søsteren paa hendes Rejser og optegnede i sin Dagbog udførligt deres fælles Oplevelser. Fra 1829 til 1832 opholdt Søstrene sig i Frankfurt, hvor de bl. a. stiftede Bekendtskab med Familien B r e n t a n o, i Særdeleshed med ⁸⁾B e t t i n a, gift med Digteren A. v. A r n i m, og Søsteren⁹⁾ K u n i g u n d e, gift med den berømte Retslærde og senere Minister F r. K a r l v. S a v i g n y, hvilket Bekendtskab under Caroline og Mines senere Ophold i Berlin udviklede sig til nært Venskab. I Frankfurt vexlede Arbejde med Tablauer arrangeret af Caroline, Musik-

aftener og Fester. Fra 1832 til 1848 var Søstrene fast bosiddende i Berlin og deres Evne til, trods deres beskedne Herkomst, at komme i Forbindelse med og knytte sig til Datidens Intelligens og Aristokrati, svigtede dem heller ikke her, ligesaa lidt som de andre Steder, hvor de havde opholdt sig.

Disse Aars Ophold var Højdepunktet i Søstrenes Liv, og af Dagbøgerne skal her særlig omtales Stiftelsen af Berliner »Kaffeselskabet«, et kvindeligt Modstykke til de bekendte Berliner Litteratur og Kunstner Sammenslutninger »Onsdagsselskabet« og »Tunnelen over Spree«. Selskabet stiftedes i Marts 1843. De første Medlemmer var, foruden Søstrene Bardua, Bettina v. Arnims ¹⁰⁾3 Døtre¹¹⁾, en Datter af Professor v. Graefe, senere gift med Bismarcks højre Haand, Statssekretær Herman v. Thile og en¹²⁾ Datter af Zoologen Lichtenstein, senere kom¹³⁾ Valeska v. Grabow, Hofdame hos Kong Fr. Wilhelm III.s Enke¹⁴⁾ Fyrstinden af Liegnitz,¹⁵⁾ 2 Døtre af General v. Wolzogen og mange flere til. Medlemmerne kaldtes Kaffeologer og havde alle særlige Navne¹⁶⁾, Maximiliane v. Arnim var Præsident under Navnet »Præsident Liljekonval«. Mine Bardua var Redaktør af Foreningens Blad og Protokolfører, og Caroline tegnede til hvert Nummer af Bladet Titelbladet og svævede under Navnet »Altmeister Bardolio« som Foreningens gode Aand over det hele.

Man kan ikke andet end undre sig over, at de gamle Frøkener Bardua, — Caroline var i 1843 allerede 61 Aar og Mine 45 Aar gl. — var i Stand til fuldtud at kunne deltage i den 20aarige Ungdoms Glæder og knytte den til sig, Caroline med det evigt unge varme Sind laa det nær, men i første Række var det dog Mines Værk, og det viste sig senere igennem Søstrenes Liv, at det Venskab, der udviklede sig mellem dem og deres unge Venner, var af en saadan Karakter, at det holdt sig længe efter at Foreningen var opløst, lige til Søstrenes Død.

Kort efter Foreningens Stiftelse opstod det Spørgsmaal, om Herrer kunde være Medlemmer af den; den ivrigste Forkæmper herfor var ¹⁷⁾Gisela v. Arnim, der meget ønskede, at hendes nære Ven, den senere Litteratur- og Kunsthistoriker Hermann Grimm — som hun 1859 blev gift med — skulde være med. Mine var noget betænkelig ved Sagen, men maatte bøje sig for Henvisningen til, at man havde udnævnt Æventyrdigteren H. C. Andersen — under Navnet »Anderlein« — til Æresmedlem af Foreningen. Senere indtraadte som Medlemmer Digterne ¹⁸⁾Emmanuel Geibel og ¹⁹⁾Gebhard v. Alvensleben. Kun ugifte kunde være Medlemmer. Ofte blev Gæster indbudte, og Kaffeologerne saa Prinser og Prinsesser, Ministre, Grevinder, Lærde og Kunstnere til deres Møder og opførte i 1845 Tableauer og

efter særligt Ønske det Gellertske Hyrdespil »Baandet« for Kongen og Dronningen af Preusen.

Ved Begyndelsen af et Møde overraskede engang Præsident »Liljekonval« de forsamlede Kaffeologer med den Efterretning, at Æresmedlemmet »Anderlein« havde digtet et Æventyr »Fra den gamle Loftstrappe« og sendt det til Foreningen. Under spændt Forventning læste Præsidenten Æventyret op, og i den almindelige Begejstring derefter besluttedes, at det strax skulde trykkes, og Mine Bardua udbragte et Leve for Andersen. Situationen blev nu noget pinlig for Maximiliane v. Arnim, og hun maatte tilstaa, at Æventyret slet ikke var af Andersen, men af Hermann Grimm, som saa skuffende havde efterlignet Andersens Skrivemaade, at alle havde ladet sig narre deraf.

Selv om H. C. Andersen aldrig kom til noget Møde i Kaffeselskabet, traf Søstrene Bardua dog sammen med ham, og herom skriver Mine i Dagbogen den 4. Januar 1846: »Digteren Andersens Nærværelse sætter hele Selskabet fra Hoffet og nedefter i Bevægelse — han er Dagens Løve. Man taler endel om hans Digterforfængelighed. Professorinde E r d m a n n fortalte mig, at hun 3 Gange havde været indbudt paa ham, hos ²⁰)R a u c h, hos ²¹)T i e c k og hos ²²)Fru S t e f f e n s, men alle Steder var han udeblevet. Tieck havde han ikke engang svaret paa hans egenhændige Indbydelse. Fru v. Schmeling har idag indbudt os til Middag med Andersen. Jeg er spændt paa, om han kommer, og vilde gerne lære ham nærmere at kende, da han jo er Æresmedlem af vort Selskab«. Samme Aften fortsætter Mine: »Den lille Middag forløb paa bedste Maade. — Andersen kom virkelig. Jeg har ikke fundet anden Forfængelighed hos ham end en ren barnlig Digternatur, der vel ikke lader sig saa let fordunkle, hverken af Kongers eller den store Verdens Virakskyer. Han var overordentlig talende, og ledsagede sin Tale med livlige Fagter. Han ser temmelig godt ud, og jeg anslaaer ham til at være 40 Aar gl. Noget troskyldigt præger hele hans Væsen, troskyldig er ogsaa den Maade, hvorpaa han taler om sine Æventyr og øvrige digteriske Produktion. Det kan maaske være, at han i Selskab med Mænd taler lidt f o r m e g e t om sig selv. Han har gentagne Gange været indbudt hos Kongen. I Gaar vilde Vagten i Potsdam ikke lade ham passere, da man ikke vilde tro hans Forsikringer om, at han skulde til Kongen; der havde været en lang Forhandling, indtil endelig en Kammerherre var kommen ham til Undsætning. Andersens Maade at tale paa virker meget komisk ved den Besvær, han har med sit dansk-tyske Sprog. Efter Middagen læste han et Par Æventyr for os og fortalte derefter et om en Boldt og en Top, der laa sammen i en Skuffe.

Da Andersen, som Medlem af »Kaffeselskabet«, havde haft til Hensigt at besøge os, og allerede havde vor Adresse noteret i sin Bog, mødtes vi ikke som fremmede. Caroline har bedt ham om at sidde en Time for sig, da hun gerne vilde male ham, og han har lovet det i Morgen, skønt han i de faa Dage, han har tilbage her inden sin Afrejse, er nærved at blive revet i Stykker af fyrstelige Indbydelser og alle mulige Anmodninger, som en »Løve« maa finde sig i.

6. Jan. 1846. Andersen holdt sit Ord. Han kom i Gaar Morges ved $\frac{1}{2}$ 10 Tiden og blev $1\frac{1}{2}$ Time. I denne korte Tid har Caroline lavet en Skitse af hans Hoved i Olie — og hvor glimrende! Fru Arnim, som endnu ikke havde hørt noget om, at vi havde været sammen med ham, kendte ham strax. Andersen havde medbragt et Bind af sine Æventyr og læste et deraf for os. Et andet maatte jeg læse højt, og Caroline fortalte mig bagefter, at Andersen stadig sagte havde talt med. Han er saa fordybet i sin egen aandelige Verden, at han kun tager liden Notits af andet, men man tør ikke udlægge det som slet og ret Forfængelighed. Forfængelighed søger altid paa en eller anden Maade at skjule sig, men man fanger den dog paa en vis Maade. Hos Andersen er intet at fange, han er saa uforbeholden, saa troskyldig og lykkelig i Følelsen af sine Digtergaver; hvad der bor i ham vælder saa sølvklart over hans Læber, hans barnlige Glæde over hans poetiske Skaberkraft har noget saa naivt og uskyldigt over sig, at alle de ugunstige Udtalelser: »Ja, naar han blot ikke var saa forfængelig« derved bliver slaet af Marken.« —

Mine Barduas Oplysning om, at H. C. Andersen ikke skulde have svaret paa Tiecks Indbydelse eller efterkommet den, stemmer ikke med »Mit Livs Æventyr«, hvor Andersen omtaler, at han spiste Middag hos den syge Tieck sammen med hans Broder Billedhuggeren, Historikeren Raumer og Steffens Enke og Datter. —

Da Søstrene Bardua i 1848 brød op fra Berlin for at flytte til Ballenstedt, blev »Kaffeselskabet« ophævet, dog afholdtes i 1851 under et Besøg af Søstrene i Berlin endnu en Gang 2 Møder — de sidste, men Erindringen om de tidligere muntre Møder bandt Kaffeologerne sammen til deres sidste Dage.

Ved Søstrenes Tilbagevenden til Ballenstedt sad Hertug Alexander Carl (1805—63), det sidste syge Skud paa sin Stamme, som Hertug af Anhalt-Bernburg. I 1834 havde han succederet sin Fader, og hans aandelige Tilstand var allerede da saadan, at Hertug Alexius havde indsat et af høje Embedsmænd bestaaende »Geheime-Conferensraad«, der skulde føre Regeringen for den dertil uskikkede Søn. Trods sin Sygdom var Hertugen i Efteraaret 1834 bleven gift med den 23aarige Prinsesse Frederikke af Slesvig-

Holsten-Glyksborg (d. 1902) en Søster til Kong Chr. IX. Ægteskabet forblev barnløst og har vel overhovedet ikke været et Ægteskab i egentlig Forstand. Omtrent hver Sommer var Søstrene i Alexisbad, og traf der i 1842 sammen med Hertugparret, og der udviklede sig hurtigt et Venskab, som med Aarene blev intimere og intimere.

Man kan med Rette spørge om Grunden til dette Venskab mellem det hertugelige Hus og Døtrene af en, hvad der var enhver bekendt i Ballenstedt, ganske vist meget agtet, men dog underordnet Kammertjener. Men Grunden hertil er nærliggende; for den unge livlige Hertuginde betød Samværet med de talentfulde, vidtberejste og med mange berømte Personligheder bekendte Søstre utvivlsomt en velkommen Afveksling og Opmuntring i det traditionelle og paa Grund af Hertugens Sygdom endnu mere indsnævrede Hoflivs stille Ensformighed, og ikke alene for Hertuginde, men ogsaa for hele Hoffet betød Caroline med sin gode Smag og Mine med Theaterblod rullende i sine Aarer, ved Arrangering af smaa Theaterforestillinger og større Festforestillinger, meget som et oplivende Element. Men hertil kom den Tiltro og det Venskab, som Hertugen nærrede til Caroline Bardua paa Grund af hendes sunde, aabne og ærlige Væremåde. Trods den store Aldersforskel mellem dem, hængte han paa en rørende Måde ved hende, og han der ellers ofte pludselig kunde bruse op mod hvemsomhelst, var, saasnart Caroline var omkring ham, rolig, munter og tilfreds. Denne beroligende og gavnlige Virkning, som hun havde paa Hertugens syge Sind, var en vigtig Faktor for Freden ved Hoffet, og paa en Måde endogsaa for Bestaaelsen af Hertugdømmet, der maaske allerede i Hertugens levende Live, hvis Sygdommen skred hurtigt frem, vilde falde til Dessau. Det var derfor ikke blot i Spøg, at Minister ²³⁾v. Schätzell sagde til Caroline, at han i Statens Interesse maatte bede hende aldrig forlade Ballenstedt.

Igennem Aarene havde Hertuginde Frederikke gentagne Gange Besøg af sine Søskende. I 1846 kom Broderen ²⁴⁾Hertug Carl sammen med sin Gemalinde, Fr. VI.s Datter Wilhelmine, Caroline Bardua malede Hertugen med den »prægtige Elefantorden paa den sorte Frakke.« Som sædvanligt ved festlige Lejligheder havde Caroline Bardua arrangeret nogle Tableauer, hvoraf det sidste »Fremstilling af Slesvig-Holstein« rørte Hertuginde Wilhelmine til Taarer.

En Eftermiddag i 1848 havde Hertuginde tilsagt sin Nærværelse hos Søstrene til Eftermiddagskaffe; hun kom sammen med sin Moder, ²⁵⁾Hertuginde Louise Caroline og Søsteren ²⁶⁾Prinsesse Louise. Hertuginde og hendes Moder sad paa den ene Sofa, Prinsessen og en Hofdame paa en anden, og man talte, — som nu, — om de daarlige Tider. Da kom uanmeldt Broderen ²⁷⁾Prins Frederik, og

nu gik man fra de sørgelige Tids-Betragtninger over til lystige Polkaer og Mazurkaer. Hertuginde aabnede Klaveret og dansede med sin Broder, medens Prinsesse Louise spillede, senere lod endog den gamle Hertuginde sig lokke ud paa Gulvet. Først ved halv-syv Tiden gik Herskaberne, og paa Trappen sagde Hertuginde: »Hvor har det dog været morsomt idag, maa vi ikke snart komme igen?»

I 1858 var Prins ²⁸⁾Hans paa Besøg hos Søstrene, og Mine havde Fornøjelsen en Aften efter Souper'en paa Slottet at spille Belejrings-spil med ham. Et Par Dage ind i Januar passerede der Søstrene en morsom lille Historie. Ved Middagstid kom der en Lakaj fra Slottet med en delikat, friskstegt Gaas som en Gave fra Prins Hans. Søstrene var lidt forbausede herover, men tog med Glæde mod Gaasen. De havde imidlertid allerede spist deres Bederyg, hvorfor de nøjedes med at skære et Par ganske tynde Skiver af Brystet, som de spiste, medens de skar et Ben af til deres Pige Marie. Om Aftenen skulde Søstrene op paa Slottet, og lige inden de skulde til at gaa, kom en af Lakajerne styrtende og spurgte, i bævende Forventning, om de allerede havde skaaret Gaasen i Stykker — det var en rædsom Fejltagelse, at de havde faaet den allerede nu. Prins Hans havde bestilt Gaasen som en Julegave til dem, og den skulde overrækkes dem i Aften oppe paa Slottet, og man var først bleven opmærksom paa Fejltagelsen, da Prinsens havde sendt Bud ned i Køkkenet, om Gaasen dog ikke snart var færdig, saa at han kunde faa den op og pakke den ind til Julegave. I en Fart blev Gaasen hentet frem fra Spisekammeret og vandrede igen op paa Slottet tilligemed Laarbenet, som Pigen heldigvis havde gemt til sin Aftensmad — men uden de af Søstrene fortærede 2 Skiver af Brystet. Oppe paa Slottet syede nu Kokken Benet godt fast paa Gaasen, gav den en rask Opstegning og pakkede den selv ind i 5 Stykker tykt Papir, hvorefter den tilligemed de andre Julegaver blev lagt i Gavekurvene i de hertugelige Saloner. Da Rækken kom til Gaasen, blev det dertil hørende komiske Digt læst højt, og Søstrene modtog med fremhyklet Forbauselse den gode, gamle Bekendt.

Hidtil var alt gaaet godt, men nu vilde saavel Hertuginde som den fyrstelige Giver gerne se Dyret. Mine kludrede med Udpakningen saa meget hun kunde, men da hun kom til det femte og sidste Indpakningspapir, blev hun baade varm og kold — de manglende Stykker Bryst vilde afsløre hele Bedraget. Da fik hun en lys Idé, og spurgte Hertuginde, om det fedtede Papir ikke var farligt for Silkemøblerne, og uden at vente paa Svar fløj hun som en Vind med Gaasen under Armen ud i Galleriet, hvor Lakajerne ængstelig havde afventet, hvorledes Sagen udviklede sig.

I 1863 var der stort Besøg paa Slottet i Ballenstedt, foruden den gamle Hertuginde Louise og hendes Datter Prinsesse Louise, der lige var bleven udnævnt til Abbedisse for det adelige Kloster i Itzehoe, kom rejsende Prinsesse ²⁹)Marie af Anhalt-Dessau, en Søster til Dronning Louise, og hendes unge Datter ³⁰Hilda, samt paa Tilbagerejsen fra Prinsesse Alexandras Bryllup med Prinsen af Wales, Prins Christian (Kong Chr. IX. af Danmark) med Gemalinde og alle deres Børn, dog synes Prins Valdemar, der da kun var 4 Aar, ikke at have været med. Til Ære for alle disse kære tilrejsende Slægtninge lod Hertuginde Frederikke 3 Galladiners og andre Festligheder afholde. Naturligvis deltog Søstrene Bardua ogsaa heri, og ved en Festlighed kom den gamle Hertuginde Louise Caroline selv hen og forestillede sine Sønnebørn for dem, og Mine skriver herom: »saavel Prinserne ³¹)Frederik og ³²)Wilhelm som Prinsesse ³³)Dagmar var meget indtagende, og ikke mindre deres Forældre, der underholdt sig ganske som Privatpersoner med os, og saaledes, at man mærkede, at det ikke blot var af Høflighed, men ogsaa af Venlighed overfor os. Da Lakajen kom med Theanretningen, og Caroline sagde »Nej Tak, først bagefter«, lavede Prins Christian selv en Kop til hende. Efter den musikalske Underholdning kom den prinselige Familie endnu engang hen og talte med os.«

Til Søstrenes store Overraskelse kom Prins Hans et Par Dage efter ind til dem og sagde, at hans Svigerinde gerne vilde aflægge dem et lille Besøg og umiddelbart derefter kom Prinsesse Louise med sine 2 Døtre. Prinsesse ³⁴)Thyra havde en Buket Violer med, som hun lige før havde plukket i Slotsparken. Prinsesse Louise, som jo ogsaa selv malede, besaa med Interesse Caroline Barduas Malerier. Om Prinsesserne skriver Mine: »Prinsesse Dagmar har en fin, gennemsigtig Teint, og mørke Øjne og Haar, Munden er en lille Smule tyk, men smukt formet. Man kan udmærket forestille sig hende som fremtidig Storfyrstinde eller Kejserinde af Rusland, endskønt hun endnu kun er Backfish. Prinsesse Thyra er, tror jeg, 10 Aar gammel og en sød lille Pige med lange lyse Krøller.« Kort efter, at de fornemme Gæster var gaaet, kom ogsaa de fremtidige Konger af Danmark og Grækenland, Prinserne Frederik og Wilhelm paa Besøg. Et Øjeblik efter kom Prins Hans, »unzer Prinz Hans«, som Mine altid kalder ham, tilbage, og gjorde for Spøg et Buk lige til Jorden for sine unge Nevøer.

Om Aftenen var Søstrene med i Familiekredsen paa Slottet, hvor man efter The morede sig med at »skrive Sedler«, og Prinsesse Louise af Danmark spillede 4hændigt med sin Svigerinde Prinsesse Louise.

Den 9. April afrejste de danske Gæster, kun Prins Fredi (Frederik) blev et Par Dage endnu. Prinsesse Louise gav ved Afskeden Mine et Fotografi af Prinsesse Alexandra og Prinsen af Wales, saa Søstrene nu havde Billeder af alle hendes Børn. Den 11. rejste de sidste Gæster og Søstrene stod i Vinduet og hilste paa dem, da de kørte afsted; Vognvinduerne blev aabnede, og Mine bemærker særligt, at hun saa Prins Fredis gode Ansigt hjerteligt nikke op til dem. »Denne unge Prins har ved sit naturlige venlige Væsen vundet alles Hjerter.«

Disse Fester var de sidste, som holdtes paa Slottet af Hertuginde Frederikke som regerende Hertuginde af Anhalt-Bernburg, siden 1855 havde hun været Medregent, d. 20. August 1863 døde Hertug Alexander Carl i Hoym; med ham uddøde Linien Anhalt-Bernburg, og Hertugdømmet tilfaldt Hertug Leopold Frederik af Anhalt-Dessau. Hertuginde fik en Fløj af Slottet i Ballenstedt stillet til sin Raadighed, medens Hertug Leopold vilde benytte Resten. Der viste sig nu den Vanskelighed for de to Hofholdninger, at der kun var et Køkken i hele Slottet, og det gav Anledning til forskellige Smaastridigheder og megen Discussion. I November s. A. fik man dog nyt og andet at tale om, da Prins Christian blev Konge af Danmark; Hertuginde var saa opfyldt af Broderens Ophøjelse, at endog Køkkenstridighederne med Hertug Leopold ganske traadte i Baggrunden.

For Søstrene Bardua var Timeglasset nu ved at rinde ud; d. 2. Juni 1864 døde Caroline ret pludseligt, og et inderligt Samliv gennem 50 Aar opløstes. Adskillelsen fra Søsteren varede dog ikke længe for Mine, idet hun Aaret efter, d. 17. Juni 1865, døde. Mindet om de to gamle Damer er forlængst forsvundet, ligesom deres Grave paa den stille Kirkegaard i Ballenstedt, men det Tidspunkt er kommet, som Caroline forudsaa, da hun opmuntrede den tøvende Mine til at nedskrive sine Oplevelser med de Ord: »Skriv du kun, der vil komme en Tid, hvor alt, hvad der findes i dem, vil være af Værdi.«

Noter.

- 1) Alexius Frederik Christian, 1767—1834, Hertug af Anhalt-Bernburg.
- 2) Johann Adam Bardua, 1740—1818, Kammertjener.
- 3) Caroline Bardua, 1781—1864, Malerinde.
- 4) Wilhelmine Bardua, 1798—1865.
- 5) Alexander Carl, 1805—1863, Hertug af Anhalt-Bernburg.
- 6) Gerhard v. Kügelgen 1772—1820, Maler, Fader til Hofmaler Wilhelm v. K.
- 7) Johanna Schopenhauer 1766—1838.
- 8) Bettina Brentano, 1785—1859, g. m. Digteren Achim v. Arnim.

- 9) Kunigunde Brentano, 1780—1863, g. m. Professor i Berlin, Friedrich Carl v. Savigny, 1779—1861.
  - 10) Armgard v. Arnim, 1821—1880, g. m. Grev Albert v. Flemming, Gisela og Maximiliane.
  - 11) Ottilie v. Graefe 1816—1898, g. m. Hermann v. Thile 1812—1889.
  - 12) Marie Lichtenstein, g. m. Pastor Hoffmeister.
  - 13) Valeska v. Grabow, Hofdame.
  - 14) Augusta, Komtesse v. Harrach, 1800—1873, 1824 tildelt Tiltens Fyrstinde af Liegnitz og morganatisk gift med Kong Frederik Wilhelm III. af Preussen.
  - 15) Anna og Pauline, Friherrinder v. Wolzogen.
  - 16) Maximiliane v. Arnim, 1818—1894, g. m. General, Grev Eduard v. Oriola.
  - 17) Gisela v. Arnim, 1827—1889, g. m. Hermann Grimm 1828—1901, Litteratur og Kunsthistoriker.
  - 18) Emanuel Geibel, 1815—1884, Digter.
  - 19) Gebhard v. Alvensleben, 1816—1895, Digter.
  - 20) Christian Rauch, 1777—1857, Billedhugger.
  - 21) Ludwig Tieck, 1773—1853, Digter.
  - 22) Digteren Henrik Steffens Enke, Hanna f. Reichardt.
  - 23) Max v. Schätzell, 1804—1879, Minister.
  - 24) Carl, Hertug af Slesvig-Holsten-Glyksborg, 1813—1878, g. m. Prinsesse Wilhelmine Marie af Danmark 1808—1891, 1. Gang gift med den senere Kong Fr. VII.
  - 25) Louise Caroline, Hertuginde af Slesvig-Holsten-Glyksborg, 1789—1867, Datter af Landgrev Carl af Hessen, g. m. Hertug Wilhelm Paul Leopold 1785—1831.
  - 26) Louise, Prinsesse af Slesvig-Holsten-Glyksborg 1820—1894, Abbedisse for Klosteret i Itzehoe.
  - 27) Frederik, Hertug af Slesvig-Holsten-Glyksborg, 1814—1885, g. m. Prinsesse Adelaide af Schaumburg-Lippe, 1821—1899.
  - 28) Hans, Prins af Slesvig-Holsten-Glyksborg, 1825—1911, dansk General.
  - 29) Marie Louise Charlotte, Prinsesse af Hessen, 1814—1895, g. m. Frederik August, Prins af Anhalt-Dessau, 1799—1864.
  - 30) Hilda Charlotte, Prinsesse af Anhalt-Dessau, f. 1839.
  - 31) Kong Frederik VIII. af Danmark, 1843—1912.
  - 32) Kong Georg I. af Grækenland, 1845—1913.
  - 33) Kejserinde Dagmar (Maria) af Rusland, 1847—1928.
  - 34) Hertuginde Thyra af Cumberland, 1853—1933.
  - 35) Leopold Frederik, Hertug af Anhalt-Dessau, 1794—1871, g. m. Prinsesse Frederikke af Preussen, 1796—1850.
-

Bidrag til Johannes Ewalds Slægts Historie.

Ved Th. Hauch-Fausbøll.

Der er langt igen, inden Johannes Ewalds Slægts Historie ligger fuldstændig klar, foreløbig har Dr. Louis Bobé og nu sidst Pastor Aage Dahl her i Tidsskriftet (9 V 210) gjort en god Begyndelse. Til Pastor Aage Dahls Artikel vil jeg gerne knytte et Par Bemærkninger, der afgiver Stof til at arbejde videre med.

Kompastor Johannes Ewald (Side 220) siges i I. M. Michlers Verzeichniz der Prediger in der Stadt Rendsburg 1727 at være bleven Diakon ved Marie Kirken (i Rendsborg) og 1728 at være udnævnt til Diakon i Neuwerk (Christ- og Garnisons Kirken) og død som saadan 20. Juni 1757. Den ældste Søn Præsten i Brockdorf er da ogsaa døbt i Marie Kirke og døde 9. Marts 1779 (Brockdorf Kb.) Han ægtede 11. Sept. 1755 i Itzehoe Wiebke Catharina Storm, der var født 18. Marts 1736 i Rendsborg og døbt i Marie Kirken (Gl. Enkekasse 2097). De fik 4 Sønner og en Datter, hvoraf en Søn og en Datter døde før Faderen. De tre overlevende Sønner var:

1. Christian Friederich Georg Ernst Ewald, 2. Aemilius Ernestinus Christophorus og 3. Johann Friederich Dorotheus Ewald.

Johan Jacob Ewald (Side 221) blev født 17. Juni og var 1766 Kancelli- og Regeringssekretær ved Glückstadts, Pinnebergs og Altonas Overappellationsret. Han viedes 26. Juni 1766 i Kiels Nicolai Kirke til Margaretha Dorothea Vinceli, f. Reyher, f. 17. Marts 1728 i Kiel og døbt 19. Marts i St. Nicolai Kirke sst. (gl. Enkekasse 3110).

Ewalds Fader Enevold Ewald indsender 7. Nov. 1739 fra Waisenhuset en Ansøgning fra hans Moders 17aarige Søstersøn Johann Friderich Berlage, der snart er færdig til at gaa til Akademiet og ansøger i hans Stedfaders Bogbinder Enoch Flochs i Slesvigs Sted om den vakante Degnetjeneste ved Domkirken i Slesvig. Berlages Fader var Degn ved Jomfruklosteret i Slesvig (Tyske Kancelli Pat. Extr. 1739 pag 134).

Ewalds yngste Broder var oprindelig bestemt til ligesom Stedfaderen at blive Hørkræmmer, hvorfor han 10. Okt. 1766 blev indskrevet som Dreng og 11. Dec. 1770 udskrevet som Hørkræmmer-svend (Hørkræmmerlaugetspr. i Raadhusarkivet). Blandt andre Ewalder, der synes at have hørt til Slægten, opholdt Jens Ewald sig i nogle Aar i Tønder, hvor han fik 4 Børn døbte. Hverken hans

Stilling eller Hustruens Navn nævnes i Kirkebogen, men Børnenes Navne tyder paa et Slægtskab:

1. Catharina, dbt. 27. Dec. 1734. 2. Cathrin Margret, dbt. 5. Feb. 1736. 3. Enewold, dbt. 24. Juli 1737 med Niels Ewald blandt Fadderne. 4. Christina, dbt. 1. Marts 1739.

Lidt senere træffer vi i Tønder Kirkebog en Rytter Johan Wenig Ewald, der faar to Børn med sin Hustru Maria Elisabeth døbt:

1. Christopher, dbt. 17. Jan. 1745 og 2. Johannes, dbt. 7. Dec. 1746.

Lidt senere forekommer i Kolding to Børn døbte af en Jochum Evaldt:

1. Johan Christian, dbt. 10. Jan. 1769, der 17. Jan. 1793 tager Borgerskab sst. som Murmester. 2. Evald, dbt. 4. Okt. 1771.

I Faaborg fandtes i 1. Halvdel af det 18. Aarhundrede en Guldsmed Jørgen Friderich Ewald (det mellemste Navn er muligt egentlig et Patronymikon); g. m. Anne Margrette Toersdatter Trøstrup, der fik følgende Børn døbte i Faaborg:

1. Thoor, f. 18. Nov. 1716. Blandt hans Faddere er Wit Thorssøn Trøstrup. 2. Fridericha, f. 17. Maj 1718. 3. Jens Trøstrup, f. 30. Nov. 1719. 4. Karen Trøstrup, f. 10. Jan. 1721. 5. Friderich, dbt. 10. Juli 1722. Efter Navnene at dømme kan der næppe være Tvivl om, at han er opkaldt efter sin Farfader. 6. Kirstine Marie, f. 31. Jan. 1725.

For de to sidstes Vedkommende er der intet, der peger mod et Slægtskab med Johannes Ewald, et saadant er mere sandsynligt med en Degneslægt i Brøns, hvis ældste kendte Mand er:

Peder Evaldt (Evald), f. 1676, begr. 3. Maj 1729 i Brøns, 52 Aar og 6 Maaneder gammel. Præsten kalder ham ved denne Lejlighed »min gode Organist og Degn«; g. 10. Nov. 1706 i Brøns m. Karen Feddersdatter, dbt. 11. Aug. 1678 i Brøns, begr. sst. 3. Jan. 1747, Datter af Fedder Pedersen af Astrup. Børn, døbte i Brøns 1—7:

1. Evaldt (Pedersen), dbt. 28. Aug. 1707, begr. 14. Maj 1722 i Brøns. Fadder var Christian Evaldt.
2. Friderich, dbt. 30. Jan. 1709.
3. Karen, dbt. 20. Søndag efter Trinitatis (2. Nov.) 1710, g. 25. Okt. 1742 i Brøns m. Enkemand Søren Jannichsen af Brøns.
4. Anne, dbt. 13. Marts 1712.

5. Mett-Christine, dbt. 4. Marts 1714.
  6. Peder Evaldt, dbt. 3. Maj 1716, begr. 2. Marts 1762 i Brøns, Organist og Degn sst.; g. 16. April 1739 m. Præstens Datter Herlig (Herle) Margrete Meyer, f. c. 1711, begr. 27. Dec. 1781. Datter a. Cathrine Fridericia, dbt. 30. Aug. 1750 i Brøns, begr. dær 19. Nov. 1750.
  7. Niels, dbt. 3. April 1718 i Brøns.
Fra den sidste nedstammer muligt en Bondeslægt, som fra omkring 1800 har levet i Brøns.
-

Periodiske Annotationer paa Serampore i Bengalen i Aaret 1815.

Ved **L. Bie.**

I Forklaringen til de Annotationer, som findes trykte i Tidsskriftets Aargang 1931, 2.—3. Hefte, Pag. 102 ff er angivet, at Heftet for Aaret 1815 mangler.

Da paagældende Hefte senere er kommet tilveje paa Museet, vil man nedenfor finde den afbrudte Række suppleret, idet Fremgangsmaaden med Hensyn til Stoffets Begrænsning etc. er fulgt som forhen.

Martii d. 9. Om Formiddagen Klokken 11 blev Madame Pay forløst med en Søn.

Martii 25. Om Eftermiddagen omtrent Klokken 4½ døde herpaa Stædet forhenværende Skibs Capitaine Christian Søning sen.

April 20. Om Morgenen omtrent Klokken 2½ Slet blev Skibs Capitaine Peter Daniel Schmidts Kone forløst herpaa Stædet med en Søn.

September 25. Blev — ved Calcutta Præst The Reverend Mr. Henry Shepherd i Hr. Otto Bie's Huus herpaa Stædet — Mr. Constantine Sherin viet til Miss Charlotte Frederika Wassmus, eneste Datter efter forlængst afdøde Mr. Charles Philip Wassmus, forhen Chirurgus i Det Engelske Compagnies Tieneste.

October Den 6. Om Morgenen Kl. 4 Slet døde herpaa Stædet Hr. Otto Bie's naturlige Søn Ole, avlet med det endnu levende Fruentimmer Lucie, og født den 3die July 1796, altsaa i en Alder af 19 Aar 3 M^{der} og 3 Dage.

October 31. Ankom her til Stædet min anden Søn Poul Severin Kierulf — Lieutenant i Den Danske Søe Etat, — medbringende sin Kone ved Navn Hannah Mørch — hvor til viet i Christianssand i Norge den 13 April d. A. og den 15de S. Md forloed Norge, for at søge Passage i Engeland til Ostindien, som erholdtes med Det Engelske Skib Sir Stephen Lushington, Captn Wm (Chinor?), der forloed den sidste Engelske Havn den 26de May d. A. og paa Udrejsen anløb Madeira, Isle de France og Madras.

November den 29. Om Aftenen Klokken 10 Slet, døde herpaa Stædet Mr. James William Emerson og begravet næste Dags Eftermiddag.

December 15. Blev det Danske Etablissement Frederiksnagore, bedre kendt under Benævnelserne Serampore — som formedelst udbrudte Fiendtligheder mellem Danmark og England, blev taget i Besiddelse af Gouvernementet paa Calcutta den 28 January 1808 — atter tilbagegivet Den Danske Regering Dags Dato; i hvilken Anledning ved det Engelske Flags Needtagen blev fyret 21 Canon Skud, og ved det Danske Flags Ophejsen 27 Canon Skud — og foruden andre Festiviteter var hele Byen brilliant illumineret om Aftenen, og nogle Transparenter anbragte hist og her, iblandt andre een over Det Danske Asiatiske Compagnies nye Magaziner ved Flag Stangen, forestillende et Dansk Split Flag, hvorudi var anbragt en Transparent af Compagniets Vaaben.

December 30. Om Morgenen omtrent Klokken 2½ Slet, døde herpaa Stædet Herr L. P a y s ældste Datter M a r i e K r i s t i n e, fød den 18de December 1809 — altsaa i en Alder af 6 Aar og 12 Dage.

En ministers otium.

Breve fra Ove Høegh-Guldberg til professor Grimur Thorkelin.

Ved Arne Hoff.

I et statsraadmøde d. 14de April 1784, i optrin saa dramatiske som faa i Danmarks nyere historie, gennemtvang den kun 16-aarige kronprins Frederik (VI) ved sin faste og snarraadige optræden et fuldstændigt regeringsskifte. Sjælen i den afgaaende regering, geheimeraad Ove Høegh-Guldberg, gjordes uskadelig ved forvisning fra hovedstaden, idet han blev udnævnt til stiftamtmand over Aarhus stift og amtmand over Havreballegaard og Stiernholm amter. Paa lignende maade behandlede de andre medlemmer af regeringen.

D. 10de Juni afrejste Høegh-Guldberg til Aarhus¹⁾ for at overtage sine embeder der, og forlod dermed København for aldrig mere at vende tilbage. Hurtigt fandt han sig til rette i Aarhus. Da han i løbet af sommeren havde faaet indrettet sig i gaarden Vestergade 11²⁾ og havde omrejst sit stift og lært det at kende »saaledes, som Barnet sin Religion, naar han har lært sin Catechismus«³⁾ kunde han igen begynde det stille liv som videnskabsmand og familiefader, et liv, der passede ham meget bedre end den anstrengende statsministerpost. Embedsforretningerne førte ham vel en del omkring, men optog ikke mere af hans tid, end at der var lejlighed nok til at genoprette gammelt venskab med muserne. »Jeg er nu igen bleven lærd«, skriver han til vennen A. G. Carstens, »i sær kiendt med de Gamle, hvis Kierlighed voxer med Alderen. Historien, visse Dele af Critiken og den hellige Exegesis eie mig og skifteviis; af og til læses, af og til skrives; alt dette mest om Vinteren, og mindre om Sommeren, fordi mit Embede da giver mig jævnlige Reiser og Adspredelser«⁴⁾.

Af det livlige brevskefte med venner i København er foruden det allerede udgivne stof⁵⁾ bevaret en række breve til geheimearkivar Grimur Thorkelin blandt dennes papirer i Rigsarkivets samling af privatarkiver⁶⁾. Disse breve spænder over hele tidsrummet fra regeringsskiftet 1784 til Høegh-Guldberg døde 1808, med en afbrydelse i de aar, Thorkelin var paa en stor studierejse til England, Skotland og Irland. I førstningen drejer de sig især om afvikling af forskellige af Høegh-Guldbergs forretninger i København, dernæst om udgivelsen af et theologisk skrift, Høegh-Guldberg havde forfattet i Aarhus⁷⁾, og siden om alle mulige forskellige emner. I det følgende er kun de breve og brevafsnit taget med, der indeholdt træk af almindeligere interesse. Blandt det udskudte er især en mængde detaljer om det theologiske skriffs udstyr, typografiske opsætning o. l.

(—) er Høegh-Guldbergs, [—] er udgiverens bemærkninger.

P. M.

Deres Velbhed ville ei fortryde paa at modtage disse faa Linier. I den Fare, som De kand staae for Geheime-Archivarii Tienesten,

har jeg troet det bedst at vende mig lige til Kronprinsens ved Hr. Marsk. Bülow⁸⁾). Jeg har sagt om Deres Kierlighed til denne Tieneste, hvad jeg burde. Jeg har sagt, at De havde Løfte derpaa, og at De havde det med, naar De nu overleverede Brevet, for at forevise det. Dette ville da Hr. Professor, og i lige Maade ville De troe, at jeg paa det stærkeste har anbefalet Sagen. Med Guds Hielp bør vi have Haab. De ville nu melde mig Udfaldet. Kunne jeg faa alle Adresse-Contoires Efterretninger indbunden indtil sidste Aar, var det mig vigtigt. Min Ven ville huske det. Har jeg ikke Bøger hos Bogbinder Berg⁹⁾) Om saa er, saa ved de altid gaaende Aarhus-Skipperer E r i c h M ø l l e r og M ø r c k e r Leilighed stedse. Continuationer erindrer min Ven og gode Reise-Beskrivelser. Min Kone¹⁰⁾) og Børn hilse. Elsk

Aarhus d. 27 Jul. 1784.

altid Deres gode Ven
O. H. Guldberg.

P. M.

De veed, Allerhøiestærede Hr. Professor, at alt hvad Dem angaar, er mig vigtig, og at den igientagne Bekræftelse, som De nu har havt af Hans K. H. Kronprinsens egen Mund, har været mig en besynderlig Fornøielse. Gud lade alt til sin Tid blive saa lykkeligt for Deres Velbyrdighed, som jeg ønsker. Ingen skal derved glæde sig oprigtigere end jeg. De fire Casser har jeg faaet, ligesom og Pakkerne. For Adresse-Contoires Efterretninger takker jeg: Prisen er god nok. Jeg er vis paa, at min Ven Hr. Justitsraad M a l l i n g¹¹⁾) ikke alleene udbetaler disse 13 rdr. 4 mk.; men ogsaa Bergs Regning, for de nu oversendte Bøger, paa det baade det eene og det andet kunne vorde afgjort: og dette gjør vist Hr. Justitsraaden, naar De vil lade ham blot læse disse den Sag vedkommende Linier.

Hvad endnu kand være tilbage mig tilhørende af Bøger hos Berg, er jeg vis paa, at min Ven har Omhu for; ligesom og for Continuationerne, hvilke ligge mig meest paa Hiertet, siden de Fraværende altid har med dem en slem Forlegenhed, og som ikke afhielpes, uden ved en Omhu, saa stadig som Deres.

Her har jeg ret Fortred for at faa Bøger indbundne. Min Ven veed, at jeg fik en Deel fra Italien, og deriblandt ikke ukostbare Værker. Nogle tør jeg her lade indbinde; men der er andre in folio, som jeg nødes til og bør at sende lige til Dem, Kiere Hr. Professor, for ved Deres Forsorg at see dem skikkeligen og sikkert i Kiøbenhavn indbundne. Saadan en Casse tager jeg mig den Frihed at sende Dem med første Leilighed: at De vil tage den under Deres Omhu,

veed jeg, og hvo veed, om jeg saa ikke endnu inden Vinteren kunne faae dem igjen? Men tør jeg og vente, at De Selv ville eftersee Blanchinis Værker¹²); gid der dog ingen Defect saa var?

Hvad skal jeg gjøre ved mine Doubletter, som staaer hos min Svoger¹³)? Det bedste var dog at sælge dem til den beleiligste Tid i Vinter, naar kun alt nøie tages fra, som kunne være mig givet; for hvilket De vist vil bære Omhu. Alt dette overlades da min Ven, som forstaaer ogsaa heri at sørge paa det bedste for mig.

De vil spørge, hvorvidt jeg er her med mit Bibliothek¹⁴); og jeg troer, at De veed, at jeg, ogsaa for dets Skyld, har maattet bygge et nyt Huus. Dette er nu saavidt færdigt, at om 14 Dage troer jeg, at kunne have Reolerne opsatte, men saa alt det øvrige! Dog Deres Velb. veed, at Stiftamtmanden, skjønt vist ikke uden Forretninger, har dog ei Stats-Secretairens. Der er da Haab, og bliver, at til Paaske skal Bibliotheket og Catalogerne møde hinanden; thi til den Tid venter jeg dem fra min Ven.

I øvrigt ere vi alle vel. Min Kone helser Dem; og mine Sønner¹⁵) tale ofte om D. V., som en god Ven: disse smaa Karle glæde sig ved den forestaaende Oppakning, som de unge Kiøbenhavnere nogensinde kand gjøre ved en nær nye Comødie.

I øvrigt ere mine Ønsker for Deres Velb., og mit Venskab er Dem altid tilhørende med al den Høiagtelses som De saavist fortienet

Aarhuus, d. 14 Sept. 1784

O. Høegh-Guldberg.

[Efter forskellige bemærkninger om bøger, indbinding og regninger fortsættes:] — — — Nu er da mit Bibliothek opsat; og Biblica, Hist. Eccl., skønne Videnskaber, Philologica, Hist. Germ., Hist. Dan. og Svecica, Numismatica, Juridica i fuld Orden efter min egen Smag. Det øvrige har Horn¹⁶) og Nesle¹⁷) opsat, men der endnu for mig, ut assolet, at gjøre. Dette nye Bibliothek er ret smuk: det ville glæde min Ven at see det; og hvo veed, om De tilkommende Sommer ikke kunde finde Leilighed at besøge mig? At De var velkommen, veed De. Vi helse Dem alle.

Aarhuus d. 30 Sept. 1784

Lev altid vel og elsk altid

Deres oprigtige Ven

O. Høegh-Guldberg.

Jeg er vis paa, at min Ven sørger for mine Supplementer og min Catalogus. Lev altid vel.

Høilærde Hr. Professor
Høistærede Ven

Tak for Deres Velbyrdigheds ligesaa velmeente som smukke Ønske. Herren ville opfylde paa Dem alt hvad mit Hierte attraaer for Dem, Deres Sundhed og Deres Bedste! Saa veed jeg vist, at De ikke alleene bliver lykkelig, men meget lykkelig. De veed, hvor høit jeg elsker Dem, og det agter jeg at vedblive alle mine Dage.

Længe har jeg ventet et Brev fra Dem, blot for at see og vide, at De var vel; ogsaa fordi, at De dog altid skriver noget lærdt, altid noget som er værdt at læse. Og nu fik jeg da, hvad jeg ønskede; deraf takker jeg min Ven meget for Deres Omhu for mine Continuationer i sær, thi de, sandt at sige, ligge mig meest paa Hierte. *Commentaires sur la Vie privée de M. Voltaire*^{17 a)}: *Gemählde von England*^{17 b)}: *Memoires de M. le C. de Barsac*¹⁸⁾ og *Coxs Reise i 2 qv.*¹⁹⁾ maae jeg vel med Kammerherre Buchwaldt²⁰⁾ have.

Med sær megen Tak har jeg læst al Deres Omhu for mine nu solgte Bøger og med Forundring seet, at de bleve dog udbragte til saadan Summe. De har vist, Kiere Hr. Professor, dertil giort alt, og jeg erkiender det. Naar nu Pengene komme ind og alt er afgiort, ville De kun levere dem til Hr. Justitsraad Malling; Men De skal deraf selv beholde 50 rdr., og det vil jeg, og paastaaer, og De gjør mig imod, naar det ikke saa skeer. Som jeg ventede, gik det, at Berg ei blev færdig; men nu bliver han det da til Foraaret, og dette er min Vens Omhu, at see mig da disse Bøger, og hvad ellers kand være, oversendte med vore første Paketbaade. Vel er det, at der dog i de Italienske Bøger ei ere flere Defecter: ikke nok, at den eene er der, og den er da uhielpelig. Men skulle De vel troe, at jeg i mit Danske Magazin har og i disse Dage fundet en Defect?

Mine Bøger staae sig dog i deres nye Bolig; endog de, som ere i den eene Stue, hvor der ingen Varme er, og hvor Philologica og tota Historia have deres Plads; men jeg flytter dem og undertiden og dem da efterhaanden ind til Varmen.

Catalogus over Sl. Biskop Harboes²¹⁾ sidste Bøger har jeg faaet paa Nippet. Deraf kunde jeg have Lyst til [her nævnes en række katalognumre]. Dette være nu kiere Hr. Professors Sag.

Men endnu noget. For at fornøie mig, og tillige under min Fornøielse at nytte andre, har jeg (men dette være kun Dem sagt) under Arbeide en Tidsbestemmelse af det nye Testamentes Bøger: hvor jeg troer i Henseende til Apostlenes Gierninger og de deraf hengende Pauli Breve at bringe Tidsregningen lige til Vished. Sparer Gud mig Sundhed, Liv og Tid denne Vinter, bliver jeg færdig, og ville lade det trykke mod Foraaret; men saaledes, at mit Navn skiules, saalænge det kand. Stein²²⁾ er den, som man kunde bedst betroe sig til; men De, min Ven, maatte sørge for

Correctur og alt. Paa Skrivpapir ville jeg have 100 Exemplarer trykte og 400 til 500 paa Trykpapiir. Skriftet vil vel blive et Alphabet. Det maatte være i stor Octav: og Forord med Stein at levere 3 Ark fuld færdige i 14 Dage, saaledes at man i tre til fire Maaneder kunne være færdig.

Skriv mig nu, hvad De derom tænker og vil: Stein er mig troe aldeles, saa De kunne lade ham sørge for Papiir nu strax; men det maae trykkes smukt. [Thorkelin skal indkræve forskellige bøger, O. H.-G. har laant ud, deriblandt Golii Lexicon Arabicum²³).] Nu ikke et Ord meere uden dette, at jeg med en sand Hengivenhed er Deres Velbyrdigheds oprigtige Ven

Aarhus d. 7 Jan. 1785.

O. Høegh-Guldberg.

Efterskrift: Naar De seer den gode Hr. Marskalk Bülow, da ville De sige ham fra mig de bedste Ønsker og venligste Helsener.

Kiereste Hr. Professor

Det er mig, som De veed, saare kiert, naar jeg faaer Brev fra Dem; thi om De endog blot skrev, er det mig en Glæde, at see Dem leve, være frisk og nyde Livet; men De skriver og gierne, hvad som roer mig og er værdt at læse. Jeg takker Dem da af Hiertet, og vil nu, saavidt det er fornødent, giennemvandre her Brev for Brev, for at sige Dem, hvad De vil og bør vide.

Tak for S t a p h o r s t²⁵), ligesaa for Buchwaldts Reise. Hvad jeg ellers til Supplemente behøver, veed min Ven bedre end jeg endnu, og derfor sover jeg trygt ind paa Deres Omhu. Det Nye jeg bør have, veed De og; og uden for det, jeg bør have, maae jeg ei gaae. Alt dette har De vel bestemt, og vil De bestemme. Ogsaa er jeg vis paa, at naar nu engang Vinteren forlader os, og Skibsfarten begynder, haver De alt indbunden færdigt, at jeg kunne faae det, om Gud vil; og det bliver ikke lidet.

Jeg takker Dem for hvad jeg paa Sl. Bispens Auction fik. Det var kun lidet, men det er mig kiert, ogsaa fordi det er af hans Bøger. Jeg spurgde Dem engang om Golii Lexicon. Behag at huske dette, og at svare mig derpaa, ligesom og angaaende det Stykke af Musesæum Haganum²⁶).

Men nu til Hovedsagen; og det er angaaende det Skrift, som jeg i Vinter har udarbejdet eller rettere samlet og bragt i Orden af mine egne længe giorte Anmærkninger til det Nye Testamente hvoraf De, kiere Ven, forhen har seet noget. Det er nu færdigt, og saa vidt renskrevet, at jeg med den første agende Post, som gaaer herfra; tænker at sende Dem lidt meere ved den tredie Deel af Manu-

scriptet; og saa siden efterhaanden Resten, saa at Stein aldeles ikke skal bie. Det seer mig ud til at vil gjøre 24 til 30 Ark trykte. [Her følger en række bogtryktekniske bemærkninger]

Hvad ellers, kiere Hr. Professor, Skriftet selv angaaer, saa har jeg gaaet en ganske nye Vei, og troer selv, uimodsigeligen at have beviist og tilfulde fastsat visse Ting, som hidtil have svævet. Men det forstaaer sig, at der ere andre, som hvile paa Formodninger større eller mindre: dog hvor kun de ere, der er det og ærligt sagt. Hele Skriftet er ellers, som De Selv begriber, kritisk fra Begyndelsen til Enden; men jeg haaber, at det skal være nyttigt; og til Dem som Ven vil jeg sige, at jeg, for at lette min egen Samvitighed, har skrevet det; thi jeg ville ikke, at denne Kundskab skulde med mig gaae i Graven. Naar det nu bliver trykt, er jeg rolig. Hvad det indeholder, er Resultatet af 30 Aars Betragtning og Læsning. Naar De faaer det, skal jeg bede Dem med opvakt Tvivl at læse mine Beviser og samle dem; og saa ærligen sige mig, om De føle dem og deres Styrke. Dette maae De vist gjøre. Men i det øvrige Taushed; den De og ville indprædike Stein.

Dette nok herom. Nu Dem selv. Jeg er vis paa, at Deres Forretninger ved Archivet ere Dem vigtige: De ville og engang fortælle mig, hvorledes Deres andre Arbeider gaae. Der er intet, Hr. Professor, som rører Dem, der er jo mig vigtigt. Jeg ønsker Dem altid i alle Ting Guds Naade. Lev vel, og elsk altid Deres Ven

Aarhus d. 22 Mart. 1785.'

O. Høegh-Guldberg.

Velbyrdige

Allerhøistærede Hr. Professor

Jeg har rigtigheden faaet alt hvad Deres Velbyrdighed til adskillige Tider har sendt mig saavel Bøger, som heftede Sager, og ligesom jeg derfor venligst takker, saa skylder jeg Dem og min bedste Erkiendtlighed for den deilige Catalogus over mit Bibliothek, som jeg nu skylder Deres gode Omhu, og hvor det nu gielder, at jeg selv er agtsom nok at indføre i, hvad jeg selv siden har faaet fra Hamborg, og som ikke er saa lidet.

Men den B a s t h o l m s k e²⁷⁾ Strid hvor ligner den Penne-Krigen i Aaret 71?²⁸⁾ Her er saa meget udselt baade i Angreb og Forsvar, at, om Striden skulde vare ved, maae jeg bede min Ven, kun at sende mig, hvad De Selv synes af begge Dele dog at være noget; thi det blotte intet er næsten ikke værdt at see, mindre at vide. [I det følgende omtales forskellige tekniske bemærkninger om trykningen af O. H.-G.s bog]

Men ville dog nu Stein skynde sig! Jag paa ham, og det gjør De. Tak, at De med saadan Omhu skiuler Forfatteren. Deres Diplomatarium²⁹⁾ seer jeg at være i Deres Tanker, og det er mig kiert; men Chronicon Regum Manniæ³⁰⁾, som De kunne levere den, er et got Mellem-Arbeide, naar kun min Bedste Professor kand bestride Udgangen. Vær saa god at helse de tre Herrer³¹⁾, som have erindret mig. Vi her helse D. V. allesammen. Lev vel, og ut facis, et soles ama tuum.

Aarhus d. 7 Jun. 1785

O. Høegh-Guldberg.

[Dette brev indledes med en række bogtekniske bemærkninger om O. H-Gs bog] — — — Nu over vore andre Sager.

a) Hvad Bøger, som Deres Velb. har valgt for mig, beholder jeg tilhobe, siden jeg finder det alt i min Smag. Vel havde jeg faaet fra Hamborg *N e c k e r s*³²⁾; men den var saa skjønt indbunden, at jeg næsten ei gad bruge den, saa det andet Exemplar kand nu være til Slid. *T o t s Memoires*²⁴⁾ har jeg og faaet derfra, som jeg vil blot sige Dem.

*B a d e n s Danske Grammatica*³³⁾ har Forfatteren selv sendt mig. Arbeidet er got. *R o t h e*³⁴⁾ og *A b i l d g a a r d*³⁵⁾ og *R i e g e l s*³⁶⁾ maa beholde for mig Deres Sager. [De følgende linjer handler om betaling af regninger]

Fra Auktioner i Hamborg har jeg ellers af og til faaet adskiligt, og faaet det for meget got Kiøb, saa at mit Bibliothek i sær i den Theologiske Classe, eller rettere Phil. Sacra, og i Henseende til Hist. Eccl. har vundet. Havde jeg nu kun disse Recruiter indført i Deres saa deilige skrevne Catalogus! Jeg maae dog tvinge mig selv til dette Arbeide.

Naar De har Leilighed, ville De til Hr. Marskalk Bülow, Kammerherre *S u h m* (som for *Hervarar Saga*³⁷⁾ maae takkes) og *Geheimeraaderne L u x d o r p h* og *H o l m s k i o l d*³⁸⁾ sige ret mange Helsener. Ligesaa mange har jeg til Dem fra min Kone og mine Sømner. Lev vel. Maatte jeg dog snart see Dem paa Veien!

Aarhus d. 11 Jul. 1785.

Elsk altid Deres sande Ven

O. Høegh-Guldberg.

[Bemærkninger om trykningen af O. H-Gs bog.] — — Men hvorledes skal jeg takke Dem for min fuldfærdige Catalogus, saa skjøn og ordentligen skreven? De ønsker saa venskabeligen, at jeg der-

med maa være fornøiet, og hvor kunne jeg andet? Thi i Henseende til en og anden Bogs Forflytning fra een Classe til en anden, saa veed De, Kiere Hr Professor, at derom er og bliver aldrig Eenighed imellem de Lærde. Nu gaaer jeg selv Classerne efterhaanden igiennem egentlig for at tegne de Nye til som jeg siden fra Hamborg har faaet: og da ved samme Leilighed er det mig let at flytte, hvad jeg vil have flyttet, siden Hoved-Ordenen er god, og alt for mig saare bequem indrettet.

De veed, at jeg har Apollodori Bibliotheca udgiven af Heine³⁹): her fattes jeg af Noterne i Parte Prima net op det allerførste Ark. Kunde De, Kiere Ven, da Bogen er nye, skaffe mig dette, skede mig en kier Tieneste. Dersom De ellers havde noget at sende mig, kunde det nu og skee ved Hr Horn. Hvad nyt, jeg ellers herefter ved Dem faaer fra Bogladen, er De saa god at sende mig indbundet.

Vore Critici i Kiøbenhavn ere bidske og tøilesløse⁴⁰); maaske det er den sande Critiks Egenskaber. — Hav den Godhed paa de sædvanlige Steder at forsikre min Ærbødighed og Selv at troe, at jeg er med en Vens Hierte

Aarhuus d. 9 Aug. 1785.

Deres oprigtige Tiener

O. Høegh-Guldberg.

[Dette brev indledes med en drøftelse af, hvordan den økonomiske side af udgivelsen af O. H-Gs bog skal ordnes: om Stein skal have noget visst af fortjenesten, eller bare trykkerløn] — — At De melder mig Folkes Domme om Værket og sender mig Recensionerne strax etc., derom tvivler jeg ikke.

Men nu de Exemplarer, der skal uddeles, derom tænker jeg i Almindelighed at ville saaledes forholde mig:

at saalænge min Ven mærker, at man ikke udgiver mig aabenbare for Forfatter, bliver, saa at sige, ingen Exemplarer skiænket bort. Men naar man almindelig gjør mig til Forfatter, da først vil jeg give de faa bort, jeg dertil har bestemt. Saalænge beholder min Ven dem indbundne hos sig. Det er da et underrettende Brev fra Dem, som eene skal bestemme, naar Tiden er. Dog bliver herfra en liden Undtagelse; og det er denne: at til H. K. H. Arveprintsen overleverer min Ven tre Exemplarer paa Median-Papiir et Par Dage efter Høisammes Geburtsdag, og derfor udbeder sig en audience. Jeg skal selv i Forveien melde Dem; men De tale kun til Marskalken om Audiencen, og ellers om intet. Endvidere ville De paa Postpapiir overlevere til Kammerherre Suhm, Biskop

Balle⁴¹⁾, Professor Moldenhauer⁴²⁾, Justitsraad Malling paa Slottet til hver sit; men tillige fra mig bede inderlig, at De (!) ikke vil nævne Forfatteren. Dersom De troer, at vi og kand troe Geheimeraad Luxdorff og Holmskiold: saa undte jeg og strax hver af dem eet Exemplar. Men nu veed jeg og, at Marskalk Bülow ville finde sig særdeles flatteret, dersom han maatte være med i denne Hemmelighed; jeg troer og, at jeg tør, naar De siger ham, at han alleene paa Slottet har faaet og at jeg beder ham om Taushed, samt at et Exemplar siden efter er bestemt for H. K. H. Kronprintsens Bibliothek.

Videre tør jeg i Førstningen ikke gaae. Men derfor trænger jeg ogsaa til et Brev fra min Ven, paa det jeg kand, naar De mærker, at man i Almindelighed gjør mig til Forfatter, strax skrive Dem om Bestemmelsen af de øvrige 5 Exempl. paa Postpapir. Jeg troer og, at Forsigtighed kunde fordre, endnu at lade to Exempl. paa Median-Papiir indbinde. See her nok for min Ven, og De gjør det dog alt saa gerne. Herren bevare Dem. Elsk altid Deres gode Ven

Aarhus d. 4de Oct. 1785.

O. Høegh-Guldberg.

Høiædle Hr Professor

Allerhøistærede Ven

Jeg skriver Deres Velbhed i Dag kun kort og blot for at sige Dem, at jeg har faaet Deres sidste to Breve, og at jeg takker Dem for al den kiere Omhu, som De har for alt, hvad mig angaaer. Saa meget som jeg ynder Deres diplomatiske Arbeide, saa lidet kand jeg faae min Siel til at finde Smag i den Reise, som De nu agter at gjøre⁴³⁾: De agter at gjøre, som er min Ven, som har den Alder, som har det Haab; et Haab, der Dag fra Dag kunde komme til Opfyldelse og da fordrede Deres Nærværelse. Troe mig, at disse Grunde ere vigtige; men paa den anden Side maaskee det giver Dem en Anseelse, at De reiser: Folk tænker visselig saa; og saa maae De reise, helst saa vidt som De nu dermed er kommen, dog bliver altid mit Raad NB. i Deres Alder og med Deres Haab a) at være kun høist et Aar borte, b) at forsikre sig endnu nøiere Archivet, om De paa nogen Maade kand, inden De forlader Byen. NB. Disse to Ting ere meget vigtige.

Nu andet, og hvad meget mindre er. Martfeldts smukke Memorial⁴⁴⁾ har jeg læst, og det med Forbauselse: Forsvarsskriftet for Callisen⁴⁵⁾ har jeg læst, og det med den største Høiagtelse: Det er vel, klogt og ædelt skrevet: kort sagt det gjør i alt sin Forfatter Ære.

Stein, vores Stein, faaer vi endnu at lade et lidet somme sig. En anden Gang gaee vi anderledes til værks. Imidlertid var jeg dog nysgierrig for at vide, om Skriftet saa lidet gaee af. Gjør mig den Tieneste at see til, om De herom paa nogen Maade kunne vorde med Vished underrettet.

Angaaende et Exemplar til Prof. H w i d⁴⁶⁾ maae vi sige: les beaux esprits se rencontrent. Ogsaa haaber jeg, at Prof. H o r n e m a n n⁴⁷⁾ og M. B i r c k⁴⁸⁾ med min Svoger og Broder⁴⁹⁾ have hver faaet et. Behag, Kiere Ven, herom at nævne mig et Ord.

Tak for hver Efterretning, som De giver mig om denne liden Bog. A m b e r g s⁵⁰⁾ Oversættelse ville jeg gjerne være fri for: at læses af Tysken hører ikke til min Smag; men De skal, Kiere Ven, dog ikke hindre. I Fortrolighed vil jeg gerne sige Dem, at en berømt Mand i Tydskland har skrevet mig, og begiørt Selv at maae oversætte den: dertil maae og vil jeg selv bidrage. Lad saa den anden blive til hvad den kand⁵¹⁾.

R h o d e⁵²⁾ har jeg nu skrevet at modtage hos Dem, min Ven, de Exemplarer, som ligge Dem paa Halsen, og at sende mig dem. De er da saa god, NB. efter mit Brev, at udlevere dem.

Men endnu een Sag. Have vi to Regninger sammen? For alting send mig dem: og tillige min Boglade-Regning. Glem ikke dette. Nu ikke et Ord meere uden de bedste Ønsker — — —

Aarhus d. 20 Dec. 1785.

Velbyrdige Hr Professor

Allerhøistærede Hr Geheime-Archivarius,

Med den Deeltagelse, som mit Hierte altid har inderlig følt for alt det, der angik Deres Velbyrdighed, modtog jeg Deres Brev, læste Deres Skiebne, giennemgik jeg Deres Efterretninger om os for Engellænderne⁵³⁾, og annammede jeg af Deres kiere Haand den rare Gave af Keiserindens Romerske Mønter ved den lærde, nu døde K i n g⁵⁴⁾. For Bøgerne, og Brevet takker jeg Dem nu med al den Æmhed, De bør vente fra en gammel Ven.

Mit høieste Bifald har De, fordi De havde Mod og beholdte Hierte til at blive Deres Pligt troe imod Fædrenelandet og vor ypperlige Kronprints, der ikke alleene blev i Nødens Tid Deres Beskytter, men og lod Dem reise, og nu ved Hiemkomsten har opfyldt sin kongelige Faders Dem givne Løfte⁵⁵⁾, Deres Ære, høistærede, har De haandhævet; og min med, og den Mands med, som ved mig troede Dem, tog Dem af min Haand, og saa ærligen, saa ædel indtil Enden har beskyttet Dem, og, jeg er vis paa, vil (thi jeg kender og har erfaret Manden) fremdeles holde sin Haand over Dem. Sandt!

jeg begriber, at for Deres Alder, Deres Kundskaber og med den Lykke, som Deres Engelske Venner havde kunnet skaffe Dem, ere 500 rdr nu kun lidet; men De [!] ere da noget, og Embedet er Dem værdigt, og Grundvolden er vel lagt, at efter Tid og forekommende Leilighed noget Tillæg, nogen Forbedring kand skee; hvilket jeg er vis paa, at vor saa retskafne Hr Geheimeraad Bülow vil have Øine til, og gribe Anledning til, naar han finder den. Erfaring har lært mig, at Hoved-Sagen hos os er altid at sette en brav Mand først i Embede; siden gaaer det, naar denne hjælper ved Prøver paa sin Duelighed selv til, langt lettere, efterhaanden at gjøre hans Kaar bedre. De ville kun, Agtværdigste Hr Professor, blive ved (som De saa ærligen plejer) at være Hr Hofmarskalken hengiven, og i Deres Videnskaber lade Fædrenelandet nyde Dem og see Dem: saa kand De, troc mig, kun roligen overvinde disse første Vanskeligheder, og med fuld Tillid opbie de Tider og Leiligheder, hvoraf vi dog alle henge aldeles.

En lærd Tidendes ubesindige Recension⁵⁶), hvor ikke er agtet paa et lidet Skrifts væsentlige Bestemmelse, maae dog ikke et Øieblik enten ærgre eller afskrække Dem. Ogsaa mig have de Smørere i forrige Dage, ei vel, ofte behandlet: men disse usle Dommere ansaae jeg ikke uden med Foragt, og derfor blev ligefuldt ved at skrive, saalænge jeg kunne dertil have Tid, Lyst og Alder. De, Høistærede, maatte derfor dog ingenlunde holde Deres Reisebeskrivelse tilbage om Scotland, hvor De vist har seet vel, og seet nøie, og naar De da dømmer efter rigtig Vægt og paa rette data og sande facta, maae ikke alleene Deres Reisebeskrivelse blive indtagende og lærerig, men disse Dommere finde og der for sig, hvad De [!] ei veed, og ei kand uden skiævt dadle, om De [!] finde Kløe til at dadle. Jeg ønsker en saadan Beskrivelse; og jeg er vis paa, at Hans Exc. Geheimeraadens attraaer den med mig. Over Engelland troer jeg vist, at D. V. ville i det Literariske Fag kunne sige noget sær got og nøie mærket; og naar De da gjøre sig til en Lov at fortælle net op Deres Syn, Deres Iagttagelser, Deres Erfaringer, uden at indblande nogen Dom, nogen Sammenligning, saa er Leilighed afskaaren for vore Anglomaner enten at rase mod Dem, eller styrke sig selv i Anglomanie.

Nu er jeg ellers vis paa, at min vittige Hr Professor har paa denne sin lange Reise samlet sig nok, ja nok i høi Grad af vigtige, ærlige, for os, for Verden, for Historien betydelige Acter, Documenter, Underretninger. At give dem ud, og ud med Bemærkninger Alphabetvis; de vigtigste først eller i Spidsen, vel fordeelte med andre, er et Arbeide, der er at tænke paa, og som De saa skiønt veed at gjøre. Ved sligt vil De give Sig Agt, skaffe sig Vægt ved os, og lette for Deres ædelmodige Velynder, hvad han ville og ønsker

for Dem. De seer, Høistærede, at jeg skriver Dem, som jeg i hine Dage taledede med Dem; thi jeg elsker og agter Dem som da. Og vist er det, at saae jeg Dem, hørde De endnu meere, og blev tilskyndet stærkere. Og hvorfor kunne jeg ikke see Dem? Fra Kiøbenhavn til Kallundborg ere kun 13 Mile. Overfarten, naar De indtræffer en Mandag eller Torsdag Aften til denne Bye, er snart giort; og saa er De nu 8 Dage hos mig, og snart igien kand være tilbage. Jeg tør sige, at vor gode Hr Geheimeraad vil styrke Dem dertil, og skaffe Dem let Tilladelse. Vi skulle da gjøre lærde Planer, og snakke om Snoro, hvis Begravelse ville have martret mig, ligesaa meget som det nu glæder mig, at han skal leve, og Sverre og Hakon see Lyset⁵⁷). Endnu er Vei og Veir got; og en Pebersvend kand snart gjøre sig reiseferdig. Jeg synes virkelig, at De vil komme og derfor ender jeg nu, bedende Dem at bringe til Hans Excellence min allerkiærligste Helsen, og selv at troe, at jeg er med den sandeste Hengivenhed — — —

Aarhus d. 9 Sept. 1791.

Høiædle Hr Professor
og Geheime-Archivarius!

Med en sand Erkiendtlighed modtog jeg med den agende Post den smukke og livfulde Homer, hvori denne store Poets Aand har et saare sielent Udtryk af dyb Plan og viid og lang Udsigt; kun eet vilde jeg ikke: Henrykkelsen er for stor for en Poet saa let, saa fuld af Natur, saa overvættes rig. See der, Kiereste Hr Professor, baade min Taksigelse og min Bedømmelse.

Nu de i Irland fundne Mønter. De ere just derfor mig alle kiere; vare og derfor alle rare. Men da Deres Velbhd veed, at Mønte-Samling var engang i endeel Aar min Orm; og maaskee endnu erindrer sig, hvorfor den Lyst tre Aar, førend jeg forlod Kiøbenhavn, forlod mig: saa blev denne Samling ikke liden⁵⁸), som det gierne gaaer med alle Samlere, hvorover jeg vist nok allerede eiede de fleste af de velbevarede Mønter, som jeg nu skylder Deres Godhed; men dog ikke den ægte Brittiske; ikke de to Galliske; ikke den eene af Carausii⁵⁹). Min Tak er derfor stor for denne Berigelse, som nu og ligger som et Minde af Deres Godhed. Stedet af Cæsar er ved den Brittiske artig oplyst, og den sande Læsemaade stadfæstet.

De C o m b e over de Hunterske Græske Byers Mønter eier jeg ikke, kiender ei heller; ville dog nok eie; men ikke, Kiereste Hr Professor, paa nogen Maade Deres Exemplar; ville De tvertimod skaffe mig samme fra Engelland, var det en kier Tieneste; thi naar jeg engang seer Tid, er det i visse Maader Pligt at bringe mine

Græske Mønter i Orden, og over den og giøre en Catalogus; og da kunde de Combe komme mig til Hielp.

Det er mig saare kiert, at Deres Velbhd vil give os sin Scotske Reise. Jeg er vis paa, at den bliver nøiagtig og lærende i sær over det Fag, som var Deres Øiemed; og da dette ikke har været andre Reisendes, saa bliver De her nye, og har en Fortieneste, som er Deres; hvilket just De vist i Udarbeidelsen vil have aldeles for Øine. Alt andet, som De vist har erfaret og nøiagtig optegnet, blive da en Tilgift, en Prydelse, et Kit. Saa ere mine Tanker; og jeg er hvis[!] paa, at de og ere Deres egne.

Den Materie, som De til Videnskabernes Selskab har valgt, angaaende Irland⁶¹⁾, kand aldrig være bedre; og vel udført, Dem og Selskabet meere værdigt. Min kiere Hr Geheime-Archivarius vil komme til at stige høit op, for at legge Grunden vel. Phoenicer og Carthaginenser have vist kiendt denne Øe, handlet længe derpaa, end og bygget der, have endnu Levninger der efterladte, brugt Irland maaske til en entrepôt i flere Aarhundere, ladet efter sig stærke Spor af det Puniske Sprog, saa stærke, at man endog ikke aldeles uheldig har forklaret af det gamle Irske de Puniske Scener i Plauti Poenus⁶²⁾: derfra kommer vel og den gamle Samfund imellem Spanien og Irland, som og er gode Tegn til. Nu Scoterne, der uden Tvivl ere fra Irland, og den Digter-Aand, der saa udmærkede sig ved disse. Nu den tidlige Christendom, og alt hvad D. V. veed endog bedre end jeg. Dette alt vel samlet, vel sammenbundet, og af det alt ei meere og andet sluttet, end hvad netop flyder af hver Præmiss, vil giøre et saare artigt, og Dem anstændigt Heelt. Jeg ønsker al Lykke dertil; og vil inderlig glæde mig endog ved den allerstørste. — — —

Aarhus d. 14 Febr. 1792.

Høiædle Hr Justitsraad

Kiere og Ærede Ven,

De Ønsker, som Deres Velbhd atter til min Første Sept.⁶³⁾ har villet fornye, ere saa oprigtige, som De, jeg inderlig i de nu mange Aar elsker og ærer, uafladelig har viist mig Prøver paa. Stedse skylder jeg Dem derfor den ømmeste Taknemmelighed og den inderligste Deeltagelse i alt, hvad Dem og Deres værdige Frue angaaer: maatte mit Hiertes Attraae for Dem Begge og Deres opnaaes, o hvor skulle De da stedse leve lykkelig! Saaledes er De kiere Ven, sindet mod mig, og jeg mod Dem; og dette er begge vores Glæde. Men Deres Hierte maae dog endelig hvert Aar efterlade hos mig et Mærke paa Deres Kierlighed. Jeg blues derved, der ei

kand gjøre Giengield, og dette Aar endnu allermceest, da Gaven er i samme Grad rar, som Erasmus Rotterodamus er og maae være mig dyrebar, som nu henger hos mig med Originalstykker af Luther, Melanchton og Churfyrst Johan Friderich. I Sandhed, Ven, De er Ven, men for ædelmodig Ven. Lad mig da nu i denne stedse store Mand hver Dag erindre mig min uforglemmelige Thorkelin; og om vi oplever med hinanden flere Aar-Skifter, og Deres Hierte vil tvinge Dem, o Elskede Ven, lad der en liden Bog med Deres kiere Navn eene sige mig, at De har mig kier. Dette være nu vor faste Aftale! Min Kone har givet mig sin venlige Helsen for Dem, og jeg Dem min for Deres ædle Frue, da jeg er med Hiertets Hengivenhed — — —

Aarhus d. 6 Sept 1799.

[Brevet indledes med en tak for den sædvanlige nyttaarshilsen]
 Af Aviserne har jeg allerede seet, at min Ven er med i den Commission, som Kongen har sat til Kundskabs Fremme i Island. Vor Tids Omskabelses Lyst kiendes i alle Lande, og hører til vor Leve-Alders særegne Mærker; den vil, hvor den kand komme til, yttre sig allevegne, og vil holde ved saalænge, indtil haandgribelig Skade allevegne standser samme, og dette at haandhæve og hielp det Gamle bliver igen Nyt, og det Modsatte gammelt. Hvad nu min Ven i Commissionen for Deres Fødeland angaaer, som De baade kiender og ynder, da er jeg vis paa, at De gjør hvad jeg i lige Tilfælde vilde, istemmer med de øvrige Medlemmer, om De saa finder at burde; men ellers udarbejder med Flid og stærke Grunde uden Sky Deres eget Votum. Saa skylder De Kongen, Landet og Deres egets [!] Samvittighed; og vi see jo, kiere Ven, Prøver nok paa, at Regieringen baade vil det Rette, og hører derefter. De har nu Leilighed, opfordret at tiene Island, og De baade kand og vil, og det glæder mig. — — —

Aarhus d. 17 Jan. 1800.

Høiædle Hr Justitsraad,

Elskelige Ven,

Deres Høiædelheds Ønsker til min 1 Sept. ere saa fra Hiertet, at om de end ikke vare beseglede med den smukke Persius⁶⁴), der nu hos de flere, som bevidne vort Venskab, erindrer mig stedse om Deres faste Kierlighed, ville dog min Siel aldrig kunne tvivle om Deres mig yderst visse Hengivenhed. Tak, ædle Ven, for dette Hierte og denne Fasthed: vi vil dermed leve og døe.

De ynder Hr. Raadmand Stadfeldt⁶⁵): og jeg ynder ham vist og. Selv har jeg raadet ham at see denne Værdighed erkjendt af Cancelliet; men seer nu af min Høistæredes Brev, at dette er umueligt. Hvad De da ønsker for denne Agtbare Mand, skal vist nok blive min Bestræbelse: om denne nu kand have Virkning, vil Prøven vise; thi tilforn i lang Tid har man været saare uvillig til disse Naadesbeviisninger; og endnu maatte jeg vide, om han vil finde sig i at betale Bestallingen: derom ville min Ven unde mig et Par Ord; jeg beder Dem derom, siden en Forespørgsel fra Dem tynger mindre, end om den heri kom fra mig⁶⁶).

Alt hvad jeg da deri kand udrette, skal med inderlig Fornøielse skee, ogsaa fordi D. H. saa ønsker, som er mig saa kier, og af hvem jeg er — — —

Aarhus d. 22 Sept. 1801.

[Brevet indledes med en tak for fødselsdagshilsnen]

— — Var det ikke, Ægte Ven, at jeg indseer, at Deres Hierte berøver Deres Bibliothek aarlig udmærkede Stykker for at berige mit, og at jeg næsten med Blusel skuer nu denne Rigdom: saa vilde jeg næsten halv stolt ansee denne Rigdom, og om jeg havde lært at prale, da kunde jeg fremvise denne Samling, som sand Sielendhed. Saadan er nu og denne Gave af min Ven; dette Corpus Poet. Christ. Fabricii⁶⁷), jeg nu allerførst seer; en Udgave gjort med al den Flid, Tiden da tillod, og med bedre Anmærkninger, end jeg torde vente, forsynet paa nogle Steder ikke lette, som min Nysgierighed vilde strax have efterseet; og desuden en Samling, der indeholder Stykker, jeg aldrig læste, og ikke har truffet. Tak, Allerhøistærede, for dette kiere Corpus; gientagen Tak for hver Bog, De har villet have hos mig; ere de nu min Ejendom, saa er det og Deres Medejendom; thi hver og een bliver, saalænge jeg her skal være, min ærlige Thorkelins Minde, kierlige Minde, og kan jeg, skal den blive samlet.

Endnu er jeg dette Aar i Aarhus^{67 a}), fordi vi i Junio ventede hertil det Kronprintslige Herskab, og om et Par Uger H. K. H. Arveprintsen med sine Herrer Sønner. Endnu i denne høie Alder vedholde ved Guds Naade for mig Siels og Legems Kræfter, og for min noget yngre Kone Helbred, skjønt svagt og vaklende. — — —

Aarhus d. 9 Sept. 1803.

[Brevet begynder med ønsker om glædeligt nytår og tak for Thorkelins nytårshilsen]

Tak da, Ædle Ven, for et kiert Brev; tak for den mig givne Efterretning om Deres forvovne Arbeide at torde binde an med det saa kiæmpagtige Værk Vitæ sanctorum⁶⁸). Vist nok har paa Sorøe, hvor dette var, nogle Biographier deraf lært mig, at der var for Kirke- og Statshistorien en rig Høst at gjøre; men Mod havde jeg endog om jeg givet havt Tid, da ikke engang til at angribe hele Værket. Nu i min Alder læser jeg blot for at moere mig; af Nyere helst Reiser, af andet helst og meest de Gamle. — — —

Aarhus d. 13 Jan. 1804.

Høiædle Hr Justitsraad Thorkelin,
Gamle trofaste Ven,

Den 18de Aug. forlod jeg Aarhus med alle, for at ende mine Dage under Guds Villie paa Hald⁶⁹). I fulde 6 Uger har mit Bibliotheks Ordning holdt, ja daglig trettet mig: i al den Tid hvilede Pennen, og hartad alle Breve laae ubesvarte. Nu først, da Forstyrrelsen har ophørt hos mig, kand jeg med Tilfredshed opfylde sød Pligt, undskyldte en vis uartig, men aftvungen Taushed, hierteligen takke Deres Høiædelhed for Deres kierlige Brev, saa ønskefuldt for en bedaget Ven, og allerskyldigst bevidne Dem min sande Erkiendtlighed for det nye Mindesmærke, som De har sat vort gamle Venskab i mit Bibliothek. Hvert Ord i Deres kiere Brev, Dyrebare Ven, har det aldrig svigtende Venskab skrevet; Tid og Fraværelse er her uden Virkning: Deres Hierte henger efter mig, og mit Hierte har for Deres Trofasthed og ædle Sindelav og usvækkede Erindring den føleligste Høiagtelse: Deres Ønsker for mig ere ei Pennens, men Sielens; og mine for Dem, Elskede Ven, have hos mig samme levende Kilde. Gud velsigne Dem, Deres kiere Frue og Børn med Helbred, Liv og al Lyksalighed. Opfyldelsen heraf bliver mig altid den sande Glæde.

Saa har nu, gavmilde Ven, Deres Kierlighed atter sat hos mig ved Siden paa de mange andre, som nu ved Bibliothekets Mønstring saa ofte, saa rørende mødte mig, det prægtige Værk over Frankrigs vist gyldne Alder, som gav dette Rige den Overmagt, det da allerede misbrugte, og uden hvilken den gyselige Overvælde, som nu trykker dette Land og Europa, hverken bestod, heller var bleven til. Men, alt for taknemmelige Ven, Deres Kierlighed har ingen Grændse og bliver Dem kostbar: jeg veed, at den 1ste Sept. skal udmærkes; o maatte dog noget lidet, noget ukosteligt, da betegne mig en Vens

faste Minde om et nyt Aar for en Ven! Lad mig heri bønføres, heri overtale! — — —

[I det efterfølgende opfordres Thorkelin atter til at komme over til Hald paa et besøg. Derefter følger de sædvanlige hilsner]

Hald d. 4 Oct. 1804.

[Der takkes for Thorkelins lykønskninger til O. H-Gs fødselsdag]

— — Ogsaa til denne 1. Sept. skal Deres ædle Hierte ville have et Minde i mit Bibliothek; et dagligt Mærke for mit til min Vens saa mange Kierligheds Tegn daglig vandrende Øie. Allerede har jeg læst *Z a h n s*⁷⁰⁾ vist lærde Fortale, og fundet samme endog for mig i ret Meget underrettende. Denne Udgave har vist stor Værd og gjør dog ikke *F. J u n i i* og *S t j e r n h j e l m s*⁷¹⁾ overflødige. *U l f i l a s* og *I h r e*⁷²⁾ med de andre over Ulfilas moerer mig ofte, og viser mig tydeligt nok, at Nordens Beboere og det hele Nordlige Tysklands Syd paa til Donau vare i hine gamle Dage udaf een Hovedstamme. Hver Gang nu, Gamle Ven, visse behagelige Undersøgelser skee, saa er Deres Ulfilas med, og De og Deres Sprogkundskab ønskes ved min Forskning. Denne Nydelse bliver os vel neppe til Deel; men vi vil elske hinanden, og trøste os ved, at vi vide, hvor vi evig samles. — — —

Hald d. 29 Sept. 1806.

Allerhøistærede Ven,

De maae falde i Forundring over min Taushed; men jeg er nu paa 6te Maaned svag af Alderdom og tilstød. Min Kone døde for mig den mærkelige 5te Sept.⁷³⁾ Jeg tilbringer den meeste Tid i Sengen. De matte Hænder taale ei Pennen, derfor har jeg maattet lade min Vens Ærede ubesvaret, hvis haarde Skiebne gaaer mig til Hiertet. Vi have elsket hinanden. Lader os blive ved, snart samles vi.

Hald d. 5 Jan. 1808.

O. Høcgh-Guldberg

[Hertil er føjet med Thorkelins haand:]

Denne ægte danske Mand, denne min ævig uforglemmelige Velgiører forlod Verden den 7de Februarii 1808 til Fædrelandets og min ubødelige Sorg.

G. Thorkelin.

Noter.

1. Hist. Tidsskr. 4, I 128.
2. J. Hoffmeyer, Blade af Aarhus Bys Historie I 1 461.
3. Hist. Tidsskr. 4, I 130.
4. Hist. Tidsskr. IV 355.
5. Breve til A. G. Carstens, Hist. Tidsskr. IV, 321 ff., til Oluf Worm, Horsens Skoles Progr. 1844, 13 ff., til Johan von Bülow, Hist. Tidsskr. 4, I 125 ff.
6. Breve til Thorkelin nr. 270 ff.
7. Tids-Bestemmelse for det Nye Testamentes Bøger, med adskillige didhen hørende Anmærkninger, Kbh. 1785.
8. Brevet til Bülow, Hist. Tidsskr. 4, IV 130.
9. Poul Olsen Berg, Bogbinder i Kbhvn. (Borgersk. 4. 8. 1760).
10. Lucie Emmerentze Nørlem, 1738—1807.
11. I. C. Malling, 1749—1806, der fulgte efter Ove Høegh-Guldberg som Kabinetssekretær hos arveprinsen.
12. Rimeligvis Francesco Bianchini, der er forfatter af talrige afhandlinger og publikationer om italiensk arkæologi, omved 1700—30.
13. Peder Vogelius, 1741—87, sognepræst til Helligaands sogn i Kbh., gift med Helvig Høegh.
14. Det skal have bestaaet af henved 40 000 bind, Chr. H-G, Et Par Ord om Ove Høegh-Guldberg, Odense 1841, 22.
15. Friderich, f. 1771, Jørgen, f. 1773, Peder, f. 1776, Christian, f. 1777, og Julius, f. 1779.
16. Rimeligvis Magnus Frederik Horn, 1753—1842, cand. theol. 1776, kapellan, senere sognepræst for Hospitals sogn i Horsens.
17. Rimeligvis Frederik Nislev, 1753—1801, cand. philol. 1781, senere sognepræst til Agerskov sogn i Ribe stift.
- 17 a. I den talrige række skrifter, der fulgte efter udg. af Voltaires erindringer, synes der ikke at være noget af dette navn.
- 17 b. Gemälde von England vom Jahr 1780, fortgesetzt von dem Herausgeber bis zum Jahr 1783. Aus dem Franz. 1784, 8vo.
18. Dette værk er det ikke lykkedes udgiveren at finde. Bibl. Nationale i Paris synes ikke at kende noget værk af dette navn. Skulde det mon dreje sig om et haandskrift?
19. Will. Coxe, Travels into Poland, Russia, Sweden, and Denmark, I-II, 4to, London 1784.
20. Friedr. Buchwald, Udtog af en Reisendes Dagbog i Mecklenborg, Pommern, Brandenburg og Holsten, Kbh. 1784.
21. Kirkehistorikeren Ludvig Harboe, 1709—83. Han havde sammen med Ove Høegh-Guldberg udarbejdet salmebogen af 1778.
22. August Friderich Stein, bogtrykker i Kbhvn. (Borgersk. 6. 10. 1779).
23. Jacobus Golius, Lexicon Arabico-Latinum, Leyden 1653.
24. Antagelig Mémoires du Baron de Tott sur les turcs et les Tartares Amsterdam 1785.
25. Nic. Staphorst, Historia Ecclesiae Hamburgensis Diplomatica, I-V, Hamb. 1723—29.
26. Dette skrift er det ikke lykkedes udg. at opspore.
27. Kgl. konfessionarius Chr. Bastholm udgav 1785 sit Forsøg til en forbedret Plan i den udvortes Gudstjeneste. Dette skrift gav anledning til en lang polemik, se Erslews Forfatter Lexicon I 78.

28. Pennefejden 1771 begyndte allerede 1770 med Philopatreas trede Anmærkninger (skrevet af Jacob Chr. Bie). Herpaa fulgte en meget livlig pjecestrid, hvori bl. a. Ove Høegh-Guldberg, Hans de Hofman, Chr. Martfeldt og Thura deltog. Alle stridsskrifterne er opregnede i *Bibl. Dan.* I 1056 f.
29. *Diplomatarium Arna-Magnæanum*, I—II, Kbh. 1786.
30. Dette værk synes aldrig at være kommet.
31. Antagelig geheimeraad Bolle Luxdorph, Johan von Bülow og historikeren, kammerherre P. F. Suhm, som Ove Høegh-Guldberg gang paa gang beder Thorkelin hilse.
32. Maaske et af de talrige værker om økonomiske og politiske emner, den berømte franske finansmand Jacques Necker i disse aar udgav.
33. Jakob Baden, Forelæsninger over det danske Sprog eller ræsonneret dansk Grammatik, Kbh. 1785.
34. Tyge J. Rothe havde i de foregaaende aar udgivet et stort værk *Kristendommens Virkning paa Folkenes Tilstand i Europa*, I-V, 1774—83, og en retshistorisk undersøgelse *Nordens Statsforfatning før og i Lenstiden* I—II, 1781—82.
35. Formodentlig Peter Chr. Abildgaard, 1740—1801, den danske dyrlægckunsts fader, der i disse aar udgav og oversatte forskellige værker om husdyrs røgt o. l.
36. Historikeren N. D. Riegels, 1755—1802.
37. *Hervarersaga*, ed. Steph. Biørnsonis, Kbh. 1785.
38. Johan Theodor Holmskiold, 1731—93, enkedronning Juliane Maries hofchef.
39. Chr. G. Heyne, *Apollodori Atheniensis Bibliothecae Libri*, Göttingen 1782.
40. Ove Høegh-Guldbergs Tidsbestemmelse var blevet anonymt anmeldt i Danmarks litt. Program IV 179.
41. Den berømte lærebogsforfatter Nic. Edinger Balle, 1744—1816.
42. Daniel Gotthilf Moldenhawer, 1753—1823, professor theol. ved Kbhvns univ.
43. Næmlig til England og Irland. Som det vil fremgaa af det følgende, kom rejsen ogsaa istand.
44. Chr. Martfeldt, Gjenpart af en allerunderdan. Promemoria til H K H Kronprinsen, den danske Kornhandel angaaende, d. 30 Oct. sidstleden, Kbh. 1785.
45. Antagelig P. C. Abildgaards artikel i Kbhvns Lærde Efterretninger 1785, der udkom som særtryk under titlen »De Hrr. Martini og Riegelsens imod Hr. Professor Callisen udgivne Charteker — —«. Om hele denne fejde, der opstod ved Chirurgisk Akademis oprettelse, se G. Norrie, *Chirurg. Acad. Hist.* 174 ff. De fra denne strid stammende smaaskrifter findes opregnet i *Ehrencron-Müllers Forfatterlex.* V 327.
46. Andreas Chr. Hviid, 1749—88, professor theol. ved Kbhvns. univ.
47. Claus Frees Hornemann, 1751—1830, professor theol. ved Kbhvns. univ.
48. Andreas Birch, 1758—1829, mag., senere dr. theol. og titulærprofessor, d. som biskop i Aarhus.
49. Enten prof. Niels Høegh i Norge, 1734—1806, eller provst H. J. C. Høegh i Gentofte, 1738—1805, (*Persh. Tidsskr.* 7, IV 66 f.).
50. Enten Hans Chr. Amberg, 1749—1815, udgiver af en tysk-dansk og dansk-tysk ordbog, eller hans bror Herman, 1754—1837, senere rektor i Christianssand.
51. Hvem denne mand var, vides ikke, Der synes imidlertid ikke at være kommet noget ud af det.

52. Henr. Rhode, assistent ved det Islandske pakhuskontor (Hist. Tidsskr. 4 I 197).

53. Sketch of the Character of his royal Highness the Prince of Denmark, London 1791.

54. Sikkert John Glen King, Nummi Familiarum et Imperatorum Romanum, London (?) 1787 (?). King, der var D. D., var præst ved det engelske faktori i Petrograd og blev udnævnt til »medaillist« hos kejserinden. (John Nichols, Literaty Anecdotes III, London 1812, 623, note og W. T. Lowndes, The Bibliographers Manual of Engl. Lit. III 1072).

55. Thorkelin blev 11. Jan. 1792 udnævnt til geheimarkivar.

56. Om recensionerne af Thorkelins engelske pjece se Erslews Forf. Lex. III 351.

57. Som saa mange andre af Thorkelins planer blev heller ikke disse realiserede.

58. Samstemmende oplysninger giver Chr. Høegh-Guldberg i sit førnævnte skrift Et Par Ord s. 22. I 1898 tilbød en trafikass. A. S. Møller i Aarhus Den kgl. Mønt- og Medaillesamling en samling paa omved 300 stkk., hvoraf omved 30 var græske eller andre ikke-romerske, resten romerske. Samlingen, der angaves at have tilhørt Ove Høegh-Guldberg og senere hans sønnesønssøn, dr. Høegh-Guldberg i Aarhus, viste sig næsten udelukkende at bestaa af værdiløse eller falske mønter. Den blev efter Møntsamlingens afslag solgt til udlandet. Om dette har været hele Ove Høegh-Guldbergs møntsamling, ved vi naturligvis ikke. Om hans interesse for mønter vidner ogsaa talrige bemærkninger i de føromtalte breve til Johan von Bülow.

59. Carausius var Augustus i Britannien 286 (ell. 87)—293.

60. C. Combe, Nummorum veterum populorum et urbium, qui in museo Gulielmi Hunter asservantur, London 1782.

61. Beviis, at de Irske, ved Ostmannernes Ankomst til Irland i det 8de Aarhundrede, fortiene en udmærket Rang blandt de meest oplyste Folk i Europa paa de Tider, i Kgl. Vid. Selsk. Skrifter, 2, IV 550 ff.

62. Plautus, Poenulus, 5te akt.

63. Ove Høeghs-Guldbergs fødselsdag.

64. Den romerske satiredigter Aulus Persius Flaccus, af hvis værker der netop i disse aar kom forskellige udgaver.

65. Snæbiørn Asgeyrson Stadfeldt, 1753—1840, raadmand, senere borgmester i Randers. 1801 var han blevet dr. jur. i Göttingen og ønskede saa at blive justitsraad.

66. Tilføjelse i marginen med Thorkelins haand: Besvaret den 3 Octobr. — I Ove Høegh-Guldbergs her udeladte brev af 8. Jan. 1802 hedder det videre om denne sag: — Hvad den gode Stadfeldt angaaer, da har jeg for meere end 3 Maaneder siden anbefalet ham til det Danske Cancellie for at opnaae det ønskede (ansøgte) Ære-Mærke med det bedste Vidnesbyrd, jeg gav ham, og han har fortient. Men slet intet har jeg siden hørt derom. — Først i 1809 opnaaede Stadfeldt at faa titel af Virkelig justitsraad.

67. Mon ikke det skulde være Poematum veterum ecclesiasticorum opera christiana, Basel 1562, af den sachsiske theolog Georg Fabricius, 1516—71 (Allgem. deut. Biogr. VI 513).

67 a. Ove Høegh-Guldberg havde faaet sin afsked bevilget fra 1. Jan. 1803.

68. Der findes flere samlinger af dette navn, saaledes Aloys Lippomani's, Rom 1551—60, og Laurenz Surius's, Köln 1570—75. Der kom forøvrigt aldrig noget ud af denne plan.

69. 1798 havde Ove Høegh-Guldberg købt herregaarden Hald i Dolle-rop sogn, Nørlyng herred, af kaptajnløjtnant M. Braem for 29 244 rdr.

70. Ulfilas gotische Bibelübersetzung nach Ihrens Text — — mit — — einer hist.-kritischen Einleitung herausgeg. von J. C. Zahn, Weissenfels 1805.

71. Jesu Christi Evangelia ab Ulphila — — translata, udg. Sthlm. 1670—71 af Georg Stiernhielm og med glossar af Fr. Junius.

72. Reliquiae Linguae Goticae, diss. Upsaliae 1758 (præses) Joh. Ihre.

73. Det har ikke været udgiveren muligt at finde noget mærkeligt paa 5. Sept. Enkedronning Juliane Marie, hvem Ove Høegh-Guldberg skyldte saa overordentlig meget, var derimod født 4. Sept. 1729. Maaske er det denne dato, der er ment. Muligvis kunde der dog tænkes paa Københavns Bombardement, der sluttede den dag, da konen døde.

Fortegnelse over den danske Stamtavle-Litteratur i Aarene 1931 og 1932.

Slægtsforeningernes Medlemsblade er kun medtaget, forsaavidt der i Aargangen 1931 eller 1932 indeholdes genealogisk Stof. — For de øvrige Tidsskrifters Vedkommende henvises til TH. DÆSSING og ROBERT L. HANSEN: Dansk Tidsskrift-Index 17. Aarg. 1931. Kbh. 1932, S. 311—342, og 18. Aarg. 1932. Kbh. 1933, S. 310—346.

1931.

Danmarks Adels Aarbog. Udgivet af en Forening. Redigeret af J. V. Teisen og Louis Bobé. 1932. 49. Aargang. Kbh. (1931.) 8vo. XXVI + 450 + 195 + 42 Sider. Indeholder fuldstændige Stamtavler over Slægterne Schack, Bartholin (Bartlin), Rosenørn, Urup, Vesterne.

Slægtstavlesamlingen 1931 omfattende 300 kortfattede Slægtsbiografier over nulevende kendte Personers Fædreneslægt i ret Linie. Udgivet af Dansk Personalhistorisk Bureau (ved E. Mackeprang, Dr. polit., og E. Dahlberg, cand. juris). Kbh. 1931. 8vo. 191 Sider.

Minder om gamle Hjem og Slægter i Ods Herred. Udgivet af Lars Andersen. II. Bind. Kolding 1931. 8vo. 33 Sider. Slægten Ritz, Even Willumsen og hans Slægt i Faarevejle, Mads Nielsen Støber i Høve og hans Slægt, Mads Christensen i Stubberup og hans Slægt, Gaardmand Niels Pedersen i Aastofte og hans Slægt, Niels Andersen i Veddinge og hans Slægt.

Friskolefolk. Udgivet af Anders Uhrskov. 1. Bind. Kbh. 1931. 8vo. Side 17: Christen Hansens Slægt. — 2. Bind. Kbh. 1931. Side 7: Niels Hansens Slægt. Side 54 ff.: Lars Pedersens Slægt. Side 189 ff.: Dagmar Christensens Slægt.

Meddelelser fra Slægtsforeningen Barfoed-Barfod. Red. Knud V. Barfoed, Helga Barfod og L. F. la Cour. Nr. 8. Februar 1931. Sorø. 8vo. Side 134—135: Et lille Udsnit af Barfoed-Slægten Stamtavle.

A. Fibiger: Kammerherre S. Barner, en Guds Mand. Kbh. 1931. 8vo. Side 7—8: Slægten von Barner.

Hans Andreas Bender, hans Slægt og Efterkommere. Aarhus 1931. 4to. 125 Sider.

Stamtavle over Slægten Boesen. Udarbejdet ved Th. Hauch-Fausbøll. Udgivet af Familien. Kbh. 1931. 8vo. 63 Sider.

Familien Bonnevie i Danmark og Norge 1714—1930. D. Thraps Stamtavle omarbejdet og udvidet ved Kristine Bonnevie og Poul Bonnevie. Med 76 Illustrationer og 11 Oversigtstavler. Kbh. Oslo 1931. 4to. 252 Sider.

Børge Dan: Slægten Dan. Udarbejdet paa Grundlag af efterladte Optegnelser af Sognepræst til Gierslev Lars Christian Dan (f. 1741, d. 1813) og Købmand i Nakskov Theodor Frederik Emilius Dan (f. 1837, d. 1907). Trykt som Manuskript (i 100 nummererede Eksemplarer). Kbh. 1931. 8vo. 72 Sider.

Oplysninger om Slægten Elnegaard fra Søndebro. Samlet af Karl Elnegaard. (Sorø 1931.) 8vo. 31 Sider.

Th. Thaulow: En dansk-norsk Slægt Falck. Kbh. 1931. 8vo. 127 Sider.

Glahn-Samfundet. II. Bind, 4. Hæfte. April 1931. [Kbh.] 4to. Side 98: Et Par Anmærkninger til Slægtebogen af Torben Glahn.

Stamtavle for Henrik Olsen Biørn H o m a n, høiesterets advokat i Christiania. Udarbejdet af hans søn W. Maclean Homan til minde om sin far. Oslo 1931. 8vo. 16 Blade.

En lærd Families Liv og Livsvilkaar i det sekstende og syttende Aarhundrede. Kulturhistorisk Studie af H. Iacobæus, Dr. med. Kbh. 1931. 8vo. S. 9 ff.: Familien I a c o b æ u s' Oprindelse.

Mit gamle Hjem. (Af Kirsten Nielsen, Gamle Kongsgaard, Lejre.) (Roskilde 1931.) 8vo. 119 Sider. Hertil hører som Bilag en Stamtavle over Efterkommere af Christen J e n s e n, Allerslev, Kornerup.

Axel Garboe: Bornholmer-Geologen Magnus Jespersen. Et Bidrag til en Mands og hans Slægts Historie. Med mange Illustrationer. Kbh. 1931. 8vo. Side 12—23: Slægten og deres Hjemstavn.

Østerbygaard. Af en Slægts Levnedsløb. Skildringer og Træk fortalt af Fru I. C. Christensen. Aarhus. 1931. 8vo. 50 Sider. Mads Peter J o h a n s e n s Slægt m. fl.

Oversigt og biografiske Oplysninger angaaende Slægten K j ø l s e n. Af Frits Hammer Kjølens, Kaptajn i Flaaden. Kbh. 1931. 8vo. 56 Sider.

Adolf Lomholt: Slægten L o m h o l t (Lomholt-Lumholt-Lumholtz) omkring Aar 1700. Særtryk af Personalhistorisk Tidsskrift, IX. Række, 3. Bind, 4. Hæfte. Kbh. 1931. 8vo. 8 Sider.

Anetavle for Grosserer Carl Johan Olsen og Hustru Christiane Nielsine f. Andersen. Udarbejdet af Personalhistorisk Institut. [Kbh. 1931.] Fol. 1 Blad.

Slægten med de røde Roser (O s t e n f e l d). (Udgivet paa Slægtens Vegne ved Jens Ostefeld.) Kbh. (1931.) 8vo. 128 Sider.

Stamtavle over en Familie P a g h. III. Forfattet af Klosterfuldmægtig E. H. Pagh, Vemmetofte. (Kbh.) 1931. 8vo. 8 Sider.

Vor Slægt. II. Skræder Jens Larsens Fader Gaardmand Lars P e d e r s e n i Gyrstinge med sin øvrige Efterslægt. Udarbejdet af Sigfred Jensen, Thorslunde 1931. Kbh. 1931. 8vo. 31 Sider.

Den yngre Slægt P o n t o p p i d a n ved Axel Pontoppidan, Kaptajn i Livgarden. Med Vignetter af Mette Lise v. d. Recke. Kbh. (1931.) 4to. 331 Sider.

Stamtavle over Slægterne Q v i s t, Ballen og Andersen, Besser, samt nogle indgiftede Slægter. Samlede ved Lærer Viggo Bay, Tirslund pr. Bevtøft, Sønderjylland. 1931. Tillæg til en i 1924 udgivet Stambog over Slægterne Risegaard og Laurberg. [Haderslev 1931.] 8vo. 12 Sider.

Admiral Richelieus Anetavle. Ved Th. Hauch-Fausbøll. Kbh. 1931. 8vo. 87 Sider.

Stamtavle vedrørende de Successionsberettigede i det von S c h i e b e l l-Arenstorffske Fideikommis. Aarhus [1931]. 8vo. 17 Blade.

Jørgen Teilmann og Hjemmet i Bering Præstegård. Mindeblade af hans Søn Kåre Teilmann. Trykt som Manuskript. Kbh. 1931. 8vo. Side 7 ff.: Indledning (om Familien T e i l m a n n).

Knud T h ø g e r s e n: Træk af et langt Livs Oplevelser 1851—1931. Holstebro 1931. 8vo. Side 7 ff.: Indledning (Slægten).

Hans Werner: T. M. Werner og hans Slægt. Kbh. 1931. 8vo. Side 71—94: Efterkommere af Brødrene W e r n e r fra Demmin 1756—1931.

1932.

Slægtstavlesamlingen 1932 omfattende kortfattede Slægtsbiografier over nulevende kendte Personers Fædreneslægt i ret Linie. Udgivet af Dansk personalhistorisk Bureau (ved E. Mackeprang og E. Dahlberg). Kbh. 1932. 8vo. 115 Sider.

Mægler og stadscapitaine Thomas Bang's efterkommere. Udarbejdet som tillæg til F. E. Hundrups stamtavle over Oluf Bangs efterkommere paa sverdsiden (Kjøbenhavn 1875). Ved Elizabeth Fougner, født Collett Bang. (Bergen 1932.) 4to. 32 Sider.

Peder Nielsen Skrivners Efterkommere. Slægten Begtrup med dens Spindeliner gennem fire Hundrede Aar. Med Notetillæg og Personregister. Samlet af Johannes Caroc, cand. polyt., Fabriksdirektør. Viborg 1932. 8vo. 235 Sider.

Korte Træk af vor Slægts Historie. Skrevet af Mariane Bisgaard. Holstebro 1932. 8vo. 75 Sider.

Stamtavle over Slægten Blach. Udgivet af Jens M. Blach, tidligere »Nedergaard« pr. Hadsten, og Jens Jensen, »Dalagergaard« i Haslund Sogn. Udarbejdet af P. Bugge Vegger, Villa »Enghøj«, Bøsbrovej, Randers. Randers 1932. 4to. 64 Sider.

Steen Blichers Forfædre. Af Søren Hansen. Særtryk af Personalhistorisk Tidsskrift. 9. Række, 5. Bind, 3.—4. Hæfte. Kbh. 1932. 8vo. 12 Sider.

Digteren Steen Steensen Blichers Levned. I halvandet Hundreaaret for Digterens Fødsel ved Søren Vasegaard. Kbh. 1932. Side 7—11: Afstamning og Slægt.

Hadsten Bogen 1932. Hadsten Højskoles Elevforening Aarskrift. (Kolding 1932.) 8vo. Side 13—18. St. St. Blichers Efterkommere. Af Pastor E. Bjørnbak, Randers.

Aarskrift for Foreningen Ankerhus 1932. Udgivet af Foreningen Ankerhus. Sorø 1932. 8vo. Side 25—29: Slægtstavle over St. St. Blichers Efterkommere gennem Sønnen Francisko Blicher.

Fortælling for Slægten Brandt paa Lolland med Slægtsregister. Udarbejdet af H. J. Lerche Andersen, Ø. Ulslev, udført af Evald Andersen paa Nysted Avis' Bogtrykkeri. [1932.] 8vo. 22 Sider.

Slægten Buchtrup. Udarbejdet af P. A. Buchtrup, Købmand og Sparekassedirektør, Aarhus, og Preben A. Buchtrup, Direktør, Aarhus (nu Kbh.). Afsluttet og trykt i Kbh. 1932. 4to. 52 Sider.

Slægten Bukh. En Slægtshistorie. Udarbejdet af Peder Bukh. Paa-begyndt af Niels Bukh, »Engholm«. (Trykt som Manuskript.) Varde 1932. 8vo. 125 Sider.

Stamtavle for Familien Allesen de Fine Bunkelod. [Kbh.] 1932. Fol. 1 Blad.

Kirsten Larsdatter og Frederik Christensen Bødker fra Nørholm. En Fortegnelse over deres Efterkommere samlet af Søren Frederiksen (Grangaard Støvring) til en Sammenkomst den 15. Juni 1932. (Trykt i 200 Eksemplarer.) Fredensborg (1932). 8vo. 21 Sider.

Slægten Carl. Særtryk af Leksikon over danske Familier Hefte 10. Kbh. 1932. 8vo. 7 Sider.

Stamtavle over Efterkommere af Brygger og Brændevinsbrænder, Ejer af Gelstoft Mathias Clausen Dahl og Hustru Anne Cathrine Mouritzen. Af Aage Dahl, Sognepræst i Egen. Til Pastor N. F. S. Dahl 6. Juli 1932 fra hans Børn. (Sønderborg 1932.) 8vo. 16 Sider.

P. Julius Damgaard: Slægten Damgaard. Uddrag af en større Slægtshistorie. 100 Eksemplarer. Hoptrup Skole, Sønderjylland. 1932. 4to. 9 dupliserede Blade.

Slægten Duedal fra Gaarden Duedal i Borris Sogn. Samlet af Knud Risbjerg, Lillering Skole. Brande (trykt i Give) 1932. 8vo. 192 Sider.

Bidrag til Johannes Ewalds Slægtshistorie. Af Aage Dahl. Særtryk af Personalhistorisk Tidsskrift. 9. Række, 5. Bind, 3.—4. Hæfte. Kbh.

1932. 8vo. Side 1—5: I. Slægten Ægidius. Side 5—12: II. Slægten Ewald. Side 12—20: III. Slægten Prætorius.

Falkenbergenes Historie. Arkiv-Uddrag ved cand. mag. J. C. Hansen, Viborg. Trykt som Manuskript (i 100 Eksemplarer) paa Foranledning af Johs. Falkenberg, Skive. (Skive 1932.) 8vo. 39 Sider.

Festskrift i Anledning af Johanne og Frits Gerdes' Guldbryllup den 7. November 1932. (Guldbryllupsbogen.) (Aarhus 1932.) 4to. 162 Sider.

Provst for Møen, Professor Theologiæ Laurits Nielsen Gram og hans Efterkommere. Kvindelinie til Stamtavle for Efterkommerne af Raadmand i Ribe Niels Hansen Griesbech (Familien Friis fra Ribe). Af Fr. Friis-Petersen. (Fremstillet i 40 Eksemplarer.) Kbh. 1932. 117 dupligerede Blade.

Lidt om Slægten Gmd. og Sognefoged Niels Hansen og Hustru Ane Carlsdatter. Karise 1805—31. Alslev 1831. Samlet af Lars Pedersen, Druestrup. Haarlev 1932. 8vo. 83 Sider.

Minder om tre Generationer berettet af Faster Fie [d. v. s.: Sofie Hansen]. (Slægtsoptegnelser som Supplement til »Jens Norges Slægt« udarbejdet af Ove Bøgh.) (Silkeborg 1932.) 4to. 35 Sider.

Familien Holtet. En Slægtsbog. Udarbejdet af Chr. Holtet. Fremstillet i 18 nummererede Eksemplarer.) (Skanderborg) 1932. Fol. 92 dupligerede Sider.

Anetavle for Grosserer Søren Houlberg og Hustru Anna Augusta Marie, f. Jensen. Udarbejdet 1932 af Personalhistorisk Institut. (Kbh.) [1932.] Fol. 1 Blad.

Slægtsregister over Anders Hyrde (Anders Jensen) i Balle og hans Efterkommere. Hovedlinien. Ved N. P. Nielsen, Pastor emer. Kbh. 1932. 8vo. 72 Sider.

Ein Zweig der Familie von Jessen in Dithmarschen. Von Franz von Jessen, Kopenhagen. [Særtryk af: Jahrbuch des Vereins für Dithmarscher Landeskunde. Heide 1932.] 8vo. Side 87—103.

Slægten Jorck i Danmark m. m. Udgivet af Knud Jorck. Trykt som Manuskript. [Kbh. 1932.] 8vo. 10 Sider.

Mindeblade om Camilla Kallerup. Udgivet af C. A. Kallerup. (Trykt i 260 nummererede Eksemplarer.) Kbh. 1932. 8vo. Side 95: Stamtavle.

(Stamtavle over Efterkommere af) Christian Krarup og Constance Bygum. [Udarbejdet af Chr. Krarup. Ringkøbing 1932.] 8vo. Kun Side 3—6, trykt som Prøve.

Meddelelse Nr. 15 fra Bestyrelsen for Foreningen Pierre Dornonville de la Cour's Slægt. September 1932. 8vo. Side 20—21: Stamtavle der viser Slægtskabsforholdet mellem nogle af de Familier, i hvis Kreds vor Stamfader Pierre la Cour færdedes (Familien Lassen m. fl.)

Genealogiske Meddelelser (om Herregaardsejer, Justitsraad Marcus Pauli Marcussen's Slægt). Udarbejdede af Els. Marcussen i September 1891. (Kbh.) [1932.] Tvær-4to. 4 Blade.

Biskop Hans Lassen Martensen, hans Liv, Udvikling og Arbejde. Studier i det 19. Aarhundredes danske Aandsliv. Af Skat Arildsen. I. Kbh. 1932. 8vo. Side 3 ff.: Familieoptegnelserne. — Slægten.

Som det kan gaa i Verden. Tilbageblik paa Mennesker og Tilstande. Ved N. Nielsen, fhv. Kommunelærer i Hillerød. Hillerød 1932. 8vo. Side 29 ff.: Slægt og Hjem.

Slægten fra Nørgaard. Lidt om Gaarden Nørgaard i Bølling og Slægten, som stammer derfra. Samlet af L. S. Jespersen. (1. Hefte.) Bramminge

1932. 8vo. 44 Sider. Indeholder Stamtavler over Slægterne N ø r g a a r d (Nørregaard) m. fl.

Gerda Mundt: Bromme Mølle. En Slægtebog. (Udgivet med Støtte af Soransk Samfund og Slægten.) Kbh. 1932. 8vo. Familierne P e d e r s e n (Tegnemester Troels Pedersens Efterkommere) og Jørgensen (Møller Jens Jørgensens Efterkommere).

Prætorius, se Ewald.

Poul Reitzel: Blade af en Slægts Historie. Familien R o s e n ø r n. Kbh. 1932. 8vo. 240 Sider.

Th. Thaulow: En dansk Statsminister fra sidste Halvdel af det 18. Aarhundrede, Geheimeraad J. O. Schack-Rathlou, 1728—1800. Kbh. 1932. 8vo. Side 9—12: Slægten S c h a c k.

Lidt Slægtshistorie, særig Minder om mit Barndomshjem, om mine Forældre og mine Søkende, samt lidt Stamtavleoplysninger. Nedskrevet af Elisabeth S c h l i c h t k r u l l, fhv. Adjunkt ved L. Engelhardts Skole (Rysensteens Gymnasium). Kbh. 1932. 8vo. 66 Sider.

Familie-Stambog. (Slægtstavle for Bertel Jørgensen S c h m i d t, Ulkebølskov, f. 12/5 1862, og Anne Christine Nielsen, f. 17/5 1863, d. 11/3 1930.) [Sønderborg 1932.] 4to. 1 Blad.

Stamtavle over Efterkommerne af Hans Henrik S c h o u, kgl. Agent i Slagelse, og Hustru Martine Hedevig, f. Hansen. Udgivet i Anledning af en Familiesammenkomst 3. Decbr. 1932. (Kbh.) 8vo. 8 Sider.

Slægten S p a n g s b e r g af 1667. Biografier og Stamtavle udarbejdet af Hans Nielsen, fhv. Sogneraadformand. Trykt som Manuskript. (Esbjerg) 1932. 8vo. 148 Sider.

Thorv. Lodberg: Tarben-Slægten fra Klitten. Et Uddrag ved Torben Klinting, Nr. Nebel 1932. 8vo. 40 Sider. Familierne T a r b e n s e n, Klinting m. fl.

Kortfattet Slægtstavle vedrørende Slægten T o n b o e, nu Dahlberg. (Af Erik Dahlberg, cand. juris. Kbh. 1932.) 8vo. 8 Sider.

Stamtavle over Slægten W o l d s e n samt nogle Optegnelser om Slægten Asmussen. Udgivet af Johan Frederik Woldsen. Trykt som Manuskript. Kbh. 1932. 8vo. 63 Sider.

Ægidius, se Ewald.

Supplement til Stamtavle-Fortegnelsen for 1930. 1

Se 9. Række, 4. Bind (52. Aargang) 1931, Side 266—68.

Viggo Madsen: Andreas D o l l e r i s, et Liv i Arbejde. Med Forord af Chr. Søndergaard, Redaktør af »Vejle Amts Folkeblad«. Odense 1930. 8vo. Side 16—17: Slægten.

Silhouetten Garrigues'scher und einiger anderer Profile. Von C. H. N. Garrigues (Kopenhagen). Prag 1930. 8vo. Side 135: Kurze genealogische Übersicht (Familierne G a r r i g u e s, Duntzfelt, de Coninck).

Meddelelser om Familien K r a r u p. Udgivet af Sognepræst Chr. Krarup i Tjustrup pr. Fuglebjerg. Nr. 8. Decbr. 1930. Tvær-4to. Side 81—92.

Friedrich K u h l a u. Inaugural-Dissertation zur Erlangung der Doktorwürde der philosophischen Fakultät (I. Sektion) der Ludwig-Maximilians-Universität zu München vorgelegt von Karl Graupner aus Elberfeld. Remscheid 1930. 8vo. Side 58—59: Anhang 1 (Stammbaum).

H. P. Hansen: (Jens Andersen) T r ø s t r u p fra Torsted. Manden der skabte Herning Museum. Kbh. (trykt i Herning) 1930. 8vo. Side 9 ff.: Slægten og Hjemmet.

Banede Veje. Minder fra et langt Liv af R. W. W i n k e l. Kbh. 1930.
8vo. Side 9 ff.: Slægten og Barndomshjemmet.

Supplement til Stamtavle-Fortegnelsen for 1927.

Se 9. Række, 2. Bind (50. Aargang) 1929, Side 256—257.

Nørreby Skole gennem hundrede Aar 1827—1927. Bogense 1927.
8vo. Side 26—32: Stamtavle (over Efterkommere af Lars Nielsen L u n d,
f. 1800, d. 1868).

Supplement til Stamtavle-Fortegnelsen for 1920.

Se 7. Række, 6. Bind (42. Aargang) 1921, Side 200—201.

Stamtavlen Melchior. Udarbejdet af Albert Heckscher i Aaret
1884. Omarbejdet og fortsat af Josef Fischer i Aaret 1920. (Udgivet af
Rosina Heckscher.) Trykt som Manuskript (i 500 Eksemplarer). Kbh.
1920. 4to. 123 Sider.

Anmeldelser.

Fru Thora Sollied, Stamtavle over Familien van Erpecom.

Bergen 1933.

Vaaren 1933 utkom i Bergen dette privattryk, som skibreder *Georg van Erpecom* havde overdraget fru *Thora Sollied* at utarbeide over sin slegt, som siden 1661 har været knyttet til Bergen. Det kan med engang fastslaaes, at det hører til sjeldnheterne at se et saa i alle henseender fremragende personalhistorisk verk inden vort lands ellers saa smukt representerte genealogiske litteratur. Skibreder *Georg van Erpecom* har reist sin gamle slegt et smukt minde og fru *Thora Sollied* har ved dette arbeide skaffet sig rang som én av vore dygtigste genealogiske forfattere.

Fru *Sollied* behersker og utnytter alle hjælpemidler og samler alle de utallige opplysninger fra arkivstoffet til en række biografiske skildringer over slegtens medlemmer nedgjennem tiderne i en klar og velskrevet form. Fremstillingen er rik paa kulturhistoriske iagttagelser, som i høi grad bidrager til at boken faar værdi ikke bare som slegtshistorie men og som bergensk kulturhistorie. Med kritisk øie og kundskapsrig viden er her drad frem en gammel bergensk kjøbmandsslegts historie gjennom nær 300 aar. Stamtavlen fremtrær og i et særdeles smukt utstyr med gode illustrationer og pent klart tryk, der gjør trykkeriet *A/S F. Beyers Boktrykkeri* megen ære og vidner om, at det bergenske bokhaandværk kan yde kvalitetsarbeide fuldt paa høiden av, hvad der præsteres i de andre nordiske land.

Slegten *van Erpecom* stammer fra Holland, fra en liten landsby *Erpecum* i det nuværende belgisk *Limburg*. Slegten kjendes fra 1400 tallet og tilhører det gamle hollandske handelspatriaci, og den tæller fremdeles flere fremstaaende repræsentanter den dag idag inden kjøbmands og embedsstanden.

Som stamfar for den gren av slegten, som indvandret til Norge, regnes *Jan van Erpecum*, der midt i 1500 tallet levte i *Amsterdam*.

Dennes sønnesøns yngste barn *Abraham van Erpecom*, der var døpt i *Amsterdam* 10 november 1633 utvandret til Bergen, hvor han blev stamfar for den slegt, som fremdeles lever i Bergen og som paa faa undtagelser nær utelukkende har været knyttet til Bergen, hvor slegten i disse 300 aar har tilhørt handels- og sjøfartsstanden.

Abraham van Erpecom tok borgerskap i Bergen 24 september 1661. Han døde der i 1696, som en av byens største skibsredere og kjøbmænd. Han var gift med hollænderinden *Catharina van Gansepoel*, med hvem han havde 9 barn, alle født i Bergen.

Fru *Sollied* har saa i en bok i 4° format paa 215 sider fortalt om denne slekts liv, som paa det nøieste har været knyttet til byens økonomiske liv, som gjenspeiler sig i de enkelte individers livsskjæbner. Slekten og boken er et stykke Bergenshistorie.

A. M. Wiesener.

Axel Pontoppidan, Den yngre Slægt Pontoppidan.

København 1931 (J. H. Schultz' Forlag).

Sønder Broby Sogn paa Fyen er fælles Hjemsted for to Slægter, der som Erindring om deres Udspring bærer det latiniserede Navn Pontoppidan. Da begge Slægter i Aarhundreder har fostret en lang Række ejendommelige og ved forskelligartet Virksomhed velfortjente Mænd og Kvinder, maa det siges at være en taknemmelig Opgave, paa Grundlag af Førstehaandsundersøgelser, at levere en fyldig Redegørelse for deres Genealogi og en historisk Oversigt over deres Indsats paa de mange Omraader, Pontoppidan'erne har bevæget sig paa. For den saakaldte yngre pontoppidanske Slægts Vedkommende er denne Opgave nu blevet taget op af Kaptajn Axel Pontoppidan og søgt løst i det ovenfor nævnte Skrift, et stateligt Værk paa 331 Kvartsider, smukt trykt og udstyret med en Mangfoldighed af Illustrationer, deriblandt en Række fortrinlige Portrætter. Heri behandles der 275 Personer af Navnet Pontoppidan, alle Descendenter af Hans Mikkelson (d. ca. 1638 som Sognepræst i Longelse og Fuglsbølle), hvis yngste Søn, Dines Hansen (d. 1709) blev Sognepræst i S. Broby. Dennes Sønner antog det nu brugte Slægtsnavn, som allerede da blev ført af Efterkommerne af Hans Mikkelsons Faster Anne Lauridsdatter gift med Erik Knudsen, Ridefoged paa Bjerregaard i S. Broby Sogn. Bortset fra de ældre Led forgrener Slægten sig fra c. 1800 i tre Hovedlinier, Damsholtelinien, Rærlinien og Ørtinglinien, saaledes benævnt efter de Sogne, hvori Liniernes Stamfædre — Børge P. († 1854), Børge P. († 1817) og Jens P. († 1828) — var Præster.

Der er nedlagt et stort og omhyggeligt Arbejde i denne Slægtebog. Fra mange Sider er der blevet tilvejebragt et omfattende Materiale af genealogiske og historiske Oplysninger; fortrinsvis har Forf. bygget paa primære Kilder, og efter Stikprøver at dømme synes hans Opgivelser at udmærke sig ved Paalidelighed og Nøjagtighed. Vor hidtidige Viden om de bekendte Mænd i Slægten er derfor blevet betydeligt udvidet eller bedre underbygget, og gennem hele det rige slægtshistoriske Stof, der her lægges frem, aabnes der ogsaa for Udsyn af mere almindelig Karakter. Højest interessant er det saaledes at følge den ejendommelige »Standscirkulation«, der har gjort sig gældende i denne Slægt, hvis Medlemmer i ældre Tid overvejende henhørte til den studerende Stand og, som oftest, stod i nær Tilknytning til Kirken, men som senere har frigjort sig fra dette ensidige Præg og søgt ud i vidt forskellige Virksomheder af praktisk Art.

Medens den afsluttende Dom over Enkeltheder i Bogen først efterhaanden vil forme sig, naar de ved Brugen er blevet efterprøvede, vil det være rimeligt her at fremsætte et Par kritiske Bemærkninger vedrørende Arbejdets Plan og Udførelse.

Mod den Opstillingsmaade, Forf. anvender, kan der saaledes rejses ikke ubegrundede Indvendinger. I Stedet for at inddеле de enkelte Personer efter Slægtled eller betegne dem med Bogstaver eller Tal efter et af de gængse Systemer opstiller han indenfor hver Linie Medlemmerne i fortløbende numerisk Rækkefølge. For at bøde paa det manglende historiske Overblik ved denne Fremgangsmaade har Forf. dog tillige vedføjet Tavler med en Opstilling efter Slægtled, men disse Tavler er saa upraktisk indrettede, at man ofte synes, at det er som at »køre til Mølle«, naar man skal opsøge en Person.

Heller ikke den Form, hvorunder Forf. har fremstillet de enkelte Personers Data, kan kaldes ubetinget heldig. Det vilde have lettet Overblikket og givet mere Fasthed i Opbygningen, om han havde anvendt en knappere, mere skematisk Opstillingsmaade og kun anført de nødven-

digste historiske og genealogiske Efterretninger om hver enkelt Person i Stedet for, som nu, ofte i en bredere Fortælling at meddele en Del spredte Træk fra vedkommendes Livsførelse. Der er herigennem kommet baade noget vist ujævnt og tilfældigt over Behandlingen, og desuden er denne Fremgangsmaade ret overflødig overfor de Personer, som siden bliver udførligere biograferede i Tillægget. Adskillige af Karakteristikkerne er isøvrigt kun lidet dybtgaaende, og indeholder i mange Tilfælde intet, der gaar ud over den snævraste Familieinteresse. Endvidere maa det anses for at være en fuldstændig Misforstaaelse, at Forf. har følt sig forpligtet til vidt og bredt at fortælle om de Herregaarde og Kirker, hvortil Slægtens Medlemmer har været knyttet. Saaledes faar man S. 33 blandt andet og mere at vide, at Longelse Præstegaard nedbrændte 1862 med Undtagelse af et Hønseshus, der endnu er levnet, og at der fra Haven er en storslaaet Udsigt over Langeland, ja helt over til Taasinge og Lolland; S. 102 følger man Constantinsborgs Historie fra c. 1450, S. 104 og S. 137 ligeledes Ørridslevgaards og Ørbækgaards gennem flere Aarhundreder, og mange andre Eksempler af samme Art vil kunne anføres. Da Forf. ikke kan bringe nye Oplysninger om saadanne Lokaliteters ældre Historie, vilde det sikkert have været rigtigst blot at nøjes med en Antydning og en Henviisning til vore bekendte topografiske Værker. — I Afsnittet »Slægten og Navnet« synes Forf. lidt for imponeret af de ældre Fremstillinger af Slægtens Historie, der findes hos Mænd som Christopher Giessing og Erik Pontoppidan, hvorfor han har aftrykt lange ordrette Stykker af deres Arbejder. Bedre havde det været, om det virkelig værdifulde Indhold i disse Efterretninger var blevet udsondret fra deres ordrige Vidtløftighed og — efter forudgaaende kritisk Prøvelse — gengivet i moderne Prosa.

Forf. har ikke tiltroet sig Evne til med fornøden Sagkundskab at give en Fremstilling af de mere bekendte Slægtsmedlemmers Levned og historiske Betydning. Han har derfor haft den i og for sig fortrinlige Tanke, til den egentlig genealogiske Del af Bogen at føje et Tillæg, indeholdende Biografier og Karakteristikker ved virkelig sagkyndige af saadanne Medlemmer af Slægten, der har Krav paa almindelig Opmærksomhed. Dette Tillæg optager henvend Halvdelen af Bogen, og der er heri behandlet 15 forskellige Personer. Som Størrelsen er ogsaa den indre Værdi af disse Biografier højst forskellig. Som Helhed bereder de dog vistnok Læseren en Skuffelse. Selvom der igennem dem er fremskaffet en Del specielle Oplysninger af Interesse, viser de klart nok, at kun faa af Forfatterne har haft Evne til i en klar og fast Form at give en rammende Karakteristik af de paagældende. Gennemgaaende er Biografierne alt for tilfældige i Disposition, og alt for springende, snaksomme eller panegyriske i Udførelsen. Til de bedre hører især enkelte Biografier af de ældre Præster i Slægten f. Eks. af Børge Pontoppidan i Damsholte og Dines Pontoppidan i Randers. Naar man med ikke ringe Udbytte læser Carl Dumreichers Skildring af Slægtens berømteste Medlem, Forfatteren Henrik Pontoppidan, skyldes det fremfor alt, at hans Bidrag fremtræder som Resultatet af en Række Samtaler med den biograferede. Derved har det været ham muligt at meddele en Del ukendte, autentiske Træk af betydelig Værdi til Belysning af en Mand, der som faa har forstaaet Kunsten at holde profane Sjæle paa Afstand. Den ypperste Plads blandt Karakteristikkerne tilkommer dog uden Tvivl Overlæge, Dr. med. A. Bisgaards Portræt af Nervaløgen Knud Pontoppidan, nænsomt i Forstaaelsen som det er, og monumentalt i Stilen.

Bjørn Kornerup.

Paul Hennings: Slægtsforskning, efter Forfatterens Død afsluttet og udgivet af Harald Hatt og Albert Fabritius.

København 1933 (J. H. Schultz Forlag).

Det har længe i interesserede krese været bekendt, at den i 1927 afdøde overretssagfører Paul Hennings som manuskript havde efterladt sig en vejledning i slægtsforskning, som hans nu ligeledes (1931) afdøde enke, fru Lina Hennings vilde drage omsorg for at få udgivet. Manuskriptet forelå dog ikke helt færdigt til trykning ved forfatterens død; det var nødvendigt, at det blev revideret og suppleret, inden det blev publiceret, og visse dele af det måtte omarbejdes. Der gik således seks år, inden det kunde komme frem.

Som arbejdet nu foreligger, vil det vistnok kunne give svar på omtrent alle de spørgsmål, der opstår for den, der uden særlige forudsætninger ønsker at give sig af med slægtshistoriske undersøgelser, da det i en lang række kapitler giver oplysning både om mål og midler. Efter en redegørelse for betydningen af slægtshistorisk forskning omtales særligt »efterslægtstavlen« — det, der til daglig kaldes stamtavlen — og anetavlen; dernæst gives vejledning til benyttelse af bibliotekerne, og i bogens længste kapitler gør arkivar Hatt rede for arkiverne og deres slægtshistoriske indhold. Det følgende kapitel, om indsamlingen af det slægtshistoriske materiale, er oprindelig skrevet af Hennings, men stærkt bearbejdet af genealog A. Fabritius. Sidst findes oplysninger vedrørende navnegivning, våbner, bomærker og segl, en kort oversigt over slægtsforskning i vore nabolande Tyskland, Sverrig og Norge samt nogle oplysende bilag, og bogen slutter med et af hr. Fabritius udarbejdet udførligt sagregister, der i høj grad vil lette dens benyttelse. Det må dog siges, at det er vanskeligt at se, efter hvilke principper det er udarbejdet, da der mangler ikke få ord, som man måtte vente at finde. Eksempelvis kan anføres: Rigsarkivet (side 69 ff.), Landsarkiver (116 ff.), Konsistoriums Arkiv (157 f.), Fakultetsarkiver (158 ff.), Petita (158 f.), Eksamensprotokoller (smst.), Kalendere (189), Til- og Afgangslister (121) og mange andre, og af de på side 183 nævnte kirkebogsuddrag m. m. er nogle specielt medtagne i registret, andre ikke. — Forståelsen af bogens tekst lettes på sine steder af gode illustrationer.

Bortset fra den kortfattede vejledning for personalhistorikere, som dr. Ejler Nystrøm for en snes år siden gav i »Meddelelser fra Dansk historisk Fællesforening« (nævnt side 18), er Hennings' »Slægtsforskning« et første forsøg herhjemme, og når henses til de mange, der uden de nødvendige forudsætninger dyrker navnlig deres egen slægts genealogi og historie, må det siges at være meget fortjenstfuld at udarbejde en vejledning for sådanne. En anden ting er det naturligvis, om den afdøde forfatter var den stillede opgave voksen. Paul Hennings var en levende interesseret personalhistoriker, der udgav flere gode og grundige personalhistoriske arbejder, han havde i en lang årrække redigeret »Personalhistorisk Tidsskrift« og vedligeholdt en stadig forbindelse med udenlandske selskaber, der havde lignende formål som »Personalhistorisk Samfund«. Alt dette gav ham naturligvis visse forudsætninger for at kunne optræde som vejleder for andre, der delte hans personalhistoriske interesser, men egentlig fagmand blev han aldrig, hvilket dog ikke udelukker, at han kunde skrive en god og praktisk vejledning for begyndere, og at dette var hans mål, siger han selv i sit forord. Som sådan er den dog blevet for vidtløftig. Det ligger nær at antage, at bogen under hans arbejde med den har antaget dimensioner, der overskred, hvad han selv oprindelig havde tænkt sig, og at opgaven derved er vokset ham noget over hovedet og har stillet fordringer til ham, som han ikke helt har kunnet honorere. Derpå tyder i alt fald den omstændighed, at arkivar Hatt

ganske har måttet omarbejde det meget vigtige og for udenforstående særlig vanskelige kapitler om arkiverne lige fra grunden, iøvrigt med det resultat, at dette afsnit, der ubetinget er det bedste og grundigste i hele bogen, lærerigt også for den, der er kommet langt ud over begynderstadiget, er blevet så omfangsrigt, at det så at sige sprænger bogens rammer, idet det lægger beslag på 108 af dens 244 tekstsider.

For den udenforstående er det umuligt i hvert enkelt tilfælde at afgøre, hvorledes anerkendelse og kritik skal fordeles mellem de tre, der har haft med bogens tilblivelse at gøre, men af udgiverens forord må det dog sluttes, at en væsentlig del af æren for, at denne vejledning er blevet til et godt praktisk hjælpemiddel, tilkommer Hennings, og alene det, at den er fremkommet efter hans initiativ, fortjener påskønnelse. Formelt bærer arkivar Hatt og genealog Fabritius naturligvis som dem, der har lagt sidste hånd på værket, ansvaret for det foreliggende arbejde, men at de af veneration for den afdøde forfatter har ladet de fleste kapitler i det væsentlige urørte og nøjedes med »at rette positive Fejl og sproglige Mangler« må vel siges at være naturligt. Der kunde rettes visse indvendinger mod et og andet i nogle af de indledende kapitler, men det er ikke dem, der egentlig betinger bogens værd; dette afhænger navnlig af de tre midterste om bibliotekerne, om arkiverne og om indsamlingen af stoffet, ti det er dem, som de fleste navnlig vil have blikket rettet imod.

Bibliotekerne er behandlede ret kortfattet og rent praktisk (på knap en fjerdedel af det antal sider, der er anvendt på arkiverne), men i betragtning af, at de fleste mennesker står langt mindre fremmede overfor dem end overfor det stof, der må søges i arkiver, turde det anførte vistnok siges i det hele taget at være tilstrækkeligt; derimod er kapitlet om disse, som allerede berørt, uforholdsmæssig langt, men det vil utvivlsomt være et fortrinligt hjælpemiddel for dem, der skal søge vej gennem deres snirklede gange, der ofte minder om labyrinter. Hvad endelig det vigtige kapitel side 176—200 om indsamling af det slægtshistoriske materiale angår, turde det, skønt det indeholder særdeles mange gode råd og vink, være et af de svageste i hele bogen. Det er skrevet i et ret ubehjælpsomt sprog med en ofte meget uheldig interpunktion (komma findes ikke sjældent, hvor man måtte vente semikolon eller endog punktum), og det hænder, at der forekommer helt meningsløse sætninger (f. eks. side 191, linje 14—12 f. n.) eller eksempler på meget dårligt dansk (f. eks. side 195, l. 18 f. n.: Maade at sikre sig, o: Maade, hvorpå man kan sikre sig, eller smst. l. 13 f. n.: Bidragydere til Bogen, o: til Bogens Trykning; l. 7—5 f. n. på samme side kunde også være udtrykt bedre), for ikke at tale om, at f. eks. på side 200 er ethvert forsøg på at forme det fremsatte opgivet. Det fremtræder som en række aforismer. Lidet heldigt er det også, at der (side 186) tales om »Forordningen« af 1645, når der menes et kongeligt missive (jvfr. side 119) og at det henholdsvis på side 185 (l. 10—2 f. n.) og side 187 (noten) utvivlsomt er glemt at henvises til en artikel i Jyske saml. 4, III, 22 ff. og til Gustav Bangs »Kirkebogsstudier« (navnlig side 4 f. og 13 f.).

Der er iøvrigt i det her omhandlede kapitel — som allerede nævnt — givet mange gode og følgeværdige råd, men det kan ikke nægtes, at der også findes bemærkninger, som er enten vildledende eller omdisputable, således når det på side 184 siges, at trykte værker »altid« kun må benyttes som vejledende. Det er ikke blot urigtigt, men også i strid med, hvad der med rette er anført på side 46, nemlig at »kun værker, der indeholder aftryk eller uddrag af arkivalier, bør benyttes og citeres som kilde«, hvormed f. eks. tænkes på arbejder som de på side 55 f. nævnte universitetsmatrikler eller Erslevs repertorium med dets fortsættelse, Kancelliets brevbøger og mange

andre, navnlig af Det kgl. danske Selskab for Fædrelandets Historie og Sprog, Kildeskriftselskabet og Rigsarkivet udgivne publikationer, der i de fleste tilfælde, overensstemmende med deres hensigt, gør det ganske overflødig at gå til de originale kilder. Det er heller ikke heldigt, når det siges på side 185, at der normalt efter vielsen vil følge nogle år, hvor man kan vente at finde det pågældende ægtepars børn »døbt i kirkebogen« (slet dansk!), for der er ingen grund til at gå ud fra, at børnenes dåb just skal søges i det sogn, hvori vielsen har fundet sted. Når forf. tilråder at optegne det fundne stof i kollegiehæfter (side 182) og på kvartark (side 193) samt at opbevare det indsamlede i »chartequer i folioformat« (side 194), vil det næppe finde alles bifald (mange vil finde oktavblade mest hensigtssvarende), og det vil sikkert heller ikke, hvad der (side 198) tilrådes med hensyn til fodnoter, registre (Holberg) og navnenes stavemåde.

Det er muligvis rigtigt, når forf. på side 197 bemærker, at ved stamtavlernes opstilling viger »indrykningssystemet« mere og mere pladsen for den generationsvise opstilling, men begrundelsen turde være meget tvivlsom. Om den sidste byder større praktiske fordele, som det kategorisk slæes fast — og noget lignende siges på side 32 — er i hvert fald ret omdisputabelt, og den prøve, der gives i bilag 2 (side 201) giver i hvert fald ikke beviset for, at den er overskuelig, hvilket dog delvis skyldes det typografiske udstyr. Når denne opstillingsmåde har fået vind i sejlene, er det sandsynligt, at det både skyldes menneskets idelige trang til at forandre og eventuelt forbedre, et vist modelune og ikke mindst, at det gør den for tiden dyre trykning noget billigere end indrykningssystemet. De af forf. nævnte fordele ved den generationsvise opstilling holder i hvert fald ikke stik, ti også ved indrykningssystemet »følger opstillingen nøje tavlen«, blot ad andre veje, hvorved der opnåes fordele, som går tabt ved hin opstilling, hvilket enhver let kan overbevise sig om, og at »nogenlunde samtidige personer behandles samtidigt« ved den generationsvise opstilling er langt fra rigtigt. Det viser næsten enhver stamtavle, der tæller blot et forholdsvis ret ringe antal generationer. Af stamtavler i »Danmarks Adels Aarbog« vil man f. eks. se, at familien Rosenørns 8. slægtleds fødselsår ligger mellem 1868 og 1912 (49. bind), Høegh-Guldbergs 5. slægtleds mellem 1864 og 1922 (48. bd.), Krabbes (af Damsgård) 11. slægtleds mellem 1778 og 1855 (45. bd.), Ulfeldts 16. slægtleds mellem 1668 og 1747 (40. bd.), Moltkes 7. slægtleds mellem 1825 og 1905 (38. bd.), v. Suhms 4. slægtleds mellem 1717 og 1799 (45. bd.), Qualens 7. slægtleds mellem 1683 og 1776 (41. bd.), ja, på Billernes stamtavle hos Møllerup og Meidell vil man finde, at 14. slægtleds fødselsår svinger mellem 1693 og 1819, og 15. slægtleds mellem 1718 og 1880, altså over et tidsrum på 162 år, hvilket svarer til c. 5 hele generationer! 162 år er just det spand af tid, der ligger mellem Frederik VII's og hans tiptiptipoldefars, Christian V's fødselsår (henholdsvis 1808 og 1646), og dem vil visselig ingen falde på at betegne som nogenlunde samtidige, og iøvrigt må det bemærkes, at forskydningerne let kunde være blevne endnu voldsommere, hvis eksemplerne var hentede fra egentlige efterslægtstavler (stamtavler, der medtager kvindelinjerne), men sådanne har ikke i større omfang stået til rådighed. — Heller ikke passer det, hvad forf. anfører som en fordel ved denne form, at den i mindre grad end den anden skulde foranledige omnummerering af personerne ved senere udgaver af stamtavlerne, og endelig skal bemærkes, at den noget kunstige nummerering af personerne, som forfatteren tilråder på samme side (197), næppe fortjæner anbefaling. Den benyttes da heller ikke til stamtavlerne i de senere årgange af adelsårbogen, der dog skyldes en særlig kyndig hånd.

Hermed skal dog ingenlunde være sagt, at den generationsvise opstilling ikke byder visse fordele, ti tvivlsomt kan det i mange tilfælde have sin

betydning, at man finder de til samme generation hørende personer samlede på ét sted — ligesom de på tavlen står i samme linje — selv om de har levet på meget forskellig tid, men det er meget énsidigt at hævde, at denne opstilling ubetinget skulde være den bedste. Indrykningsmetoden bruges da også stadig ikke blot af en række af de mest ansete genealoger i Danmark og Norge, men finder også udbredt anvendelse i Tyskland, og såvel denne metode som navnlig den på side 32 omtalte tabellariske, der er nærbeslægtet med hin, skønt den i ydre henseende så lidt ligner den, anvendes den dag idag i Sverrig, bl. a. af den udmærkede genealog Elgenstierna. Hvis hr. Fabritius havde været betænkt på at henvise til en række paradigmaer, hvilket vilde have været meget heldigt, kunde han ikke have undgået at bemærke, hvor ringe tilslutning den generationsvise opstilling af stamtavler hidtil har vundet i Skandinavien. — Hvilken metode, man i hvert enkelt tilfælde helst skal anvende, beror iøvrigt i høj grad på omstændighederne og et sundt skøn. At opstille almengyldige regler herfor vil vistnok være næsten umuligt. Men at tavlen er den mest overskuelige, kan formentlig alle blive enige om. Uheldigvis er den dog kun praktisk anvendelig, når slægten ikke breder sig altfor meget, og når oplysningerne om hver enkelt person ikke er særlig vidtløftige. Den taber iøvrigt ganske sine værdifulde egenskaber, når enkelte børnekuld med deres descendenter, som man ofte sér — f. eks. på mange tavler i de ældre årgange af nærværende tidsskrift — ved streger og klammer henføres til steder, hvor de ikke rettelig hører hjemme.

Naturligvis har det ikke kunnet undgås, at der i et arbejde som »Slægtsforskning«, der indeholder et sådant væld af oplysninger, findes både fejl og mangler. Det er ikke hensigten her at rette hine eller afhjælpe disse, men enkelte af dem, som uden nærmere undersøgelse falder i øjnene, skal dog anføres. På side 48 søger man forgæves værker som f. eks. Vahls slægtedog, Lengnicks stamtavler og Patriciske slægter, ti at de en passant nævnes på side 27 og 43 er næppe tilstrækkeligt; side 52 er glemt Sofus Elvius' »Danmarks Præstehistorie i Aarene 1885—1914« (ufuldendt, slutter med Idestrup); side 53 burde det være anført, at Erslevs »Len og Lensmænd« 1596—1660 omfatter både Danmark og Norge; noten til side 55 er ikke helt udtømmende, for Schou har også til universitetsmatriklen efterladt seddelregister på efternavn 1740—51; side 65 er blandt de historiske tidsskrifter glemt »Fra Viborg Amt« og »Aarbog for Lysgaard, Hids med flere Herreder«. Med hensyn til de trykte værker må iøvrigt bemærkes den besynderlige inkonsekvens, at der kun undertiden og ganske tilfældigt anføres (f. eks. på side 52 og 62), om der er registre; det havde antagelig været rettest altid at anføre det, og navnlig havde det vel været rimeligt ved Traps Danmark (side 64) udtrykkeligt at bemærke, at der til 3. og 4. udgave findes udførlige personregistre.

Endvidere kunde der være grund til at anføre, at på side 70 (linje 10 f. n.) burde efter Thiset være tilføjet »og efter ham dr. Bobé«, der nu i en længere årrække har fortsat Thisets arbejde; på side 71 kunde uden skade Petersens danske ridefogder have været udeladt, da dette arbejde er et rent og skært rudiment; af side 73 (linje 13—11 f. n., hvor »for« i linje 11 dog muligvis er en trykfejl for »fra«) får man det indtryk, at registrene til cancelliets registre og tegnelser kun for de nærmeste år før 1660 er pålidelige, hvilket så langt fra er tilfældet, da de netop for den følgende tid er langt bedre, end registre sædvanligvis er på hin tid; på side 82 siges, at embedsansøgningerne 1660—1848 indeholder »oplysninger om næsten alle embedsmænd under rentekammeret«, hvilket er meget overdrevent, og på side 122 er oplysningerne om reskriptet af 17. oktbr. 1775 mindre korrekte, da det

påbød, at der af de vigtigste afsnit af præsternes kirkebøger skulde tages afskrifter fra 1763 og fremdeles.

Alt dette kan naturligvis siges at være småting, skønt det dog ikke er uden betydning, men vender man sig til side 17, vil man finde mangler af mere graverende art. Der nævnes dér en række mænd, som personalhistorien står i taknemmelighedsgæld til, altsammen mænd, som har virket i de sidste 2—3 generationer, f. eks. Th. H. Erslew, F. E. Hundrup og Kr. F. Carøe, ja, om det så er Anders Petersen (degnehistoriens forfatter) er han kommet med, men forgæves spejder man efter V. Richter, hvis arbejder vel ikke er dadelfri, men som dog idelig rådspørges, og efter flere andre, som her ikke skal nævnes, men navnlig spejder man efter Holger Fr. Rørdam, hvis enestående produktion, også indenfor det personalhistoriske område (navnlig lærde mænd og gejstlige) absolut ikke kan forbigåes i tavshed. Han burde ikke blot være nævnt med hæder, men der burde være henvist til fortegnelsen over hans skrifter og afhandlinger i dr. Bjørn Kornerups bog »Til Minde om Holger Fr. Rørdam« side 70—129 (personalhistorien findes side 78—102, men mange af de andre skrifter, f. eks. »Kjøbenhavns Universitets Historie fra 1537 til 1621«, nævnt på side 123, indeholder personalhistorisk stof i mængde). — Og så søger man efter dem, der i vor tid har ført arbejdet videre, men alt, hvad man får at vide, er, at »Mænd som Louis Bobé og C. Klitgaard . . . fører nu herhjemme Slægtsforskningen videre ad de rette Baner«. Dette er værre end intet, ti man kan ikke sammenstille en i henseende til tid, sted og æmner så vidtspændende personalhistoriker som dr. Bobé med selv den ypperste lokalforsker, og man kan ikke, når talen er om nutidens slægtsforskning, ganske tie om alle de andre, der har udrettet et stort arbejde, f. eks. Th. Hauch-Fausbøll og P. B. Grandjean. At man ikke vil indlade sig på en vurdering af de nulevende og deres værker, kan være naturligt, men man kan ikke undlade at nævne de mere betydelige, ti det er navnlig blandt dem begynderen må søge sine forbilleder.

Af de anførte bemærkninger kunde man muligvis få det indtryk, at den anmeldte bog er mangel- og fejlfuld. Det kan man dog ikke med rette sige, for man kunde ikke vente, at et sådant første forsøg skulde være fuldkomment. Kapitlerne er af noget forskellig godhed og en iøjnefaldende ujævnhed opstår ved, at arkiverne er behandlede uforholdsmæssig udførligt, men i det hele taget tør det siges, at »Slægtsforskning« er et samvittighedsfuldt arbejde, som vil være til særdeles megen nytte for alle personalhistorikere, dog navnlig for de viderekomne, ti selv den, der i mange år har syslet med slægtshistoriske arbejder, vil sikkert kunne finde noget nyt og navnlig meget, som han ikke til enhver tid kan have present. Men for den egentlige begynder er den for vidtløftig. Den vil let kunne bevirke, at denne lader sig afskrække fra overhovedet at tage fat, når han ser, hvor kompliceret et apparat, han vil få at arbejde med, og hvor uforståeligt meget er for ham. En sammentrængt populær fremstilling på tre til fire ark, så at sige en abc for den ukyndige, vilde snarere kunne give ham mod til at gøre et forsøg, navnlig når der i en sådan henvistes til en række trykte stamtavler, anetavler og slægtbøger, der kunde betegnes som forbilledlige, ti anskuelsesundervisning er lettere tilgængelig for begynderen end lange forklaringer, hvilket Hennings også har indsét (se side 31). Først når den, der begynder uden forudsætninger, således var kommet i god gang, vilde tiden også for ham være inde til at udvide sin horisont ved at granske i »Slægtsforskning«.

S. Nygård.

Spørgsmaal og Svar.

Spørgsmaal.

1.

Sidelmann og Sigholt.

Amtmand Sidelmann i Finmarken døde i Kristiania 28. August 1729, Skifte af 29. Aug. og 12. Okt. 1729. Til Stede var hans Fætter Jens Thomassen Sigholt, død som Foged i Rækkestad, Heggen og Frøland, Norge, 1745; han er maaske Broder til Thomas (Thomassen) Sigholt, død paa Vardøhus 21. Sept. 1743.

Hvem er Sidelmann Søn af, og hvorledes er Familieforholdet mellem Sidelmann og Sigholt?

Det formodes, at Sidelmann er Søn af Pastor Israel Hansen, Præst i Følleslev til sin Død 1672.

Kendes Navnene paa hans 6 Børn og hans Forældre?

Det antages endvidere, at Pastor Israel Hansen og Mag. Sidelmann, død 1685 som Præst i Vordingborg, er Brødre.

Hvem er Pastor Sidelmanns Forældre?

A. Sidelmann, Lærer.

2.

Åkerfelt.

Svenske målaren Gotthard Wilhelm Åkerfelt (f. 1740; tillh. adliga ätten nr. 387) överflyttade tidigt till Köpenhamn och uppgives hava dött där. Uppgift härom, liksom övriga data angående hans liv, sökes.

Folke Wernstedt.

Kapten.

Engelbrecktsgatan 29, Stockholm.

3.

Brandt.

Oplysninger søges om følgende Personer:

Peder Jensen Brandt, dimit. fra Odense 1715, 22 Aar gl., Kateket 1719, Klokker $\frac{31}{10}$ 1724 ved Sct. Knuds Kirke i Odense. Begravet $\frac{27}{2}$ 1749 i Odense. Født? S. af ? $\sim \frac{29}{8}$ 1719 i Odense Birgitte Margrethe Blangsted, døbt $\frac{29}{10}$ 1693. D. af Urtegaardsmand Hans Thomesen Blangsted. Kaldes i Chr. Brandts Autobiografi (Ny kgl. S. Fol. 743) ved Efternavnet Møller, alle andre Steder Blangsted. Død $\frac{28}{3}$ 1758.

5 Børn, af hvilke: I—III. — I) Jens Pedersen Brandt, døbt $\frac{2}{7}$ 1723. Kateket ved St. Knud. Begr. $\frac{20}{12}$ 1765. Gift 3 Gange: 1—3. — 1) $\sim \frac{26}{8}$ 1750 Christiane Dorothea Ribber, f. ?, Datter af ? Begr. $\frac{26}{3}$ 1751. 1 Barn. — 2) $\sim \frac{18}{10}$ 1752 i Korup med Karen Frdksdtr. Holm, f. ?. (D. af Præst i Svanninge Frederik Chr. H.), død $\frac{3}{2}$ 1756. — 1 Barn: Peder Jensen Brandt, døbt $\frac{16}{7}$ 1753. Se nedenfor. — 3) $\sim \frac{20}{7}$ 1757 Johanne Margrethe Sibbern. f ? (D. af Jørgen Sibbern, Urmager i Od.). (Hun gift $\frac{13}{8}$ 1766 med Morten Kisbye, Klokker i Od.). Død $\frac{30}{9}$ 1798. — 3 Børn i 1. Ægteskab. — II) Christiane Elisabeth Brandt, døbt $\frac{20}{1}$ 1729. Tjent hos Borgm. i Kbhvn. Joh. Peter Suhr. Død ugift paa St. Hans Hosp. $\frac{22}{8}$ 1789. — III) Christian Pedersen Brandt, f. $\frac{30}{6}$ 1733. Underbibliothekar ved Univ. Bibl., siden ved det kgl. Bibl. Død ugift i Kbhvn $\frac{25}{6}$ 1780.

Peder Jensen Brandt (se ovenfor), døbt $1^{6/7}$ 1753 i Od. Dimit. 1772 fra Od. Degn i N. Nebel-Lydum, Vestjylland. Ansættelsesaar? 1780—1808 Degn i Jærne ved Esbjerg. $4/2$ 1820 død som Aftægtsmd. i Jærne. $\sim$ $10/10$ 1777 i N.-L. med Maren Christensdtr., f. ?, D. af ?, død? — 7 Børn: A—G:

A) Maren B., f. c. 1778. — B) Jens Chr. B., f. c. 1780. — C) Kirstine Margrethe B., f. c. 1781. — D) Christen B., f. c. 1783. — E) Christiane Elisabeth, f. $5/7$ 1787, død? $\sim$ $9/11$ 1812 i Jærne med Morten Nielsen af Strandby. 3 Børn: 1—3: 1) Ane Margrethe Kierstine Mortensen, f. $12/8$ 1813, død? $\sim$ Anders Joh. Andersen, Astrup, Brøndum Sogn ved Esbjerg. 2) Nielsine Marie Mortensen, f. $25/1$ 1816. 3) Niels Jørgen Mortensen, f. $12/3$ 1819. Sindssyg i c. 30 Aar. — F) Anders Brandt, f. c. 1789. — G) Morten Kisbye Brandt, f. $9/5$ 1795. Opholdt sig 1813 i Ribe.

Findes nogen Forbindelse mellem ovenstaaende Familie og 3 ugifte Brødre, Guldsmede i Horsens, (Folketællingen 1801) Nicolai Brandt, f. c. 1746 og Andreas og Peter Brandt, begge f. c. 1749.

Henry Lauridsen, stud. med.,
Vodroffslund 3, 3. Sal.
Kbhvn. V.

Svar.

(9. VI. 139 ff.)

I Anledning af Forespørgslen »Hvem var kavaleriløjtnant Carl Ulrich von Uhlenstein og hans hustru Anna Margrethe Hind?« har Redaktionen modtaget tre Skrivelser, der dog kun beskæftiger sig med Anna Margrethe Hind og ikke opklarer Spørgsmaalet om hendes Herkomst. Hr. Ragnar Solstad, Harstad, oplyser, at der i Dyrøy Herred, Troms Fylke, lever flere Familier af Navnet Hind, som han er villig til at give Spørgeren Oplysning om. Fru Louise Kastrud, Mandal, og Hr. Redaktør Svend Borberg, København, henviser begge til en i 1917 i Kristiania udkommen Stamtafle over Skienslægtterne Plesner, Myhre, Ibsen o. fl., hvorefter Karen (K a t r i n e) Hind fra Kerteminde, f. 1708, † 1778, var gift med Købmand i Skien J o h a n G l y s i n g P l e s n e r, f. 1703, † 1735, og, efter hans Død, med Frederik Iver v. Ahnen Wesseltoft. I sit første Ægteskab blev hun Tipoldemoder til Henrik Ibsen. Brevskriverne gisner paa, at hun kan være Søster til den omspurgte Anna Margrethe Hind.

Samfundets Anliggender.

Samfundet har i det forløbne Aar afholdt tre Møder. Ved det første, der fandt Sted 20. Februar holdt Arkivar i Rigsarkivet, Dr. theol. B j ø r n K o r n e r u p et Foredrag under Titlen »Træk af Livet i Frederiksborg Skole ved Midten af det 18. Aarhundrede«. Det andet Møde afholdtes 20. Marts. Bibliotekar ved det kgl. Bibliotek J u l i u s C l a u s e n indledte en Diskussion »Om Ejendomsretten til Brevet«. Tredie Møde afholdtes 27. November. Forfatteren, Overretssagfører, Baron P a l l e R o s e n k r a n t z talte om »Den historiske Roman og den historiske Videnskab«. Ogsaa dette Møde formede sig som en Diskussionsaften. Alle tre Møder, der afholdtes i Borgernes Hus, var velbesøgt.

Bestyrelsen har afsluttet Overenskomst med Firmaet Levin & Munksgaard, hvorefter Fremstillingen og Kommissionsforlaget af »Personalhistorisk Tidsskrift» og de andre Skrifter, som Samfundet maatte udgive, fra Nytaar 1934 overgaar til nævnte Firma.

Ved Overenskomsten har Bestyrelsen forpligtet sig til at levere Manuskripter til Tidsskriftet maskinskrevne eller i let læselig Haandskrift. Det henstilles derfor til Bidragydere i Fremtiden saa vidt muligt at levere maskinskrevne Manuskripter. Samtidig henledes Opmærksomheden paa, at Ændringer i Korrekturer, der skyldes Bidragyderne, maa betaales af disse og fradrages i det dem tilkommende Honorar.

Til Æresmedlem af Samfundet er under 14. November blevet udnævnt Rid dar hus genealog, fil. mag., Friherre T o r C a r p e l a n i Helsingfors som Anerkendelse for de store Fortjenester, Friherren har indlagt sig af den personalhistoriske Forskning i Norden.

I Aarets Løb har efternævnte indmeldt sig i Samfundet: D a n s k biografisk Leksikon, Arkivar i Rigsarkivet P. B. Grandjean, Læge E. K. Ebbesen, Næstved, Sognepræst R. A. L. T. Glenthøj, Nestelsø, Genealog Thorvald Hatt, cand. jur. Stig Iuul, stud. med. Henry Lauridsen, Middelfart Folkebogsamling, Roskilde Bibliotek, Lærer A. Sidelmann, Ramsing, Højesteretssagfører F. Teist, Ingeniør ved Statsbanerne Vilh. Voldmester, Ingeniør Peter Ravn Sollied, Oslo, cand. oecon. Odd Tillier, Oslo, og Danish Genealogical Society, Salt Lake City, Utah, U. S. A.

Samfundet havde 1. December 325 Medlemmer, heraf 253 i Danmark, 2 paa Island, 55 i Norge og 15 i det øvrige Udland.

Samfundets Bestyrelse bestaar for Tiden af nedennævnte Medlemmer:

Ordenshistoriograf, Dr. phil. Louis Bobé*, Formand.	Direktør Th. Hauch-Fausbøll. Hovedarkivar i Generaldirektoratet
Landsdommer A. Drachmann Bentzon.	for Post- og Telegrafvæsenet H. Hjorth-Nielsen, Sekretær.
Hofjægermester, Lensbaron H. H. A. Berner Schilden Hol- sten.	Postmester C. Klitgaard. Arkivar i Rigsarkivet, Dr. theol. Bjørn Kornerup.*
Kontorchef i Nationalbanken O. H. Clementsen, Kasserer.	Kammerherre, Etatsraad, G. Krag. Arkivar i Rigsarkivet S. Nygård.*

De med * betegnede Herrer danner Skriftudvalget.

Samfundets Revisorer er Kontorchef i Landmandsbanken L. Bie og
 Overretssagfører St. Hetsch.

**Fortegnelse over Medlemmerne af
Samfundet for dansk Genealogi og Personalhistorie.
(1. December 1933.)**

Æresmedlemmer.

Statsarkivar *E. A. Thomle*, Oslo.
Rigsheraldiker, Greve *Adam Lewenhaupt*, Stockholm.
Ridderhusgenealog, Universitetssekretær, fil. mag., Friherre *Tor Car-
pelan*, Helsingfors.

Korresponderende Medlemmer.

Bouly de Lesdain, Louis, Dr. jur., Dunkerque.
Durchmann, Osmo, Kamrerar, Sekretær i Styrelsen for Genealogiska
Samfundet i Finland, Helsingfors.
Elgenstierna, Gustaf, Registrator i den svenske Generalpoststyrelse,
Stockholm.
Hildebrand, Bengt, Sekretær, Redaktør af Personhistorisk Tidsskrift,
Stockholm.
Kellinghusen, Hans, Dr. phil., Arkivar, Hamburg.
von Rahden, Nicolai, Friherre, Forstander for Letlands genealogiske
Selskab, Mitau.

Medlemmer i Danmark.*)

Hs. Majestæt Kongens Haandbibliotek.

Aalborg Haandværkerforenings Bibliotek, Aalborg.
Abildgaard, Carl, Apoteker, Nykøbing Falster.
Ahlefeldt-Laurvig, C. J. F. Greve, Hofjægermester, Lundsgaard,
Kerteminde.
Ahlefeldt-Laurvig, C., Greve, Overretssagfører.
Andersen, A. H., Sognepræst, Lille Næstved.
Andersen, J. O., Dr. theol., Professor v. Universitetet.
Antropologiske Komité, Den.
Arctander, C., Forfatter.
Arends, Otto Fr., Kommunalæge, Asnæs.
Arhning, J. O., Adjunkt, Roskilde.
Askov Højskoles Bibliotek, Askov, Vejen.
Barth, E. D., Overretssagfører.
Behrens, Carl, Redaktør.
Bendz, Frk.
Bentzon, Poul, Etatsraad.
Bentzon, A. Drachmann, Landsdommer.
Berner Schilden Holsten, H. H. A. Lensbaron, Hofjægermester,
Langesø.
Biblioteket for Thisted By og Amt, Thisted.
Bie, L., Kontorchef i Landmandsbanken.
Binzer, O., fhv. Kolonibestyrelse.
Blomberg, Aage Fasmer, cand. mag.
Blædel, Werner, Kontorchef.
Bobé, Louis, Dr. phil., Kgl. Ordenshistoriograf.
Boeck, H., Kaptajn, Kammerjunker.
Bote, Fuldmægtig.
Borberg, Svend, Redaktør.

*) Hvor ingen Bopæl er anført, er denne København.

Bornholms Centralbibliotek, Rønne.
 Brandorff, I. O., Kæmner, Kolding.
 Brenner, Franz, Dr. med., Læge, Tønder.
 Bretteville-Plum, F. C., fhv. Bankdirektør.
 Bruun, A., Dommerfuldmægtig, Køge.
 Bryndum, V. G. F., Stadsingeniør, Horsens.
 Carlsen, Olaf, Dr. phil., Forfatter, Taastrup.
 Centralbiblioteket, Holstebro.
 Centralbiblioteket for Hjørring Amt, Hjørring.
 Christensen, Harry Christian.
 Christensen, S., Realskolebestyrer, Vamdrup.
 Christensen, Will., Dr. phil., Arkivar i Rigsarkivet.
 Classenske Bibliotek, Nykøbing Falster.
 Clausen, Julius, cand. mag., Bibliotekar.
 Clément, Ad., Ingeniør.
 Clementsen, O. H., Kontorchef i Nationalbanken.
 Cold, Fr., Kontreadmiral.
 la Cour, G., Ingeniør.
 Dahl, Frantz, Dr. jur., Professor ved Universitetet.
 Dahl, Aage, Sognepræst, Guderup.
 Damm, Harriet, Frue, Raahaven, Gislev.
 Dansk biografisk Leksikon.
 Ebbesen, E. K., Læge, Næstved.
 Ebstrup, H., Overretssagfører.
 Eegholm, A. J. P., mag. art., Registrator i Rigsarkivet.
 Ehrencron-Müller, H., Bibliotekar.
 Ehrenreich-Hansen, Frk., Randers.
 Eigtved, V., Bankdirektør.
 Eigtved, Inger, Frue.
 Esmer, Einar, Grosserer.
 Estrup, J., cand. theol., Godsejer, Skafføgaard, Mørke.
 von Eyben, Werner, Fuldmægtig.
 Fabritius, Albert, Genealog.
 Falk-Jensen, A., cand. jur., Ekspeditionssekretær.
 Finansministeriet.
 Flensborg, Andreas, Boghandler, Roskilde.
 Foreningen til Udgivelse af Danmarks Adels Aarvog.
 Forplejningskorpsets Bibliotek.
 Foss, E., Frue, Aalsgaarde.
 Frederiksberg Kommunalbestyrelses Haandbibliotek.
 Frederiksberg Kommunes Folkebibliotek.
 Friis, Aage, Dr. phil., Professor ved Universitetet.
 Friis-Petersen, H., Grosserer, Aarhus.
 Friis-Petersen, Fr., Vice-Skoleinspektør.
 Fugl, I. F., Apoteker, Vejen.
 Fyns Stiftsbibliotek, Odense.
 Fællesrepræsentationen for dansk Industri og Haandværk.
 Færø Amts Bibliotek, Thorshavn.
 Garnisonsbiblioteket.
 Geill, H., Overlæge, Charlottenlund.
 Gentofte Kommunebibliotek.
 Glahn, Hans Egede, cand. jur., Ekspeditionssekretær.
 Glenthoj, R. A. L. T., Sognepræst, Nestelsø.
 Gram, C. H. O., Kontorchef.
 Grandjean, P. B., Arkivar i Rigsarkivet.
 Gribsvad, Frode, Arkivar, Aabenraa.
 Grut, Andreas, Grosserer, Birkerød.
 Grønvald, Fr., Direktør.
 Grønvald, F. C., cand. jur., Ekspeditionssekretær.
 Grønvold, P. R., Kontorchef.
 Haase, E., Forlagsboghandler.
 Haderslev Centralbibliotek, Haderslev.
 Hahn-Thomsen, C., cand. pharm.
 Harbou, Dommerfuldmægtig, Aarhus.

Harries, O., Dommerfuldmægtig, Svendborg.
Hartmann, Hjalmar, Generalkonsul.
Hatt, Harald, Arkivar.
Hall, Thorvald, Genealog.
Hauch-Fausbøll, Th., Direktør.
Heilskov, Chr., Bibliotekar, Gug.
Herlufsholms Skoles Bibliotek, Næstved.
Hetsch, Stephan, Overretssagfører.
Hjorth-Nielsen, H., Hovedarkivar.
Holck, Harald, Ekspeditionssekretær i Statsministeriet.
Honnens de Lichtenberg, G., Kaptajn.
Hostrup, Aage, Vicedirektør.
Hvass, H. H., Dommer, Aarhus.
Hvidt, L. N., Dispachør.
Hærens Arkiv.
Høegh-Guldberg, Fritz, Kaptajn.
Ingemann, B., Frue, Rungsted.
Ingemann, Godsejer, Egebjerggaard pr. Kappendrup.
von Irgens-Bergh, G. O. A., Oberst, Aarhus.
Iuul, Stig, cand. jur.
Jacobsen, C. R.
Jacobsen, Fritz, Stabslæge, Kgl. Livlæge.
Jelling Seminarium, Jelling.
Jensen, C. A., mag. art., Museumsinspektør.
Jonassen, A., Boghandler.
Juel Hansen, E., Sparekasseassistent, Odense.
Jørgensen, C., Bankdirektør, Aalborg.
Kalundborg Centralbibliotek, Kalundborg.
Kindt, G., Frue, Haslev.
Kjerulf, A., Redaktør.
Kjølby, A., Lærer, Svaneke.
Klitgaard, C., Postmester, Hjørring.
Koch, Poul, stud. art.
Kolding Bibliotek, Kolding.
Kornerup, Bjørn, Dr. theol., Arkivar i Rigsarkivet.
Krag, C. M. G. R., Kammerherre, Etatsraad.
Krak's Forlag.
Kvindelig Læseforening.
Københavns Kommunes Folkebibliotek.
Køster, G., Lærer, Kolding.
Landsarkivet for Fyn, Odense.
Landsarkivet for Jylland, Viborg.
Landsarkivet for Sjælland.
Lange, N. D. V., Frk., mag. art., Arkivregistrator.
Lassen-Landorph, A., Overretssagfører, Randers.
Lauridsen, Henry, stud. med.
Lemche, Gyrithe, Frue, Forfatterinde, Lyngby.
Levin, Anna, Frue.
Levin og Munksgaard, Forlag.
Linde, O., Landsretssagfører.
Linvald, A., mag. art., Raadstuearkivar.
Lissau, L., Justitsraadinde.
Luja, A., Hovedkasserer.
Lyngby Bibliotek, Lyngby.
Lynge, H., Boghandler.
Magius, A., Postmester, Raadmand.
Mailand, Carl, Læge.
Malling, H., Overretssagfører.
Malling, O., Fabrikbestyrer.
Maribo Stiftsmuseum, Maribo.
Marquard, E., Arkivar i Rigsarkivet.
Marstrand, W., Ingeniør.
Meyer, Karsten, Højesteretsagfører.
Middelfart Folkebogsamling, Middelfart.

Moltke, Else, Grevinde.
Moltkeske Bibliotek, Det grevelige.
Monberg, Erik S., Grosserer.
o. Munthe af Morgenstjerne, B. O. A., Kammerjunker, Ekspeditions-
sekretær.
Müller, Wanda, Frue.
Møns Folkebibliotek, Stege.
Mørkeberg, H. H., Sagfører.
Nationalhistoriske Museum paa Frederiksborg Slot, Det, Hillerød.
Nationalmuseets 2. Afdeling.
Neergaard, C. O., Museumsinspektør.
Neiiendam, R., Teaterhistoriker.
Nobel, O. K., Konsul.
Nordjydske Landsbibliotek, Det, Aalborg.
Nordsjællands Centralbibliotek, Helsingør.
Norrie, Gordon, Dr. med., Stabslæge.
Nutzhorn, Fr., Assistent, Klampenborg.
Nygaard, G., Redaktionssekretær.
Nygaard, S., Arkivar i Rigsarkivet.
Nystrøm, Eiler, Dr. phil., Arkivar i Rigsarkivet.
Ogaard, H., Genealog.
Olrik, H. G., Kontorchef.
Olsen, Axel, Overretssagfører.
Ordenskapitlets Sekretariat.
Ostermann, H. P. S., Sognepræst, Greve, Taastrup.
Ottesen, C., Forstander.
Petersen, Carl S., Dr. phil., Overbibliotekar.
Petersen, P. J. H., fhv. Apoteker.
Petresch-Christensen, C., cand. jur., Ekspeditionssekretær.
Pontoppidan, A., Kammerjunker, Kaptajn, Klampenborg.
Post- og Telegrafbiblioteket.
Prytz, H., Politiaadvokat.
Raadhusbiblioteket.
Rahbek, O., Apoteker, Brønderslev.
Ramsing, H. U., Generalmajor.
Rehling-Qvistgaard, P. C., fhv. Forpagter, Nyraad St.
Repsdorph, H., Overretssagfører.
Ribe Kathedralskoles Bibliotek, Ribe.
Rigsarkivet.
Rigsdagens Bibliotek.
Ring, G. V., Laboratorieførstander.
Ringsted, S., Driftsingeniør, cand. polyt.
Rode, E., Overretssagfører.
Roede, H. C., cand. jur., Arkivar i Rigsarkivet.
Rosenørn, F. C., Kammerjunker, fhv. Intendant.
Rosenørn-Lehn, F. M. Baron, Kammerherre, Hofjægermester, Oreby-
gaard, Saxkøbing.
Roskilde Bibliotek, Roskilde.
Rump, C. D., Højesteretsdommer, Gentofte.
Rye, H. J. O., Kammerjunker, Kaptajn, Hellerup.
Rønne, Flemming, cand. pharm.
Rørsig, P. M., Lærer, Hallund, Brønderslev.
Saxkøbing og Omegns Folkebogsamling, Saxkøbing.
Schou, L., Fabrikant.
Schæffer, Aage, cand. pharm.
Seerup, Asger, Politimester, Ringkøbing.
Sidelmann, A., Lærer, Ramsing.
Silkeborg Bibliotek, Silkeborg.
Sjællands Stiftsbibliotek, Roskilde.
Skive Folkebibliotek, Skive.
Sommer, F. O. W., Kontorchef.
Sortfeldt, S. C., Førstelærer, Skjoldborg, Vildsund.
Sorø Skoles Bibliotek, Sorø.
Sprechler, H. W., Direktør, Premierløjtnant.

von Spreckelsen, E., Frue, Randers.
Statens Lærerhøjskole.
Statsbiblioteket, Aarhus. (2 Ekspl.).
Statsministeriet.
Stein, Johs., Højesteretssagfører.
Studenterforeningen.
Sundbo, Arne, Overretssagfører.
Swane, J., cand. jur., Kgl. Fuldmægtig.
Svendborg By og Amts Bibliotek, Svendborg.
Sønderborg Bibliotek, Sønderborg.
Sønderjydske Landsbibliotek, Det, Aabenraa.
Sørensen, Paul, cand. phil.
Tegner, L. F., Direktør.
Teist, F., Højesteretssagfører.
Thaulow, Th., Kammerjunker, Kaptajn.
Thiset, Olivia, Frue, Klampenborg.
Thomsen, C. J. T., Overretssagfører, Aarhus.
Topsø-Jensen, Th. A., Kontreadmiral.
Udenrigsministeriet.
Uldall, K., Museumsinspektør.
Varder, Inger, Frk., Kolding.
Vejle By og Amts Bibliotek, Vejle.
Vemmetofte Klosters Bibliotek, Faxe.
Viborg Centralbibliotek, Viborg.
Vogel-Jørgensen, T., Redaktør.
Voldmester, Vilh., Ingeniør v. Statsbanerne.
Weberg, O., Ingeniør.
Weilbach, Fr., Forfatter, fhv. Adjunkt, Snekkersten.
Werner, Johs., Overretssagfører.
Werner, Hans, mag. art.
Willadsen, Poul, Grosserer.
Willemoës, A., Kammerherre, Oberst.
With, Johs., Præst.
Wolff, O., Ingeniør.
Zahrtmann, H. C., Assistent ved Post- og Telegrafvæsenet.
Zimmermann, Frk.

Medlemmer paa Island.

Fontenay, F. le Sage de, Danmarks Minister, Reykjavik.
Islands Landsbibliotek, Reykjavik.

Medlemmer i Norge.*)

Aall, C., Kammerherre, Ulefoss.
Bergens Museums Bibliotek, Bergen.
Bergens offentlige Bibliotek, Bergen.
Bull, Th., Grosserer.
Bull, Francis, Professor.
Daae, Anders, Apoteker, Skjervøy.
Deichmanske Bibliotek, Det.
Drammens Folkebibliotek, Drammen.
Engelstad, Bjarne, Kaptajn, Generalsekretær, Bækkelaget.
Finne-Grønn, S. H., Arkivar.
Frederiksstaads Folkebibliotek, Frederiksstad.
Gløersen, Jørgen, Ingeniør, Hønefoss.
Gram, Harald M., Høvik St.
Heiberg, G. F., Godsejer, Amble i Sogn.
Heiberg, J. V., Raadmand.
Hemsen, Jens, Disponent.
von Hirsch, Per E., Premierløjtnant, Overretssagfører, Volda, Sunnmøre.

*) Hvor ingen Bopæl er angivet, er denne Oslo.

Holst, J. C., Ingeniør.
Horn, K., Frk., Bibliotekar.
Huitfeldt, Carl, Redaktionssekretær.
Irgens, Aage, cand. oecon., Bankinspektør, Sandefjord.
Jansen, Einar, Arkivar.
Juel, A., Overrettsagfører, Drammen.
Koht, Halvdan, Professor, Lysaker.
Kolsrud, Oluf, Professor.
Kommuncbiblioteket, Stavanger.
Langfeldt, Ferdinand, Skibsreder, Kristianssand S.
Mathiesen, Jørgen, Godsejer, Eidsvold.
Meidell, S. S., cand. jur., Direktør, Vinderen.
Midtlun, Ruth, Frue, Oslo.
Munthe, C. M., Bureauchef.
Neumann, H. H., Provst, Böverbru.
Prebensen, N. C. G., Minister, Utnes, Arendal.
Rigsarkivet, Oslo.
Riiber, Thaulow P., Overrettsagfører, Sogn i Vestre Aker.
Rynning, Carsten, Departementssekretær.
Rønne, Cato Krag, Arbejdsleder, Hakadal.
Sandberg, J., Generalsekretær.
Sandberg, Chr. Juell, Oberst.
Schjöth, Emil, Dr. phil., Bestun.
Schmidt, Ellen, Frk.
Skjelderup, Arthur, Højesteretsadvokat.
Solberg, Georg, Fylkesbetjent, Drammen.
Sollied, Olaf, Overlæge, Bergen.
Sollied, Peter Ravn, Ingeniør.
Statsarkivet, Bergen.
Statsarkivet, Hamar.
Statsarkivet, Oslo.
Statsarkivet, Trondheim.
Tillier, Odd, cand. oecon.
Trondheims Folkebibliotek, Trondheim.
Universitetsbiblioteket. (2 Ekspl.).
Videnskabselskabet, Biblioteket ved, Trondheim.
Wiesener, A. M., Bibliotekar, Bergen.

Medlemmer i det øvrige Udland.

Danish Genealogical Society, Salt Lake City, Utah, U. S. A.
Gibbins, Signe, Frue, Winnemucca, Nevada, U. S. A.
Göteborg Stadsbibliotek, Göteborg.
Hjortaa, H. Chr., Redaktør, Minneapolis, Minn., U. S. A.
Lagerfelt, K. G., Friherre, Upsala.
Lundequistska Bokhandel, Upsala.
von Marchtaler, Hildegard, Frue, Hamburg.
Paus, Chr., Kammerherre, Herrestad Herregaard, Mariefred, Sverige.
Schiöpffe, C. F., Plantagebestyrer, Bang Nara, Siam.
Stockholms kgl. Bibliotek, Stockholm.
Stockholm Stads Bibliotek, Stockholm.
Swartz, Erik C:son, Redaktør, Stockholm.
Universitetsbiblioteket, Lund.
University of Minnesota Library, Minneapolis, U. S. A.
Witdoe, John K., Dr. phil., Missionspræsident, Liverpool.

REGISTER.

Af **Albert Fabritius.**

Personerne anføres som Hovedregel paa deres Slægtsnavn, et saadant, der ikke er opstaaet alene ved at sætte »sen« til Faderens Fornavn, en Skik, der for Landboernes Vedkommende varer til ca. 1828, jfr. Forordn. af 30. Maj s. A. Føres et saadant Slægtsnavn ikke, anbringes Vedkommende paa Fadersnavnet, eller bliver eventuelt at udelade, naar han ikke i Teksten er nærmere bestemt.

Desuden udelades de Personers Navne, hvorom intet af videre Betydning siges i Teksten, f. Eks. Førere for Hærafdelinger, Konger og Fyrster, i hvis Tjeneste de i Teksten nævnte Personer staaer, Forfattere, hvis Værker citeres osv.

Hvad den nyere Tid angaar — Grænsen kan vel sættes ved ca. 1700 — nævnes Hustruerne paa deres Pigenavn og paa det Navn, de faaar ved Giftermaalet.

For den ældre Tids Vedkommende sættes de kun paa Pigenavn; er dette ikke noget egentligt Slægtsnavn, bliver det at udelade.

Er Navnene latiniserede, bibeholdes denne Form i Registret, medmindre Teksten oplyser, hvorledes de skal gengives paa Dansk.

Nævnes en Person flere Gange paa samme Side, antydes det, hvor saadant anses fornødent, i Registret ved et mindre Tal foroven, tilhøjre for Sidetallet.

Fyrster sættes paa deres Navn, ikke paa Landets, medmindre dette anses mest praktisk, da tillige derpaa.

Sammensatte Efternavne, f. Eks. Lente-Adler, sættes paa første Dels Begyndelsesbogstav, altsaa i det nævnte Tilfælde paa L.

Partikler, som von, de, des, de la, zum osv. ses der bort fra; Eks.: des. Vignes sættes under V.

Begynder Efternavnet med le eller la, sættes det under L. Er Partiklen, f. Eks. du, smeltet saaledes sammen med Navnet, at et nyt Ord er dannet, f. Eks. Dupuy, anbringes Navnet paa Partiklens Begyndelsesbogstav, her altsaa D.

Lokaliteter og Institutioner, hvorom Teksten har Bemærkninger af særlig Betydning, er optagne i Registret.

Aagaard, Anna Sophie 101. — Johannes, Propr. 101. — Louise 101.	Abbestée, Barbara Marie 138.
Ulrik Chr. Frederik, Amtsfv. 101 106.	Abell, Ida Augusta 83.
Åkerfelt, Gotthard Wilhelm, Maler 271.	v. Abercron, Louise Friederiche Leopoldine Ottilie 75.
Aakjær, Jeppe 156 f.	Aberdeen, George Hamilton Gordon Lord 24 39—41 44—46 50 53—55 59 f 66 f.
Aale, Karen 115. — Peder Christensen, Postbefordrer 115.	Abildgaard, Anne Margrethe 70. — Peter Chr. 242 254.
Aars, Ane 110.	Abrahamsen, W. H. F. 156.

- Ackermann, Charlotte Albertine 75.
 Adelaide af Schaumburg-Lippe, Prsse 19 65 230.
 Adler, Johan Gunder, Kab.sekr. 33 66.
 Adolph Frederik af Cambridge, Hertug 65.
 Agerskov, Chr. 163.
 Agnes, Prsse. 19.
 v. Ahlefeldt, Benedict, Ritmst. 189 191.
 Ahlefeldt-Laurvig, Carl William, Greve 130. — Elisabeth 130. — Mathilde Wanda Elisabeth, Ctsse 130.
 Ahlmann, Ernesta 112. — Heinrich, Oberst 112. — Henriette 112.
 Aistrup, Brygger 160 f.
 Albech, Dorothea 99 f.
 Alberg, Carl Theodor, Amtsfv. 89. — Conradine Christiane 89. — Eline Christine 89. — Peter, Statsgældsdir. 89.
 Albert af Sachsen-Coburg 18 25 32 f 35 37 66. — af Sayn Wittgenstein Berleburg 22 65.
 Alexander (II.), Kejser 17 65. — Carl af Anhalt-Bernburg, Hertug 221 225 f 229.
 Alexandra, Dron. af England 228 f. — Dron. af Hann. 65. — Nikolajevna, Storfyrstinde 67.
 Alexandrine af Baden, Prsse 19 65.
 Alexius Fr. Chr. af Anhalt-Bernburg, Hertug 221 225 229.
 Algreen-Ussing, Tage, Gen.prok. 49 68.
 Alice af England, Prsse 67.
 v. Alvensleben, Gebhard, Digter 223 230.
 Amalie, Kejserinde af Bras. 10.
 Amberg, Hans Chr. 254. — Herman, Rektor 254.
 Amélie af Leuchtenberg, Kejserinde 18 65.
 Amundin, Frederikke 110.
 Amundsen, Katrine Elisabeth 96.
 Andersdatter, Giertrud 160. — Karen Kirstine 127.
 Andersen, Slægten 257 f. — Anders Joh. 272. — Anders Lauritz, Tømrersvend 210. — Ane Margrethe Kierstine 272. — Anna Marie 149 155. — Caroline Wilhelmine 210. — Christiane Nielsine 258. — H. C., Digter 2 62 f. 136 f. 145—55 223—25. — Jeppe, Høker 89. — Johannes Julius, Amtsfv. 89. — Karen 122. — Karen Magd. Margr. 141. — Kirstine 109. — Kristine Marie 89. — Louise Elisabeth Christiane 89. — Niels 257. — Niels Peter, Bestyrer 122. — Ole, Forp. 141. — Peder, Øltapper 134.
 Andræ, Carl Chrf. Georg, Minister 118. — Hansine Poulina 118. — Poul Georg, Amtsfv. 118.
 Ankewitz, Gesandt 197.
 Arboe, Georgine Adolphine 71.
 Arctander, Anna Alette Kirstine 126. — Kirstine Amalie 126. — Thomas Arthur Mainwaring, Sgpr. 126.
 v. Arnim, Achim, Digter 222 229. — Armgard 223 230. — Bettina 222 f. 229. — Gisela 223 230. — Maximiliane 223 f. 230.
 d'Arrest, Emilie 135. — Heinrich Ludwig, Astronom 135.
 Asmussen, Slægten 261.
 August af Oldenburg, Hertug 58.
 Augusta, Fyrstinde af Liegnitz 22 65 223 230. — af Sachsen-Weimar, Prsse 22 65. — Wilh. Louise af Hessen-Cassel, Prsse 19 65.
 Augustus Frederick, Hertug af Sussex 37 67.
 Baagø, Charlotte Cathrine Eleonore 113.
 Bach, Charlotte Theodora 87².
 Baden, Jacob 242.
 Balle, Anna Sophie 105. — Nicolai Edinger, Biskop 183 244 254.
 Ballen, Slægten 258.
 Banér, Sigrid 142.
 Bang, Andreas Kreutzfeldt, Kontorchef 111. — Astrid Elise 116. — Chr. Therkelsen, Amtsfv. 111. — Christiane 116. — Else Augusta 111. — Hansine Dorothea 77. — Henriette 119. — Jacob, Toldkasserer 116. — Johanne Caroline 111. — Peder Hansen, Sgpr. 137. — Thomas, Stadskapt. 259.
 Banner, Erik Eriksen, Lensmd. 142. — Niels Eriksen 141. — Niels Nielsen, Kapt. 141.

- v. Bardenfleth, Augusta Vilhelmine 70. — Johan Fred., Kontreadm. 70. — Marie Sophie Frederikke 70 94.
- Bardua, Caroline, Malerinde 221—229. — Johann Adam, Kammertj. 221 f. 226 229. — Wilhelmine 221—229.
- Barfod, Sara 103.
- Barfoed-Barfod, Slægten 257.
- v. Barner, Slægten 257. — Conrad Wilhelm, Amtsforvalter 88. — Jacobine Marie 88. — Leopold Theodor, Kmjkr. 88. — Regitze Sophia 88.
- Bartholin (Bartlin), Slægten 257.
- Bartram, Christine 74. — Frederik, Snedker 74. — Julie Lydia 74.
- Bastholm, Chr., Kgl. Konfession. 241 253.
- Baudissin, Caroline 138.
- Bauditz, Elisabeth Johanne Henr. 120. — Karen Petra Amanda 121. — Knud Valdemarssøn, Amtsforvalter 100 120. — Waldemar Gustav Otto, Overbaneingeniør 120.
- Bauer & Co. 49.
- Baumann, Charlotte Agathe 220. — Elisabeth Marie Anna (Lisinska) 218 f. — Johanne 218. — Philip Adolf, Kortfabrikant 218.
- Bay, Poulina 75.
- de Beaumont Vassy, Vicomte 68.
- Bech, Anne Serine Berthine 120. — Elisabeth Cathrine 73. — Frederikke Louise 116. — Henrik Henriksen, Zoolog 3 64.
- Beck, Anne Marie 79. — Johannes, Lærer 79. — Vilhelmine Christine Marie 78.
- Begtrup, Slægten 259.
- Bekker, Adrian, Hrdsgd. 97. — Caroline Sophia Amalia 97. — Christine 97. — Hans Henrik Wilhelm, Amtsfv. 97.
- Belmann, Vilhelmine Juliane Adolphine 120.
- Bender, Hans Andreas 257.
- Bendix, Marie Margrethe 112.
- Bendsen, Anna Larsine 121. — Gjertrud 121. — Johannes Larsen 121.
- Bendtsen, Ane Margrethe 91. — Hans Jørgen, Amtsfv. 91. — Hans Peter, Snedkermst. 91. — Nielsine (Nelly) Regine 92.
- Ben Edrie, Min. 44.
- Bentzen, Caroline Sophie 71. — Lauritz, Kbmd. 76. — Mette Margrethe 76.
- Bentzon, Christopher Adrian Engelbrecht 76. — Sophie Charlotte 76.
- Benzon, Albertine Christine 209. — Caspar Herman, Oberst 199 209 211 213. — Chr., Oblt. 209. — Jacob, Kmjkr. 212. — Lars, Major 212. — Mette Christine Caroline 199 209 211 213. — P. Ulrik Frederik, Kammerherre 212.
- Berg, Ane Cathrine 97. — Anna Borthilde 85. — Anton Gerhard, Forp. 109. — Chrf. Emanuel, Sergeant 97. — Hanne Magdalene Dorothea 109. — Karen Kathrine 85. — Maren Cathrine 98. — Mouritz Andreas, Amtsfv. 80 97. — Olava Maria Chr.ane 84. — Otto, Amtsfv. 107 109. — Poul Olsen, Bogb. 237 239 253. — Rudolph, Sgpr. 85. — Thora Sophie 109.
- Bergh, Anna Margrethe Kruusine 128. — Erik Nicolai Severin, Amtsfv. 128. — Jacob Jørgen, Propr. 128. — Jacobine Severine 128.
- Berlage, Johann Friderich 231.
- Berndt, Laurentze Cathrine Frederikke 87.
- Bernstorff, Joachim Frederik, Gesandt 7 64. — Wilhelm Ludvig August, Kmhr. 31 66.
- Berntsen, Anna Mathilde 129. — Laura Sophie 129. — Lauritz Martin, Skrædermst. 129.
- Bertelsen, Emilie 103. — Henriette Christiane 106. — Jens Chr. Hansen, Amtsfv. 106 128.
- Beyer, P. E., Kanc.rd. 163.
- Bianchini, Francesco, Forf. 253.
- Bie, Caroline 97. — Jacob Chr. 254. — Ole 234. — Otto 234.
- Bielke, Holger Frederik Rudolph, Leg.sekr. 46 50 67.
- Bierg, Anne Marie 186. — Maren 186. — Niels 186.

- Biering, Anne Serine Berthine 120. — Dagmar 97. — Edvard, Di-
str.læge 97. — Elisa 120. — Fredr.
Ferdinand, Sgpr. 120. — Hansine
Marie 97.
- Bille, Chr. Høyer, Ghkfrd. 27 f, 57
62 66. — Sidsel 136. — Steen An-
dersen, Viceadm. 54 63.
- Bindesbøll, Jacob Hornemann, Amts-
fv. 117. — Jens, Sgpr. 117. —
Karen Johanne 117. — Sophie
Amalia 118.
- Birch, Consul 206. — Andreas, Biskop
245 254. — Anna Frederikke 220.
— Antonette Thomasine 76. —
Benedicte Margarethe 193. —
Eleonora Hedevig 216. — Frede-
rikke Cecilie 220. — Georg Emil,
Branddir. 220. — Hans, Godsfv.
193. — Karen 216 f. — Niels
Jørgensen, Kobbersm. 216.
- Bisgaard, Slægten 259.
- Bistrup, Rebekka Cecilie 105.
- Biørnstierna, Magnus Frederik Ferd.,
Greve 38 67.
- Bjerg, Andreas Peter, Amtsfv. 73
116. — Jeppe Andreas, Amtsfv.
73. — Margrethe 73. — Susanne
Louise 73.
- Bjørn, Kaptajn 206.
- Blach, Slægten 259.
- Blangsted, Birgitte Margrethe 271.
— Hans Thomesen, Urtegdsmd.
271.
- Blechingberg, Carl Daniel Fribo
Bgmstr. 90. — Einar, Amtsfv.
90 131. — Ellen 131. — Jørgine
90. — Sigrid 90 131.
- Bless, Jacobine 127.
- Blicher, Francisco 259. — Hans Ja-
cob, Overlærer 96. — Louise Mar-
grethe 96. — Mettea Louise 96.
— St. St., Digter 134 f. 158
f. 259.
- Bloch, Jens, Biskop 206. — Jens
Monsen 142. — Kirsten 142.
- Blome, Adolph Frederik, Gesandt
72. 64. — Otto, Gesandt 7 64.
- Bloomfield, John Arthur, Gesandt
35 66.
- Blum, Edvard Peter Georg, Spare-
kassedir. 103. — Emilie 103. —
Hans Ludvig Rudolph, Amtsfv.
93 103. — Louise 103.
- Blücher-Altona, Fanny 138. — Gu-
stav Frederik Carl, Lensgreve
30 66.
- v. Boddien, Caspar Johan, Gen.maj.
29 f. 66.
- v. Bodelschwingh, Ernst, Min. 53
68.
- Boeck, Bianco, Oberst 90. — Anna
Elisabeth 193. — Benedicte Mar-
garetha 193. — Charlotte Augusta
90. — Christian Carl, Etrd. 188
193. — Christiane 193. — Chri-
stiane Frederikke 188. — Chri-
stina Sophia 193. — Elisabeth
Margrethe 191. — Elna 131. —
Fridericia Lovisa 193. — Fride-
rich Rubech Chr., Fændrik 103.
— Frideriche Elisabeth 190 193.
— Ingeborg 90. — Johann,
Prov.forv. 190 f. — Johan Chr.,
Major 184 186—92. — Johan
Friderich, Konst.rd. 188 192 f.
— Johann Friderich, Oblt. 187
190. — Johanna Maria 193. —
Johanna Maria 193. — Marga-
retha 191. — Margaretha 191. —
Maria Christina, Majorinde 184
—93. — Maria Magdalena 193.
Peter Chr. Bianco, Amtsfvalter
77 90. — Sophia Charlotte
193. — Wolff Diderich, Major
188 193.
- Boesen, Slægten 257.
- Bohn, Anders Kai, Amtst.fl.bst. 103.
— Hanne Ditlevine 103. — Hans
Peter, Toldkontr. 103. — Hermine
Margrethe 104.
- Bolbroe, Hansine 88. — Niels Chr.,
Eksp.sekr. 88. — Valborg Hede-
vig 88.
- Bolten, Margrethe 103.
- Bonin, Major 68.
- Bonnevie, Slægten 257.
- Borchhorst, Cathrine Wilhelmine
77.
- Borgesen, Maren 89.
- dal Borgo di Primo, Louison 138. —
Olinto, Chargé d'affaires 7 64.
- de Bouillé, Amour Louis Charles
René, Greve 63 69.
- Boysdatter, Lena 188.
- v. Bracht, Christiane Sophie 121.
- Braem, M., Kaptlt. 255.
- Brahe, Jørgen Steensen 135.

- Brandt, Slægten 259. — Anders 272. — Andreas, Guldsm. 272. — Birgitte Margrethe 271. — Christen 272. — Christian Pedersen, Underbibliothekar 271. — Christiane Dorothea 271. — Christiane Elisabeth 271. — Christiane Elisabeth 272. — Jens Chr. 272. — Jens Pedersen, Pr. 271. — Johanne Margrethe 271. — Jørgen kgl. Stald Skriver 175 179. — Karen 271. — Kirstine Margrethe 272. — Maren 272. — Maren 272. — Morten Kisbye 272. — Nicolaj, Guldsm. 272. — Peder Jensen, Degn 271 f. — Peder Jensen, Klokker 271. — Peter, Guldsm. 272.
- Brasen, Ferdinand, Hrdsgd. 115. — Johanne Dorothea 115. — Johanne Emilie 115.
- Brask, Anne Marie 78. — Jens Henriksen, Fuldm. 78. — Magdalene Birgitte 78.
- Braun, Simon Gotfred, Livkirurg 178.
- Bravo, Johan, Maler 153 155.
- Brentano, Bettina 222 f. 229. — Kunigunde 222 230.
- Bresson, Greve, Gesandt 46.
- Brexen, Nicoline Mosine 115.
- Breyen, Even, Toldfv. 115. — Henrik Frederik, Amtsfv. 115. — Laura Elisa Ottilia 115. — Nicoline Mosine 115.
- Brobye, Abelone 161. — Andreas, Skoleholder 160 f.
- v. Brockdorff, Hans Adolph, Amtmd. 58 68. — Ludvig Ulrich Hans, Baron, Leg.sekr. 46 52 57 67 f.
- Browne 38.
- Bruce, Anne Marie 79.
- Brun, Adelaide Frederikke Marie Franciska Emilie (Emmy) 86. — Ane 129. — Anne Cathrine 143. — Carl Frederik Balthasar, Kmhr. 86. — Chr., Kapt. 143. — Chr., Ltnt. 143. — Frantz, Major 143. — Frantz Chr., Oberstlt. 142 f. — Frederikke Margrethe 86. — Johan, Kapt. 143. — Josephine Bernhardine 129. — Karen 143. — Karen Hedwig Margr. 143. — Lorentz, Kapt. 143. — Ludvig Munthe, Amtsfv. 129. — Meta 129. — Ole, Oberst 143. — Peter, Kapt. 143. — Peter Munthe, Birkedommer 129.
- Bruun, Charlotte Augusta 90. — Christen Lauritz, Amtsfv. 84. — Edel Christine 84. — Emma 71 103. — Gjertrud 107. — Johanne Louise Augusta 89. — Lars Junior, Amtst.fil.bst. 71 103. — Niels, Skolelærer 103. — Ole, Prokurator 84. — Sara 103. — Sara Helene 71.
- Brøker, Marie Sophie Caroline Vilhelmine 111. — Karl Heinrich, Teglværksejer 111. — Johanne Marie 111.
- Brønnum, Petrine Magrethe 74.
- Buch, Karen 141.
- Buchhave, Anna Elisabeth 193.
- Buchtrup, Slægten 259.
- v. Buchwald, Charlotte 125. — Frederikke Elise 125. — Friedr., Kmhr. 239. — Louis, Godsbesidder 125.
- Buemann, Dorthea Jakobine Kirstine 85.
- Bugge, Thomasine Cornelia Ambrosia 91.
- Bukh, Slægten 259.
- Bull, Augusta Emilie 72. — Carl Ludvig, Kancellist, 72. — Clara Louise Paulina 72. — Gustav Ludvig, Amtsfv. 72.
- Bulwer, Henry Lytton, Gesandt 44 67.
- Bundesen, Nicolai, Avlsmd. 216.
- Bunkeflod, Allesen de Fine, Slægten 259.
- v. Bunsen, Christian Carl Josias, Gesandt 2 25 47 f. 50 f. 59 66.
- Burmester, Nicolaj 197.
- Bügel, Frederikke Margrethe 86.
- Bygum, Constance 260.
- v. Bülow, Augusta Petrea 102. — Bernhard Ernst, Chargé d'aff. 54 68. — Carl Theodor Leonhard, Amtsfv. 102. — Ditl. Heinr., Ghkfrd. 58 68. — Franz Chr., Oberst 102. — Hans, Greve, Statsmin. 47 f. 68. — Heinrich, Min. 43 46—48 67. — Joh., Marskal 237 240 242—44 246 253—55. — Marie Christine 102.

- Bærentsen, Hanne Frederikke 130.
 Bødker, Fr. Christensen 259.
 Bøeg, Christiane Birgitta 117.
 Bøge, Thora 90.
 Bønnelykke, Marie Elisabeth 122.
 Børgesdatter, Anna Maria 160.
 Børgesen, Hans, Fæstebonde 177.
 — Karen 82.
 Callisen, Prof. 244.
 Campos, Min. 10.
 Canning, Charles John, Understats-
 sekr. 59 69.
 Carl af Sl.-H.-S.-Gl., Hertug 59 63
 68 226 230. — af Preussen, Prins
 17 65. — af Hessen, Landgreve
 230. — Erkehertug 17 65.
 Carl, Slægten 259.
 Carlos, Don 10.
 Carlsdtr., Ane 260.
 Carlsen, Emil, Redaktør 124. —
 Henriette 124. — Johanne Elisa-
 beth 124. — Theodor Guido Mi-
 chael Georg Emil, Amtsfv. 124.
 Caroc, v. Caroc, Chr., Amtsfv. 124 f.
 — Friderich Carl, Auditør 124.
 — Inger Kirstine 124. — Juliane
 Christiane 125.
 Caroline Amalie 6 17 28 33 f. 62 66.
 — Louise (Lilli), Prsse 26 30 66.
 — Mathilde, Dron. 221.
 Carrington, Hester Frances 36 67.
 — Robert, Lord 67.
 Carstens, A. G. 236 253.
 Carstensen, Adelaide Fred.e Marie
 Fr. Emilie (Emmy) 86. — Anna
 Magdalene 86. — Edward James
 Arnold, Amtsfv. 86. — Emilie
 68. — Johan Arnold Hieronymus,
 Gen.kons. 40 44 f. 50 54 67 86.
 — Marion 86.
 Carvalho, José da Silva, Min. 10 f.
 14 64.
 Castenschiold, Caroline Louise Fre-
 derikke 88. — Jacob August,
 Bgmstr. 88. — Jacobine Marie
 88.
 Charlo, Anne Marguerite 134. —
 Esther 134. — Esther 134. —
 Isac Louis 134. — Isidore Hen-
 riette 135. — Jean Matthieu 134.
 — Piere 134. — Pierre, Hofur-
 mager 133 f.
 Christensdatter, Christiane Sophie
 Magdalene 106. — Maren 272.
- Christensen, Slægt 257. — Ane 2. —
 Ane Marie 93. — Ane Cathrine
 217 f. — Birgitte (Jutta) Frede-
 rikke 1. — Carl C., Betjent 2. —
 Caroline Christiane 219. — Caro-
 line Dorothea 120. — Christine
 115. — Christine Antoinette 107.
 — Dagmar 257. — Diderich Au-
 gust, Krigsass. 217 f. — Emmy
 Rasmine Nathalia 80. — Johanne
 Marie 114. — Johannes Wilhelm,
 Boghdl. 115. — Juliane Eleonora
 Hedevig 218. — Juliane Karen
 Margrete 218 f. — Julius Evald,
 Grosserer 218. — Laura Elisa
 Ottilia 115. — Mads 257. — Ma-
 ren Mathilde 104. — Niels Peter
 Andreas, Købmand 217. — Otti-
 lia 115. — Ove, Selvejer 114. —
 Th. Fr. 219.
 Christian VIII 1—69. — IX 226 228 f.
 — August, Hertug af Augustenb.
 4 12.
 Christiansen, Andreas Wilhelm Jo-
 hann Louis, Amtsfv. 91. — Anne
 Marie 98. — Anthonie Christine
 Elisabeth 74. — Cathrine Mar-
 grethe 217. — Cathrine Mathilde
 91. — Chr., Gaardmd. 91. — Chri-
 stian Andreas, Agent 74 98. —
 Christine 74. — Claus 217. —
 Hans Peter Julius 187. — Hen-
 riette Rachel 74 98. — Johan
 Caspar, Amtsfv. 74 100. — Sophie
 91.
 Christmas, John, Kontreadm. 36
 67.
 Classen, Joh Fr., Gen.maj. 173—83.
 Clausen, Sofie Marie 83.
 Clementsen, Ane Kirstine Marie 162.
 — Caroline Lovise 162. — Lau-
 ritz, Overlæge 162.
 Clemmensen, Just.rd. 161.
 Clemmesen, Cathrine 124. — Johan
 Henrik Halberg, Købmd. 124.
 Johanne Elisabeth 124.
 Clod, Hans Adolf, Amtsfv. 104 108.
 — Joachim Godske, Adjunkt 108.
 — Mariane, 108. — Petrea, 109.
 Coldevin, Chr. Andersen, Pr. 175
 83.
 Collin, Edv., Dept. Dir. 145 148 f.
 151 f. 155. — Gottlieb, Kammer-
 ass. 147 155. — Henriette Chri-

- stine 154. — Henriette Oline 145.
— Ingeborg 147 155. — Jonas
147 f. 150—55.
- de Coninck, Slægten 261.
- Conrad, Anna Elisabeth, 94.
- Conradsen, Astrid Emilie Elisabeth
101. — Emilie Caroline 101. —
L. V. C., Bibliotekar 101.
- la Cour, Chr. Frederik Carl, Propr.
92. — Christine Dorthea 92. —
Pierre Dornonville 260. — So-
phie Johanne Marie 92.
- Cramer, Elise Catharina 122. — Jo-
han Chr., Garveribest. 122. —
Maria Catharina 122.
- v. Cronstern, Gabriel Friedrich Aug-
gust Schreiber 4 64.
- Cronwall, Marie Sophie Frederikke 75.
- Cruse, Sophie 73.
- Dagmar (Maria Feodorowna) af Dan-
mark 228 230.
- Dahl, Slægten 259. — Anne Ca-
thrine 259. — Augusta Petrea
102. — Chr. Fischer, Apoteker
102. — Frederikke Elisabeth 102.
— Helene Caroline 91. — Jens
Lauritz, Amtsfv. 123. — Johan
Henrik, Købm. 82. — Kirsten
82. — Kirstine 123. — Maren
82. — Mathias Clausen, Brygger,
Brbr. 259. — Peder Chr. Jensen,
Restauratør 123. — Pedrea Niel-
sine 123. — Semine 123.
- Dahlberg, Slægten 261.
- Dahlbye, Ane Margrethe 91.
- Dalberg, Frederikke 110. — Inge-
borg Frederikke Marthe 110. —
Stentzel Thomasen, Amtsfv. 110.
— Thor Stentzel, Kmrd. 110.
- Dam, Philine Louise 104.
- Damgaard, Slægten 259.
- Dan, Slægten 257. — Lars Chr.,
Sgpr. 257. — Theodor Fr. Emilius,
Kbmd. 257.
- Dankwart, Frederik Chr. Emil The-
odor Claus, Ghkfrd. 32 66.
- Danneskiold-Løvendal, Françoise 138.
- Danneskiold-Samsøe, Elisabeth, Ctsse
130.
- Dawes, Charlotte 116.
- Debell, Anna 129. — Gustav, Amtsfv.
129. — Laura Sophie 129.
- Decazes, Elie, Hertug 57 68. — Elie,
Vicomte 68.
- Dehsen, A. 207.
- Deichmann, Edel Christine 84.
- Dethlefsen, Charlotte Louise 122. —
Elise Catharina 122. — Johannes
Bernhard, Amtsfv. 122. — Peter
Kontrolør 122.
- van Deurs, Dorette 114.
- v. Dewitz, Otto Ludwig Chrf., Stats-
min. 20 22 26—28 31 65.
- Diderichsen, Maren 173.
- Dirckinck-Holmfeld, Constant Peter
Heinr. Maria Walpurgis 49 68.
- Djurhuus, Anna Hedvig 104.
- Dolleris, Andreas 261.
- Domansky, Marianne 208.
- Dons, Maren 73. — Margrethe Heit-
mann 73. — Simon Andreassen,
Propr. 73.
- Dorn, Severin Matthias, Sgpr. 173—
182.
- Dreessen, Louise Wilhelmine 98.
- Drejer, jfr. Jensen. — Anna Chri-
stine 93. — Christen Bojer Niel-
sen, Amtsfv. 93.
- v. Drenckhahn, Chr. Frider. Anton,
Amtshptm. 28 66.
- Drewsen, Adolph, Assessor 154 f. —
Ingeborg 147 155. — Jonna 154 f.
- Dreyer, Henrich Chrf., Klubvært
193. — Johanna Maria 193.
- Duedal, Slægten 259.
- Duntzfelt, Slægten 261.
- Ebbesen, Alvilda Davina 71.
- de Echberia, Augustinus, Pr. 203.
- Eckard, Friedrich, Kmjkr. 62 69.
- Edward (VII), Prins 228 f. — af Kent,
Hertug 69.
- Egede, Hans 141 f. — Kirsten 140 f.
— Kirsten 142. — Povel Hansen,
Sorenskr. 140.
- Eilskov, Anania 128. — Chr. Corne-
lius, Apoteker 128. — Jacobine
Laurentze 128.
- v. Ellbrecht, Clara Johanne Em-
ma 92. — Eberhard Helmuth,
Ltnt. 92. — Thora Camilla
77.
- Eller, Bolene Sophie 93. — Mathias
Chr. Siegfred, Amtsfv. 93. —
Pauline Birgitte 94. — Richard
Petri, Fuldm. 93.
- Elling, Anna Mathilde 129.
- Elnegaard, Slægten 257.
- Emerson, James William 234.

- Emil af Sl.-H.-S.-Aug., Prins 19.
 Engel, Karen Kathrine 85.
 Engelbreth, Dorothea Sophia 161.
 Engelken, Johan, Sgr. 157.
 Engholm, Elisabeth Weide 95.
 Erdmann, Prof.inde 224.
 Erichsen, Cathrine 124. — Erich, Gaardejer 189.
 Ernst II, af Sachsen-Coburg-Gotha, Hertug 65. — August, Konge af Hannover 38.
 Ernst, Isidore Margrethe Catine 119. — Jacob Frederik Marius, Gen.lt. 75. — Louise Friederiche Leopoldine Otilie 75. — Otto Sophus Leopold, Amtsfv. 75. — Therese 75.
 van Erpecom, Slægten 263. — Abraham, Kbmnd. 263.
 van Erpecum, Jan 263.
 Erslev, Jacob, Boghandler 88. — Jacobine Marie 88.
 Esmann, Chr. Ferdinand, Grosserer 88. — Frederikke Vilhelmine 88.
 Eugen af Württemberg, Hertug 65.
 Ewald, Slægten 260. — Aemilius Ernestinus Christophorus 231. — Anne Margrete 232. — Catharina 232. — Cathrin Margret 232. — Chr. Friederich Georg Ernst, Læge 231. — Christina 232. — Chr. 232. — Friderich 232. — Fridericha 232. — Enevold 231. — Enevold 232. — Enevold, Jagtjkr. 231. — Heinrich Chr. Gottfried, Pr. 231. — Jens 231. — Jens Trøstrup 232. — Johann Friederich Dorotheus 231. — Johan Jacob, Kanc.sekr. 231. — Johan Wenig, Rytter 232. — Johs., Digter 231—33 259. — Johs. 232. — Johs., Kompastor 231. — Jørgen Friderich, Guldsm. 232. — Karen Trøstrup 232. — Kirstine Marie 232. — Margaretha Dorothea 231. — Maria Elisabeth 232. — Niels 232. — Thoor 232. — Wiebke Catharina 231.
 Ewaldt (Evald), Cathrine Friderica 233. — Chr. 232. — (Evald) Friderich 232. — Evald 232. — Evaldt 232. — Herlig (Herle) Margrete 233. — Jochum 232. — Joh. Chr. Murmst. 232. — (Evald) Karen 232. — (Evald) Karen 232. — (Evald) Mett-Christine 233. — (Evald) Niels 233. — (Evald) Peder, Degn 232. — Peder, Degn 233.
 Eversen, Johanne Marie 106.
 Faber 110. — Nicolai, Dr. theol., Biskop 170.
 Fabritius, Barbara Marie 138.
 Falck, Slægten 257.
 Falkenberg, Slægten 260. — Hans, Kmrd. 91. — Juliane Sophie 91. — Vilhelmine Marie 91.
 de Faria, Antonio Candido, Chargé d'Affaires 9 64.
 Fasting, Anne Marie 78. — Christiane Charlotte 78. — Claus 140. — Hans Chr., Amtsfv. 78. — Jens Martin, Amtsfv. 78.
 Feddersdtr. Karen 232.
 Feddersen, Josias, Kabinetssekr. 26 f. 66.
 Feldt, Elisabeth Hedevig 74.
 Fenger, P. A. 170.
 Ferdinand I, Keiser 17. — III, Kejser 65. — af Sachsen-Coburg-Gotha, Prins 10 12 14 64.
 de Fine Skibsted, Carla Hedevig 78. — Emmy Sophie 78. — Ulrik Anton, Kpt. 78.
 Finsteen, Kirstine 161.
 de Fischer, Frederikke Elisabeth 102.
 Fjelstrup, Kirstine Amalie 126.
 v. Flemming, Albert, Greve 230. — — Armgard, 223 230.
 Flensborg, Alexandrine Mathilde 74. — Cathrine Marie Alexandrine 74. — Chr. Peder, Kontreadm. 74.
 Flensted, Chr., Branddir. 108. — Emilie Dorothea 108. — Karen Marie 108.
 Flindt, Christine 97.
 Floch, Enoch, Bogbinder 231.
 Flock, Anne Marguerite 134.
 Fogh, Adolph Thorvald Aurelius, Amtsfv. 81 120. — Anna Kristine 120. — Borge Nicolay Peter, Kmrd. 120. — Elisa 120. — Jensine Christine 120. — Vilhelmine Juliane Adolphine 120.
 Foght, Marie Christine 102.
 Forum, Anna 124. — Hans Peder, Købmd. 124. — Johanne 124.

PERSONALHISTORISK TIDSSKRIFT

54DE AARGANG
(9. RÆKKE 6. BIND)
1933

UDGIVET AF
SAMFUNDET FOR DANSK GENEALOGI
OG PERSONALHISTORIE

I KOMMISSION HOS J. H. SCHULTZ ^{A/S}
KØBENHAVN 1934

Redigeret af Samfundets Skrifludvalg
ved
H. HJORTH-NIELSEN.

TRYKT I UNIVERSITETSBOGTRYKKERIEET
(J. H. SCHULTZ A/S)

- Francke, Karl Philipp, Etr. 34 62 67 69.
 Frandsen, Ane 109. — Anne Cathrine 118. — Jens, Husmand 109.
 Frederik VI 13 15 17 236 f. 244 f. — (VII), Prins 2 9 16 19—24 26—33 40—43 46 52 60 62 230. — (VIII) 228—30. — Arveprins 156 243 250. — af Slesv.-Holst.-Glyksborg, Hertug 65 226 230. — August af Anhalt-Dessau, Prins 230. — Emil af Augustenborg, Prins 59 68. — Vilhelm af Hensen-Cassel, Prins 20 66. — Vilhelm Gustav af Mecklenborg-Strelitz, Hertug 30 66. —
 Frederikke af Slesv.-Holst.-Glyksborg, Prsse 225—29. — af Preussen, Prsse 230.
 Frederiksen, Niels Chr. Frederik, Kmr. 106. — Karen Tomine 88. — Sophie Thema 106.
 Friedeborn, Caroline Tugendreich 138².
 Friedrich Wilhelm III af Preussen 22 65 230. — Wilhelm IV af Preussen 22 25 30 32 38 43 46—48 51 59 f. 68. — Wilhelm Georg Adolph, Landgreve af Hensen-Cassel 39 67.
 Fries, Comtesse 202.
 Friess, Birgitha Vilhelmine Caroline 77.
 Friis, Slægten 260. — Anne Cathrine 118. — Berthel, Forvalter 118. — Chr. Jensen, Skipper 85. — Eleonora Christine 85. — Frederikke Emilie 85. — Sophie Amalia 118.
 From, Andreas, Amtsfv. 73 76. — Caroline Mathilde 73. — Frederik Chr., Sgpr. 73. — Julie Lydia 74
 Frontin, Elisabeth 194.
 Frost, Ane Hansine 107. — Anne Cathrine 143. — Anthon Svanholm, Amtsfv. 107. — Caroline Sophie 71. — Chr. Fred., Distr.læge 71. — Christiane Frederikke 71. — Ebba Vilhelmine Cecilie 107. — Ellen Marie 116. — Frederik v. Arenstorff, Propr. 107. — Hans Jørgen, Lakaj 116. — Iver, Amtsfv 90 116. — Nicoline Kristine 116.
 Frøsig, Ingeborg 126. — Niels, Gartner 126. — Thomasine Kirstine 126.
 Fuchs, G. M., Maler 138.
 Funch, Funck, Christian Vilhelm, Kbm. 77. — Helene Margrethe 125. — Johan Chr., Assistent 125. — Johanne Cathrine 77. — Juliane Christiane 125. — Kristine 100. — Michael Johs. Vilh., Amtsfv. 77 87. — Sophie Amalie Constance 77.
 Fürst, Marie 81.
 Förster, Friedrich Christoph, Historiker 30 66.
 Gaadskesen, Karen 143.
 Gabrielsen, Nanna Dithlovin Cecilie 95.
 Galeoti, A. 194.
 Galle, Sophie 103.
 Galschiøt, Cornelius, Silkevæversvd. 161.
 Galschiøtt, Diderikke 118. — Johannes, Landsdom. 118. — Martinus Braem, Amtsfv. 114 118. — Sophie Magdalene 118.
 van Gansepoel, Catharina 263.
 Garrigues, Slægten 261.
 Gede, Caroline Marie 72.
 Geibel, Emanuel, Digter 223 230.
 Gemynthe 80.
 Gemzøe, Caroline Marie 72. — Chr. Octavius, Amtsfv. 72. — Jacob Mathias, Sgpr. 72. — Marie Christine 72.
 Georg I, Konge 228 230. — III, Konge 67. — V af Hannover 65. — af Meklenborg-Strelitz, Storchertug 19—24 26 28—32 52 66. — af Schaumburg-Lippe, Fyrst 65. — af Sachsen-Altenburg, Hertug 19 65 f. — August Ernst af Meckl.Strel., Prins 22 30 65.
 Gerdes, Anne Margrethe 94. — Frits 260. — Johanne 260.
 Gerhard, Friedrich Wilh. Eduard, Arkæolog 154 f.
 Gerhardt, Cathrine Justine 136.
 Gerson, Augusta Emilie 72.
 Gisiko, Carl Samuel, Handelsbogholder 105. — Emma Frederikke Lovisa 105. — Ida Emma Charlotta 105.
 Giørup, Agnethe 84.

- Gjedde, Marie 88.
 Gjellerup, Anne Wilhelmine 87. —
 Jacob, Sgrpr. 87. — Laurentze
 Cathrine Frederikke 87. —
 Gjerlew, A. C. 1.
 Gladstone 38 49 68.
 Glahn, Slægten 257.
 Glud, Dagmar 114. — Dorette 114. —
 Einar, Amtsfv. 114 130. — Ger-
 hard Emil Prokr. 114.
 Gløerfeldt, Martine 218.
 Goethe 222.
 Godsche, se Göttsche.
 Gotfredsen (Holme), Anna Magda-
 lene 92.
 Gotthardt, Maren 97.
 Gottlieb, Carl Nicolai Chr., Amtsfv.
 75 77 117. — Chr. Frederik,
 Kommand. 77. — Elna 77. —
 Thora Camilla 77.
 Gottlob, Kaptajn 207.
 Graah, Wilhelm August, Kaptl. 8 64.
 Grabow, Anne Margrethe 83.
 v. Grabow, Valeska, Hofdame 223
 230.
 v. Gracfe, Prof. 223. — Otilie 223
 230.
 v. Gram, Gram, Frederik Carl, Amtm.
 174 f. 177 179—83. — Laurits
 Nielsen, Prof. 260.
 Grandjean, Augustin, Hofmst. 138.
 — Ludvig, Skovrider 139. —
 Malie 139. — Marie Elis 139. —
 Marie Magdalene 139. — Ph.
 Adam 139. — Regina 138.
 Grevenkop-Castenskiold, Adelaide F.
 M. F. E. (Emmy) 86. — Johan
 Vilh., Jægermester 86.
 Griisbech, Niels Hansen, Rdmd. 260.
 Grimm, Gisela 223 230. — Hermann,
 Kunsthistoriker 223 f. 230.
 Groos, Ane Cathrine 97.
 Groth, Caroline Sophie 111. — Ca-
 thrine Elisabeth 110. — Ida
 Cathrine Dorothe Caroline 111.
 — Simon Peter, Sgrpr. 111.
 Grumme, Carl Alfred, Amtsfv. 90
 100. — Heinrich Andreas August,
 Kbmd. 90. — Johanne Dorthea
 Amanda 90. — Petrine Marie 90.
 Grundtvig 166 170. — Helga 131. —
 Marie Christine 121.
 Grøn, Gjertrud Kirstine 120.
 Grønberg, Christine 110.
- Grøndahl, Elise Christine Wilhel-
 mine 107.
 Grønlund, Mariane 108.
 Grønning, Abelone Marie Margrethe
 83. — Jens Vilhelm, Rebslager-
 mst. 83. — Sofie Marie 83.
 Gudin, Theodore, Maler 63 69.
 Gudme, Christence 81.
 Guizot, Min. 45.
 Guldencrone, Chr. Fred., Amtsfv.
 70 94 101. — Juliane Marie 70.
 Marie Sophie Frederikke 70 94.
 — Wilhelm, Baron 70.
 Gulmand, Christian Pedersen, Plan-
 tageejer 185—90.
 Gulowsen, Abelone (Lona) Birgitte
 95. — Anders, Købmd. 95. —
 Nanna Dithlovine Cecilie 95.
 Gustav af Wasa, Prins 18 65. —
 Vasa 142.
 Gyldenkrone, jfr. Guldenkrone. —
 Abelone (Lona) Birgitte 95. —
 Emil, Amtsfv. 94 105.
 Gyldensteen, Johan Henrik, Greve,
 Ghkfrd. 134.
 Gyldenstjerne, Chrf. 136.
 Göttsche (Godsche), Helle 143. — Ka-
 ren 143. — Peder, Oberstl. 143.
 Hadsteen, Andreas, Bud 121. —
 Elisabeth Caroline 121. — Karen
 Elisabeth 121.
 v. Haffner, Charlotte Louise 130. —
 Johannes Wolfgang, Kmhr. 129.
 — Mathilde Wanda Elisabeth
 130. — Waldemar, Amtsfv. 129 f.
 Hagemann, Albinia Vilhelmine Jane
 Louise 102. — Harriet 102. —
 — Jasper Lützow, General 102.
 Hagen, Karen 95.
 Hahn, Friedrich Wilhelm Adolph,
 Greve 4 64.
 Halse, Caroline 97. — Caroline So-
 phia Amalia 97. — Chrf., Prok.
 97.
 Halt, Agnethe 84. — Ellen Sophie
 71 84. — Jens, Konsumtionsfv.
 84.
 Hambro, Carl Joachim, Baron 63
 69. — Joseph, Handelsmand 11
 37.
 Hammer, Abel Cathrine 108. —
 Edvard, Kapt. 108. — Henrica
 Cathrine 108. — Kirstine Jako-
 bine 106.

- Hans af Slesvig-Holsten-Glyksborg, Prins 227 f. 230.
- Hansdatter, Anne 187. — Karen 187. — Maren 186 188. — Maren Marie 93. — Maria Christina 184—93.
- Hansen, Slægt 257 260. — Forp. 110. — Abelone Marie Margrethe 83. — Anania 128. — Ane 260. — Ane Malene 95. — Anna 117. — Anna Christine 73. — Anna Johanne 127. — Anna Louise 127. — Anna Marie 115. — Anne Elisabeth 123. — Anne Margrethe 83. — Baltzer 189. — Carl Herman, Skolelærer 212. — Cathrine Amalie Jacobine 212. — Cecilie Cathrine 115. — Chr. 257. — Chr., Amtsfv. 83. — Chr. Frederik Gustav, Godsejer 101. — Christiane 106. — Emilie Dorothea 108. — Emilie Georgine 89. — Emma 71. — Emma 103. — Frederikke Emilie 85. — Hans Jacob, Kbm. 73. — Henning Ditlev, Væver 83. — Ingeborg Frederikke Marthe 110. — Israel, Pr. 271. — Jacob, Urtekr. 105. — Jens, Boghandler 127. — Jens, Gæstgiver 123. — Johan, Lærredshdl. 89. — Jørgen 184—86. — Jørgen, Skolehl. 173—83. — Karsten, Amtsfv. 117. — Kirstine Margrethe 105. — Knud, Gaardejer 117. — Kristine 100. — Lorenz, Amtsfv. 123. — Maren 84. — Maren 89. — Margrethe 103. — Margrethe 123. — Martine Hedevig 261. — Mathilde Amalie 126. — Niels 257. — Niels, Gmd., Sgfg. 260. — Peder 187. — Peder 187. — Peder 189. — Peder, Gaardm. 84. — Peder, Kfrd. 50 68. — Peter, Købmd. 115. — Peter Chr. Wilhelm, Krigsassessor 103. — Sara 73. — Simon, Gaardejer 185—87. — Thora Jacobine 105.
- Harboe, Christiane Petronelle 113. — Ludvig, Biskop 177 182 239 f. 253. — Maria 106. — Ottilia 115.
- Harsdorff, Noline Margrethe 91.
- v. Harrach, Augusta, Ctsse 22 65 223 230.
- Hartfelt, August Martin Victor, Amtst.fil.best. 104. — Maren Ma-
thilde 104. — Michala Anna Sophie 104. — Wilh. Aug. Jul. Andersen, Skibsbygger 104.
- Hartmann, I. P. E. 149 155.
- Hauch, Adam Wilhelm, Overkmhr. 4 7 64.
- Haureberg, Dorothea Marie 79.
- Hay, John Drummond, Gen.kons. 44 46 54 67. — J. Drummond d. y., Gen.kons. 67.
- Hecksher, Harriet 90.
- Hedemann, Adolph Otto Wilhelm, Kmhr. 29 f. 52 66. — Charlotte Cathrine Eleon. 113. — Frederikke Johanne 113.
- v. Hedemann, Hans Chrf. Georg Fr., General 113.
- Hederich, Henriette Marie Frederikke 105.
- Hegelahr, Maren 157—59. — Nicolaus, Pr. 156—59.
- Heger, Elisabeth 148 f. 155.
- Heiberg, Johan Ludvig 146 149 155. — Johanne Louise 145.
- Heilmann, Chr. Erik Emil, cand. pharm. 97. — Jens Chr., Pharmacaut 97. — Marie Magdalene 96 f. — Petrine Emilie 97.
- v. Heinen, Albertine Christine 209.
- v. Hellfried, Augusta Vilhelmine 70.
- Helt, Cathrine Amalie Jacobine 212.
- Hemmert, Harriet Kirstine 98. — Jens Andreas, Grosserer 98.
- Henke, Johan Henrik Theodor, Amtsfv. 106. — Kirstine Jakobine 106. — Louis, Taffeldækker 106. — Maria 106. — Sophie Thema 106.
- Henning, Chr., Købmd. 99. — Emma 99. — Wilhelmine Augusta 99.
- Henningsen, Erik, Figurmaler 88. — Henriette 88. — Mary 88.
- Henriksdatter, Inger 216.
- Henriksen, Johanne Marie 111.
- Herløv, Kristine Marie 89.
- Hersom, Marie 73.
- Hertz, Henrik 152 163 167.
- Heuckendorff, Frederik Carl Chr., Apoteker 117. — Gabrielle 117. — Hans Peter, Amtsfv. 117.
- Hilda Charlotte af Anhalt-Dessau, Prsse 228 230.
- Hilsborough, Lord 35.

- Hind, Anna Margretha 139—41, 272.
— Jacob Isachsen 140. — Jens Pedersen, Sorenskr. 140. — Karen (Katrine) 272. — Kirsten Jensdatter 140 f. — Peder Jensen, Præst 140 f.
- Hiort Lorenzen, Peter 34 67.
- Hjorth, Magdalene Birgitte 78.
- Hobarth, Harriet, Lady 102.
- Hoffman, Juliane Sophie 91.
- Hoffmeister, Præst 230. — Marie 223 230.
- de Hofman, Hans 254.
- Holck, Axel Nikolaj, Amtsfv. 95 105. — Ida Charlotte 95. — Johan Chr., Sgpr. 95. — Thyga Elisabeth Christine Thomine 95.
- Holgerson, Dethlevine Christiane 81. — Georg Herman Mathias, Amtsf. 81 126 f. — Holger Mathias, Kbmd. 81. — Louise Vilhelmine 81. — Marie Cathrine Vilhelmine Augusta 81.
- Holm, Abelone Margrethe Clausine 83. — Agnes Henriette 105. — Alvilda Davina 71. — Anna Henriette 71. — Caroline Mathilde 73. — Christiane 102. — Conrad, Amtsfv. 102 113. — Ellen Marie 83. — Fred. Chr., Pr. 271. — Frederik Villiam, Amtsfv. 83. — Henriette Marie Frederikke 105. — Johan Peter, Kfrd. 71. — Johanne 104. — Karen Frederiksdr. 271. — Laura Johanne 83. — Maria 102. — Niels Terpager, Fuldm. 83. — Peter Michel, Dr. med. 105. — Poul Chr., Just.rd. 102.
- Holmen, jfr. Gotfredsen. — Christine Dorthea 92. — Otto Chr. Bernh. Theod. Pedersen, Amtsfv. 85 92.
- Holmskiold, Joh. Theodor, Ghrd. 242 244 254.
- Holst, Ane Malene 95. — Anna Marie Margrethe 95. — Carl Peter Chr. Daniel, Amtsfv. 81 95 100. — Carl Peter Vilh. Bryde, Farver 95. — Elisabeth 148 f. 155. — H. P. 147 150 154.
- Holstein, Heinrich Christopher, Greve 4 64.
- v. Holstein-Rathlou, Chr. Fr. Emil, Hofjægermst. 220. — Julie Sophie Dorothea Elisa Volradine 220. — Niels Rosenkrantz 220. — Sophie Dagmar Elisabeth 220.
- v. Holten, Nicolai Abraham, Kfrd. 147 150 155.
- Holtet, Slægten 260.
- Homan, Henrik Olsen Biørn, Højesteretsadv. 258.
- Hoppe, Ane 110. — Erik Christian Grave, Propr. 110. — Inger Petrea Christiane Elisabeth 110. — Mette Marie 110.
- Horn, Magnus Frederik, Sgpr. 238 243 253.
- Hornemann, Claus Frees, Prof. 245 254. — Karen Johanne 117.
- Hornslyd, J., Pr. 170.
- v. d. Horst, Catharina Charlotte, Bsse 221.
- Houlberg, Anna Augusta Marie 260. — Søren, Gros. 260.
- Howard, Lord, se de Walden and Seaford.
- Hoyer, Hans, Degn 188. — Lorentz Hansen 188.
- Humboldt, Alexander, Baron 29 66 68.
- Husum, Charlotte 112.
- Hvalsøe, Anna Elise 107. — Olga 107. — Valdemar Chr., Grosserer 107.
- Hviid, Ebba Vilhelmine Cecilie 107. — Elise Christine Wilhelmine 107. — Erik Gjedde, Intendant 107. — Gjertrud 107. — Jens Hansen, Gaardejer 107. — Karen Marie 108. — Theodor Emil Jensen, Amtsfv. 107. — Andreas Chr., Prof. 245 254.
- Hygom, Emilie Sophie 72. — Marie Christine 72. — Peter Harald, isl. Købm., Rodem. 72.
- Hyhn, Andreas Gottfred, Skrådermst. 83. — Ane 83. — Carl Gottfred, Amtsfv. 83. — Caroline Marie 83.
- Hyrde, Anders 260.
- Høeg, Sophie Pedersdatter 141 f.
- Høegh, Helvig 253. — H. J. C., Provst 245 254. — Niels, Prof. 245 254. — Sophie 114.
- Høegh-Guldberg, Dr. 255. — Chr. Gen.maj. 153 253. — Friderich 253. — Juliane Marie 70. — Julius 253. — Jørgen 253. — Lucie

- Emmerentze 237 f. 250 252 f. —
Ove 236—56. — Peder 253.
- Høgh, Jacobine Caroline 115.
- Høier, Anne Sophie 85.
- Høst, Fanny Elise Marie Christine
90. — Jens Kragh, Dr. jur. 70. —
Susanne Margrethe 70.
- Høxbroe, Ellen Regine 71.
- Høyer, Christiane 102. — Dorthea
Christine 79. — Emma Olavia
Vilhelmine 102. — Frederik, Fuld.
79. — Johan Chr. Sophus, Amtst.
fil.best. 79 96. — Marie Christine
Jensine 79. — Niels, Prok. 102.
- Iacobæus, Slægten 258.
- de Ibarraran, Dominicus, Pr. 202.
- Ibsen, Slægten, 272. — Henrik, Dig-
ter 272.
- Ida af Schaumburg-Lippe, Prsse 19,
65.
- Ingerslev, Ellen Marie Abell, 83. —
Hans Peter, Handelsagent 83. —
Ida Augusta 83.
- Irminger, Carl Ludvig Chr., Min.
22 f. 36 42 65—67.
- Iversdatter, Anne Marie 186. —
Karen 186. — Maren 186.
- Iversen, Anna Maria 160. — Chr.
188. — Hans 186. — Oluv 186,
188. — Rasmus, Hyrekusk 160.
- Jacobsen, Anders 186. — Caroline
125. — Engelbrecht, Kroejer 125.
— From Vilh. Chr. Edvard Aug.
Henning, Amtsfv. 87 124. —
Hanna Elisa Henriette 118. —
Hanne Helene Margrethe 87, 125.
— Hendrik Ludvig 118. — Karen
Sophie 118. — P. V. 163. — Val-
borg Hedevig 88. — Waldemar,
Amtsfv. 87 125.
- Jagd, Dorthea Vilh. Car. Adolph.
71 92. — Ellen Regine 71. — Jens
Chr. Henrik Claudius, Amtsfv.
71 92 107 127. — Niels, Organist
71. — Nielsine (Nelly) Regine
92. — Sara Helene 71.
- Jahn, Cathrine Margrete 217.
- Jannichsen, Søren 232.
- Jansen, Charlotte 125.
- Jeberg, Dorthea Jakobine Kirstine
85. — Nis Jensen, Skomagermst.
85. — Søren, Amtsfv. 85.
- Jensdatter, Ane 177. — Karen
115.
- Jensen, Slægt 258. — Agnetine So-
phie Frederikke 71. — Anders 260.
— Anders, Arbmd. 122. — (Drejer)
Ane Marie 93. — Anna 131. —
Anna Augusta Marie 260. — Ber-
tel, Høker 106. — Birthe Chri-
stine 98. — C. A., Maler 138. —
Christen 258. — Christiane 116.
— Christiane Sophie Magdalene
106. — Emilie Caroline 101. —
Frederikke 110. — Hans, Gaardejer
189. — Harriet Kirstine 98. —
Ingeborg Cecilie 70. — Inger Dor-
thea 127. — Jacobine Florentine
70. — Jens Chr. Juulsgaard,
Amtst.fil.best. 122 127. — Juliane
111. — Jørgen, Grosserer 98. —
Karen Marie 123. — Karen Petra
Amanda 121. — Kirstine 120. —
Kirstine 161. — Maren Cathrine
98. — Margrethe 123. — Marie
Elisabeth 122. — Marie Kirstine
109. — Mette Kirstine 127. —
Mette Margrethe 127. — Niels,
Forpgt. 70. — (Drejer) Niels,
Gaardejer 93. — Niels Lauritz
Chr., Amtsfv. 70 84 93. — Niels
Peter, Amtsfv. 109 119 127. —
Peder, Gartner 127. — Rasmus,
Møller 161. — Søfren, Postrider
136.
- Jenssenius Dorothea 199 209—12.
- Jerichau, Ane Oline 219. — Anna
Catharina 216. — Anna Dorthea
Elisabeth 219. — Anna Frede-
rikke 220. — Anna Petra 219. —
Anne Cathrine 217 f. — Carl
Chr. 218. — Carl Chr. 219. —
Carl Chr., Fotograf 219. — Carl
Chr., Urtekr. 215 f. — Caroline
Amalia 219. — Caroline Christiane
219. — Caroline Elisabeth Nanny
(Agete) 220. — Caroline Jerisine
218. — Caroline Vilhelmine 219.
— Christiane Sophie 219. — Daniel
Ludvig 217. — Daniel Ludvig,
Sømand 217. — Elisabeth Marie
Anna (Lisinska) 218 f. — Ernst
Bernhard, Fysiker 217. — Eva
Sophie 217. — Evald August,
Fabrikant 219. — Henrich Nico-
lai 217. — Henrich Nicolai 217. —
Hjalmar 220. — Holger Hvidt-
feldt, Landskabsmaler 220. —

- Inger Sophie 217. — Jacobine 218. — Jens Adolf, Billedhugger 215 220. — Jens Adolph, Køkkenchef 219. — Johan Chr., Toldassistent 217 f. — Johan Jochim, Korporal, 215 f. — Juliana 216. — Juliane Eleonora Hedevig 218. — Juliane Karen Margrethe 218 f. — Juliane Karen Margrete 219. — Juliane Sophie 218. — Julie Evalde 219. — Julius Evald, Købmd. 217—19. — Julius Valdemar, Frugthdl. 219. — Karen 216. — Karen 216 f. — Karen Elisabeth 220. — Louise Johanne 220. — Marie 220. — Marie Rose Elisabeth Signe 219. — Nicolaj Harald Adolph, Landskabsmaler 220. — Niels Frederik, Forf. 218. — Peter Andreas 219. — Peter Andreas, Købmd. 217. — Sophie Dagmar Elisabeth 220. — Thorald Harald Adolph Carol Lorentz, Komponist 215 219.
- Jespersen, Magnus, Geolog 258.
- v. Jessen, Slægten 260.
- Jessen, Christoph, Bankdir. 75. — Kathrine 82. — Mette Cathrine 115. — Poulne 75. — Therese 75.
- Jessien, Alwina Dor. Cath. 99.
- Jochel, M. D., Kasserer 179.
- Jochumsen, Anna Louise 127.
- Johansen, Slægt 258. — Mads Peter 258.
- Johns, Marion 86.
- Johnsen, Vilhelm Ferdinand, Ghkfrd. 27 66.
- de Jonquières, Mary 88.
- Jónsson, Jóhanna 124. — Stefán, Gaardejer 124.
- Jorck, Slægten 260.
- Joseph af Sachsen-Altenburg, Hertug 19 65.
- Juel, Axel, Major, Landinsp. 104. — Elise Henriette 104. — Jens, Maler 138. — Kirstine 104. — Knud Frederik, Gesandt 7 64. — Niels, Amtsfv. 104. — Niels, Lærer 192.
- Juhl, Elna 131. — Inger 131. — Peter, Ingeniør 131.
- Juliane Marie, Dron. 256.
- Jung, Carl Frederik, Ltnt. 79. — Jensine Marie Christine 79. — Marie Christine Jensine 79. —
- Juul, Charlotte 112. — Johannes Peter Laurentius Husum, Amtsfv. 93 112. — Julius Sofus Emil, Sgpr. 112. — Sigrid Margrethe 112.
- Juul-Rysensteen, Ottilia Christiane Adolphine 6 64.
- Jæger, Elisabeth Marie 83.
- Jöhnke, Henriette Charlotte 105. — Henriette Louise 105. — Josias Heinr., Snedkermtst. 105.
- Jørgensdatter, Alhed Marie 100. — Gjertrud 121. — Karen 186. — Karen 186. — Kirstine 186.
- Jørgensen, Slægt 261. — Ane Benedicte 72. — Anne Kirstine 106. — Diderikke 118. — Hans, Minér 106. — Helge, Tjencr 199. — Jens, Møller 261. — Jørgen 163. — Jørgen, Gaardejer 135. — Kirstine 104. — Kirstine Jakobine 106. — Mette 129. — Steen, Komm.rd. 135.
- Kaas, Susanne Birgitte 101.
- Kabell, Ane Elisabeth 118. — Fredr. Chr., Amtsfv. 118 122. — Hanna Elisa Henriette 118. — Peder, Kantor 118.
- Kahlen, Emma 99.
- Kalkerup, Fredr. Chr., Rebslager 129. — Josephine Bernhardine 129. — Philipphine Christine 129.
- Kall Rasmussen, se Rasmussen.
- Kallerup, Camilla 260.
- Karl XIV Johan, Konge 39 f. 67.
- Kaufmann, Angel., Malerinde 138.
- Kierkegaard, Ane 167 169—71. — Hans Peter 167. — Michael Andersen 163 167. — Michael Pedersen 163—72. — Morten Andersen, Købmd. 167 170. — P. C., Biskop 163—72. — Peder Pedersen 169. — Søren 163—72.
- Kierulf, Hannah 234. — Poul Severin, Løjtnt. 234.
- King, John Glen 245 255.
- Kirchhoff, Cecilie Marie 96.
- Kirksteen, Hans Jørgen 197.
- Kirsebom, Maren 82.
- Kisbye, Johanne Margrethe 271. — Morten, Klokker 271.
- Kitson, Mathilde Christine 74.
- Kiær, Ulrica 87.

- Kjølsten, Slægten 258.
- Klagenberg, Ane 128. — Holger, Snedker 128. — Peter Albertin, Amtsfv. 128. —
- de Klaumann, Dorothea 99 f. — Frederik Wilhelm, Toldinsp. 99. — Marie Cathrine 100. — Sophus Chr., Amtsfv. 99.
- Klein, Lorentz Henrich, Urmager 134.
- Klunting, Slægt 261.
- Knipschildt, Emilie Sophie 72.
- Knudsdatter, Anne Marie 186 f.
- Knudsen, Antoinette Helene 87. — Knud Nicolai, Amtsfv. 87. — Peter, Skibskapt. 87. — Ulrica 87.
- Kobroe, Catharina Johanna 139 f. — Gregorius, Købmd. 139.
- Koefoed, Andreas Agerbech, Sgpr. 128. — Anna Margrethe Kruusine 128. — Karen Johanne 128.
- Kolderup-Rosenvinge, Vilhelmine Bertha Susanne 77.
- Kolthoff, E. W., Pr. 172.
- Kornbech, Louise Margrethe 96.
- Kortz, Hendr., Vagtmst. 139 f.
- v. Koss, Joseph Albr. Friedr. Chr., Legationssekr. 7 12 42 52 64 67.
- Krabbe, Regitze Sophia 88.
- Krabbe-Carisius, Hans, Statsmin. 7 16 18 32 66.
- Krag, Annette 108. — Georg Andreas, Amtsfv. 86 108. — Henriette Margr. Reinh. Elis 108. — Henrik Chr., Amtsfv. 108. — Henrik Chr., Generalkrigskomms. 108. — Mourits, Skrædder 161.
- Kranold, Anne Marie 98. — Louise Wilhelmine 98. — Rudolph Heinrich Carl Conrad, Amtsfv. 98. — Wilhelm Heinrich Otto Em., cand. theol. 98.
- Krarup, Slægten 261. — Bothilde 122. — Cathrine Wilhelmine 77. — Chr. 260. — Constance 260. — Janus Balthasar, Provst 121. — Marie Christine 121. — Nicolai Edinger, Amtsfv. 121. — Sophie Amalie Constance 77. — Thure Frederik, Silke- og Lærredskr. 77.
- Krebs, Anna Larsine 121. — Christiane Sophie 121. — Elisabeth Caroline 121. — Heinrich Johan-
nes, Prof. 121. — Peter Axel Chr., Amtsfv. 121.
- Kristensen, Ane Kirstine 101. — Evald Tang 157—59. — Kirstine 120. — Poul, Landmd. 120.
- Krogh, Ernesta 112. — Hedevig Lene 219.
- v. Krogh, Georg Fredrik, Oberst 108. — Henriette 108. — Henriette Margr. Reinh. Elis. 108.
- Kruise, Karen Johanne 128.
- Kuhlau, Friedrich 261.
- Kulenkampff, Henriette Rachel 74 98.
- Kutzner, Charlotte Agathe 220. — Marie 220. — Theophilus, Lærer 220.
- v. Kügelgen, Gerhard, Maler 222 229. — Wilhelm, Hofmaler 229.
- Købke, August Carl Chr., Etr. 114. — Elise Vilhelmine 131. — Marie Magdalene 114. — Olga Johanne Albertine 114.
- Lacoppidan, Eleonora Jacobine 71.
- Lagoni, Hanne Magdalene Dorothea 109.
- Landt, Anna Hedvig 104. — Elise Henriette 104. — Jørgen, Sgpr. 104.
- Lange, Abel Cathrine 108. — Anna Bothilde 85. — Birgitte Cecilie 108. — Dorthea Kirstine 98. — Lars Poulsen, Malermst. 108. — Olave Maria Chr.ane 84. — Thomas Hermann, Amtsfv. 84. — Thomas Hermann, Kmr. 84. — Valerius Thorsen, Amtsfv. 108.
- Larpent, Esther 134.
- Larsdatter, Anne Kirstine 106. — Dorthea 122. — Karen 124. — Kirsten 259.
- Larsen, Anna Dorthea Elisabeth 219. — Anna Mette 219. — Dagmar 111. — Erik Frederik, Organist 111. — Hans Vilhelm, Amtst.fil.-best. 96 f. — Jens, Husmd. 176.
- Jens, Skræder 258. — Juliane 111.
- Katrine Elisabeth 96. — L. E., Lærer 219. — Mads, Kroejer 96. — Marie Magdalene, Amtst.fil.-best. 96 f. — Mette Margrethe 76. — Semine 123.
- Lassen, Jens 197. — Marie Magdalene 114.
- Lasson, Slægten 260.

- Laurberg, Slægten 258.
 Laursdatter, Johanne Marie 114.
 Lausen, Peder, Gaardejer 185.
 Lauesen, Simon 188.
 Lefevre, Léopold, Baron 68.
 Lehmann, Christine Sophie Antoinette 117. — Eduard Adolf Emilius, Amtsfv. 116. — Frederikke Louise 116. — Martin Chr. Gottlieb, Kfrd. 116. — Orla 57 68.
 Leismann, Bolette Marie 87.
 v. Leitner, Julie Sophie Dorothea Elisa Volradine 220.
 Leopold I, Konge 57. — af Baden, Storchertug 19 65. — Friedrich af Anhalt-Dessau, Hertug 23 65 229 f.
 Lerche, Chr. 202. — Georg Flemming, Kptlt. 76. — Hannibal Henrik, Amtsfv. 81 93 124. — Henriette 76. — Henrik Georg Flemming, Amtsfv. 76 81 92. — Josephine Dorothea 76 81. — Pauline Emilie Mathilde 81.
 Leth, Frederikke Cecilie 220.
 Leuning, Cecilie Marie 96 125. — Christopher Gram, Justitssekr. 96. — Edvard William, Amtsfv. 96 125. — Mettea Louise 96.
 Levetzau, Henriette 76.
 Levin, Rebecca 109.
 Lichtenstein, Zoolog 223. — Marie 223 230.
 Liebenberg, Anna Christine 73. — Antonette Thomasine 76. — Michael Frederik, Sgpr. 76. — Sophie Charlotte 76.
 Lind, Hansine 88.
 Lindemann, Ida 119. — Margrethe 135.
 Lindenkamp, Hans, Kok 139. — — Marie Elis. 139.
 Lindschow, Tedichen Nielsdatter 142.
 Lindsted, Henriette Louise 105.
 Lunge, Andreas Peter, Bogholder 75. — Charlotte Albertine 75. — C. D. Emilie 75 82 92.
 Lomholt, Slægten 258.
 Lopez, Raymund, Leg.sekr. 202.
 Lorentzen, Anna Marie 115.
 Lorenzen, Christiane 77. — Elna Hiort 77. — Johan Frederik, Genlt. 77.
 Louis Philipe, Konge 44 f. 56 67 f.
 Louise, Dr. af Danmark 228. — af Slesv.-Holst.-Glyksborg, Prscc. 226—30. — af Meckl.-Strel., Prscc. 65. — Augusta, Prscc. 34 67. — Caroline af Hessen-Cassel 226—28 230.
 Lous, Andreas, Admiral 199 212. — Dorteas, Admiralinde 199 209—12. — Hans Harald Ferdinand, Kanc.rd. 90. — Johanne Dorteas Amanda 90. — Mette Christine (Caroline) 199 209 211 213. — Thora 90.
 Ludvig IV af Hessen, Storchert. 67.
 Ludvigsen, Ludvig, Ritmstr. 73. — Marie 73. — Ulrika Christiane 73.
 Lund, Ane Sørensdatter 167 169—71. — Astrid Emilie Elisabeth 101. — Cathrine Mathilde 91. — Chr. Frederik Johannes, Amtsfv. 100. — Hans Andersen, Provst 91. — Ida Wilhelmine Augusta 100. — Johan Frederik, Prlt. 100. — Kristine 100. — Lars Nielsen 262. — Peter Wilhelm 42. 67. — Thomasine Cornelia Ambrosia 91.
 Lunding, Hans Vilhelm Matth., Statssekr. 42 67.
 Luther, Martin 135.
 Luxdorf, Bolle, Ghrd. 242 244 254.
 Lütken, Cecilie Marie 125. — Frederikke Elise 125. — Johannes Sylvester, Amtsfv. 93 125. — Otto Diderik, Sgpr. 125. — Otto Hans, Kommandør 35 41 67.
 Læssøe, Agnete 220. — Albert Fr., Oberst 220. — Elisabeth Dorothea 220. — Fr. Chr., Sgpr. 220. — Signe 154.
 Løser, Anna Elisabeth 94. — Johann Andreas, Blikkenslagermst. 94. — Pauline Birgitte 94.
 Løwe, Anders 143. — Anders, Postmst 143. — Anders, Toldkass 143. — Anders Knudsen, Kromd. 143. — Karen Hedwig Margr. 143.
 v. Løvenstern, Georg Heinrich, Baron 7 64.
 Mac-Gregor, François Coleman, Genkons. 25 38 66.
 Mader, Antoinette Helene 87. — Bolette Marie 87. — Frederik Chr., Kom.serg. 87.
 Madsdatter, Ane 83.

- Madsen, Andreas, Apoteker 87. — Carl Marius, Amtsfv. 130. — Emma Caroline 130. — Fanny Elise Marie Christine 90. — Guri Vilhelmine Lovise 162. — Hans Peter, Apoteker 90. — Jens, Gartner 130. — Marthe Catharine 87. — Niels Møller Vilhelm, Amtsfv. 87. — Pauline Hansine 87. — Sigrid 90 131. — Thora Bernhardine 130.
- Maës, Adelheid Johanne 112. — Ellen Elise Margrethe 112. — Heinrich. Insp. 112. — Heinrich Ditlev Karl Kristian, Amtsfv. 89 105 112. — Henriette 112.
- Magnussen, Anna Johanne 127. — Claus Peter, Stabssergent 127. — Marie Henriette Johanne 127, — Valdemar Theodor Sophus Marinus, Bestyrer 123 127.
- Malling, Betzy Andrea Marie 74. — I. C., Justitsrd. 237 239 244 253. — Joachim Cretschmer, Ob.lt. 74. — Mathilde Christine 74. — Ove, Amtsfv. 74.
- Manthey, Vilhelmine Elidane 109.
- Marcussen, Slægten 260. — Emilie 68. — Marcus Pauli, Gen.kons. 54 67 f. — Marcus Pauli, Just.rd. 260.
- Maria II da Gloria, Dron. 10 14 18 64. — Feodorowna, Kejsersinde 228 230.
- Mariane af Meckl.-Str., Prinsesse 2 22 26 28—33 40 42 f 46 52.
- Marie af Meklenburg-Schwerin, Prsse. 19 24 30 65 f. — af Sachsen-Weimar-Eisenach, Prsse. 17 65. — Anna Karoline, Kejsersinde 17. — Frederikke af Hessen, 221. — Frederikke Wilhelmine af Hessen-Cassel 20 22 f. 26 30 33 66. — Louise af Parma, Enkekejsersinde 17 65. — Louise Charlotte af Hessen, Prsse. 228 230.
- Markmann, Bolette 126. — Frederik, Bagermst. 126. — Fredr. Joachim August, Amtsfv. 120 126. — Thomasine Kirstine 126.
- Marquardt, Maren 97. — Marie Magdalene, Amtsst.fil.best. 96 f. — Marius August, Mægler 97.
- Martensen, Slægten 260. — H. L., Biskop 260.
- Martfeldt, Chr. 244 254.
- Martini, Sophie Frederikke 81.
- v. Massenbach, Ph. Adam, Gen.maj. 138.
- Mathiesen, Anna Christine 93. — Maren Marie 93. — Ole, Snedkermst. 93.
- Mathilde af Schaumburg-Lippe, Prsse. 19 65.
- Matthiasdatter, Anne 187.
- Mayntzhusen, Annette 114. — Conrad Valdemar, Kæmner 114. — Dagmar 114.
- Meierholz, Margaretha 191.
- Melchior, Slægten 262.
- Melstedt, Jens Finne, Pr.lt. 62 69.
- le Merchier de Criminil, F. V. Greve 138.
- Mercier, Elisabeth Sophia 202.
- Metternich, Clemens Nepomuk Lot-har, Fyrste 17 55 65.
- Meulengracht, Gert Hans, Skolehl. 174 f. 177 f.
- Meyer, Emilie Petrea Johansine 94. — Henriette Jacobine 101. — Herlig (Herle) Margrete 233. — Johan Frederik Otto Eduard, Amtsfv. 94 122. — Johannes Chr. Frederik, Assessor 94. — Karen Marie Cecilie 94. — Meta Louise 94.
- de Meza, Juliane Marie 114.
- Michaelsen, Jehuda, Købmd. 109. — Petrea 109. — Rebecca 109.
- Michelsen, Johanne 124. — Johanne Caroline 111. — Søren, Amtsfv. 124.
- Miguel, Konge 7 64.
- Milde, Carl Ulrich 141. — Chr. 141. — Margaretha Catharina 140f. — Marie Magdalena 141.
- Mogensdatter, Karen 216.
- Mogensen, Henrica Cathrine 108.
- Mohr, Anna Catharina 100. — Margrethe Frederikke Augusta 125.
- Molbech, C. 60 69.
- Moldenhawer, Daniel Gotthilf, Prof. 244 254.
- Moltke, A. W. Statsmin. 40 67 145 151 f. — Annette 108. — Carl Emil, Gesandt 7 59 64.
- Moltzau, Moltzow, Jochum, Kirurg 142. — Jochum Fredr., Sgpr. 142. — Kirsten 142. — Tedichen 142.
- de Moncorvo, Torre, Baron 25 66.

- Morbeck, Ane Kirstine 101. — Carl Emil 101. — Hilda Frederikke Kirstine 101.
- Mortensen, jfr. Nordlien. — Ane Margrethe Kierstine 272. — Anna Maria 99. — Ingeborg 126. — Niels Jørgen 272. — Nielsine Marie 272. — Thomas Andreas, Propr. 99.
- Morville, Dorothea 110. — Gregers, Sgdg. 110. — Niels Chr., Amtsfv. 110. — Poulina Sophie 110.
- Mourier, Charles Henri, Prof. 135. — Isidore Henriette 135.
- Mouritzen, Anne Cathrine 259.
- Müller, Margaretha 191.
- Mulvad, Christiane 106. — Henriette Christiane 106. — Søren, Urtekr. 106.
- Munch, Ane 129. — Jacobine Severine 128.
- Musiño de Silveira 15 65.
- Muus, Christiane 77. — Drude Margrethe 113.
- de Muzquiz, Ignatius, Gesandt 202.
- Myhre, Slægten 272.
- Mylini, Louise Vilhelmine 81.
- Müller, Adam, Historiemaler 147 149 155. — Clara Johanne Emma 92. — Hedevig Juliane Marie Petronelle 92. — Hermann Edvard Emil Bogh. 92. — Inger Kirstine 124. Karen Marie Cecilie 94. — Kirstine 161. — Marie 81. — Pauline Emilie Mathilde 81. — Vilhelm, Just.rd. 81.
- Münster, Elisabeth Cathrine 73. — Gutzon Michael, Sgr. 73. — Niels Olaus, Amtsfv. 73. — Sara 73.
- Münter, Balth., Dr. 1. — Carl Vilhelm Theodor, Rdmd. 98. — Frederik, Amtsfv. 98 118. — Harriet Kirstine 98. — Ingeborg Catharina 98.
- Møbius, Emilie 135.
- Mølgaard, Kirstine Jensen 123. — Marie, 123. — Søren Jensen, Gaardejer 123.
- Møller, Anna 124. — Anna Elisabeth 210. — Anne Margrethe 216. — A. S., Trafikasst. 255. — Bolene Sophie 93. — Carla Hedevig Berling 78. — Christiane 102. — Christine Sophie 125. — Dethlevine Christiane 81. — Emma Olavia Vilhelmine 102. — Erich, Skipp. 237. — (Evert), Restauratør 199. — Hanne Helene Margrethe 87 125. — Hans Chr., Bogtrykker 125. — Inger Dorthea 127. — Jens Andreas, Lotto-Assistent 102. — Jens Julius Gysbert, Amtsfv. 102 120. — Johanne Margrethe 79. — Julie 102. — Karen Kirstine 127. — Ladsine Augusta 111. — Peder Gregersen, Gartner 127. — Peter, Møller 81. — Poul 163 165. Povel, Skolemst. 175. — Rasmus Biskop 26. — Sophie Frederikke 81.
- Mørch, Anne Sophie 85. — Bolle Herman, Overlærer 102. — Chr. Peter, Skomagernst. 85. — Christiane 102. — Hannah 234. — Hanne Christiane Nathalie 85. — Maria 102. — Maria 102.
- Mørck, Skipp. 237.
- v. Møsting, J. S., Finansm. 151 f.
- Necker, Jaques, Statsmd. 254.
- Nedz, Benjamin, Knapmager, 134.
- de Neel, Alexander 195 202 204. — Elisabeth 195 202 204. — Theresia 195 f. 198 f. 201 f. 204 209.
- Neergaard, Henriette Eleonore 80. — Johanne Margrethe 79. — Niels Peter, Godsejer 79. — Peter Sædolin, Amtsfv. 79.
- Neig, Theresia 194 f.
- Nesselrode, Carl Robert, Rigskansl. 35 55 67.
- Neuber, Amalia Frederikke Albertine 107. — Carl, Betjent 107. — Rebecca Elisabeth 107.
- v. Neumann, August Wilhelm, Gen.lt. 22 65 68.
- Nickelmann, Susanne 89.
- Nicolaisdatter, Anna Catharina 216.
- Nielsdatter, Ane 109. — Ane 128. — Giertrud 195. — Karen 177. — Mette Kirstine 127.
- Nielsen, Slægt 260. — Abelone Christine 128. — Abelone Margrethe Clausine 83. — Anne Christine 261. Anna Mette 219. — Caroline Marie 83. — Christen, Entreprenør 83. — Christian, Malermst. 83. — Christian, Mejerikons. 81. — Chr. Hendrik, Grosserer, 112. — Christiane Elisabeth 272. — Christine

112. — Elisabeth Marie 83. — Elna Christine Dannemand 99. — Hans Christensen, Skibsfører 129. — Hedevig Juliane Marie Petronelle 92. — Helene Margrethe 130. — Henrik Chr., Amtsfv. 128. — Jacobine Laurentze 128. — Jens Julius, Amtsfv. 83 127. — Jes Gaardejer 187. — Johanne Dorothea 115. — Karen 122. — Karen Sophie 75. — Kirstine 99. — Kirstine 109. — Lave, Avlskarl 127. — Mads, Støber 257. — Marie Cathrine Vilhelmine Augusta 81. — Marie Henriette Johanne 127. — Marie Kirstine 109. — Meta 129. — Mette 129. — Morten 272. — Oline 83. — Peder, Skriver 259. — Rasmus, Amtsfv. 128. — Sidsel Margrethe 123. — Sigrid Margrethe 112. — Thorkild Dannemand, Grosserer 99. — Troels, Husmd. 109.
- Nikolai I, Kejser 17 67.
- Nislew, Frederik, Sgpr. 238 253.
- Nissen, Anna Sophie 80. — Hans Nicolai, Prof. 80. — Henriette Eleonore 80.
- Nomsen, Gedsche 137. — Karen 137. — Nommen, Handskemagersv. 136.
- Nordlien, Peter Emil Mortensen, Amtsfv. 99 107. — Wilhelmine Augusta 99.
- Norup, Jacobine Florentine 70.
- Nyon, Gen.kons. 44.
- de Nizer, Cassandra 202 204 f.
- Norge, Slægten 260. — Jens 260.
- Nørager, Anna 74.
- Nørgaard, (Nørregaard), Slægten 261.
- Nørlem, Lucie Emmerentze 237 f. 250 252 f.
- Olsen, Birthe Christine 98. — Carl Joh., Gross. 258. — Christiane Nielsine 258. — Emmy Rasmine Nathalia 80. — G. H. 203. — Jørgen 137. — Karen Marie 104. — Marthe Christine 127. — Niels Ditlev, Gartner 209. — Peter, Lærer 213. — Peter Engelhardt Theodor, Sgpr. 80. — Petrine Marie 90.
- Oluvsdatter, Maren 186.
- Oluvsen, Iver 186 188. — Jørgen 186.
- v. Ompteda, Catharina Charlotte, Bsse. 221. — C. E., Baron 221.
- v. Oppen, Ingeborg Catharina 98.
- d'Origny, Cathrine Marie Alexandrine 74.
- v. Oriola, Eduard, Greve 230. — Maximiliane 223 f. 230.
- Ortved, Jensine Marie Christine 79.
- Oscar I, Konge af Sverige 40 45 f.
- v. d. Osten, Frideriche Elisabeth 190 193. — Otto Chr., Major 190 193. — Pauline 190.
- Ostenfeld, Slægten 258.
- Owen, Elisabeth Johanne Henriette 120.
- Overbeck, Charlotte Louise 122.
- Owesen, Christen, Amtsfv. 114. — Frederikke Wilhelmine 114.
- Oxenbøll, Christiane Charlotte 78.
- Oxholm, Anne Margrethe 70. — Caroline Augusta, Hofdame 28—30 66. — Jørgen, Kpt. 70. — O., Kmjkr. 29. — Susanne Margrethe 70. — W., Kmhr. 42 52. — Valdemar Tully 66.
- Pagh, Slægten 258.
- Palmela, Pedro de Souza Holstein, Hertug 9 11 f. 15 64.
- Palmerston, Lord 2 54 58—60.
- Palsbo, Arthur Harald, Amtsfv. 129 —31. — Inger 131.
- Paludan, Frederik, Kommandør 36 67.
- Parelius, Hans Ludvig Schiellerup, Amtsfv. 95. — Karen 95. — Peter, Klokker 95. — Petræa 96.
- Parsberg, Anne 136. — Jytte 136. — Jørgen 136. — Niels 136. — Niels 136. — Tønne 136. — Valdemar 136. — Verner, Rigsrd. 136. — Vibeke 136.
- Pauelsen, E., Maler 138.
- Pay, Lauritz 235. — Marie Kristine 235. — Petronella 234.
- Payngk, Christine 100.
- Peckham, Anni Eliza 116. — Charlotte 116. — William, Ing. 116.
- Pedersdatter, Anne 184—86. — Anne 232. — Bodil 85. — Karen 232. — Karen Marie 101. — Kirsten 185. — Maren 84. — Maren 137. — Maren 185. — Maren 185 f. — Mett-Christine 233.
- Pedersen, Slægt 257 f. 261. — Anna Magdalene 92. — Anna Sophie 75.

- Claus Oluf Amtsfv., 75 130. — Ewaldt 232. — Fedder 232. — Friderich 232. — Ingeborg 75. — Jens, Spindemst. 92 — Jens Peter, Gd.ejer 75. — Jørgen, Gaardejer 187. — Margrethe 75. — Lars 257. — Lars, Gaardmd. 258. — Laue 185. — Niels 233. — Niels, Gaardmd. 257. — Pedrea Nielsine 123. — Sidsel Margrethe 123. — Simon 185 188. — Søren, Gaardejer 123. — Troels, Tegnemst. 261.
- Pedro I, Kejser 7 64 f.
- Peel, Robert, Min. 38 53 55 f. 67.
- v. Pein, Catharina Henriette Wilhelmine 78.
- Perbøll, Cara Marguerithe 80. — Ejgil Halfdan, Amtsfv. 80.
- Peschier, Peter 194.
- Petersen, Forp. 118. — Agnetine Sophie Frederikke 71. — Anna Maria 99. — Astrid Elise 116. — Caroline Dorothea 120. — Caroline Wilhelmine 210. — Charlotte Emmerence 118. — Dorothea Kirstine 98. — Ellen Sophie 71 84. — Else Augusta 111. — Hanne Frederikke 130. — Hans, Hørfabr. 187 189. — Hans, Murer 116. — Hansine Marie 97. — Helga 131. — Henriette Frederikke 116. — Jens 98. — Jens, Amtsfv. 71 84. — Jens Andreas, Kompasmager 120. — Jensine Emilie Christine 120. — Karen Marie 104. — Ladsine Augusta 111. — Lauritz Jacob Telling, Amtsfv. 116. — Michala Anna Sophie 104. — Morthen Hermann, Propr. 111. — Nicolai Severin Gottlieb, Mejeri-forp. 104. — Rasmus, Entreprenør 130. — Sophie 91. — Sophie Magdalene 118. — Sophus, Kass. 131. — Thora Bernhardine 130.
- Pignatelli-Ruffo, Antonio, Prins 12 65.
- Pilo, C. G. Maler 138.
- Pingel, Elisabeth Dorothea 220.
- Plamböck, Dorothea Christine 79.
- Plesner, Slægten 272. — Joh. Glysing, Kbmd. 272. — Karen (Katrine) 272.
- Plum, Bolle Fr., Rgmtsskr. 178 f.
- Podebusk, Ingeborg 136.
- Polder, Andreas Chr., Dept.dir. 36 67 115. — Cecilie Cathrine 115.
- Pontoppidan, Slægten 258 264 f.
- Poulsen, Anna Kristine 120. — Anna Sophie 105. — Bolette 126. — Jacob Peter, Dr. med. 105. — Nicolai Edinger Octavius, Amtsfv. 105 129.
- Povelsen, Christian, Kbmd. 73. — Povel, Amtsfv. 73. — Sophie 73. — Ulrika Christiane 73.
- Prehn, Christine Sophie 125.
- Preuss, Henrik Caspar, Bestyrer 127. — Marie Elisabeth 127. — Marthe Christine 127. — Vilhelm, Translatør 127. — Dagmar 97. — Henrik Caspar, Kancellist. 97. — Marie Elisabeth 97. — Otto Henrik, Amtsfil.best. 97.
- Printz, Sophie Thema 106.
- Prytz, Johan Carl Peter, Kommandørkpt. 5 64.
- Prætorius, Slægten 260.
- Puggaard, Clara Louise Paulina 72. — Hans Chr. Vilh., Dr. phil. 72. — Henriette Louise Amalie 72.
- v. Qualen, Benedicte 64.
- Qvist, Slægten 258.
- Raadsig, Johan Peter, Genremaler 9 64.
- Raffenberg, Malwina Frederikke 75.
- Rambusch, Alhed Marie 86. — Anne Wilhelmine 87. — Hartvig Heinrich, Amtsfv. 86. — Hartvig Heinrich, Ritmst. 86. — Lykke Henriette Georgine 87. — Petronelle Marie 86.
- Ramshart, Karen Christiansdatter 116.
- v. Rannow 59.
- Rantzau, Julie, Ctsse. 6 64. — Otto Carl Josias, Gesandt 58 68. — Peter, til Ahrensburg 137.
- Rasmussen, Christine 110. — Christine 112. — Conradine Christiane 89. — Henrik, Forpagter 216. — Johannes, Styrm. 110. — Juliane Henriksdatter 216. — Kall 136. — Kirstine 99. — Petrine Emilie 97. — Poulina Sophie 110.
- Rauch, Chr. Billedhg. 224 230.
- Raumer, Historiker 225.
- Ravn, Aage, Amtsfv. 77 93 126. — Birgitha Vilhelmine Caroline 77.

- Emmy Sophie 78. — Iver Andersen 185. — Johan Theodor, Gen.maj. 77. — Louise 101. — Truels Jørgensen 187.
- Rée, Harriet 90. — Herman Ludvig, Tobaksfabrk. 90. — Ingeborg 90.
- Refsgaard, Karen Marie 122. — Niels Nielsen, Husmd. 122.
- Regenburg, Carl, Distr.læge 75. — Jess Sophus, Amtsfv. 75 119. — Marie Sophie Frederikke 75.
- Regoli, Hansine Dorothea 77. — Josephine Dorothea 77 81. — Poul Dominico, Kbmd. 77
- Reichardt, Hanna 224 f. 230.
- Reimuth, Ane Benedicte 72. — Carl Johan Nicolaus, Propr. 72. — Johannes Martin Benedict, Amtsfv. 72 82.
- Reinsholm, Christiane Ernestine 91. — Hans 176. — Hans Georg, Amtsfv. 91. — Hans Georg Ludvig, Sgpr. 173 f. — Jens, Godsinsp. 91 176. — Niels 176. — Vilhelmine Marie 91.
- Reventlow, Benedicte 64. — Birgitte (Jutta) Frederikke 1. — C. D., Greve 1 6 64. — C. D. F., Statsmin. 1. — Chr. Ditl. Fredr. Vilh. Ferd., Greve 16 65. — Einar Ditl., Greve 7 64. — Ernst Greve, 58 68. — Eugen, Gesandt 22 f. 29 58 65 68. — Ferdinand Otto Carl, Lensgreve 7 64. — Frederik Ditlev, Greve 1—69. — Friedrich, Greve 58 68. — Heinrich, Greve 4 6 64. — Hilda Sophie Charlotte, Comtesse 2 f. — Josephine 138. — Julie 6 64. — Julie 138. — Ludvig Ditl., Greve 6 64. — Ottilia Christiane Adolphine 6 64. — Theodor, Greve 58 68.
- Reventlow-Criminil, Heinrich Anna, Greve 32 41 f. 51 53 56 58 66 68. — Joseph Carl, Greve, Præsident 58 68.
- Reyer, Johanne 218.
- Reyher, Margaretha Dorothea 231.
- Rheinländer, Pauline 190.
- Rhode, Henr., Assist. 245 255.
- Riber, Christiane Dorothea 271.
- Richelieu, Admiral 258.
- Riegels, N. D. 242, 254.
- Riise, Albert Henrik, Apoteker 77. — Henriette Maria 77. — Hertha 77.
- Rindom, P. C., Kmrd. 150 155.
- Ring, Inger Petrea Christiane Elisabeth 110. — Kirstine Margrethe 110. — Lauritz, Amtsfv. 110 120. — Mette Marie 110. — Peter, Godsejer 110.
- Ringsted, Peter, Kontorist 81. — Peter Hansenius, Amtsfv. 81. — Rebecca Eweline 81.
- Risegaard, Slægten 258.
- Ritz, Slægten 257.
- Rochow, Regina 138.
- Rodriguez, François Joseph, Kommand. 12 15 65.
- Roed, Emil Thorvald, Havneasst. 109. — Sofie 109. — Thora Sophie 109.
- Roepstorff, Mette Margrethe 211 f.
- Rohde, August, Amtsfv. 104. — Henriette Charlotte 105. — Johanne 104. — Peder, Bogholder 104. — Thora Jacobine 105.
- Rosenkrantz, Minister 201.
- Rosenørn, Slægten 257 261.
- Rosing, Mariane Cath. Louise Wilh. 95.
- Rothe, Hertha 77. — Janus Lauritz Andreas, Amtsfv. 77. — Peter Conrad, Stiftspr. 77 154 f. — Tyge J. 242 254. — Vilhelmine Bertha Susanne 77.
- Rudelbach, A. G. 170.
- Rudolph, Caspar (Richardt), Litograf 210—12. — Herman Karl Gyldenstjerne 211. — Mette Margrethe 211. — Wilhelmine Henriette Rosenkrantz 211.
- Rundin, Anne Cecilie 89. — Eline Christine 89. — Jonas, Garver 89.
- Russel, John, Lord 54 68.
- Ryge, J. C., Dr. 149.
- Ræbild, Fredr. Karl Ferdinand, Just.sekr. 126. — Mathilde Amalie 126. — Poul Martin, Amtsfv. 126.
- Rønne, Bone Falch, Sgpr. 208. — Gabrielle 177.
- Rønnekamp, Adelheid Johanne 112.
- Rørbye, Ingeborg Magdalene Barbara 96.
- Sabroe, Anna Petra 219.
- Saint-Aulaire, Louis Clair Beaupoil. Greve 42. 44 f. 67.
- Saldanha, Juan Carlos d'Oliveira, Hertug 11 65.

- Sandrué, Sophia Charlotte 193.
 Sass, Charlotte Emmerence 118.
 v. Savigny, Friedrich Carl, Prof. 222 230. — Kunigunde 222 230.
 Sayn Wittgenstein Berleburg, Albert, Prins 22 65.
 Schack, Slægten 257 261. — Hansine Pouline 118. — Rathlou, J. O., Ghrd. 261.
 Schaffalitzky de Muckadell, Albinia Vilhelmine Jane Louise 102. — Erik Skeel, Greve 101. — Susanne Birgitte 101. — Vilhelm Joseph Henrik, Amtsfv. 101 113.
 Schall, Helene Margrethe 125.
 Schaper, Annette Sophie Elisabeth 91 — Carl Diderik Wilhelm, Amtsfv. 90. — Gottfred Diderik Chrff., Murmst. 90. — Nicoline Margrethe 91.
 Scharff, Thomas 134.
 Scharling, Carl Lund, Bgmstr. 119. — Henriette 119. — Gudrun 119.
 v. Scheele, L. N. 68.
 v. Schiebell-Arenstorffske Fideikom- mis 258.
 Schierbeck, Anne Birgitte 119. — Fredr. Chr., Amtsfv. 119. — Isidore Margrethe Catine 119. — Lars, Amtsfv. 119.
 Schiern, v. Schiern, Ingeborg Cecilie 70. — Johan Friederich Bardenfleth, Oblt. 70. — Niels Frederik Bernhard, Amtsfv. 70. — Susanne Margrethe 70.
 Schimmelmann, Carl, Greve 138. — Caroline 138. — Caroline Tugendreich 138². — Charlotte 138. — Chr., Greve 138. — Françoise 138. — Heinrich Carl, Greve, Skat- mester 137 138². — Heinrich Ernst, Greve, Statsmin. 138. — Joseph Frederik Carl, Greve 4 64. — Josephine 138. — Julie 138. — Louise 138.
 Schjøtt, Andreas Olaf, Amtsfv. 111 119. — Augustine Margrethe 111. — Dagnar 111. — Marie Sophie Caroline Vilhelmine 111. — Peter Wilhelm, Murmst. 111.
 Schønheyder, Henriette 108.
 Schlichtkrull, Slægten 261. — Carl Emil, Amtsfv. 79 92. — Ch. D. Emilie 75 82 92. — Clara Johanne- Emma 92. — Ebba 82. — Elisa- beth Hedevig 74. — Johan Chri- stopher, Lysestøber 74. — Ole Chr. Amtsfv. 74 79 82 92 117. — Oluf Christian, Amtsfv. 82.
 Schmauch, Anne Elisabeth 123. — Johannes Peter, exam. jur. 124. — Marie 124.
 v. Schmeling, Frue 224.
 Schmidt, Alhed Marie 86. — Ane Kirstine Marie 162. — Anna Chri- stine 93. — Anne Christine 261. — Annette 114. — Benedicte Margarethe 193. — Bertel Jørgen- sen 261. — Charlotte Theodora 87². — Christence 81. — Hans Peter Chr., Grosserer 193. — Hen- riette Jacobine 101. — Henrik, Overlærer 81. — Hilda Frederikke- Kirstine 101. — Jens Herman Harald, Amtsfv. 123. — Jørgen Stæhr, Kopist 87². — Karen Marie 123. — Lykke Henriette Georgine 87. — Marie Cathrine Vilhelmine Augusta 81. — Ole- Hansen, Skom. 123. — Peter Daniel, Skibskpt. 234. — Sophie Johanne Marie 92. — William Alexander, Købmd. 101. — Wil- liam August, Amtsfv. 101.
 Scholten, Peter Carl Frederik, Gen- maj. 37 f. 53 67.
 Schopenhauer, Johanna 222 229.
 Schou, Chr. Stolberg, Kasserer 94. — Christine Antoinette 107. — Hans Henrik, Agent 261. — Karen 116 — Martine Hedevig 261. — Meta Louise 94. — Olga 107. — Oline Cathrine 94. — Nicoline Kristine 116. — Severin Nielsen, Snedker 116. — William, Amtsfv. 107. — William, Insp. 107
 Schoubye, Forvalter 213. — Andreas Hofskriver 79. — Catharine 79. — Julie Frederikke 79. — Maren Andersdatter 157—59. — Val- demar Jacob Emil, Amtsfv. 79.
 v. Schoultz-Ascheraden, August Frie- derich, Gesandt 51 56 68.
 Schrader, Chr., Juvelerer 134. — Johan Chr., Skibskapt. 89. — Johanne Louise Augusta 89. — Louise Elisabeth Christiane 89.

- Schubart, Charlotte 138. — Herman, Baron 6 64.
- Schumacher, Andreas Anton Frederik, Kpt. 74. — Anthonie Christine Elisabeth 74. — Karen Marie 74.
- Schwartz, Anna Marie Margrethe 95. — Hans Jørgen, Garver 218. — Jacobine 218. — Mariane Cath. Louise Wilh. 95. — Martine 218. — Nicolai Frantz 218. — Otto Friederich, Boghdl. 95. — Rebecca Elisabeth 107.
- Schülein, Johanne 124.
- Schythe, Emilie Georgine 89. — Jørgen Eilersen, Lotterikollt. 89. — Johan Jacob Gottfried, Amtsfv., 89. — Susanne 89.
- Schytte, J. W., Telegrafbest. 141. — Karen Magd. Margr. 141.
- Schäfer, Laura Johanne 83.
- v. Schätzell, Max, Minister 226. 230.
- Schønberg, Alexandrine Mathilde 74. — Anna 74. — Jens Johan, Amtsfv. 74 82. — Palæmon Chr., Sgpr. 74.
- Secher, Oline 83.
- Seding, Niels Andersen 163.
- Sehestedt, Carl Ludvig, Amtsfv. 82. — Chr. Ludvig, Amtsfv. 82. — Hanne Ditlevine 103. — Karen 82.
- Seidelin, Pauline 190.
- Selby, Charles Borre, Baron, Gesandt 7 64.
- Selmer, Ane Oline 219. — Schack, Gaardejer 219. — Hedevig Lene 219.
- Sherin, Charlotte Frederika 234. — Constantin 234.
- Sibbern, Johanne Margrethe 271. — Jørgen, Urmg. 271.
- Sick, Julius Frederik, Kmhr. 29 66.
- Sidelmann, Amtmand 271. — Mag. 271.
- Sielewski, Carl Rudolph 195 198 f. 203 206 208 f. — Joseph 195 f. 198 206 209. — Ludvig Ignatius 195 198 f. 201—09 213. — Marie Elisabeth 194 f. 209. — Rose 195 f. 198 209. — Rudolph Romuald, Greve 194—214. — Theresia 194 f. — Wilhelmine Henrica 195 199 203 f. 208—10 212.
- Sielle, Øllegaard Charlotte 113.
- Siemsen, v. Siemsen, Cecilie Cathrine 115. — Christine 115. — Harald Rolf Viggo, Amtsfv. 115. — Jacobine Caroline 115. — Jens, Landinsp. 114. — Johanne Emilie 115. — Nicolai Wilhelm, Bagermst. 115. — Sophie 114. — Wilhelm Godske, Amtsfv. 114
- Sigholt, Jens Thomassen, Foged 271. — Thomas (Thomassen) 271.
- Simesen, Christiane Birgitta 117. — Christine Sophie Antonette 117. — Søren, Major 117.
- Simonsdatter, Maren 188.
- Simonsen, Hans 185—87. — Nis 185. — Peter 185. — Vedel 136.
- Sjællandsfarer, Timme 142.
- Skau, Margrethe 75.
- Skriver, Peder Nielsen 259.
- Sletting, Betzy Andrea Marie 74. — Peter Ephraim, Kpt. 74. — Petrine Margrethe 74.
- Smidt, Birgitte Cecilie 108. — Børge Pedersen, Hyrekusk 160. — Emilie Petrea Johansine 94. — Giertrud 160. — Jens, Isenkr. 94. — Marie Cathrine 94.
- Smit, Stud. 180.
- Smith, A. N. C., Pr. 172. — Hans Nissen, Tandtekn. 130. — Helene Margrethe 130. — Jonathan, Amtsfv. 130 f. — Lolo 131. — Petronelle Marie 86.
- Soldath, Cara Marguerithe 80. — V. G. F., Fabrikant 80.
- Sommer, Laurids 137. — Niels, i Pugholm 137.
- Sonne, Hans, Kapt. 82. — Jørgen Magnus, Amtsfv. 82. — Kirsten 82. — Mette Marie 82.
- Sorterup, Christine 100. — Jørgen, Hotelejer 100. — Louise Augusta 87 100. — Marthe Catharine 87.
- Spangsberg, Slægten 261.
- Spårck, Agnes Henriette 105. — Ida Emma Charlotta 105. — Johan Albert, Amtsfv. 105. — Johan Albert, Hrdsgfd. 105. — Rebekka Cecilie 105.
- Spier, Susanne Louise 73.
- Spiir, Catharine 79.
- Stabel, Nicolai, Pr. 142. — Tedichen 142.

- Stadfeldt, Snæbiørn Asgeyrson, Borg-
mst. 250 255.
- Stampe, Henrik, Baron 155. — Jonna,
Baronesse 154 f.
- Stander, Maria 194.
- Staudt, Henriette 124.
- Steen, Jacobine 127. — Johan Otto
Blikkensl. 127. — Marie Elisabeth
97 127.
- Steensen-Leth, Constantin, Amtsfv.,
88 101. — Frederikke Vilhelmine
88. — Henriette 88. — Marie 88.
— Vincens, Godsejer 88.
- Steenstrup, Dorothea Marie 79. —
Frederik Juul Dons, Slagtermst.
79. — Johs. Japetus Smith 42 67.
— Julie Frederikke 79.
- Steenum, Lærer 212.
- Stefánsdóttir, Jóhanna 124
- Stefánsson, Stefán Guðmundur, Amts-
forv. 124. — Valborg Martha
124.
- Steffens, Hanna 224 f 230.
- Steffensdatter, Marie 123.
- Stein, August Friderich, Bogtrykker
239—43 245 253. — (Steen) Eva
Sophie 217 f. — Maria Catharina
122.
- Steinicke, Ellen Elise Margrethe 112.
— Karl Robert Louis, Heste-
handler 112. — Marie Margrethe
112.
- Storm, Wiebke Catharina 231.
- Stouenberg, Andreas Rasmussen 161.
— Anna 161. — Caroline Lovise
162. — Dorthea Sophia 161. —
Dorothea Sophia 162. — Fritz
(Frederik), Fuldmgt. 160—62. —
Giertrud 161. — Guri Vilhelmine
Lovise 162. — Iver Rasmussen,
Fuldm. 160 f. — Kirstine 161. —
Marie 160. — Marie Elisabeth 161.
— Rasmus, Kanc.sekr. 161.
- Straarup, Anne Catharine 186 f. —
Anne Kierstine 186 f. — Hans
Simonsen, Gaardejer 186 f. —
Knud Simonsen, Gaardejer 186 f.
- Strasoldo, se Sielewski. — — Julius
Joseph, Greve 207.
- Struensee 221.
- Stybe, Augustine Margrethe 111.
- v. Stöcken, Cathr. Just. 136. — Chr.,
Gen.superint. 136. — Frederik 136.
— Frederik Carl Chr. 136. — Fried-
rich Georg 136. — Friedrich Ger-
hard 136. — Hans Heinrich, Etr.
136. — Jacob Heinrich 136.
- Suhm, P. F., 242 f. 254.
- Swane, Svane, Elise Vilhelmine 131.
— Ellen 131. — Hans Jørgen,
Amtsfv. 131. — Marie Cathrine
94. — Peter Daniel, Bgmstr. 131.
- Svanholm, Ane Hansine 107.
- Sveistrup, Caroline Cathrine 85.
- Svendsen, Caroline 125.
- Sziermay, Anna Marie 195 f. 202 f.
- Særkær, Niels 159.
- Søeblad, Kirsten 142. — Lauritz Han-
sen 142.
- Søeborg, Ingeborg Magdalene Bar-
bara 96. — Peder, Sgpr. 96. —
Petraa 96.
- Søetoft, Eleonora Hedeveg 216.
- Söhn, Anna Elise 107.
- Søningsen, Chr., Skibskapt. 234.
- Sørensdatter, Karen 137. — Karen
Marie 122.
- Sørensen, Anna 129. — Anne Cecilie
89. — Carl William, Sagfører 129.
— Caroline Cathrine 85. — Eras-
mus Jacobus, Amtsfv. 85. —
Hanne Christiane Nathalie 85. —
Lauritz, Sgpr. 85. — Michel,
Gaardmd. 124. — Karen 124. —
Philipine Christine 129. — Sofie
109.
- Tamdrup, Mette Marie 82.
- Tang Kristensen, se Kristensen.
- Tarben, Slægten 261.
- Tarbensen, Slægten 261.
- Tauber, Rektor 192. — Maria 102.
- Teilmann, Slægt 258. — Jørgen, Pr.
258.
- Telling, Henriette Frederikke 116.
- Terceira, Antonio José de Souza,
Hertug 11 64.
- Thaning, Thyga Elisabeth Christine
Thomine 95.
- Therese af Sachsen-Altenburg, Prsse.
65.
- Therkildsen, Anders, Møller, 113. —
Charlotte Amalie 113. — Øllegaard
Charlotte 113.
- Thiele, Anna Sophie 75. — Ida Hol-
ten 113. — Just, By- og Hrdsfgd.
75. — Malwina Frederikke 75.
- v. Thile, Hermann, Statssekr. 223 230.
— Ottilie 223 230

- Thisted, J. O., Pr. 170. — Vald., Forf. 170.
- Thomsen, Ellen Marie 116. — Grimur Thorgrimsson, Mag. 63 69.
- Thorkelin, Grimur, Prof. 236—56.
- Thorlakson, Elisabeth 95. — Grimur Carl Chr., Tandslæge 95. — Ida Charlotte 95.
- Thorsen, Johanne Cathrine 77.
- Thorvaldsen, Bertel 1 15 45 f.
- v. Thrane, Thrane, Chr. Wildenrath Fredr. Caspar Conrad, Oberst 188. — Christiane Frederikke 188. — Kirstine Margrethe 105.
- Thura 254.
- Thyberg, Henriette Oline 145.
- Thymann, Ebba 82. — Georg, Godsejer 82. — Kathrine 82.
- Thyra af Danmark 228 230.
- Tieck, Ludwig 224 f. 230.
- Tiedemann, Annette Sophie Elisabeth 91. — Gerhard Chr., Købm. 91. — Helene Caroline 91.
- Tillisch, Nicolina Antonetta 202.
- Tonboe, Slægten 261.
- Top, Anna Sophie 80.
- Tornøe, Alhed Marie 100. — Dorthea Vilhelmine Caroline Adolphine 71 92. — Eleonora Jacobine 71. — Jens Wenzel, Birkedom. 71. — Jørgen, Amtsfv. 87 100. — Louise Augusta 87 100. — Pauline Hansine 87. — Wentzel Ulrich Jensen, Kbm. 100.
- Tranberg, Anne Birgitte 119. — Gjertrud Kirstine 120. — Jørgen, Hrdsgd. 120.
- Treschow, Charlotte Louise 130.
- Trojel, Anna Alette Kirstine 126. — Frederik Chr. Ludvig, Overlærer 125. — Ludvig Thomas, Amtsfv. 107 125 f. — Margrethe Frederikke Augusta 125.
- Tryde, Stiftsprovst 172.
- Trøstrup, Anne Margrette Toersdatt. 232. — Jens Andersen 261. — Wit Thorssøn 232.
- Tscherning, Karen Marie 74.
- Tulinus, Johanne 124. — Theodor, Paraplyfabrk. 124. — Valborg Martha 124.
- Tullesdatter, Kirsten 186.
- Tuxværd, Anna Henriette 71. — Axel Otto Georg, Amtsfv. 71. — Christiane Frederikke 71. — Georgine Adolphine 71. — Jørgen Henrik, Toldkass. 71.
- Tvermoes, Anna Catharina 100. — Mads Jacobsen, Agent 100. — Marie Cathrine 100.
- v. Tümping, Ludw. Carl Curt Friedr. Wilh. Georg, Kapt. 22 65.
- v. Uhlenstein, Uhlensted, Anna Margretha 140 f. — Carl August 140 f. — Carl Ulrich, Ltnt. 139—41. — Catharina Johanna 139 f. — Catharina Johanna 140. — Eleonora Maria 140. — Johan Chr. 140 — Margaretha Catharina 140 f. — Wollert Elsnits 140.
- Ulrich, Anna Magdalene 86. — Cathrine Elisabeth Salome 94.
- Urup, Slægten 257.
- Waage, G. H., Pr. 171.
- Wade, Johan, Kapt. 143.
- Wagner, Esther 134. — Johan Gotfried 134.
- Walcke, Danselærer 193. — Friderica Lovisa 193.
- Valdemar af Danmark, Prins 228.
- de Walden and Seaford, Charles Aug. Ell., Lord Hovard, Gesandt 11 16 18 32 64 66.
- Vargas-Bedemar, Edouard Romeo, Greve, Mineralog 13 15 65.
- Warrer, Annie Eliza 116. — Jens Jacobsen, Skipper 115. — Mette Cathrine 115. — Søren, Amtsfv. 115.
- Wartberg Peter 197.
- Vasa, Gustav 142.
- Wassmus, Charles Philip, Kirurg 234. — Charlotte Frederika 234.
- Wathne, Anne Margrethe 94. — Karen Tomine 88. — Tønnes Chr. 88.
- Vedel, Anna 131. — Ernst, Stationsforst. 131. — Lolo 131.
- Vedel Simonsen, se Simonsen.
- Wegge, Anne Margrethe 94. — Chr. Frederik, Skovrider 94. — Hans Gerdes, Amtsfv. 94. — Rosalie Constance 94.
- Weidemann, Conrad, Grosserer 109. — Conrad Daniel, Amtsfv. 93 109. — Vilhelmine Elidane 109.
- Weilbach, Drude Margrethe 113. — Frederikke Johanne 113. — Johan.

- Philip, Fabrikør 113. — Johannes, Amtsfv. 113.
- Veis, Johan Chrf., Murer 139. — Marie Magdalene 139.
- v. Weldingh, Weldingh, Daniel Chr., Major 114. — Frederikke Wilhelmine 114. — Juliane Marie 114.
- Wellendorf, Cathrine Elisabeth Salome 94. — Hans Chr. Eggert, Skovrider 94. — Rosalie Constance 94.
- Wendt, C., Ghkfrd. 1.
- Venster, Dorothea 110.
- Werner, Slægt 258. — Catharina Henriette Wilhelmine 78. — Chr. Frederik Wilhelm, Styrmnd. 78. — Johannes, Prof. 221. — Peter Chr. Wilhelm, Amtsfv. 78. — T. M. 258. — Vilhelmine Christine Marie 78.
- Vermehren, Edvard, Isenkr. 103. — Louise 103. — Sophie 103.
- Wesseltoft, Fred. Iver v. Ahnen 272. — Karen (Kathrine) 272.
- West, Bodil 85. — Eleonora Christine 85. — Hans Peter, Gaardejer 85. — Peter Hansen, Amtsfv. 85.
- v. Westen, Caroline Louise Frederikke 88.
- Vestenie, Slægten 257.
- Wetterberg, Emma Frederikke Lovisa 105.
- van de Weyer, Gesandt 54 68.
- Wiborg, Niels, Gen.kr.komm. 55 68.
- Wichmann, Chr. Bager 104. — Hermine Margrethe 104. — Philine Louise 104.
- Victoria, Dron. 18 24 35 37 41 45 49 51 f. 60 67 69. — Marie Louise, Hertuginde af Kent 60 69.
- Widerøe, Rebecca Eweline 81.
- Wilde, Alexander Johan Sophus Just, Amtsfv. 91 113. — Charlotte Amalie 113. — Christiane Petronelle 113. — Ida 113. — Johan Paulitz, Amtsfv. 113. — Olga Johanne Albertine 114. — Otto Alexander Klemme, Kommandør 113. — Tewis, Bgmstr. 113.
- Vilhelm (Georg I) af Danmark, Konge af Grækenland 228 230. — I af Holland 22 65. — III af Preussen 22 65. — I af Tyskland, Kejser 22 65. — I af Hessen, Kurfyrste 221. — af Hessen-Cassel, Landgr. 66. — Paul Leop. af Sl. H. S. Gl., Prins 63 230.
- Wilhelmine Caroline af Danmark, Prsse 221. — Marie af Danmark, Prsse. 226. 230.
- Villaume, Emma Caroline 130.
- Willumsen, Slægt 257. — Ane 2. — Even 257.
- Wilman, Friderica 195 198.
- Wilson, Robert Thomas, Sir 44 67.
- Wilsted, Bothilde 122. — Dorthea 122. — Peter Christiansen, Lods 122.
- Wilstrup, Amalia Frederikke Albertine 107. — Chr. Petersen, Skrædermst. 106. — Johanne Marie 106. — Johannes Wilhelm, Amtsforvalter 106 108.
- Vinceli, Margaretha Dorothea 231.
- Winckler, Christiane Ernestine 91.
- Vind, Helle 143.
- Winding, Andreas Daniel, Procurator 210. — Anna Elisabeth 210. — Ole Adolph Maro, Kunstdrejer 210.
- Winkel, Slægten 262.
- Winther, Chr. 26—28 30 66.
- Wirzawski, Elisabeth 195 202 204.
- Wissing, Esbern Sørensen, Dyr læge 75. — Ingeborg 75. — Karen Sophie 75.
- With, Abalone Christine 128. — Allan Amtsfv. 119 129. — Gudrun 119. — Ida 119. — Peter Nicolai, Kontorchef 119.
- Wittgenstein, se Sayn-W.
- Witzke, J., Skrædd.mst. 150 155.
- Vogelius, Helvig 253. — Peder, Sgpr. 238 253.
- Vogt, Frederik Sigfred, Chargé d'affaires 12 65.
- Woldsen, Slægten 261.
- Wolf, Cathrine Elisabeth 110. — Eduard Peter Wilhelm, Amtsfv. 96 103 110. — Hans Eiler, Sgpr. 110. — Ida Cathrine Dorothea Caroline 111.
- Wolf-Jürgensen, Alwina Dor. Cath. 99. — Elna Christine 99. — Leopold Anton Oscar Mar., Amtsf. 99 117. — Niels Gjessing, Lærer 99.

Volkersen, Frederik, Sgpr. 110. — Frederikke 110. — Kirstine Mar- grethe 110. v. Wolzogen, General 223. — Anna, Bsse. 223 230. — Pauline, Bsse. 223 230. Worm, Henriette Maria 77. — Oluf 253. Wormstrup, Henriette Louise Amalie 72. Worsaae, Jørgine 90. Wulff, Ane Elisabeth 118. — Henriette 145.	Wynn, Henry Watkin William, Ge- sandt 14 40 65 67. — Hester Fran- ces, Lady 36 67. de Yznardy, Josef, Gesandt 202 204. Zacho, Anna Sophie 101. — Jens Peter Snedker 101. — Karen Marie 101. Zahle, Ida Wilhelmine Augusta 100. Zedler, Oline Cathrine 94. Ziegler, Margrethe 135. Ægidius, Slægten 260. Æreboe, Rasmus 197.
-

INDHOLD

	Side
Breve fra Kong Christian VIII til Greve F. D. Reventlow. Ved kgl. Ordens- historiograf, Dr. phil. <i>Louis Bobé</i>	1
Danmarks Amtsforvaltere 1848—1932. Ved Arkivar, cand. mag. <i>Harald Hatt</i>	70
Anmeldelser	132
Smaa Meddelelser	133
Til Medlemmerne	139
Spørgsmaal og Svar	139
Samfundets Regnskab for Aaret 1932	144
Om Rejseunderstøttelsen til H. C. Andersen i 1841. Ved Bibliotekar <i>H. G. Topsøe-Jensen</i>	145
Nogle Oplysninger om Nicolaus Hegelahr. Af Højskolelærer <i>August F. Schmidt</i>	156
Familien Stouenberg. Af Direktør <i>Th. Hauch-Fausbøll</i>	160
Nogle Oplysninger om Søren Kierkegaard 1834—38. IV. Af Kontrolør <i>Sejer Kühle</i>	163
Et Bidrag til Joh. Fr. Classens Karakteristik. Af Redaktør <i>T. Vogel- Jørgensen</i>	173
Majorinde Maria Christina v. Boeck og hendes Slægt i Vejstrup 1650—1800. Af Kaptajn, Kammerjunker <i>Hector Boeck</i>	184
Sielewski — Strasoldo. En Emigrantskæbne. Af Kontorchef, cand. jur. <i>Egil Snorrason</i>	194
Billedhuggeren Jens Adolf Jerichau's Slægt. Nogle Oplysninger samlede i Anledning af 50-Aaret for hans Død. Ved Sparekasseassistent <i>E. Juel Hansen</i>	215
Søstrene Bardua. Af Fuldmægtig i Finansministeriet, caud. jur. <i>Jørgen Swane</i>	221
Bidrag til Johannes Ewalds Slægts Historie. Ved Direktør <i>Th. Hauch- Fausbøll</i>	231
Periodiske Annotationer paa Serampore i Bengalen i Aaret 1815. Ved Kontorchef i Landmandsbanken <i>L. Bie</i>	235
En ministers otium. Breve fra Ove Høegh-Guldberg til professor Grimur Thorkelin. Ved stud. mag. <i>Arne Hoff</i>	236
Fortegnelse over den danske Stamtavle-Litteratur i Aarene 1931 og 1932	257
Anmeldelser	263
Spørgsmaal og Svar	271
Samfundets Anliggender	273
Fortegnelse over Medlemmerne af Samfundet for dansk Genealogi og Personalhistorie. (1. December 1933)	275
Register	281

Medlemmer af Samsundet kan erhverve:

DR. K. CARØE:

DEN DANSKE LÆGESTAND I—V.

I. Doktorer og Licentiater 1479—1788.

II. Kirurger. 1738—1785.

III. Den danske Lægestand 1786—1838.

IV. Den danske Lægestand.

Supplementsbind til 7. Udg. (Læger, der har taget
Eksamen efter 30. Januar 1838 og er døde inden
1. Januar 1901.)

V. Supplementsbind til I—IV.

for 8 Kr. Bind I—IV enkeltvis à 1 Kr. 50 Øre. Bind V 2 Kr.

Prisen for Ikke-Medlemmer er 12 Kr. Enkelte Bind 3 Kr.

HENRY BRUUN:

DANMARKS AMTSFORVALTERE 1660—1848

for 3 Kr. Prisen for Ikke-Medlemmer er 5 Kr.

FRITZ JÜRGENSEN WEST:

DE KONGELIGE AMTMÆND I HERTUGDØMMET

SLESVIG 1660—1864

for 1 Kr. 50 Øre. Prisen for Ikke-Medlemmer er 3 Kr.

INDHOLDSFORTEGNELSE

TIL PERSONALHISTORISK TIDSSKRIFTS

FØRSTE 50 BIND

I. Række 1.—9. Række II 1880—1929

for 2 Kr. Prisen for Ikke-Medlemmer er 3 Kr.

Medlemmer af Samfundet kan ved direkte Henvendelse til
*Kraks Legats Kontor, Nytorv 17, Kjøbenhavn K. erholde
Kraks Blaa Bog for 11 Kr. (halv Bogladepris).*

Kaptajn HECTOR BOECK:

**Personalfortegnelse over Officerer m. fl.
ved Jydske Regiment til Fods, Fyenske Infanteriregiment
og 12. Bataillon 1679—1929.**

Med biogr. Notitser, over 1500 Personer.

Kr. 5.—

12. Bataillons Historie 1679—1929.

Med over 200 Illustrationer og mange Biografier.

Kr. 15.—

GYLDENDAL

*Faas i Bogladerne samt ved Betaling i maanedlige Afdrag gennem Forf.,
I. E. Ohlsensgade 14, Kbhvn. Ø., Tlf. Øbro 2637 u.*

I Kommission hos WILH. TRYDE er udkommen:

TH. THAULOW:

EN DANSK-NORSK SLÆGT FALCK

Pris Kr. 6.—

Samfundet ser sig ikke i Stand til at tilstille Bidragydere
Særtryk. Hvis saadanne ønskes, maa Aftale træffes direkte
med J. H. Schultz A/S Universitetsbogtrykkeri, Niels Juels-
gade 12, København K., inden 14 Dage efter Hæftets Mod-
tagelse.
